

Jyväskylän kaupunki

Kaupunginjohtajan esitys

Talousarvio 2021

Taloussuunnitelma 2021 - 2023

Kaupunginhallitus 19.10.2020

SISÄLTÖ	3
YLEISPERUSTELUT	5
Taloussuunnitteluprosessi	5
Jyväskylän kaupungin organisaatio	6
Toimintaympäristö	7
Taloudelliset lähtökohdat	11
Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta	24
Henkilöstö	28
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	36
Kaupunkistrategia	38
Talouden tasapainottaminen vuosina 2021-2025	40
Konsernin tytäryhteisöt	42
TULOSLASKELMAOSA	49
KÄYTTÖTALOUSOSA	58
Talous määrärahoittain	62
KONSERNIHALLINTO	66
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	72
Päätöksenteon tuki	75
Henkilöstöpalvelut	77
Talous ja strategia	78
Viestintä	80
Elinkeino ja työllisyys	81
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	85
Sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteiset	97
Sosiaalipalvelut	98
Ikäntyneiden palvelut	102
Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut	107
Avoterveydenhuolto	110
Kaupunginsairaala	113
SIVISTYSPALVELUT	116
Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto	131
Varhaiskasvatus	132
Perusopetus	134
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	138
Jyväskylän kansalaisopisto	140
Kirjastot	141
Museot	142
Liikunta	144
Jyväskylä Sinfonia	146
Jyväskylän kaupunginteatteri	147
KAUPUNKIRAKENNEPALVELUT	149
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	155
Liikenne- ja viheralueet	157
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	161
Rakentaminen ja ympäristö	164

RAHOITUSOSA	166
INVESTOINTIOSA	170
LIKELAITOKSET	180
Tilapalvelu-liikelaitos	181
Kylän Kattaus -liikelaitos	186
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos	191
LIITTEET	198
Liite 1. Konsernin tytäryhteisöjen laskelmat	198
Liite 2. Säästötoimenpiteet toimialoittain ja liikelaitoksittain -kooste	210

YLEISPERUSTELUT

Taloussuunnitteluprosessi

Kaupunginhallitus antoi vuotta 2021 koskevan talousarvion suunnittelukehysten kokouksessaan 1.6.2020 § 119. Talousarvion suunnittelukehystä vuodelle 2021 on valmisteltu vuoden 2019 tilinpäätöksen, vuoden 2020 raportointitietojen sekä vuotta 2021 koskevien talousennusteiden pohjalta. Talousarvion suunnittelukehysten asettamisella käynnistettiin kaupungin talousarvion ja taloussuunnitelman laatiminen.

Koronavirusepidemian vuoksi talousarviokehysvalmistelu tehtiin poikkeuksellisen epävarmassa tilanteessa. Talousarvioon liittyvien useiden epävarmuustekijöiden vuoksi vuoden 2020 veroprosentteja ei päätetty vielä keväällä, vaan veropäätökset siirrettiin syksyyn. Vuoden 2021 suunnittelukehys kuitenkin valmisteltiin vuoden 2020 kunnallis- ja kiinteistöveroprosenttien pohjalta.

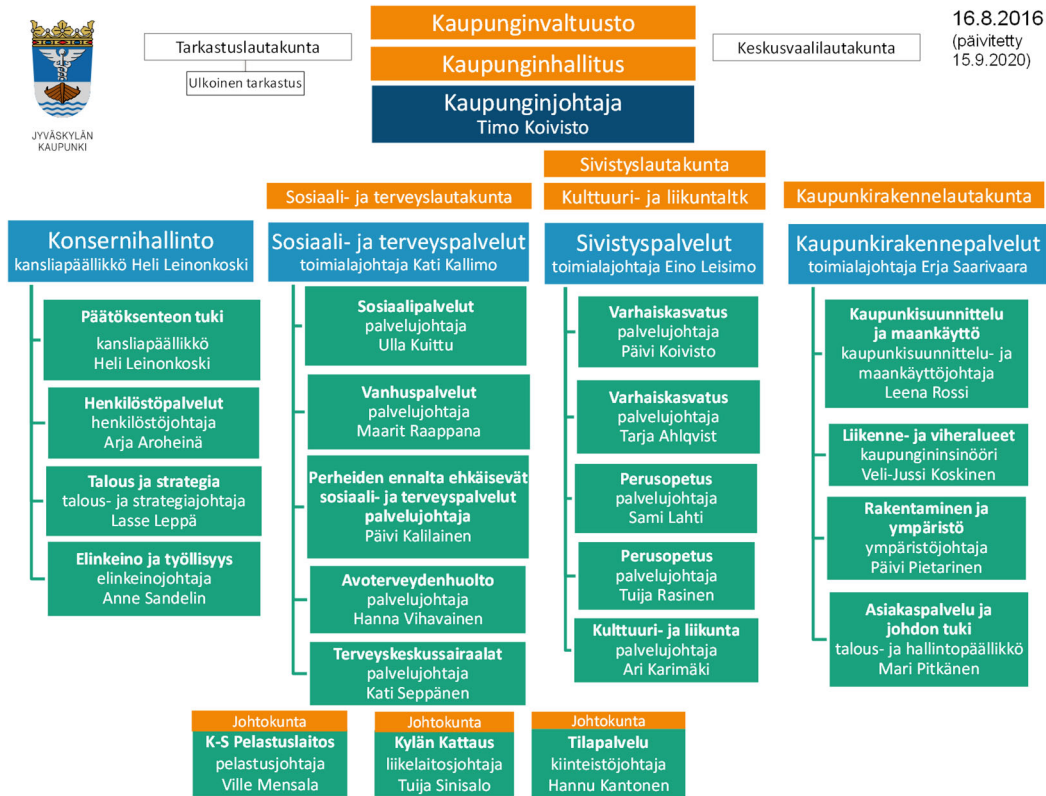
Syksyn kolmannesvuosikatsaus esiteltiin kaupunginhallitukselle 14.9.2020. Lautakunnat ja johtokunnat antoivat omat esityksensä vuoden 2021 talousarviosta 25.9.2020 mennessä. Kaupungin johtoryhmä käsitteli talousarvion 2021 valmistelutilanteen, lähtökohdat kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen sekä lauta- ja johtokuntien esitykset talousarvioseminaarissaan 1.10.2020. Kaupunginhallitus käsitteli talousarvion valmistelutilannetta 5.10.2020 iltakoulussaan.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 19.10.2020. Kaupunginhallitus tekee esityksensä kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenteiksi kokouksessaan 19.10.2020 ja kaupunginvaltuusto päättää veroprosentit kokouksessaan 26.10.2020. Samassa kokouksessa valtuusto käsittelee vuoden 2020 talousarviomuutokset sekä käy lähetekeskustelun ensi vuoden talousarviosta. Kaupunginhallitus käsittelee talousarvioesitystä seminaarissaan 5.–6.11.2020 ja tekee lopullisen talousarvioesityksensä valtuustolle 16.11.2020. Kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2021 talousarviosta kokouksessaan 23.11.2020.

Jyväskylän kaupungin organisaatio

Jyväskylän kaupungin organisaatio muodostuu konsernihallinnosta ja kolmesta toimialasta: sosiaali- ja terveystalvet, sivistystalvet ja kaupunkirakennepalvet. Liikelaitoksia on kolme: Keski-Suomen pelastuslaitos, Kylän Kattaus ja Tilapalvelu.

Jyväskylän kaupungin organisaatio

Toimintaympäristö

Kaupungin avainluvut visualisoituna

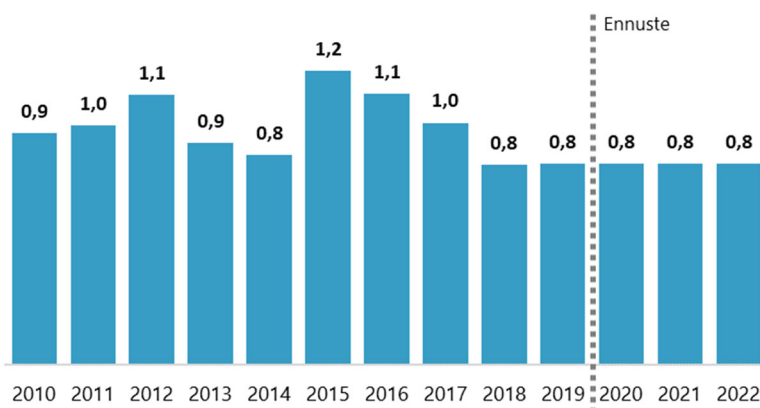
(<https://www.jyvaskyla.fi/jyvaskyla/tilastot>, Kaupungin avainluvut)

Väestö

Jyväskylä on väkiluvultaan Suomen seitsemänneksi suurin kaupunki. Kaupungin väkiluku on kasvanut 2010-luvulla keskimäärin 0,9 prosentin vuosivauhdilla ja suhteellinen kasvu on ollut suurten kaupunkien kuudenneksi nopeinta. Kehitys näyttää myös jatkuvan samansuuntaisena väestön keskittyessä suuriin kaupunkeihin. Vuoden 2019 lopussa Jyväskylässä oli 142 400 asukasta. Väestömäärä kasvoi vuoden 2019 aikana 1 095 asukkaalla (0,8 %).

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan elokuun 2020 lopussa jyvaskyläläisiä oli 143 341. Kuluvan vuoden tammi-elokuun väestönlisäys oli 941 henkilöä, mikä on paras väestönkasvu yli kymmenen vuoteen samaan ajanjaksoon verraten. Jyväskylän kaupungin oman väestöennusteen mukaan väkiluku olisi vuoden 2020 lopussa 143 500 ja vuoden 2021 lopussa 144 600.

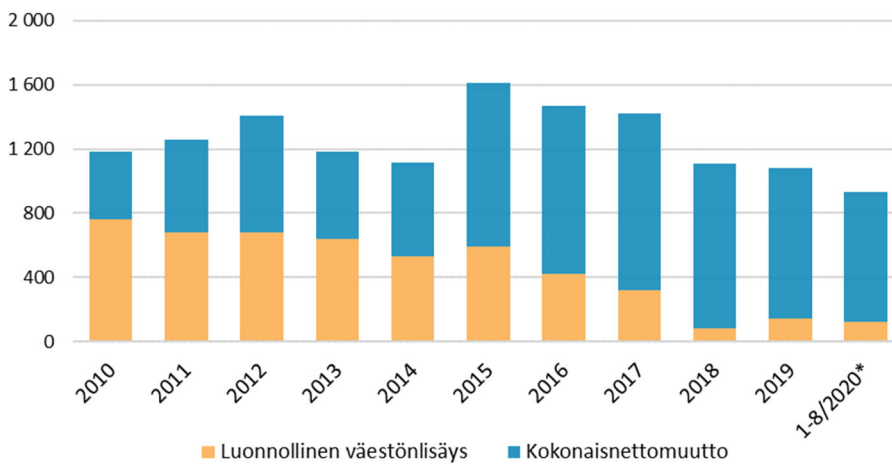
Väestönkehitys Jyväskylässä (%) 2010-2022

Ulkomaankansalaisten ja vieraskielisten määrä kasvaa Jyväskylässä vuosittain. Vuoden 2019 lopussa Jyväskylässä asui 4 791 (3,4 % väestöstä) ulkomaan kansalaista, mikä on 143 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Eniten kaupungissa asui Venäjän, Afganistanin ja Viron kansalaisia. Vieraskielisiä kaupunkilaisista oli 7 453 ja heidän määränsä kasvoi vuodessa 329 henkilöllä. Puhutuimmat kielet olivat venäjä, persia, englanti, arabia ja kurdi.

Jyväskylän väkiluvun kasvu on viime vuosina perustunut suurelta osin kuntien väliseen nettomuuttoon ja nettomaahanmuuttoon. Jyväskylä on kokonaisuudessaan muuttovoittoinen kunta. Muuttovoitto koostuu pääosin 15-24-vuotiaiden ikäryhmästä eli opiskelijaikäluokasta. Vuonna 2019 Jyväskylän nettomuuttovoitto oli 937 henkilöä, mikä oli 86 prosenttia koko väestömäärän kasvusta. Alueellisesti eniten muuttovoittoa Jyväskylä sai Jämsästä, Mikkelistä ja Kuopiosta. Vastaavasti eniten Jyväskylä kärsi muuttotappiota Helsingille, Tampereelle ja Espoole. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kokonaismuuttovoittoa kertyi tämän vuoden tammi-elokuussa 804 henkilöä, mikä on noin 260 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Luonnollinen väestönlisäys eli syntyneiden enemmisyys kuolleisiin nähden on laskenut yleisesti kaikissa suurissa kaupungeissa 2010-luvulla. Vuonna 2019 Jyväskylässä syntyi 1 255 lasta ja kuoli 1 113 henkilöä, luonnollinen väestönlisäys oli näin ollen 142 henkilöä. Ennakkotietojen mukaan tammi-elokuun 2020 aikana Jyväskylässä syntyi 875 lasta eli 44 lasta enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2019.

Jyväskylän väestönmuutokset 2010-2019 ja 1-8/2020*

Jyväskylän väestön keski-ikä oli vuoden 2019 lopussa 40,1 vuotta ja koko maan 43,2 vuotta. Päivähoitoikäisten eli 0–6 -vuotiaiden määrä väestöstä on ollut laskusuuntainen viime vuosina. Vuonna 2019 päivähoitoikäisiä oli 414 vähemmän kuin edellisellä vuonna ja ennusteen mukaan määrä vähenee edelleen. Muutosta selittää osaltaan yleinen syntyvyyden lasku. Vuoteen 2030 ulottuvissa ennusteissa 0–6-vuotiaiden määrän odotetaan pysyvän vajaan 9 000 hengen vuositasolla. Alakouluikäisten eli 7–12-vuotiaiden määrä on kasvanut vuodesta 2010 noin 1 600:lla. Ennusteen mukaan myös alakouluikäisten määrä vähenee merkittävästi lähivuosina. Yli 65-vuotiaiden määrä on kasvanut keskimäärin lähes 4 prosentin vuosivauhtia koko 2010-luvun. Vuoden 2019 lopussa yli 65-vuotiaita kaupunkilaisia oli 26 080 ja heidän osuutensa koko kaupunkiväestöstä oli 18,3 prosenttia. Voimakkainta väestönkasvu vuoteen 2030 mennessä on 75–84 ja yli 85-vuotiaiden ikäryhmissä.

Jyväskylän ikäryhmittäinen väestö 2019 ja väestöennusteen mukaan 2020-2030

Ikäryhmä	2019	2020*	2021*	2022*	2025*	2030*
0-6	9 612	9 350	9 050	8 800	8 550	8 650
7-12	9 256	9 250	9 260	9 130	8 500	7 400
13-15	4 384	4 500	4 620	4 680	4 700	4 300
16-64	93 068	93 550	94 140	94 970	97 250	100 950
65-74	15 246	15 400	15 390	15 220	14 950	15 000
75-84	7 792	8 300	8 930	9 600	11 300	13 000
85-	3 042	3 150	3 210	3 300	3 750	4 700
Väestö yht.	142 400	143 500	144 600	145 700	149 000	154 000

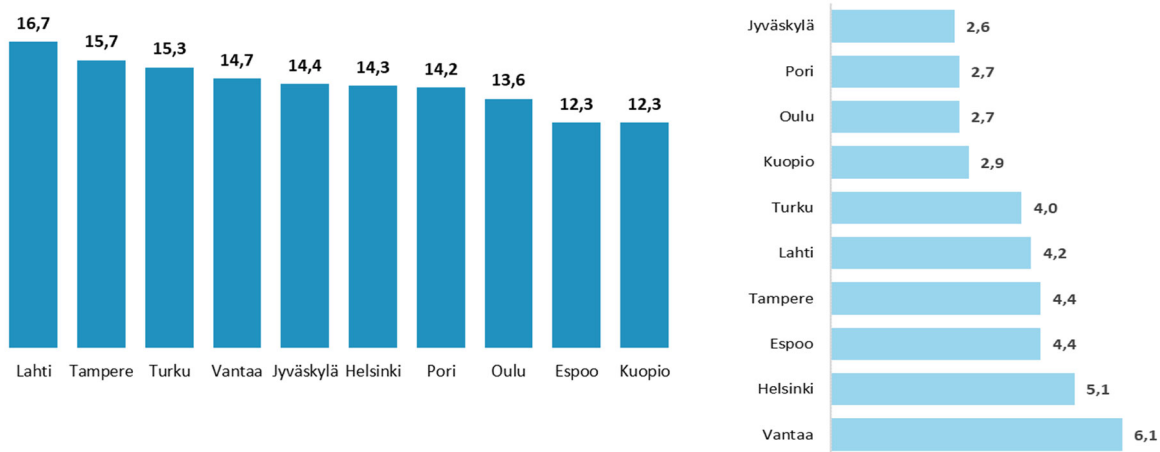
Asukasmäärän kasvun rinnalla väestörakenteella on suuri merkitys niin palvelujen kysynnän kuin kaupungin taloudenkin kannalta. Väestöllinen huoltosuhde eli lasten ja iäkkäiden määrän suhde työikäisiin on Jyväskylässä suurten kaupunkien keskitasoa. Taloudellinen huoltosuhde puolestaan kuvaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on kutakin työllistä kohden. Vuonna 2018 taloudellinen huoltosuhde oli Jyväskylässä 1,34. Luku on hieman suurten kaupunkien keskiarvon yläpuolella. Jyväskylän väestötiheys (121,6 asukasta per neliökilometri) on kymmenen suurimman kaupungin joukossa neljänneksi pienin Kuopion, Oulun ja Porin jälkeen. Palvelurakenteen kannalta on merkittävää, että noin 7 000 jyvaskyläläistä asuu haja-asutusalueilla. Haja-asutusalueilla asuvista noin 1 400 kuuluu alle 14-vuotiaiden ikäryhmään ja saman verran yli 65-vuotiaisiin.

Työ

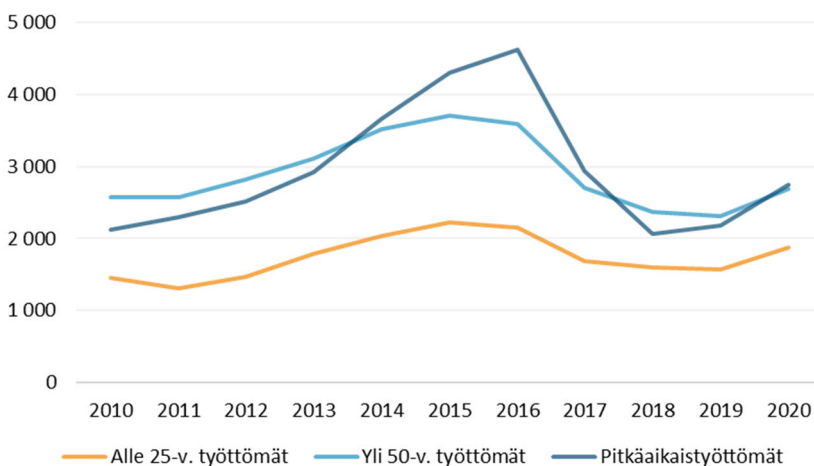
Työttömyyden kasvu taittui Jyväskylässä vuoden 2015 jälkipuoliskolla ja oli laskusuuntainen aina vuoden 2019 loppupuolelle saakka. Työttömyyden laskuvauhti hidastui vuoden 2019 aikana ja alkuvuodesta 2020 työttömyys kääntyi Jyväskylässä hienoiseen kasvuun. Keväällä 2020 alkanut koronavirusepidemia ja sitä ehkäisevät rajoitustoimet nostivat koko maan työttömyysluvut äkillisesti jyrkkään nousuun. Työttömistä työnhakijoista erityisesti kokoaikaisesti lomautettujen määrä kasvoi voimakkaasti. Jyväskylässä lomautettujen määrä oli korkeimmillaan huhtikuussa, jolloin lomautettuna oli noin 4 000 henkilöä (vuotta aiemmin 297). Jyväskylän työttömyysaste nousi kesäkuussa 19,3 prosenttiin, mutta lähti sen jälkeen laskuun lomautettujen määrän vähetessä huomattavasti heinäkuun aikana. Elokuun lopussa työttömyysaste oli 14,4 prosenttia, mikä on 2,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Työttömiä työnhakijoita oli 9 972 henkilöä, joista lomautettuja oli 868. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 1 832 henkilöllä (22,5 %) vuoden takaisesta. Lomautettujen osuus muutoksesta oli 34 prosenttia eli 629 henkilöä. Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Jyväskylän työttömyysaste sijoittui keskivaiheille.

Kymmenen suurimman kaupungin työttömyysaste elokuussa 2020 sekä muutos 12 kk (%-yks.)

Alle 25-vuotiaita työttömiä Jyväskylässä oli elokuun 2020 lopussa 1 876 ja nuorisotyöttömyysaste oli 18,8 prosenttia. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden alle 25-vuotiaita työttömiä oli noin 300 enemmän (19,3 %). Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi 15,9 prosentilla vuoden takaisesta. Pitkäaikaistyöttömiä oli elokuun lopussa 2 750, mikä oli 575 henkilöä ja 26,4 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Jyväskylässä oli elokuun lopulla 1 328 avointa työpaikkaa, mikä oli noin 170 työpaikkaa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Työttömyyden rakenne Jyväskylässä 2010-2020, elokuu

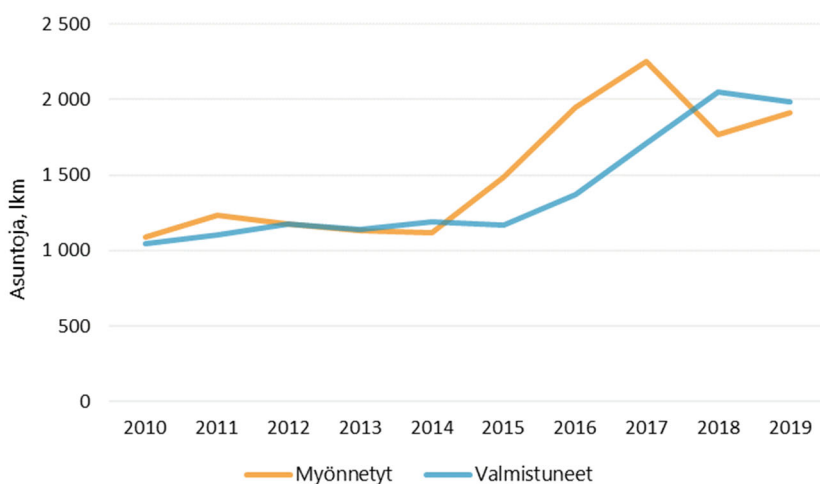
Asuminen

Jyväskylässä oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 74 498 asutokuntaa, joista yhden hengen asutokuntia oli lähes puolet, 48,5 prosenttia. Asutokuntien keskikoko Jyväskylässä oli 1,9 henkilöä, kun se koko maassa oli 2,0. Yhden hengen asutokuntien kasvu on ollut selvästi muita asutokuntia nopeampaa 2010-luvulla.

Vuonna 2019 asutotuotanto pysytteli lähes vuoden 2018 tasolla, joka oli Jyväskylässä asutarakentamisen ennätysvuosi. Asuntoja valmistui vuonna 2019 yhteensä 1 982, ainoastaan 70 asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asutotuotannossa jatkui vahva painotus kerrostaloihin, joihin sijoittui 84 % asunnoista. Asuinrakennuksille myönnettiin lupia 216 kappaletta (1 915 asuntoa, kerrosala 122 515 neliötä). Myönnettyjen asuntojen määrä kasvoi 144 asunnolla vuodesta 2018.

Vuoden 2020 tammi-syyskuussa Jyväskylässä valmistui 1 394 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrä on hieman viime vuoden vastaavaa aikaa alhaisemmalla tasolla. Laskua vuoden takaiseen oli noin 12 prosenttia. Rakennuslupia uusiin asutuihin on myönnetty tammi-syyskuun aikana 54 prosenttia viime vuoden vastaavaa ajankohtaa vähemmän. Asutarakentamisen määrä tulee tuntuvasti alentumaan tulevina vuosina yleisen taloudellisen tilanteen ja koronavirusepidemian aiheuttamien muutosten ja varovaisuuden vuoksi.

Jyväskylän asutotuotanto 2010-2019

Lähteet: Tilastokeskus, Jyväskylän kaupunki

Taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtionvarainministeriön 5.10.2020 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa (70/2020) esitetään vuosien 2020–2022 taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Taloudellisen katsauksen mukaan koronavirusepidemia on supistanut Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista alkuvuonna. Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen talouden supistuvan 4,5 prosenttia vuonna 2020, kun vielä keväällä ennuste oli 6,0 prosenttia. Talous toipuu kuitenkin hitaasti kuluttajien vähäisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Koronatartuntojen voimakas lisääntyminen ja uudet rajoitukset varjostavat toipumista edelleen. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021 ja 1,7 prosenttia vuonna 2022. Talous toipuu alkuvuoden pysähdyksestä asteittain. Nopeimmin palautuu yksityinen kulutus, mutta yksityisten palveluiden kulutuksen kasvu jää edelleen vaisuksi. Investointien toipumista heikentää asuinrakentamisen väheneminen. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät pandemian jatkumisesta ja kääntyvät kasvuun vasta ensi vuoden puolella.

Koronavirusepidemia johti syvään maailmantalouden taantumaan, mutta monet indikaattorit viittaavat talouden elpymiseen kuluvan vuoden kolmannelta neljänneksestä lähtien. Maailmantalous supistuu 6,1 prosenttia tänä vuonna ja elpyy 5,5 prosenttiin ensi vuonna. Euroalueen talous supistui kuluvan vuoden toisella neljänneksellä ennakkotietojen mukaan lähes 12 prosenttia suhteessa edelliseen neljännekseen. Etenkin palvelusektorit kärsivät koronan ehkäisemiseksi asetetuista rajoittavista toiminnoista. Vuositasolla euroalueen BKT supistuu ennusteen mukaan 9,6 prosenttia tänä vuonna ja kasvaa 5,0 prosenttia ensi vuonna.

Sekä lyhyet markkinakorot että valtionlainojen korot ovat tällä hetkellä historiallisen alhaisella tasolla. Lyhyet korot ovat laskeneet keväisen väliaikaisen nousun jälkeen. Korot nousevat maltillisesti ennusteperiodin lopulla. Hidas inflaatio heijastaa yleistä alavireisyyttä taloudessa.

Ison-Britannian talouden noin 20 prosentin supistuminen keväällä edellisneljänneksestä oli historiallinen. Voimakas supistuminen johtui talouden palveluvaltaisuudesta. Talouden elpymistä varjostaa Brexitiin liittyvä epävarmuus. Vuositasolla talous supistuu lähes 10 prosenttia tänä vuonna ja kasvaa 4,4 prosenttia ensi vuonna. Huolimatta vähäisimmistä rajoittavista toiminnoista Ruotsin talous supistui vuoden toisella neljänneksellä enemmän kuin Tanskassa tai Norjassa. Ennakoivat indikaattorit viittaavat talouden elpymiseen kesästä lähtien. Talous supistuu kuluvana vuonna 6,6 prosenttia ja kasvaa 4,5 prosenttia ensi vuonna.

Vuoden 2020 toisella neljänneksellä maailmankauppa supistui jyrkästi ja ihmisten kansainvälinen liikkuvuus lähes pysähtyi pandemian seurauksena. Kesän aikana talouden indikaattoreiden kehitys kääntyi parempaan suuntaan useilla Suomen tärkeimmillä vientimarkkinoilla, mutta loppuvuoden ulkomaankaupan näkymät ovat haastavat. Tautitilanteen aiheuttama epävarmuus hidastaa ulkomaisen kysynnän kasvua monilla Suomen viennille keskeisillä toimialoilla. Teollisuuden tilaukset hiipivät toisella neljänneksellä myös Suomen vientimarkkinoilla, ja Suomen vientiyrityksissä tilauskanta on alhaalla useilla toimialoilla. Suomen ulkomaankaupalle tämä tarkoittaa hidasta toipumista ja nopeampaa kasvua on odotettavissa vasta seuraavina vuosina. Ennustejaksen aikana ulkomaankaupan volyyymi ei saavuta kuitenkaan vuoden 2019 tasoa.

Maailmankaupan ja -talouden raju supistuminen heijastuu Suomen viennin supistumiseen ennustejaksolla. Vienti supistuu 12,5 % vuonna 2020 ja toipuminen on hidasta seuraavina vuosina, jolloin vienti kasvaa 5,3 % vuonna 2021 ja 3,8 % vuonna 2022. Sekä tavaroiden että palveluiden viennin volyyymi laski jo vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Toisella neljänneksellä palveluvienti supistui huomattavasti, kun erityisesti matkailu- ja kuljetuspalvelut kärsivät suoraan liikkumisen rajoitteista. Samaan aikaan tavaroiden vienti supistui maltillisesti verrattuna vientikysynnän laskuun Suomen tärkeimmillä vientimarkkinoilla. Loppuvuonna viennin kehitys on hidasta ja korkeampia kasvulukuja nähdään vasta seuraavina vuosina.

Tuonnin volyymi supistuu 10 % vuonna 2020 ja kasvaa 4 % vuonna 2021 ja 2,8 % vuonna 2022. Alkuvuonna sekä tavaroiden että palveluiden tuonti supistuivat ja loppuvuonna ei nähdä korkeita kasvulukuja. Kotimainen kulutus kasvaa jo loppuvuoden aikana, mikä tukee tuonnin elpymistä.

Suomen bruttokansantuote supistui vuoden 2020 toisella neljänneksellä 6,4 prosenttia vuodentakaisesta. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana teollisuuden aloista eniten ovat kärsineet metsäteollisuus ja kemianteollisuus. Metalliteollisuuden heikentyminen on vasta edessä. Palvelut ovat kehittyneet eritahtisesti, hotellit ja ravintolat ovat menettäneet asiakkaitaan eniten. Julkinen palvelutuotanto oli kansantalouden tilinpidon mukaan alkuvuonna viime vuotta matalammalla tasolla, vaikka elvytyksen takia menojen arvioidaan kasvavan tänä vuonna. Kansainvälisesti tarkasteltuna Suomen talous on selvinnyt koronavirusepidemian alkuvaiheesta muita maita pienemmin kolhuin. Monissa muissa maissa BKT supistui alustavien tietojen mukaan noin 10 prosenttia ja muutamissa jopa lähes 20 prosenttia kuluvan vuoden toisella neljänneksellä. BKT:n ennustetaan vuonna 2020 vähenevän 4,5 prosenttia. Vuonna 2021 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 2,6 prosenttia. Kuluttajien luottamus ja talouden toimintakyky pysyvät heikkoina siihen saakka, että koronavirukseen on löydetty rokote tai tehokas hoito. Vuonna 2022 talouskasvu hidastuu ja on ennusteen mukaan 1,7 prosenttia, kun erityisesti palvelualojen kiinniotto päättyy ja yksityisen kulutuskysynnän kasvuvauhti hidastuu. Myös kansainvälisen kaupan vetoapu vähenee vuonna 2022.

Yksityinen kulutus väheni kuluvan vuoden toisella neljänneksellä 6,9 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 10,9 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Koronavirusepidemian aiheuttama kulutuksen väheneminen on suurin yksittäisen vuosineljänneksen romahdus vuodesta 1990 alkavissa kansantalouden tilinpidon tiedoissa. Palveluiden kulutus jäi toisella vuosineljänneksellä 15 prosenttia vuoden takaista matalammalle. Kestokulutustavaroiden kulutus putosi kuitenkin selvästi ennakoitua vähemmän ja muun muassa elintarvikkeiden ja energian kulutus kasvoi hieman vuoden takaiseen verrattuna. Kuluttajien luottamus on Tilastokeskuksen luottamustutkimuksen mukaan palautunut heinä-elokuussa normaalilukemiin. Tulorekisterin ennakkotietojen perusteella palkkasumman on palautunut heinäkuussa viime vuoden tasolle. Palveluiden kulutuksen ennakoitaan kääntyvän kasvuun kolmannella vuosineljänneksellä, ravintoloiden avauduttua jo kesäkuun alussa. Kulutus palautuu hitaammin ulkomaan matkailuun sekä urheilu- ja kulttuuritapahtumiin liittyvien palveluiden kohdalla, joissa kuluttajien varovaisuus vaikuttaa eniten. Palveluiden kulutuksen ennakoitaan vähenevän vajaat 6 prosenttia vuonna 2020.

Yksityinen kulutus kokonaisuudessaan vähenee vuonna 2020 3,8 prosenttia. Vertailukohtana voi käyttää sitä, että vuonna 2009 finanssikriisin iskiessä Suomen talouteen yksityinen kulutus väheni 2,9 prosenttia. Kuluttajien varovaisuuden ennakoitaan vaikuttavan palveluiden kulutukseen vielä ensi vuonnakin ja yksityisen kulutuksen ennakoitaan kasvavan 4 prosenttia tavaroiden kulutuksen palautuessa normaalitasolle. Vuonna 2022 kulutuksen kasvu hidastuu 1,6 prosenttiin. Kotitalouksien säästämisaste pysyy koko ennusteperiodin ajan positiivisena kulutuksen jäädessä käytettävissä olevia tuloja vähäisemmäksi.

Julkisten kulutusmenojen kasvu jatkui viime vuonna pitkän aikavälin keskiarvon tasolla. Julkisten kulutusmenojen kasvu kiihtyy huomattavasti kuluvana vuonna. Väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja pääministeri Marinin hallituksen etupainotteisesti toimeenpannut menolisäykset vauhdittavat julkisten kulutusmenojen kasvua. Lisäksi vuoden 2020 kulutuksen kasvua kiihdyttävät koronavirusepidemian aiheuttamat julkiset panostukset, maksu- ja myyntituloihin iskevät rajoitustoimet sekä hallituksen tuki- ja elvytystoimet. Kuluvana vuonna julkisten kulutusmenojen suhde BKT:hen kasvaa yli 25 prosenttiin, mutta pienenee maltillisesti vuosina 2021-2024. Julkisten kulutusmenojen suhde BKT:hen on kasvanut jyrkästi aiempienkin talouskriisien aikana. Julkisten kulutusmenojen arvon kasvu jatkuu koko ennusteperiodilla, mutta vuodelle 2020 kohdennettujen panostusten päättyessä kuluvaa vuotta huomattavasti maltillisempänä. Vuoden 2021 kulutusmenojen kasvua ylläpitävät mm. kuluvalta vuodelta siirtyvän terveydenhuollon hoitovelan purkaminen, hybridistrategian mukaiset koronatestaukset ja jäljittämiset sekä julkisen sektorin työntekijöiden ensi vuodelle painottuvat palkankorotukset.

Julkisen talouden alijäämä kasvaa tänä vuonna voimakkaasti noin 18 miljardiin euroon eli 7,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Myös julkinen velka suhteessa BKT:hen kasvaa nopeasti. Julkista

taloutta heikentävät koronavirusepidemian puhkeamista seurannut talouden taantuma sekä hallituksen päättämät yrityksiä, kansalaisia ja talouden kasvua tukevat toimet. Julkinen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino pienenee lähivuosina mutta on edelleen 7 miljardin euron tuntumassa eli 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024.

Julkinen talous oli rakenteellisesti alijäämäinen jo ennen koronavirusepidemian puhkeamista. Väestön ikääntyminen on heikentänyt julkista taloutta merkittävästi jo kymmenen vuoden ajan, kun paljon julkisia palveluja ja etuuksia käyttävien ikääntyneiden määrä on kasvuun. Samalla työikäinen väestö, joka rahoittaa peruspalveluita, on alkanut vähentyä. Väestön ikääntyminen aiheuttaa menopaineita julkiseen talouteen myös tulevaisuudessa. Siksi julkinen velkasuhde näyttäisi kasvavan koko 2020-luvun ajan. Julkisen talouden vahvistaminen 5 miljardilla eurolla vuoteen 2026 mennessä vakauttaisi velkasuhteen 70–75 prosenttiin 2020-luvun aikana. Velkasuhteen palauttaminen vuoden 2019 tasolle eli 60 prosentin tuntumaan 2020-luvun aikana edellyttäisi puolestaan julkisen talouden vahvistamista noin 10 miljardilla eurolla.

	2017	2018	2019	2020**	2021**	2022**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	226	234	241	233	242	250
Palvelut, määrän muutos, %	2,6	2,4	1,2	-3,6	2,7	1,4
Koko teollisuus, määrän muutos, %	8,6	-2,0	3,7	-6,8	3,4	3,6
Työn tuottavuus, muutos, %	3,0	-1,0	0,2	-0,6	1,8	1,5
Työlliset, muutos, %	1,1	2,6	1,1	-2,0	-0,5	0,5
Työllisyysaste, %	69,6	71,7	72,5	71,2	71,0	71,5
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,7	8,0	8,2	8,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,7	1,1	1,0	0,4	1,2	1,4
Ansiotasoindeksi, muutos, %	0,2	1,7	2,1	1,7	2,5	2,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-2,1	-4,0	-1,1	-1,2	-2,7	-1,5
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-0,9	-1,7	-0,5	-0,5	-1,1	-0,6
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,5	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	53,7	53,4	53,3	59,8	57,6	56,0
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	42,9	42,4	42,2	41,9	42,7	42,3
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-0,7	-0,9	-1,0	-7,7	-5,0	-3,9
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,8	-1,2	-1,2	-7,2	-4,4	-3,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	61,3	59,6	59,2	70,2	72,8	74,3
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	46,8	44,9	44,2	53,3	55,6	56,6

Keskeiset ennusteluvut suunnittelukaudelle 2021-2022. Lähde: Tilastokeskus.

Ennuste vuoden 2020 inflaatioksi on 0,4 prosenttia. Kulutuskysynnän merkittävä supistuminen sekä epävarmuus talouden tulevasta kehityksestä hillitsevät inflaatiota myös tulevina vuosina. Öljyn hinnan lasku alentaa energian hintaa huolimatta elokuun veronkorotuksista, mikä hidastaa hintojen laskua loppuvuodesta. Elintarvikkeiden hintojen nousu kiihdyttää eniten inflaatiota tänä vuonna. Kysynnän supistuminen tänä vuonna sekä epävarmuus tulevasta kehityksestä pitää inflaation maltillisena koko ennustejaksolla. Vuosina 2021 ja 2022 kansallisen kuluttajahintaindeksin arvioidaan nousevan 1,2 % ja 1,4 %. Molempina vuosina kulutukseen kohdistuvat veronkorotukset kiihdyttävät inflaatiota, selvimmin vuonna 2021.

Työvoiman ulkopuolella olevien määrä on alkuvuonna 2020 lisääntynyt. Etenkin piilotyöttömiä oli viime vuotta enemmän. Työttömien määrä lisääntyy jatkossa alkuvuotta enemmän, kun työn kysyntä säilyy vähäisenä, irtisanomiset lisääntyvät taantuman seurauksena ja osa lomautetuista ei pääse palaamaan työelämään. Työllisyyden laskun ja lomautettujen suuren määrän takia työttö-

mien määrä kasvaa vuonna 2020 noin viidenneksen ja työttömyysaste kohoaa 8,0 prosenttiin. Talouden vaatimattoman toipumisen seurauksena työttömyysaste nousee ensi vuonna 8,2 prosenttiin ja kääntyy talouskasvun myötä pieneen laskuun vasta vuonna 2022. Työllisten määrän lasku jyrkkenee vuonna 2020, työllisyys supistuu 2 prosenttia ja työllisyysaste laskee 71,2 prosenttiin. Talouskasvun ennustettu palautuminen alkaa asteittain kohentaa työvoiman kysyntää vuosina 2021-2022. Työllisten määrä supistuu alkuvuoden 2020 heikkoudesta johtuen vielä hieman vuonna 2021 ja kääntyy hienoiseen kasvuun vuonna 2022. Työllisten määrä jää kuitenkin selvästi pienemmäksi kuin vuonna 2019, jolloin työllisyysaste oli 72,5 prosenttia. Työllisyysasteen ennakoitaan olevan 71,0 prosenttia vuonna 2021 ja nousevan 71,5 prosenttiin vuonna 2022.

Valtionvarainministeriön 5.10.2020 julkaisemaan taloudelliseen katsaukseen voit tutustua tämän linkin kautta <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162468>.

Kuntatalouden tilanne ja näkymät

Valtion vuoden 2021 talousarvioesityksen antamisen yhteydessä 5.10.2020 julkaistiin myös Kuntatalousohjelma vuosille 2021–2024 (VM:n julkaisuja 64/2020). Julkaisussa esitellään kuntatalouden tilannekuvaa, valtion kuntiin kohdistuvia toimenpiteitä, toimien yhteisvaikutusta ja kuntatalouden kehitysarviota vuosille 2020-2024.

Vuoden 2019 tilinpäätöstietojen perusteella kuntatalouden tila jatkoi heikkenemistään vuonna 2019. Kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 1,3 miljardia euroa ja vuosikate noin 0,3 miljardia euroa. Kuntatalouden lainakanta kasvoi 2,5 miljardilla eurolla yhteensä 21,9 miljardiin euroon.

Keväällä 2020 Suomeen levinnyt koronavirusepidemia sekä sitä seuranneet hallituksen maaliskuussa asettamat rajoitustoimet ovat vaikuttaneet merkittävästi koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Tilanne vaikutti kevään aikana voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä niiden tuottamisen tapaan. Samanaikaisesti kuntien verotulot putosivat, ja myynti- ja maksutulot vähenivät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvoivat kuntien ja sairaanhoitopiirien valmistautuessa koronapotilaiden hoitoon. Samalla kiireetöntä hoitoa lykättiin.

Koronavirusepidemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet hyvinkin erilaisia johtuen muun muassa elinkeinorakenteesta, kunnan palvelurakenteesta, koronatapausten määrästä ja maantieteellisestä sijainnista. Epidemian alkuvaiheessa keväällä 2020 vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntiin, joiden elinkeinorakenteessa palvelu-, logistiikka-, tapahtuma- ja matkailualan merkitys on suuri, toisin sanoen suuriin kaupunkiin sekä pienempiin matkailusta riippuvaisiin kuntiin. Koronakriisin ohella kuntien menoja kasvattavat muun muassa väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveysmenojen kasvu sekä Marinin hallitusohjelman mukaiset tehtävämuutokset ja kuntataloutta elvyttävät toimet.

Valtio on tukenut kuntia useilla toisiaan täydentävillä toimenpiteillä vuoden 2020 lisätalousarvioissa. Vuonna 2020 neljännessä lisätalousarviossa annetun kuntien ja sairaanhoitopiirien tukipaketin arvo on yhteensä noin 1,4 mrd. euroa. Lisäykset ovat määräaikaista ja kohdentuvat pääosin vuoteen 2020. Syksyn 2020 lisätalousarvioesityksessä kunnille on osoitettu 600 miljoonaa euroa lisäystä valtionosuuksiin ja sairaanhoitopiirien valtionavustukseen. Yleisesti voidaan todeta, että vuoden 2020 kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa selvästi kevään 2020 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Vahvistumisen taustalla ovat merkittävimpänä tekijänä vuoden 2020 aikana kuntatalouteen kohdennetut tukitoimet. Merkittävien tukitoimien ansiosta kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan kasvavan ennätyslukemiin ja tilikauden tuloksen noin 1,2 mrd. euroa positiiviseksi. Toiminnan ja investointien rahavirta vahvistuu poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen verrattuna, mutta pysyy noin -0,8 mrd. euroa negatiivisena kuntien ja kuntayhtymien ennätystasolle nousevien investointien takia. Rahoitusjäämä vahvistuu kuitenkin poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen verrattuna. Kuntien lainakannan ennakoitaan kasvavan reilulla miljardilla eurolla.

Tilastokeskuksen tuore kuntataloustilasto vuoden 2020 ensimmäiseltä puolikkaalta osoittaa, että koronavirusepidemia vaikutti voimakkaasti kuntien ja kuntayhtymien talouteen. Talousvaikutukset näkyvät selkeänä toimintatuottojen vähenemisenä sekä maltillisena toimintakulujen kasvuna, kun palvelusulkuja tehtiin rajoitustoimien vuoksi ja kiireetöntä hoitoa lykättiin myöhemmäksi. Toisaalta koronavirusepidemian akuuteilla toimenpiteillä ja varautumisella on ollut toimintakuluja kasvattava vaikutus. Tammi-kesäkuussa kuntien toimintatuotot vähenivät 2,4 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta, erityisesti laskivat kuntien maksutuotot, jotka tippuivat alkuvuoden aikana 16 prosenttia. Kuntien toimintakulujen kasvu pysyi ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana nollan tuntumassa.

Tilaston mukaan kuntien verotulot vähenivät alkuvuonna 1,3 prosenttia viime vuodesta. Vuoden 2019 vertailukohta on kuitenkin poikkeuksellinen vuoden 2019 verokortti- ja tulorekisterijärjestelmäuudistuksen vuoksi. Huomioitavaa on, että kuntien verotulot ovat pienentyneet voimakkaasti siitä, mitä vuoden 2020 talousarvioissa ennakoitiin. Kuntien valtionosuudet kasvoivat reilut 14 prosenttia edelliseen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Valtionosuuksien voimakkaan kasvun taustalla ovat kuitenkin olleet lisääntyneet kustannukset ja niiden kompensointi. Kuntien investointimenot kasvoivat alkuvuonna noin 14 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Investointien kasvu on merkinnyt kuntien lainakannan voimakasta kasvua. Lainakanta kasvoi tammi-kesäkuussa kuntataloustilaston mukaan noin 9 prosenttia viime vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Tilastokeskuksen julkaisemien Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2019 ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous heikkeni merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vuonna 2019 jo 65, kun edellisenä vuonna niitä oli 44 ja vuonna 2017 ainoastaan 4. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn (ns. kriisikuntamenettely) tunnusluvut täyttyivät kuudessa kunnassa. Viisi tunnusluku täyttävää kuntaa olivat kuitenkin arviointimenettelyssä jo aiempina vuosina, joten vuonna 2020 aloitetaan yksi uusi arviointimenettely. Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrä on kuitenkin pysynyt oletettua matalammalla tasolla. Myös kuntakonsernien talous heikkeni vuonna 2019. Vuosikate laski kaikissa kuntakonsernikoryhmissä, mutta negatiivisen vuosikatteen kuntakonsernit sijoituivat kaikki pieniin, alle 6000 asukkaan kuntiin. Suurten kaupunkien kokoryhmässä kuntakonsernien tilikauden tulos ylsi positiiviseksi. Kuntakonsernien investoinnit kasvoivat yli 11 prosentilla ja velkaantuminen yli 8 prosentilla.

Tilinpäätöstietojen perusteella kuntien toimintakate jatkoi heikkenemistään vuonna 2019. Toimintakate heikkeni 1,26 mrd. euroa eli 4,3 prosenttia suhteessa vuoteen 2018. Tätä selittävät myyntituottojen väheneminen noin 370 miljoonalla eurolla ja palvelujen ostojen kasvu yli 970 miljoonalla eurolla. Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu toimintakate oli vuonna 2019 noin -30,4 mrd. euroa. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 2,3 mrd. euroa vuonna 2019, heikentyen noin 0,3 mrd. euroa edellisvuodesta. Peruskuntien osuus vuosikatteesta oli noin 1,8 mrd. euroa ja kuntayhtymien noin 60 milj. euroa. Vuonna 2019 negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 65, kun vuonna 2018 niitä oli 44 ja vuonna 2017 ainoastaan 4. Yhteensä 231 kunnassa vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja, kun luku oli 202 kuntaa vuonna 2018 ja 53 kuntaa vuonna 2017. Samaan aikaan yhteenlasketun negatiivisen vuosikatteen määrä on kasvanut -92 milj. euroon vuonna 2019.

Kuntatalouden nettoinvestoinnit olivat vuonna 2019 noin 4,0 mrd. euroa, josta kuntien osuus oli noin 2,7 mrd. euroa ja kuntayhtymien noin 1,3 mrd. euroa. Investoinnit kasvoivat edellisvuoteen verrattuna noin 200 miljoonaa euroa, josta valtaosa perustui kuntayhtymien investointien kasvuun. Kuntatalouden lainakanta kasvoi noin 2,5 mrd. eurolla yhteensä 21,9 mrd. euroon (sisäiset lainat poistettuna). Lainakantaansa kasvattivat voimakkaasti sekä kunnat että kuntayhtymät.

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	Muutos 2018–2019, mrd. euroa	Muutos 2018–2019, %
Toimintakate	-28,12	-29,10	-30,36	-1,26	-4,3
Verotulot	22,43	22,32	22,91	0,59	2,7
Käyttötal. valtionosuudet	8,50	8,46	8,64	0,18	2,1
Verorahoitus yht.	30,93	30,78	31,55	0,77	2,5
Rahoituserät, netto	0,45	0,39	0,55	0,16	41,4
Vuosikate	3,27	2,07	1,75	-0,32	-15,4
Poistot ja arvonalentumiset	2,20	2,19	2,31	0,11	5,2
Vuosikate – poistot	1,07	-0,13	-0,56	-0,43	
Nettoinvestoinnit	-2,38	-2,78	-2,73	0,05	1,7
Vuosikate – nettoinvestoinnit	0,89	-0,72	-0,99	-0,27	
Lainakanta	16,13	16,73	18,42	1,69	10,1
Rahavarat	5,18	4,88	5,06	0,18	3,7
Veroprosentti, painotettu	19,92	19,87	19,90		+0,03 %-yks.

Manner-Suomen kuntien keskeisten talouslukujen kehitys 2017-2019. Lähde: Tilastokeskus.

Kuntien verotulot olivat 22,9 mrd. euroa vuonna 2019, nousten 2,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvua oli kaikkien verolajien kertymissä. Kuntien tuloverokertymä kasvoi noin 2,6 prosenttia, yhteisöverokertymä noin 2,0 prosenttia ja kiinteistöveron kertymä noin 4,2 prosenttia. Kuntien verokertymää heikensi kuitenkin vuoden 2019 verokortti- ja tulorekisterijärjestelmämuudistus. Kuntien käyttötalouden valtionosuudet olivat noin 8,6 mrd. euroa ja ne pysyivät edellisen tilikauden tasolla. Vuonna 2019 kunnista 46 nosti veroprosenttia ja 5 kuntaa alensi veroprosenttia.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden heikoimmat vuodet ovat edesspäin ja epävarmuus on suurta. Kuntatalous pysyy alijäämäisenä koko suunnitelmakauden 2021-2024. Toimintamenojen kasvu on kehitysarvion mukaan voimakkaimmillaan vuosina 2020-2021, mutta kasvu maltillisuu sen jälkeen. Kuntatalouden painelaskelman mukaan toimintamenojen kasvuksi arvioidaan 4,9 prosenttia vuonna 2020 ja vuosina 2021- 2024 keskimäärin 2,2 prosenttia. Menokasvua lisäävät koronavirusepidemian vaikutukset, kunta-alan sopimusratkaisu, hallitusohjelman toimenpiteet ja sosiaali- ja terveystalouden kysynnän kasvu. Samaan aikaan tilanteen tekee haastavaksi kuntatalouden tulojen hidas kasvu.

Koronan aiheuttamia talousvaikutuksia kanavoituu kuntatalouteen myös ensi vuonna. Kiireettömiä hoitoja siirrettiin tai peruttiin koronatartuntojen uhan ja varautumisen edellyttämän terveydenhuollon resurssien riittävyden vuoksi tuleville vuosille. Vaikka hoitojonojen purkamisen on ehditty jo aloittaa, siirtyy vuoden 2020 sosiaali- ja terveydenhuollon hoitovelkaa tuleville vuosille. Lisäksi kuntatalouden tilannetta haastaa talouden hidas toipuminen ja menojen sopeuttamisen vaikeus nykytilanteessa, jonka kesto on vaikea vielä arvioida. Talouden hidas toipuminen yhdessä väestön ikääntymisen ja rakennuskannan iästä ja muuttoliikkeestä aiheutuvien investointipaineiden kanssa pitävät kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapainon mittavana koko ennustejakson. Valtion budjettiriihessä päättämät tukitoimet vahvistavat kuntataloutta myös ensi vuonna. Kuntatalouden tulos on ensi vuonna hieman alijäämäinen ja investointitason pysyessä korkeana toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee painelaskelman mukaan noin -2 mrd. euroon. Vuoden 2021 jälkeen valtion koronavirusepidemiaan liittyvät tukitoimet poistuvat ja toiminnan ja investointien rahavirta jää kehyskauden lopussa runsaat 2 mrd. euroa negatiiviseksi. Siksi myös kuntatalouden lainakanta jatkaa painelaskelmassa ripeää kasvuaan ja uhkaa kasvaa noin 33 mrd. euroon vuonna 2024. Rakenteellisten uudistusten lisäksi kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös kuntien omia tuottavuus- ja sopeutustoimia.

Kuntatalousohjelman yhteydessä laadittujen kuntakohtaisten painelaskelmien perusteella talouden sopeutuspaino on lähivuosina suuri kaikissa kuntakokoryhmissä. Laskelmassa kuntien talouden tasapainoa arvioidaan toiminnan ja investointien rahavirran avulla. Toiminnan ja investointien rahavirta vaihtelee merkittävästi kuntakokoryhmittäin, mutta pysyy kaikissa kuntakokoryhmissä lähivuosina negatiivisena. Koska toiminnan ja investointien rahavirta pysyy lähivuosina kaikissa kuntakokoryhmissä negatiivisena, on kaikilla kunnilla laskennallisesti painetta veroprosentin korottamiseen. Painelaskelman perusteella negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan lähivuosina. Vuonna 2020 vuosikatteen arvioidaan olevan negatiivinen vain 13 kunnalla, mutta vuonna 2021 jo 39 kunnalla ja tarkastelukauden lopulla 66 kunnalla.

Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan täysimääräinen rahoitus, jolloin uudistusten toteuttamisen ei pitäisi vaikuttaa kuntataloutta heikentävästi. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, mikä laajentaa oikeutta saada maksutonta opetusta. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan. Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoitusta nostetaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän kuntien maksutuloja 17 milj. eurolla vuonna 2021. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 miljoonalla eurolla. Muutos tulee voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 vain 30 miljoonaa euroa. Maksutulojen menetys kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä.

Kuntatalousohjelmaan 2021–2024 voi tutustua tämän linkin kautta <https://vm.fi/kuntatalousohjelma>.

Jyväskylän kaupungin talous 2021–2023

Vuoden 2021 talousarviossa kaupungin toimintakate on 742,5 miljoonaa euroa negatiivinen ja toimintakate heikkenee 5,1 miljoonaa euroa (-0,7 %) vuoden 2020 muuten talousarviosta. Toimintamenot kasvavat kuluva vuodesta 4,2 miljoonaa euroa (+0,5 %) ja toimintatulot heikkenevät 0,9 miljoonaa euroa (-0,6 %). Toimintatulot on arvioitu varovaisuuden periaatetta noudattaen.

Veroprosenttien on oletettu taloussuunnitelmassa säilyvän vuosina 2021–2023 vuoden 2020 tasolla. Kunnallisveroja ennakoitaan kertyvän 475,0 miljoonaa euroa vuonna 2021, mikä on 12,0 miljoonaa euroa (+2,6 %) kuluva vuotta enemmän. Kokonaisverokertymäksi vuodelle 2021 arvioidaan 561,0 miljoonaa euroa ja kasvua kuluvaan vuoteen on 3,3 %. Taloussuunnitelmakauden verokertymäarviot pohjautuvat VM:n kuntatalousohjelmaan ja Suomen Kuntaliiton tuottamiin kuntakohtaisiin veroennusteisiin.

Taloussuunnitelmakauden valtionosuusarviot on asetettu valtionvarainministeriön julkaiseman kuntatalousohjelman pohjalta. Valtionosuuksia ennakoitaan kertyvän 210,1 miljoonaa euroa vuonna 2021, mikä on 11,5 miljoonaa euroa (-5,2 %) kuluva vuotta vähemmän. Valtionosuuksiin sisältyy kuntatalouden tukitoimina kertaluonteisia korvauksia 7,2 miljoonaa euroa vuodelle 2021. Vuodelle 2020 valtionosuuksiin sisältyy valtion lisätalousarvioista johtuvia kertaluonteisia lisäyksiä 27,1 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2020 valtionosuuksissa on yritysten veronmaksulykkäyksistä johtuvia korvauksia 2,7 miljoonaa euroa, jotka vähennetään vuosien 2021 (-2,0 miljoonaa euroa) ja 2022 (-0,6 miljoonaa euroa) valtionosuuksista. Ilman valtionosuuksien kertaluonteisia eriä kaupungin valtionosuudet kasvavat 13,1 miljoonaa euroa (+6,8 %) vuodelle 2021.

Talousarviossa tavoitteeksi asetetaan 36,3 miljoonan euron vuosikate vuodelle 2021, jolloin se kattaa poistoista 63 prosenttia ja poistonalaisista investoinneista 51 prosenttia. Vuosikatteen riittävyydellä suhteessa poistoihin mitaten kaupungin tulorahoitus ei ole siten tasapainossa vuonna 2021. Tilikauden ylijäämää parantaa satunnaisesti tuottoihin arvioitu 25,0 miljoonan euron myyntivoitto Education Facilities Oy:n myyntiselvitykseen liittyen. Mahdollisella myyntivoitolla ei rahoiteta pysyviä menoja vaan vahvistetaan kaupungin ylijäämäkertymää. Tulorahoituksen tasapaino saavutetaan taloussuunnitelmakauden vuosina 2022 ja 2023. Kuitenkin on huomattava, että tämän hetken ennusteiden mukaan talouden tasapainottaminen vuonna 2022 tarkoittaa sitä, että toimintakate olisi noin 13,0 miljoonaa euroa matalammalla tasolla kuin vuonna 2021.

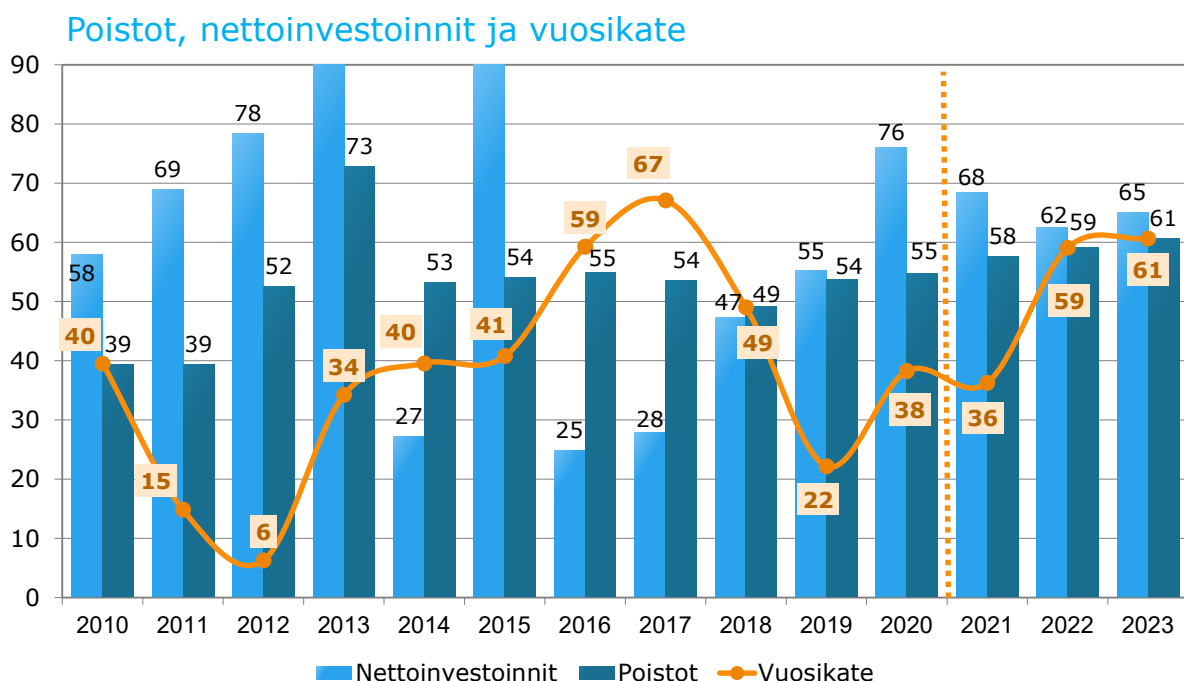
Vuoden 2020 alkuperäinen talousarvio oli tasapainoinen. Koronakriisin seurauksena kuluvan vuoden tilinpäätöksen ennakoitaan kuitenkin muodostuvan 16,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Ennusteessa ei ole huomioitu mahdollista koronatestaukseen myönnettävää valtion kompensatiota, koska korvauksen kohdentumisesta ja ajoittumisesta ei ole tarkkaa tietoa. Ennusteessa koronatestauksen aiheuttamiksi lisäkuluiksi on arvioitu 7,3 miljoonaa euroa. Kuluvan vuoden alijäämäisen tilikauden tuloksen vuoksi kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on alenemassa 3,7 miljoonaan euroon. Vuoden 2021 talousarvion ylijäämäksi arvioidaan 4,1 miljoonaa euroa, jolloin kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2021 lopussa olisi 7,7 miljoonaa euroa. Kaupungilla ei ole vuonna 2021 kuntalain mukaista taloussuunnitelmassa katettavaa alijäämää, mikäli vuodet 2020 ja 2021 toteutuvat arvioiden mukaisesti.

Koronavirusepidemia on aiheuttanut terveydenhuoltoon hoitovelkaa ja sosiaalihuoltoon palveluelvelkaa, joiden purkaminen edellyttää lisäresursseja ja uusia teknologisia ratkaisuja. Hallitus sitoutuu purkamaan hoito- ja palveluelvelkaa 450 miljoonan euron kokonaisuudella vuosina 2021–2023. Samalla toteutetaan ohjausmekanismi, joka varmistaa kokonaisuuteen kohdennettujen resurssien vähentävän aidosti hoito- ja palveluelvelkaa. Kokonaisuutta valmistellaan STM-VM yhteistyössä ja tarkoituksena on sisällyttää valtuus vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen tai vuoden 2021 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen. Rahoituksessa pyritään hyödyntämään soveltuvin osin EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen varoja.

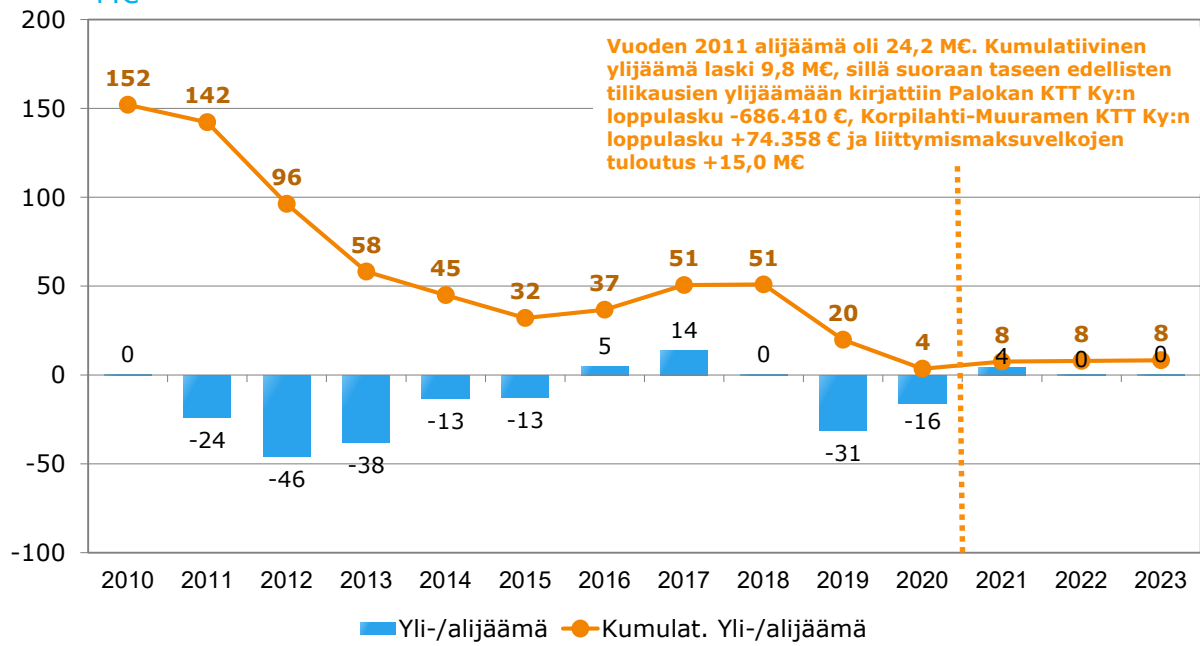
Hoito- ja palveluelvelan jakamisen kriteereistä ja jaksottumisesta ei ole toistaiseksi tarkempaa tietoa. Kaupungin laskennallinen osuus 450 miljoonan euron kokonaisuudesta on arviolta 11,0 miljoonaa euroa, eli noin 3,7 miljoonaa euroa/vuosi vuosina 2021–2023, mikäli koko tuki jaettaisiin kuntakentälle. Osa tuesta kohdentunee kuitenkin myös sairaanhoitopiireille. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti hoito- ja palveluelvelan purkuun kohdennettua tukea ei huomioida kaupungin talousarviossa ja taloussuunnitelmavuosilla. Mikäli tukea jaetaan jo vuonna 2021 huomioidaan se talousarviomuutoksissa kaupungin taloutta parantavana eränä.

Kaupungin ja liikelaitosten yhteenlasketut nettoinvestoinnit vuodelle 2021 ovat 68,5 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 15,3 miljoonaa euroa negatiivinen. Investointien tulo-rahoitusprosentti on talousarviossa 47.

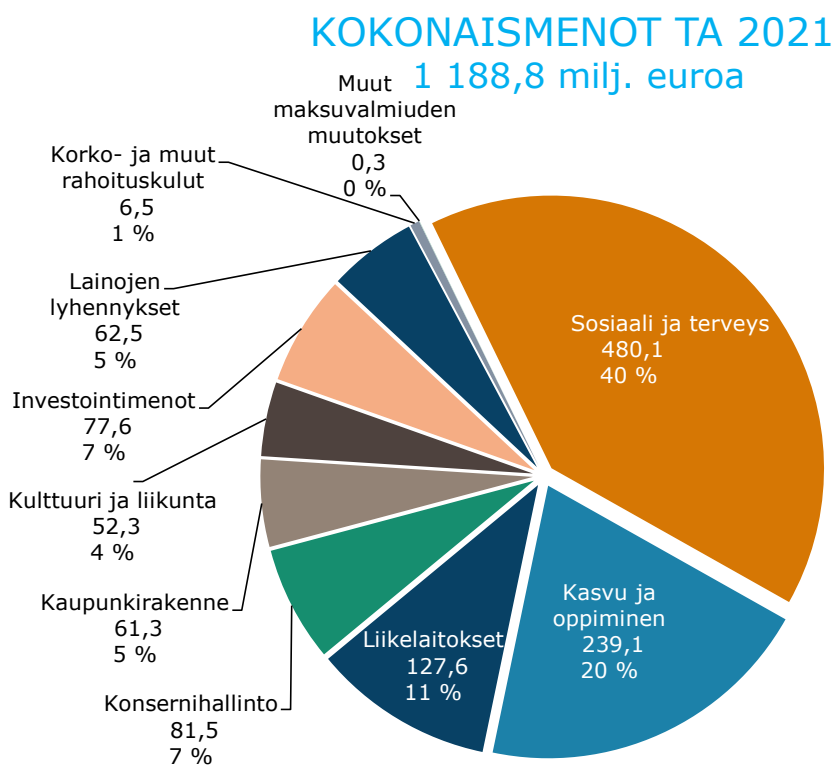
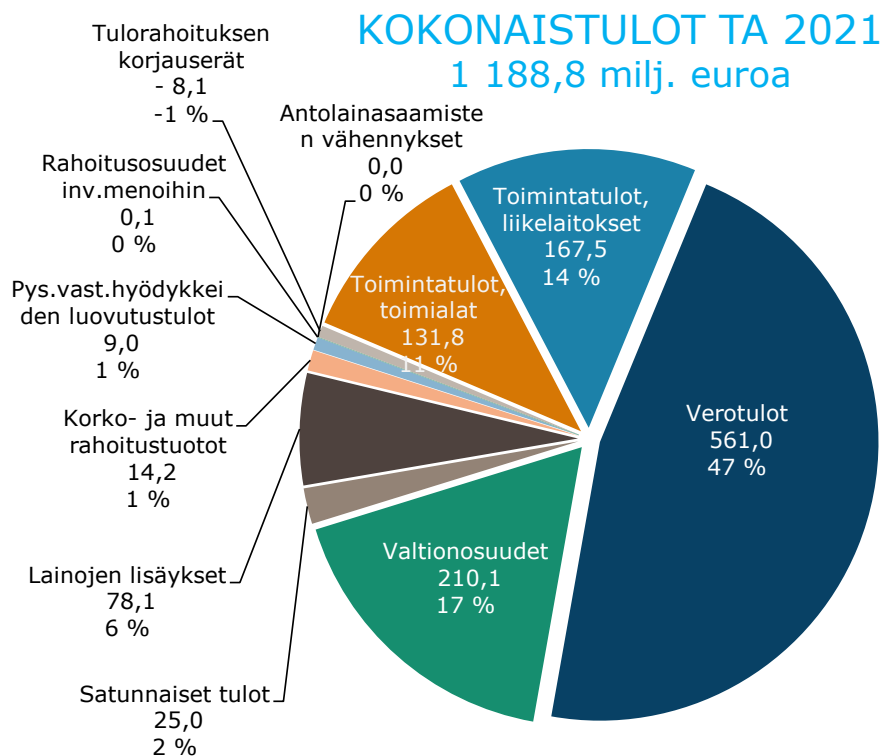
Kaupungin lainakanta kasvaa vuonna 2021 noin 15,5 miljoonalla eurolla. Kaupungin lainakanta tulee olemaan vuoden 2021 lopussa 467,9 miljoonaa euroa eli 3 234 euroa asukasta kohti.

Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti M€

Alla oleviin kokonaistulot ja kokonaismenot kuvioihin on koottu yhteen tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta kaikki Jyväskylän kaupungin TA 2021 tulot ja menot. Kuviot kuvaavat rahan lähteitä ja rahan käyttöä. Kokonaistuloissa on esitetty rahan lähteinä toimintatulot ja investointitulot sekä antolainasaamisten vähennykset ja pitkäaikaisten lainojen lisäykset. Kokonaismenoissa rahan käyttönä on esitetty toimintamenot sekä antolainasaamisten lisäykset, pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja lyhytaikaisten lainojen vähennykset.

Koronakriisin vaikutukset Jyväskylän kaupungin talouteen

Koronavirusepidemian vaikutus Jyväskylän kaupungin talouteen on ollut erittäin merkittävä, yksi kaupungin taloushistorian suurimmista ja vaikeimmista. Koronan aiheuttamat negatiiviset vaikutukset kaupungin kuluvaan vuoteen talouteen ovat tämänhetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan -50 miljoonaa euroa, josta kuntatalouden tukipaketit kattavat merkittävän osan. Koronakriisin vaikutukset vaihtelevat kunnittain riippuen tautitilanteesta, kunnan tulo- ja menorakenteesta sekä väestö- ja elinkeinorakenteesta. Koronakriisin negatiiviset vaikutukset ovat kohdistuneet suhteellisesti voimakkaammin juuri suuriin kaupunkeihin johtuen kaupunkien palveluvetoisesta elinkeinorakenteesta sekä vero- ja toimintatuotto-painotteisesta tulorakenteesta.

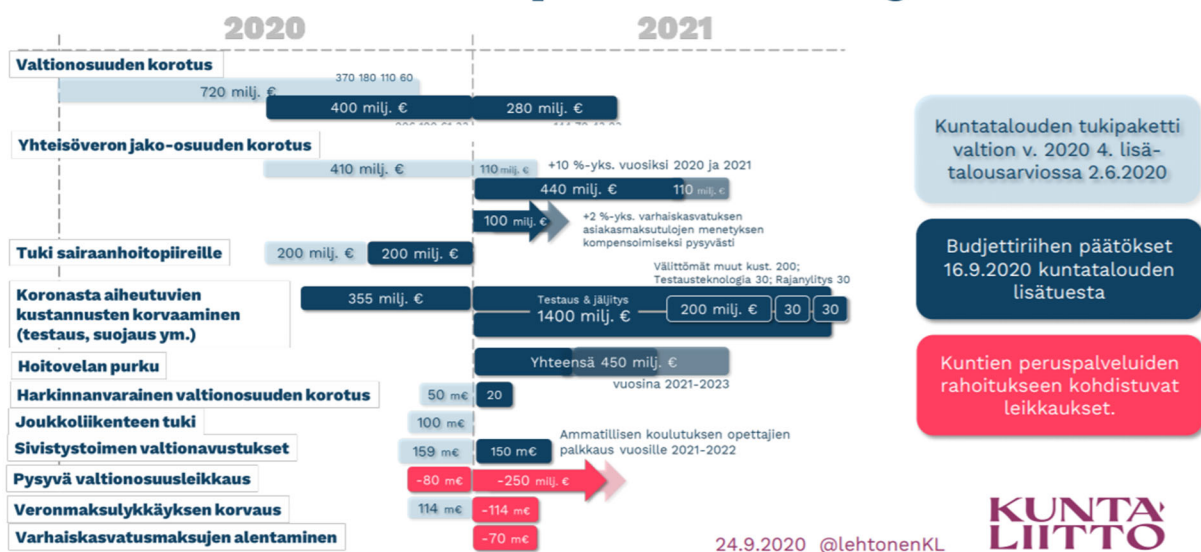
Merkittävin vaikutus koronavirusepidemiolla on ollut kaupungin kunnallisvero- ja yhteisöverotuottoihin. Kuntalaisten ja yritysten taloudellinen tilanne on vaikuttanut kunnan tuloveroihin ja osuuteen yhteisöveron tuotosta lomautusten, irtisanomisten ja yritysten myynnin heikkenemisen kautta. Vaikutukset verotuloissa alkoivat näkyä selkeämmin huhtikuun verotulokertymistä alkaen. Lisäksi kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sulut, eri palveluiden vajaakäyttö ja maan myyntivoittojen väheneminen aiheuttavat tämänhetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan 10 miljoonan euron menetykset kaupungin maksu- ja myyntituottoihin suhteessa talousarvioon.

Koronavirusepidemian vaatimat varautumistoimet ja sen heijastusvaikutukset lisäävät myös kaupungin sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin kuluvaan vuoteen toimintakuluja talousarvioon verrattuna. Sosiaali- ja terveystaloudessa lisäkustannuksia on syntynyt merkittävästi muun muassa potilaiden hoidosta, varautumistoimista, tarvikkehankinnoista, testauksesta ja henkilöstön lisätarpeesta. Kiireettömän hoidon toimenpiteitä on jouduttu siirtämään, joka aiheuttaa hoito- ja palveluvelkaa tuleville vuosille. Lisäksi koronavirusepidemia on heikentänyt myös kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden, kuntayhtymien ja eri yhteisöjen toimintaan ja rahoituspohjaan. Koronan aiheuttama palveluiden vajaakäyttö sekä tehdyt sopeutustoimet ovat tuoneet myös säästöjä talousarvioon verrattuna.

Valtio on päättänyt kattavasta toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotetaan koronavirusepidemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista aiheutuneita talousvaikutuksia kunnille. Kuntien tukipaketin toimenpiteet ovat määräaikaista ja kohdistuvat vuosille 2020–2021.

Hallituksen kehysriihi 4/2020 ja budjettiriihi 9/2020

Kuntatalouden tukipaketit 2020 ja 2021

Kuntatalouden tukipaketti valtion v. 2020 4. lisätalousarviossa 2.6.2020

Budjettiriihen päätökset 16.9.2020 kuntatalouden lisätuesta

Kuntien peruspalveluiden rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset.

24.9.2020 @lehtonenKL

KUNTA LIITTO

Kuntatalouden tukipaketit 2020 ja 2021. Lähde: Kuntaliitto.

Vuonna 2020 valtio korvaa kunnille verotulojen lykkäysmenettelystä n. 114 milj. euroa, josta Jyväskylän kaupungin osuus on n. 2,7 miljoonaa euroa. Summa vähennetään vuosien 2021-2022 valtionosuuksista lisätynä viivästyskorolla ja on siten kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraali.

Valtion 4. lisätalousarviossa 2.6.2020 päätettiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikaisesta korottamisesta 720 miljoonalla eurolla, kuntien valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen lisäyksestä 10,0 miljoonasta eurosta 60,0 miljoonaan euroon sekä kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisesta korottamisesta 10%-yksiköllä vuodelle 2020. Jyväskylän osuus tästä kuntatalouden tukipaketista on yhteensä 23,5 miljoonaa euroa.

Jyväskylän kaupunginhallitus päätti 24.8.2020/172 hakea kuntien harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 5,0 miljoonaa euroa vuodelle 2020 koronavirusepidemian ja siihen liittyvien rajoitustoimenpiteiden aiheuttamien tilapäisten taloudellisten vaikeuksien takia.

Valtio teki budjettiriihessään 16.9.2020 päätökset kuntatalouden lisätuesta vuosille 2020 ja 2021. Vuonna 2020 lisätuesta 400 miljoonaa euroa osoitettiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ja 200 miljoonaa euroa sairaanhoitopiireille erillisenä avustuksena. Jyväskylän kaupungin osuus myönnetystä lisätuesta vuodelle 2020 on noin 9,7 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2021 peruspalveluiden valtionosuuteen tehdään kertaluonteinen 300 miljoonan euron korotus, josta 20 miljoonaa kohdennetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen. Yhteisöveron kuntien jakoosuuteen tehdään 10 %-yksikön määräaikainen korotus.

Valtion tukipaketti koronavaikutuksiin Jyväskylän kaupungille on vuonna 2020 yhteensä noin 33,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 noin 13,2 miljoonaa euroa. Laskelmat eivät sisällä hakemuksesta saatavia korvauksia kuten koronan vuoksi syntyneiden testaamisen ja jäljittämisen kustannusten korvauksia, jotka valtio on luvannut korvata täysimääräisesti kunnille. Vuodelle 2020 on tätä varten varattu 355 miljoonaa euroa ja vuodelle 2021 1,4 miljardia euroa. Laskelmiin ei myöskään sisälly Jyväskylän hakema harkinnanvarainen avustus, koska siitä ei ole vielä saatu päätöstä. Mahdolliset harkinnanvaraiset korotukset maksetaan kunnille tämän vuoden loppuun mennessä.

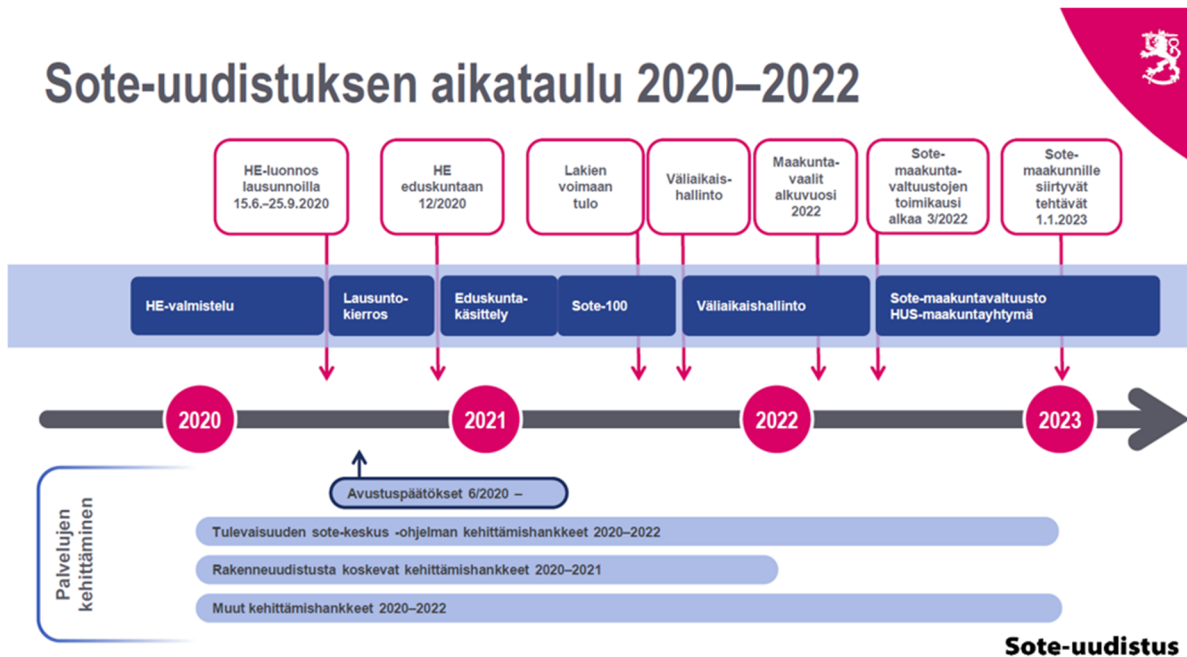
Jyväskylän kaupunki on onnistunut epidemian hallinnassa hyvin. Koronasta aiheutuu kuitenkin pitkävaikutteisia tulonmenetyksiä ja lisäkustannuksia myös tuleville vuosille 2021-2023. Koronan täsmällisiä talousvaikutuksia on enää vaikea eritellä, koska tilanne on pitkittynyt ja muuttunut osaksi kaupungin jokapäiväistä toimintaa. Vuoden 2021 talousarvioesitys ei sisällä määrärahavarausta koronavirusepidemian mahdolliseen jatkumiseen, mm. testaukseen, suojamaskien hankintaan ja jakamiseen tai mahdolliseen rokotteeseen liittyviä menoja, koska niistä aiheutuvia kustannuksia on mahdoton tässä vaiheessa arvioida. Valtion vuoden 2021 talousarvioesitys sisältää kunnille täysimääräisen kompensaaion näistä toimista aiheutuviin kustannuksiin, jolloin ne eivät myöskään heikennä kaupungin kokonaistaloutta ensi vuonna. Ko. toimintojen aiheuttamat lisäkustannukset ja valtion kompensatiot huomioidaan ensi vuoden aikana talousarviomuutoksien yhteydessä.

Valtakunnallinen sote- ja maakuntauudistus

Maan hallituksen lakiesitysluonnos sote- ja maakuntauudistuksesta julkaistiin 15.6.2020. Uudistuksen esitysluonnoksen mukaan Suomeen muodostetaan 21 sote-maakuntaa, joille siirrettäisiin kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät vuoden 2023 alusta. Lisäksi siirtyisivät myös opiskeluhuollon kuraattori- ja koulupsykologitehtävät.

Esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella 25.9.2020 saakka. Kaupunginvaltuusto on antanut Jyväskylän kaupungin lausunnon lakiesityksestä 21.9.2020/52. Yhteensä määräajassa annettiin 804 lausuntoa. Kaupungin talousarvioesityksen antamisen aikaan lakiesitys on valmisteluvaiheessa. Hallitus on tehnyt lausuntopalautteen pohjalta muutoksia alkuperäiseen lakiesitysluonnokseen ja jättää seuraavaksi esitysluonnoksen lainsäädännön arviointineuvostolle. Hallituksen esitys eduskunnalle on tarkoitus antaa joulukuun 2020 alussa. Väliaikaishallinnon on tarkoitus aloittaa alueilla viimeistään kaksi kuukautta lakien hyväksymisen jälkeen. Tämän jälkeen pidetään maakuntavaalit

alkuvuoden 2022 aikana. Valtuustojen toimikausi alkaisi esitysluonnoksen mukaan 1.3.2022 ja järjestämis- ja tuottamisvastuut siirtyisivät sote-maakunnille 1.1.2023 lukien.

Sote-uudistuksen aikataulu 2020-2022. Lähde: Valtiovarainministeriö.

Uudistuksella on toteutuessaan merkittävä vaikutus Jyväskylän kaupungin talouteen ja toimintaan. Esitysluonnoksen mukaisesti toteutuessaan kaupungin vuositalouden koko ja henkilöstömäärä vähenisi yli 50% ja kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kasvaisi. Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät omaisuusjärjestelyt ja talouden siirtolaskelmat eivät ole Jyväskylän kaupungin näkökulmasta edulliset. Kaupunki on kiinnittänyt omassa lausunnossaan näihin lakiesityksen kohtiin huomiota.

Sote- ja maakuntauudistusta ja sen vaikutuksia ei ole huomioitu taloussuunnitelmavuosilla 2022-2023, koska lakiesitys on vielä valmisteluvaiheessa ja uudistuksen lopullisesta muodosta ja toteutumisaikataulusta ei ole täsmällistä tietoa. Lisäksi uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat tulevat vielä päivittymään valmistelun aikana ennen uudistuksen toimeenpanoa.

Keski-Suomessa on haettu sote-uudistuksen valmisteluun valtionavustusrahoitusta kahteen eri hankkeeseen. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan myönnettiin 100% valtionavustus, 3,6 miljoonaa euroa. Sote-rakenneuudistusta tukevaan alueelliseen valmisteluun myönnettiin 80% valtioavustus 5,4 miljoonaa euroa. Hankkeen kokonaisrahoituksesta 20% katetaan osallistajaorganisaatioiden omavastuilla, pääasiassa työpanoksella. Valtionavustushauissa on mukana lähes kaikki kunnat ja sote-organisaatiot Keski-Suomessa. Valtionavustushankkeita hallinnoi Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelut. Hankkeissa on tavoitteena kehittää, uudistaa ja yhtenäistää nykyisten järjestäjien sosiaali- ja terveyspalveluja sekä tukea eri organisaatioita Asterin eli uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotossa. Hankkeet ovat käynnistyneet syysyllä 2020. Sote-rakenneuudistusta tukeva alueellinen valmisteluhanke kestää vuoden 2021 loppuun ja Tulevaisuuden sote-keskusohjelma vuoden 2022 loppuun saakka.

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvion rakenne ja seuranta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kaupungille seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä suunnitelmakaudeksi taloussuunnitelma. Jyväskylän kaupungin suunnitelmakausi on kolme vuotta. Talousarvion valmistelusta vastaa hallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväl alueellaan. Liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan. Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehti- maan tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit eivät saa siten ylittää kunnan voimavaroja.

E erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä säädetään kuntalain 118 §:ssä. Säädösten mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kat- tanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämä enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vah- vistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kah- tena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kun- tien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitiilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Arviointimenettelyä koskevat raja-arvot on muutettu kuntalakiin 1.3.2019 ja niitä sovelletaan en- simmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Vuosina 2019–2021 erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenette- llyn sovelletaan vielä seuraavia kuntalain 118 §:ssä aiemmin olleita raja-arvoja:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta nega- tiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kun- tien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien kes- kimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Koronasta johtuen kuntalakia on tarkoitus muuttaa väliaikaisesti alijäämän kattamista koskevan määräajan muuttamisen osalta. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kunta voisi hakea valtiova- rainministeriöltä alijäämän kattamiskaudelle pidennystä, jos kunta ei koronavirusepidemiasta ai- heutuvista taloudellisista vaikeuksista johtuen voisi kattaa taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädettyssä määräajassa. Esityksen mukaan valtiovarainministeriö voisi kunnan hakemuksesta

päätää, että kunnan tulee kattaa taseeseen kertynyt alijäämä enintään kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, jotta kunnat voisivat ottaa asian huomioon vuoden 2021 talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa. Laki olisi voimassa 31.12.2025 asti.

Kuntalaissa säädetään myös kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenteesta ja sisällöstä. Suomen Kuntaliitto sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaosto ovat myös antaneet ohjeita ja suosituksia talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta ja sisällöstä. Jyväskylän kaupungin talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon mainitut ohjeet ja säännökset. Talousarvio sisältää seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan.

Yleisperusteluosassa esitetään kaupungin toimintaympäristö, taloudelliset lähtökohdat sekä talousarvion rakenne ja sitovuus. Yleisperustelut sisältävät myös Jyväskylän kaupungin strategian, henkilöstön kehitysnäkymät, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulevan vuoden tavoitteet sekä tytäryhteisöjen toiminalliset tavoitteet.

Käyttötalousosassa esitetään toimialojen ja liikelaitosten toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä asetetaan niiden sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tuloussuunnitelmaosassa osoitetaan tulo- ja rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, rahoitusmenoihin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosaan on koottu kaupungin investointimenot ja -tulot investointiryhmittäin sekä esitetty ohjeellinen viiden vuoden investointisuunnitelma. Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö.

Kaupungin toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvion tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat ja johtokunnat vahvistavat tarkemmat käyttösuunnitelmat talousarvioon perustuen. Liikelaitosten johtokunnat hyväksyvät valtuuston liikelaitokselle hyväksymän talousarvion ennen käyttösuunnitelman hyväksymistä. Käyttösuunnitelmat hyväksytään joulukuun aikana. Lautakunnat voivat vuoden aikana tehdä käyttösuunnitelmaan muutoksia valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Talousarvion toteutumista seurataan raportointiaikataulun mukaisesti annettavilla kuukausiraporteilla. Toimialajohtajien, kansliapäällikön, palvelualuejohtajien ja liikelaitosjohtajien tulee huolehtia siitä, että toimialan tai liikelaitoksen määräraha ei ylitä. Mahdollisten ylitysuhtien osalta on kuukausiraportoinnin yhteydessä raportoitava päätöksistä ja toimenpiteistä, joilla talousarvion ylitykset voidaan välttää talousarviovuoden aikana. Toimialajohtajien ja kansliapäällikön tulee samassa yhteydessä raportoida kaupunginhallitukselle, mikäli lautakuntien tekemät päätökset vaarantavat talousarvion toteutumisen. Toimenpideohjelma toimitetaan konsernihallintoon samassa yhteydessä raportin tietojen kanssa.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuoden aikana annettavien kolmannesvuosiraporttien avulla. Kolmannesvuosiraportissa toimialat ja liikelaitokset esittävät tavoitteiden toteutumisen seurantaan perustuvan käsityksensä tavoitteiden toteutumisesta koko talousarviovuoden osalta. Mikäli toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaennusteet ovat ristiriidassa keskenään tai talousarvion kanssa, tulee asia saattaa kaupunginhallituksen käsittelyyn. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Valtioneuvosto on antamassa syksyllä 2020 uuden asetuksen 525/2020 kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. Asetus tulee voimaan 1.1.2021 ja sisältää muun muassa velvoitteen kunnan osavuotiskatsauksista. Puolivuotiskatsaukset tulee raportoida ensimmäisen vuosipuolikkaan osalta 15.8. mennessä ja koko vuoden osalta 15.4. mennessä. Puolivuotiskatsauksessa tulee raportoida talouden toetumatietojen lisäksi toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteu-

tuminen sekä ennuste koko vuoden tuotoista ja kuluista. Neljännesvuosikatsauksissa tulee ennusteen tilalla raportoida keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulu- jen määriin. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antamassa puolivuotis- ja neljännesvuosikat- sauksen laadinnasta erillisen yleisohjeen.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat erät on esitetty ohei- sessä taulukossa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tulot ja menot 2021

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
KÄYTTÖTALOUS (Nettomenot)					
Konsernihallinto	54 719	58 800	67 831,1	9 032	15,4 %
Sosiaali- ja terveystalot	400 938	430 688	429 911,5	-776	-0,2 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	217 615	226 718	229 056,8	2 339	1,0 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	42 300	42 571	42 215,1	-356	-0,8 %
Kaupunkirakenne	6 620	13 671	13 422,1	-249	-1,8 %
LIIKELAITOKSET (Yli-/alijäämä)					
Tilapalvelu	-733	-523	-500,0	23	-4,3 %
Kylän Kattaus	-773	-3 825	0,0	3 825	-100,0 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	-1 230	60	0,0	-60	-100,0 %
TULOSLASKELMA					
Verotulot	524 204	543 000	561 000,0	18 000	3,3 %
Valtionosuudet	173 606	221 642	210 138,0	-11 504	-5,2 %
Rahoitustulot ja -menot	11 353	11 093	7 713,0	-3 380	-30,5 %
RAHOITUSLASKELMA					
Antolainauksen muutokset	1 054	290	3,0	-287	0,0 %
Lainakannan muutokset	65 892	45 098	15 552,1	-29 546	-65,5 %
INVESTOINTIOSA					
Maa- ja vesialueet, menot	2 977	6 921	6 000,0	-921	-13,3 %
Maan myynti, tulot	1 679	1 500	1 000,0	-500	-33,3 %
Irtain käyttöomaisuus, menot	8 164	9 644	9 858,0	215	2,2 %
Irtain käyttöomaisuus, tulot	143	50	0,0	-50	0,0 %
Osakkeet ja osuudet, menot	1 021	200	235,0	35	17,5 %
Osakkeet ja osuudet, tulot	139	0	0,0	0	0,0 %
Tilapalvelun investointimenot	30 263	35 228	31 796,0	-3 432	-9,7 %
Urheilu- ja retkeilyalueet, menot	2 734	3 136	2 200,0	-936	-29,8 %
Urheilu- ja retkeilyalueet, tulot	497	0	0,0	0	0,0 %
Kunnallistekniikka, menot	22 134	28 173	26 300,0	-1 873	-6,6 %
Kunnallistekniikka, tulot	362	0	0,0	0	0,0 %

Talousarvion käyttötalouso- sassa valtuustoon nähden sitova on määrärahan menojen ja tulojen erotus eli toimintakate. Toimialajohtajan ja kansliapäällikön tulee huolehtia siitä, että toimialan määräraha tai määrärahat eivät ylitä. Toimialajohtajan tulee tämän varmistamiseksi tehdä lautakunnalle tarvittavat esitykset määrärahojen muuttamiseksi. Muutokset tulee tehdä siten, että valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ei vaarannu. Kunnan liikelaitok- sia sitova meno- tai tuloerä on liikelaitoksen yli-/alijäämä.

Investointiosassa seuraavat investointimenot ja -tulot ovat valtuustoon nähden sitovia:

- Maa- ja vesialueet
- Irtain käyttöomaisuus
- Osakkeet ja osuudet
- Tilapalvelun investointimenojen loppusumma
- Urheilu- ja retkeilyalueet
- Kunnallistekniikka.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valti-onosuudet sekä rahoitustulojen ja -menojen yhteismäärä.

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitova tuloerä on lainakannan muutos sekä antolainasaamisten lisäysten ja vähennysten erotus eli antolainauksen muutokset yhteensä.

Käyttötalousosassa esitetyt toiminnalliset tavoitteet ovat myös valtuustoon nähden sitovia ja niiden mahdollisista muutoksista päättää valtuusto. Toiminnalliset tavoitteet ovat palvelutuotannon vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavia, mitattavissa tai muuten todennettavissa olevia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Liikelaitoksissa valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet koskevat palvelun laatua, toiminnan kannattavuutta, toiminnan laajuutta, kehittämistä ja ympäristöä.

Kaupungin talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet myös tärkeimmille yhdelletoista tytäryhtiölle. Tytäryhteisö on velvollinen raportoimaan valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta kolmannesvuosiraporttien yhteydessä sekä tilinpäätöstä laadittaessa.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut, tunnusluvut ja suoritettavat tavoitteet ovat ohjeellisia siten, että lautakuntien tulee ottaa ne huomioon käyttösunnitelmista päätettäessä. Perusteluissa esitetyt asiat eivät voi kuitenkaan johtaa siihen, että käyttösunnitelma laaditaan sitovaa määrärahaa suuremmaksi. Tytäryhteisöistä esitettävät alustavat taloudelliset ja muut tunnusluvut eivät myöskään ole valtuustoon nähden sitovia.

Erityismääräyksiä

Kaupungin liittymisestä jonkin yhteisön jäseneksi tai jäsenyydestä eroamisesta päättää myönnettujen määrärahojen asettamissa rajoissa toimiala, jonka toimintaan kyseisen yhteisön jäsenyys liittyy.

Toimialat päättävät alueelleen kuuluvien avustusten myöntämisestä. Annetuista avustuksista ja projektirahoista tulee avustuksen saajan antaa käyttöselvitykset.

Kaupunginvaltuusto ja -hallitus -määrärahaan kuuluvien alamäärärahojen käytöstä päättää kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö, lukuun ottamatta varamäärärahaa, jonka käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Tarkastuslautakunnan talousarvio sisältyy konsernihallinnon määrärahaan. Tarkastuslautakunnan talousarviosta päättää kaupunginvaltuusto ja tarkastuslautakunnan käyttösunnitelman vahvistaa tarkastuslautakunta.

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelmassa otetaan huomioon tarvittavat palkalliset henkilötyövuodet ja niitä vastaavat henkilöstömenot. Suunnitelma sisältää koko sen henkilöstön, jolle on varattu talousarvioon palkkamenot. Laskenta sisältää sekä vakinaisen että määräaikaisen henkilöstön sekä kaikki palkanosat (esimerkiksi erilliskorvaukset, ylityökorvaukset ja lisät). Työssäolokuukaudet sisältävät myös kaikki palkalliset vapaat.

Talousarvioon liittyen käynnissä oleva yhteistoimintamenettely

Kaupunginhallituksen päätöksen perusteella kesäkuussa käynnistettiin talousarviovalmistelun alkaessa yhteistoimintamenettely koskien koko kaupungin henkilöstöä. Neuvotteluesityksessä todettiin tarve yhteistoimintamenettelylle myös koronapandemian pitkittymisen vuoksi. Ensimmäinen neuvottelukerta oli 11.6.2020 ja yhteistoimintaneuvottelut käydään loppuun ennen kuin kaupunginhallitus tekee marraskuussa lopullisen talousarvioesityksensä kaupunginvaltuustolle. Kaupunginhallitus tekee päätöksen yhteistoimintamenettelyn päättämisestä.

Neuvottelukutsun yhteenvedossa todettiin työnantajan kutsun antamishetken arviona seuraavaa:

- On mahdollista, että vuoden 2021 kaupungin talousarvioehdotuksessa tullaan esittämään sellaisia talouden tasapainottamisen toimenpiteitä, joilla on esimerkiksi henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa tai palvelurakenteessa tai osana sitä käsitellään henkilöstön asemaan olennaisesti vaikuttavia palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita.
- Työnantaja joutuu myös harkitsemaan taloudellisista ja/tai tuotannollisista syistä lomautuksia, osa-aikaistamisia, irtisanomisia tai muita merkittäviä muutoksia palvelussuhteiden ehdoissa.
- Koronavirustilanteeseen liittyen työnantajalla on mahdollinen lomautustarve joko enintään 90 päiväksi tai toistaiseksi lokakuusta 2020 alkaen aina vuoden 2021 loppuun saakka.
- Kokonaisuutena mahdolliset lomautukset, osa-aikaistamiset, irtisanomiset tai muut merkittävät muutokset palvelussuhteen ehdoissa voivat kohdistua koko kaupungin henkilöstöön. Mahdollisten toimenpiteiden kohdentumista, niiden perusteita, vaikutuksia ja vaihtoehtoja läpikäydään ja tarkennetaan talousarviovalmistelun ja yhteistoimintaneuvottelujen edetessä.
- Kokonaistilanne voi johtaa myös olennaista vähäisempiin muutoksiin työ- ja virkatehtävissä tai muissa työehdoissa. Edelleen tilanne voi edellyttää tilapäisiä tai toistaiseksi voimassa olevia siirtoja toisiin tehtäviin.

Yhteistoimintamenettelyn edetessä työnantaja ei ole sulkenut neuvotteluissa mitään edellä mainittuja keinoja pois. Tasapainottamisen tavoite johtaa tarpeeseen toteuttaa pysyviä, rakenteellisia kustannussäästöjä. Kestävien ja pysyvien kustannussäästöjen saavuttaminen voi edellyttää esimerkiksi toimintojen ja tehtävien lakkauttamista tai ulkoistamista, tehtävien tai toimintojen yhdistämistä tai keskittämistä sisäisesti sekä muutoksia töiden järjestelyyn. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä esitettävät toimenpiteet sisältävät osin myös tällaisia ratkaisuehdotuksia. Yhteistoimintamenettelyssä on tarkasteltu kaupungin sekä tuotannollista että taloudellista tilannetta ja työn sekä työnantajan työn tarjoamisen edellytyksien tilapäistä vähentymistä.

Esitettävät toimenpiteet johtaisivat osan henkilöstöstä kohdalla esimerkiksi tehtävien uudelleen järjestelyyn tai siihen, että työntekijöiden/viranhaltijoiden nykyiset tehtävät lakkaisivat itsenäisinä tehtäväkokonaisuuksina. Merkittävä osa näistä muutoksista olisi ratkaistavissa esimerkiksi työnantajan työnjohto-oikeutta käyttäen (muun muassa vähäiset tehtävämuutokset ja toimipaikkamuutokset), poistumaa (esimerkiksi eläköityminen) hyödyntäen, määräaikaista henkilöstöä vähentämällä tai sijoittamalla henkilö suostumuksensa mukaisesti toiseen tehtävään irtisanomisen vaihtoehtona. Nämä ovat ensisijaisia keinoja.

Pois ei voida kuitenkaan sulkea mahdollisia irtisanomisia tai myöskään irtisanomisperusteisia ehtomuutoksia (esimerkiksi merkittävät ja olennaiset tehtävämuutokset tai osa-aikaistamiset). Nyt harkittavien ja tiedossa olevien toimenpiteiden perusteita ja niiden arvioituja henkilöstövaikutuksia ja vaihtoehtoja on käyty toimialoittain ja liikelaitoksittain tarkentaen lävitse yhteistoimintaneuvotteluissa. Vasta neuvottelujen päättymisen jälkeen ja kaupunginhallituksen tehdessä päätöksen yhteistoimintamenettelyn päättämisestä, voidaan todeta yhteistoimintamenettelyn lopputulos. Tämän hetken arvion mukaan kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä esitetyt säästötoimenpiteet, joita siis edelleen yhteistoimintamenettelyssä käsitellään, voisivat johtaa seuraaviin henkilöstövaikutuksiin:

- irtisanomisia enintään 20 henkilöä
- irtisanomisperusteisia ehtomuutoksia enintään 140 henkilöä.

Neuvotteluissa on harkittavana toimenpiteenä neuvoteltu myös mahdollisesta lomauttamisesta. Työnantaja ei ole sulkenut sitä pois harkittavista keinoista. Mahdollinen lomauttaminen voisi perustua koronatilanteen aiheuttamaan työn vähenemiseen (esimerkiksi toimintojen sulkeminen). Lisäksi lomauttaminen on harkittava toimenpide tuotannollisista ja/tai taloudellisista syistä sekä siksi, että työ tai työnantajan edellytykset tarjota työtä on vähentynyt tilapäisesti. Osassa palveluita lomauttamista harkitaan esimerkiksi osana loma-aikojen järjestelyjä säästövelvoitteiden saavuttamiseksi. Näissä rajatuissa toiminnoissa mahdollinen lomauttamisen ajankohta kohdistuisi tiettyihin yleisiin loma-aikoihin. Koko kaupungin henkilöstöä koskeva lomauttaminen voisi olla mahdollista, jos tietyt reunaehdot sitä edellyttäisivät. Tämä tarkoittaisi tilannetta, jossa tilikauden talousarvioon verrattu tulosenuste olisi negatiivinen ja/tai kaupungin kertynyt yli- tai alijäämäkertymä heikkenisi. Neuvotteluissa on tuotu esille, että toimenpiteenä koko henkilöstön lomauttaminen ei olisi kuitenkaan ensisijainen, mutta mahdollinen. Jos lomautusta käytettäisiin näin laajamittaisesti, tulisi ulkopuolelle kuitenkin rajata esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden 24/7 toiminnoissa työskentelevä henkilöstö. Lomauttaminen vaatisi myös mahdollisesti esimerkiksi palvelusulkuja.

Neuvottelussa on tuotu esille, että talousarviosta päättäminen ja koronatilanne huomioiden yhteistoimintaneuvotteluissa läpikäytyistä mahdollisista toimenpiteistä johtuvia henkilöstövähennyksiä ja muita vähemmän kuin olennaisesti aiheutuvia työehtomuutoksia voisi aiheutua 31.12.2021 saakka.

Osana yhteistoimintamenettelyä selvitetään myös mahdollisuuksia lieventää harkittavien toimenpiteiden vaikutuksia. Näitä olisivat esimerkiksi poistuman hyödyntäminen, sisäisen liikkuvuuden edistäminen ja lomarahojen vaihtaminen vapaaksi. Henkilöstöllä on mahdollisuus vaihtaa KVTES:n määräysten mukaisesti sopimalla lomarahaa vapaaksi. Myös palkattomien virka- ja työvapaiden osalta jatketaan kannustusta vuoden 2020 mukaisesti. Henkilöstön entistä sujuvamman liikkuvuuden valmistelu ja toteuttaminen eri yksiköissä ja myös eri tehtävien välillä on käynnistetty. Tässä työssä hyödynnetään kevään 2020 kokemuksia.

Henkilöstösuunnitelman toteuttaminen

Vuoden 2021 talousarviossa henkilöstömenot ovat 377,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 muutetun talousarvion mukaan henkilöstömenot ovat 371,8 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot kasvavat 5,4 miljoonaa euroa (+1,5 %) vuoden 2020 talousarvioon nähden.

Henkilöstömenot

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
				euroa	%
Henkilötyövuosia vastaavat henkilöstömenot					
Kaupunki ilman liikelaitoksia	296 536	314 563	318 908,9	4 345,9	1,4 %
Konsernihallinto	12 507	12 890	14 323,1	1 433,1	11,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet	130 270	141 627	144 579,2	2 952,4	2,1 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	118 219	122 192	122 672,0	479,8	0,4 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	19 627	20 291	20 410,4	119,2	0,6 %
Kaupunkirakenne	15 913	17 563	16 924,2	-638,6	-3,6 %
Liikelaitokset	34 260	34 185	32 733,2	-1 451,9	-4,2 %
Tilapalvelu -liikelaitos	1 482	1 578	1 616,2	38,6	2,4 %
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos	19 289	19 355	19 636,5	281,1	1,5 %
Kylän Kattaus -liikelaitos	13 489	13 252	11 480,5	-1 771,6	-13,4 %
Yhteensä	330 796	348 748	351 642,1	2 894,0	0,8 %
Muut henkilöstömenot					
Palkkatuettu työllistäminen	3 024	2 531	2 690,6	159,8	6,3 %
Kasvun ja oppimisen hankkeet	1 115	1 114	1 113,9	0,0	0,0 %
Kulttuuripalvelujen tuntipalkkaiset	3 141	3 016	2 960,7	-55,7	-1,8 %
Perhehoito ja tukiperheet	623	742	742,0	0,0	0,0 %
Omaishoitajien tuen sivukulut	513	520	451,1	-68,9	-13,3 %
Sivutoimiset palomiehet	1 992	2 051	2 050,9	0,0	0,0 %
Luottamustoimi, vaalit	1 313	803	1 118,1	314,8	39,2 %
Eläkemenoperusteiset- ja varhe -maksut sekä	12 545	12 252	12 251,7	0,0	0,0 %
Järjestelyvaraerä	0	0	2 158,1	2 158,1	-
Yhteensä	24 267	23 029	25 537,1	2 508,1	10,9 %
Henkilöstömenot yhteensä	355 064	371 777	377 179,2	5 402,1	1,5 %

Talousarviossa on huomioitu valtakunnallisista virka- ja/tai työehtosopimuksista tulevat yleiskorotukset (2,7 miljoonaa euroa) ja järjestelyerät (2,2 miljoonaa euroa). Yleiskorotus toteutuu kunnallisissa sopimuksissa 1.4.2021, korotuksen suuruus vaihtelee sopimusaloittain. Kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa (KVTES) yleiskorotus korottaa yhdellä prosentilla sekä tehtäväkohtaista palkkaa että henkilökohtaista lisää. Järjestelyerä toteutuu samoin huhtikuusta 2021. Myös sen suuruus vaihtelee sopimusaloittain, KVTES:ssä sen suuruus on 0,8 prosenttia palkkasummasta. Järjestelyerän kohdentamisesta neuvotellaan henkilöstöjärjestöjen kanssa yksimielisyyden saavuttamiseksi.

Palkalliset henkilötyövuodet

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
				htv	%
Kaupunki ilman liikelaitoksia	6 444,7	6 725	6 831	106	1,6 %
Konsernihallinto	243,3	224	248	24	10,9 %
Sosiaali- ja terveystalvet	2 759,9	2 957	3 086	129	4,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	2 671,3	2 747	2 713	-34	-1,2 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	451,0	455	457	2	0,4 %
Kaupunkirakenne	319,2	342	326	-15	-4,5 %
Liikelaitokset	739,1	759	696	-63	-8,3 %
Tilapalvelu -liikelaitos	24,4	26	25	-1	-2,7 %
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos	351,0	350	347	-3	-0,9 %
Kylän Kattaus -liikelaitos	363,7	383	324	-60	-15,6 %
Kaupunki yhteensä	7 183,7	7 484	7 527	43	0,6 %

* Lisäksi kasvun ja oppimisen hankkeisiin on suunniteltu 25 henkilötyövuotta vuodelle 2021.

Henkilötyövuosien muutokset toteutuvat toimialoilla ja henkilöstöryhmittäin eri tavoin. Tekstissä on kuvattu isoimmat henkilöstömuutokset. Henkilöstömuutosten taustalla ovat erityisesti palvelutuotannon vastuumuutokset, joidenkin toimintojen vaatimat henkilöstömäärälisäykset asiakasmäärän kasvaessa sekä osittain valmistelussa olevien sopeuttamistoimien mahdolliset vaikutukset. Esimerkiksi mahdollisia tehtävämuutoksia ei ole kuvattu.

Konsernihallinnossa henkilötyövuodet kasvavat suunnitelman mukaan 24 henkilötyövuotta. Kasvu johtuu suunnitelluista hankkeista: työllisyyden kuntakokeilu, kunnolla töihin -hanke sekä maa-hanmuuttajien osaamiskeskushanke. Lisäksi esimerkiksi matkustamiseen liittyvät tehtävät on keskitetty ja koottu yhteen, henkilöstöä on jo siirtynyt näihin tehtäviin konsernihallintoon kaupungin sisältä.

Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialan henkilöstömäärä on kasvamassa 129 henkilötyövuodella ja henkilöstömenot kolmella miljoonalla eurolla vuoden 2020 muutetusta talousarviosta. Merkittävän kasvun aiheuttavat toimialan useat vuoden 2020 aikana tapahtuneet liikkeen luovutukset. Kaupungille siirtyi henkilöstöä kotihoidon liikkeen luovutuksissa. Lisäksi mielenterveys- ja päihdepalvelujen perustason hoito siirtyi Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä takaisin kaupungille, avoterveydenhuoltoon. Henkilötyövuosina muutokset ovat yhteensä 92. Resurssia lisättiin ikääntyneiden palveluissa myös palveluasumisen yksiköihin kesken vuotta 2020, lisäksi tulevalle vuodelle varaudutaan sijaismäärärahan kasvattamiseen. Sosiaalipalveluissa resurssia vahvistettiin jo vuoden 2020 aikana ja vahvistetaan edelleen hieman muun muassa aikuissosiaalityön ja vammaispalvelujen toiminnoissa. Jyväskylän kaupunki on myös vastuukuntana vuonna 2020 käynnistyneissä Keski-Suomen sote-hankkeissa, joten hankehenkilöstöä on aiempaa enemmän, vuonna 2021 yhteensä 19 henkilötyövuotta. Puheentunnistuksen käyttöönotto vaikuttaisi taas henkilötyövuosia vähentävästi.

Sivistyksen toimialalla henkilöstömäärä vähenisi 32 henkilötyövuodella.

Varhaiskasvatustalvelujen tarve on tasaantunut syntyvyyden laskiessa. Uusia päiväkotia ei valmistu vuoden 2021 aikana. Talvelujen tarpeen supistumisen syntyvyyden laskiessa arvioidaan vaikuttavan vuoden 2021 aikana jo noin yhdeksän henkilötyövuoden verran (320 000 euroa). Myös kerhotoiminnassa ja perhepuistoissa henkilöstömäärää on vähennetty talvelujen kysynnän mukaiseksi. Henkilöstöresursseja on voitu ja voidaan siirtää alueelta toiselle alueellisen palvelutarpeen mukaan.

Kesäaikana ja varhaiskasvatuksen yleisinä loma-aikoina lasten läsnäolojen odotetaan vähentyvän maksuhyvityskäytäntöjen perusteella. Kesäaikana luovuttaisiin määräaikaisuuksista ja sijaisuuksista. Näillä, sekä vuosilomajärjestelyillä ja harkittavana olevilla mahdollisilla lomautusjärjestelyillä voitaisiin saavuttaa noin 670 000 euron henkilöstömenosäästöt (noin 19 henkilötyövuotta).

Varhaiskasvatuspalveluissa esitetään tehtäväksi myös muita järjestelyjä, esimerkiksi nostetaan käyttöastetta ja organisoidaan uudelleen vuoroitoyksiköt.

Perusopetuksessa henkilöstösuunnitelmassa näkyvät syksyn 2020 ratkaisut, kuten esimerkiksi uudet vaikeimmin vammaisten oppilaiden sekä autismiopetuksen ryhmät. Oppilasmäärän kasvun vuoksi yleisopetuksen opetusryhmiä perustettiin seitsemän, nyt syksyllä 2021 toimintansa aloittaa suunnitelman mukaan kahdeksan uutta yleisopetuksen ryhmää, joiden henkilöstövaikutukset vuodelle 2021 ovat lähes neljä henkilötyövuotta. Myös esimerkiksi oppilashuoltoon on lisätty ja suunnitellaan lisättävän resurssia.

Esityksessä on mukana myös koulunkäynnin ohjaajien harkittavat loma-aikojen henkilöstöjärjestelyt mahdollisine lomautuksineen, joiden seurauksena henkilöstömenot voisivat pienentyä 250 000 euroa ja henkilötyövuodet 8,3 henkilötyövuotta. Tämä ja varhaiskasvatus huomioiden selvitetään myös esimerkiksi henkilöstön liikkuvuuden mahdollisuuksia muun muassa sosiaali- ja terveystalveluiden sijaisuuksiin, mutta myös muiden toimialojen ja liikelaitoksien henkilöstösuunnitelman mukaisiin tehtäviin.

Nuorisopalvelujen palveluverkon sopeuttamistoimenpiteet mahdollistaisivat myös poistumaa hyödyntäen vähintään kahden henkilötyövuoden säästön.

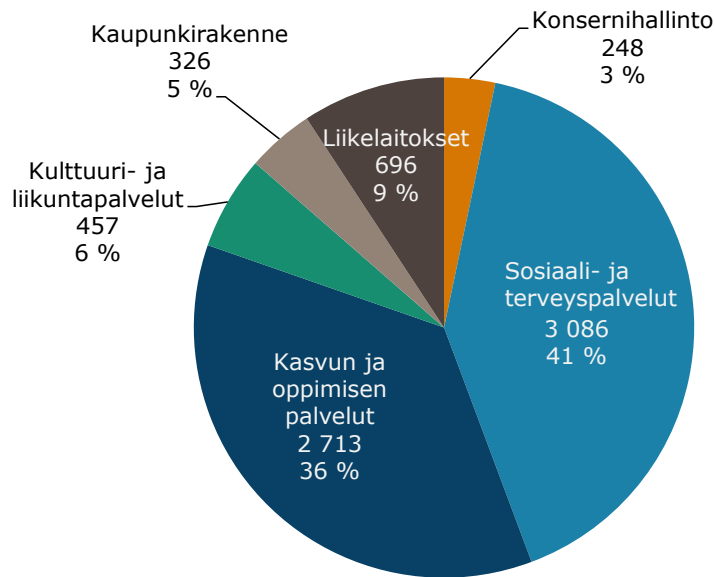
Kaupunkirakenteen toimialla henkilötyövuodet pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 15,4 henkilötyövuodella poistumaa hyödyntäen. Muutos on suurin liikenne- ja viherpalveluiden palvelualueella. Esimerkiksi kaikkien eläköityvien tilalle ei palkata uutta henkilöstöä kunnossapidon tehtäviin. Myös puhelinvaihteen ulkoistus ja asiointipisteen lakkautus vuonna 2020 näkyy vuoden 2021 henkilötyövuosien pienenemisenä.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen henkilöstömäärä vähenee 60 henkilötyövuodella. Suurin yksittäinen syy on keskussairaalan osastoruokailun siirtyminen liikkeenluovutuksella takaisin Keski-Suomen sairaanhoitopiirille lokakuussa 2020. Tämä aiheuttaa noin 40 henkilötyövuoden vähenemisen. Tämän lisäksi Sairaala Novan ruokatuotannon keskittyessä pelkästään uuteen tuotantokeittiöön, päällekkäiset toiminnot poistuvat, jolloin määräaikaisen henkilöstön määrä vähenee. Lisäksi hyödynnetään eläkepoistumaa.

Myös Kylän Kattauksessa kuten muissakin liikelaitoksissa ja toimialoilla (mukaan lukien konsernihallinto) henkilöstön tehtävämuutokset ovat mahdollisia.

Henkilötyövuodet vuonna 2021 7 527 htv

Henkilöstösuunnitelmaa tarkennetaan täyttölupamenettelyä hyödyntäen edelleen vuoden 2021 aikana. Myös mahdolliset yhteistoimintaneuvottelun jälkeen toteutuvat henkilöstövaikutteiset toimenpiteet huomioidaan ja hallinnoidaan osana täyttölupaprosessia. Henkilöstösuunnitelman tavoitteena on tukea vuoden 2021 talousarvion toteutumista suunnitellusti. Ennen rekrytointien käynnistämistä tehtävien täyttämiset arvioidaan täyttölupamenettelyssä ja suhteessa talousarvion toteutumiseen. Koko organisaatiossa kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuvien ajantasaisuuteen ja selkeyteen.

Tiettyjen henkilöstöryhmien (esimerkiksi hallintohenkilöstö ja osa tukipalveluhenkilöstöstä) tehtävien täyttöä arvioidaan edelleen muita tehtäviä keskitetympään ja koordinoivampaan täyttölupamenettelyn kautta. Hallinnon tehtävissä henkilöstöä on aiempina vuosina merkittävästi vähennetty, mikä näkyy työkuormituksessa. Tavoitteena on tarkoituksenmukainen määrä henkilöstöä organisaation kannalta perustelluissa ja tarkoituksenmukaisissa tehtävissä. Hallinnon tehtävien ja prosessien sujuvuutta kehitetään edelleen tavoitteellisesti.

Henkilöstömäärää ja henkilöstökustannuksia sekä muita henkilöstötietoja, esimerkiksi sairauspoissaoloja seurataan kuukausiraportoinnin ja kolmannesvuosikatsausten yhteydessä.

Myös osana talousarvion seuranta arvioidaan, samoin kuin osana useamman vuoden talouden tasapainottamisohjelmaa arvioidaan ja mahdollisesti valmistellaan tarvittavia muutoksia esimerkiksi organisaatorakenteessa, palveluverkossa ja/tai palvelutuotannossa sekä toiminta- ja työtavoissa. Näillä voi olla myös uusia henkilöstövaikutuksia, jotka käydään läpi asianmukaisessa yhteistoimintamenettelyssä ennen päätöksentekoa. Nyt harkittavat mahdolliset toimenpiteet, niiden perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot neuvotellaan nyt käynnissä olevassa yhteistoimintamenettelyssä, joten näitä harkittavia toimenpiteitä ei enää käydä uudelleen mahdollisissa uusissa yhteistoimintamenettelyissä lävitse.

Vakituisen henkilöstön poistuma

Vakituisen henkilöstön osalta on tehty kartoitus eläkkeelle siirtymisestä ja tätä on jo osin ennakoitujen huomioitu osana säästötoimenpiteitä. Kartoituksen mukaan ensi vuonna henkilöstöä siirtyisi eläkkeelle 185 henkilöä. Lisäksi arvioidaan, että muuta poistumaa, esimerkiksi toiselle työnantajalle siirtyviä ja siksi irtisanoutuvia on edellisiä vuosia vastaavasti 300 henkilöä. On mahdollista, että vuoden 2021 aikana tapahtuu myös liikkeen luovutuksia.

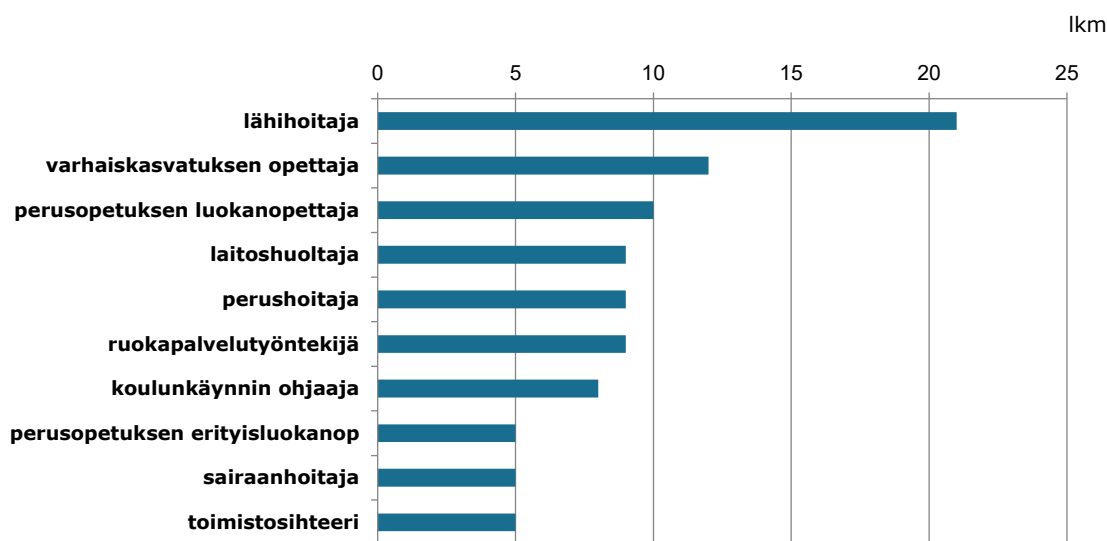
Tehtävien uudelleen täyttäminen ja henkilöstösuunnitelmassa olevien kokonaan uusien tehtävien täyttö arvioidaan vielä täyttölupamenettelyssä. Tämä arviointi mahdollistaa henkilöstömenojen toteutumisen säätelyä suhteessa talousarvioon ja palvelutarpeeseen.

Vakituisen henkilöstön poistumataulukko

hlö lkm	2021	2022	2023
Vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke	185	170	225
Liikkeenluovutus			
Muu poistuma (esim. irtisanoutuvat)	300	300	300
Poistuma yhteensä	485	470	525

Vuoden 2021 aikana kartoituksen perusteella eläkkeelle siirytään eniten seuraavista tehtävistä.

Tehtävät, joissa eniten eläköitymistä vuonna 2021

Organisaatiossa tarvitaan myös uutta osaamista, jota olemassa olevalla henkilöstöllä ei vielä välttämättä ole. Yhteistyötoimikunnassa käsiteltävään yhteistoimintalain mukaiseen koulutus- ja henkilöstösuunnitelmaan tunnistetaan ja priorisoidaan toimialojen ja liikelaitosten osaamisen kehittämisen ja työkyvyn tukemisen tarpeet. Tämä suunnitelma tehdään vuosittain ja vuodelle 2021 se valmistuu joulukuussa 2020. Osaamisen ja työkyvyn resurssit ja toimenpiteet painotetaan suunnitelman mukaisiin tarpeisiin. Muuttuvissa tai vapautuvissa tehtävissä tai kokonaan uusissa tehtävissä tulee huomioida modernit osaamisvaatimukset ja tehtäväankuvat ja vastata niihin nykyisen henkilöstön valmentamisella ja kouluttamisella sekä joissain tilanteissa myös uutta osaamista rekrytoimalla.

Sairauspoissaolojen määrä (pv/htv) on edelleen korkealla tasolla. Tavoitteena on poissaolojen määrän kääntyminen laskuun. Tilanteeseen on vaikuttanut myös koronapandemia. Jos henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät, kertoo se samalla tavoitteena olevan henkilöstötuottavuuden kasvusta. Henkilöstötuottavuuden kasvuun voidaan vaikuttaa hyvällä esimiestyöllä sekä kehittämällä henkilöstön osaamista, motivaatiota ja työkykyä.

Henkilöstötyötä ja henkilöstöjohtamista on ohjannut kaupunginhallituksen hyväksymät henkilöstötyön linjaukset (henkilöstöpolitiikka) vuosille 2018–2020. Linjaukset päivitetään uudella valtuustokaudella, tätä ennen ne ohjaavat edelleen kaupungin henkilöstötyötä.

Henkilösivukulut

Henkilöstösivukulujen budjetoinnissa on käytetty alla olevan taulukon mukaisia henkilöstösivukuluosentteja.

Henkilösivukulut 2020-2021

	TA+M 2020	TA 2021	Muutos %-yks.
Prosenttia maksetuista palkoista			
Sairausvakuutusmaksu	1,35 %	1,53 %	0,18 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,32 %	0,32 %	0,00 %
Ryhmähenkivakuutusmaksu	0,15 %	0,15 %	0,00 %
Työttömyysvakuutusmaksu	1,70 %	1,90 %	0,20 %
Yhteensä	3,52 %	3,90 %	0,38 %
Palkkaperusteinen KuEL-maksu	17,06 %	16,88 %	-0,18 %
Yhteensä	20,58 %	20,78 %	0,20 %
Opettajien VaEL-maksu	15,70 %	15,80 %	0,10 %
1 000 euroa			
	TA+M 2020	TA 2021	Muutos %
Eläkemenoperusteinen maksu	12 251,7	12 251,7	0 %
Yhteensä	12 251,7	12 251,7	0 %

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjen avulla tuotetaan kohtuullinen varmuus tuloksellisesta ja tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä hyvän hallinnon toteutumisesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen, päätösten perusteena olevan tiedon riittävyys ja luotettavuus ja se, että lainsäädäntöä, määräyksiä ja ohjeita sekä johdon ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, jotka ohjaavat koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa, tuloksellisuutta ja raportointia sekä on antanut täydentävät ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta määriteltyjen menettelytapojen ja ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaan konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön, valtuuston määrittelemän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja konsernijohtoon antaman ohjeistuksen mukaisesti. Konserniyhteisöjen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on esitelty talousarvion konsernia käsittelevässä osassa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman laadinta

Talousarvion valmistelun yhteydessä toimialat ja liikelaitokset ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Toimialojen ja liikelaitosten riskien tunnistaminen ja analysointi on toteutettu johtoryhmätasolla hyödyntäen palvelualueiden ja yksiköiden tekemiä riskiarvioita. Analyysin ja arvioinnin perusteella merkittävimmät uhat ja mahdollisuudet on priorisoitu ja valvonnan toimenpiteet on kohdistettu olennaisimpiin riskeihin.

Toimialojen ja liikelaitosten tekemien arviointien tulokset on käyty läpi ja koostettu yhteen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmässä. Koosteen perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmä on nimennyt kaupungin johtoryhmälle arvioitavaksi koko kaupungin merkittävimmät riskit seuraavalle talousarviokaudelle. Kaupungin johtoryhmän sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän yhteisessä työpajassa nimeämät keskeisimmät riskit on nostettu talousarvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmaan.

Tulevan talousarviokauden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessia on muutettu niin, että toimialat ja liikelaitokset muodostavat oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmansa käyttötalousuunnitelman yhteydessä, huomioiden koko kaupungin osalta nimetyt merkittävimmät riskit. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tueksi on käytetty yhdenmukaista työkalua.

Koko kaupungin osalta merkittävimmiksi riskeiksi on nostettu

1. palvelutarpeen ennakoimaton muutos,
2. resurssien kohdentamisen ja riittävyyden suunnittelussa sekä rekrytoinnissa epäonnistuminen,
3. kaupungin toiminnan sopeuttaminen muuttuneeseen taloustilanteeseen ja talouden riskinsietokyvyn puuttuminen sekä
4. strategisten tavoitteiden johtamisen ja toimeenpanon toteutumattomuus.

Toimialojen ja liikelaitosten tulee kiinnittää huomiota ja pohtia näihin riskeihin liittyvät hallintakeinot ja toimenpiteet muodostaessaan oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmansa käyttötalousuunnitelman yhteydessä.

Talousarviovuoden aikana toimintaympäristön muutoksia seurataan säännöllisesti ja riskiarviointia päivitetään tarvittaessa.

Tavoitteet vuodelle 2021

Kaupunkikonsernin tapa toteuttaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta tuottaa kohtuullisen varmuuden tuloksellisesta ja tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä hyvän hallinnon toteutumisesta. Onnistuneella riskienhallinnalla pystytään mahdollisimman hyvin huomioimaan muuttuneen toimintaympäristön haasteet sekä hallitsemaan tunnistettuja riskejä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulevan talousarviokauden tavoitteena on osaltaan turvata kaupungin toimintaedellytykset löytämällä keskeisimmät organisaation riskit ja luoda niihin hallintakeinoja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelu-, seuranta- ja raportointiprosessin prosessikuvausta sekä vuosikelloa tarkennetaan sekä tuetaan ja koordinoidaan tiedonkulkua eri yhteistyöryhmien kautta.

Konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta on mahdollista terävöittää omistajaohjauksen kautta.

Kaupunkistrategia

Kaupunginvaltuustossa 30.10.2017 hyväksytty kaupunkistrategia vuosille 2017–2021 kiteyttää kaupungin keskeiset pitkän aikavälin tavoitteet, jotka ohjaavat kaupungin päätöksentekoa ja toimintaa. Strategia kytkeytyy talousarvioon, jossa on toimialakohtaisesti esitetty kaupunkistrategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet.

Kaupunkistrategian mukaan Jyväskylä haluaa olla rohkeasti aikaansa edellä. Visiona on olla kasvava ja kansainvälisesti arvostettu koulutuksen ja osaamisen kaupunki. Tämän perustana olevia arvoja ovat vastuullisuus, luottamus, luovuus ja avoimuus. Ne kannustavat osallistavaan vuorovaikutukseen ja rohkaisevat etsimään ja kokeilemaan uusia toimintatapoja. Valinnat korostavat myös vastuullisuutta omasta itsestä, läheisistä, ympäristöstä ja tulevaisuudesta.

Kaupunkistrategia 2017–2021
Rohkeasti aikaansa edellä

Missio
Teemme Jyväskylästä parhaan paikan asua, oppia ja tehdä työtä

Visio
Jyväskylä on kasvava ja kansainvälisesti arvostettu koulutuksen ja osaamisen kaupunki

Strategian kärjet

- Osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat
- Resurssien viisas käyttö
- Raikas ja kasvava elinvoima
- Liikuntapääkaupunki

Arvot

- Vastuullisuus
- Luottamus
- Luovuus
- Avoimuus

JYVÄSKYLÄ
Tasapainoinen talous

Kaupunkistrategian seuranta on toteutettu sähköisellä seurantatyökalulla Jyväskylän kaupungin nettisivuilla, joka on kaikkien kaupunkilaisten käytettävissä. Seuranta löytyy alla olevasta linkistä: (<https://www.jyvaskyla.fi/kaupunkistrategia>, Kaupunkistrategian seurantaraportti).

Kaupunkistrategian kärjet

Kaupunkistrategian kärkiteemat ovat 1) osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat, 2) raikas ja kasvava elinvoima, 3) resurssien viisas käyttö ja 4) liikuntapääkaupunki. Niiden toteuttamiseksi on asetettu yhteensä 23 strategista teemaa, jotka ohjaavat kaupungin johtamista ja päivittäistä työtä pitkällä aikavälillä. Seuraavassa on kuvattu kaupunkistrategian kärjet teemoittain.

Osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat

- 1) Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia terveeseen kasvuun ja hyvään oppimiseen.
- 2) Tuemme asukkaiden osallistumista ja lisäämme vaikuttamisen mahdollisuuksia.
- 3) Edistämme asukkaiden yhdenvertaisuutta ja otamme huomioon kulttuurisen moninaisuuden.
- 4) Parannamme palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta koko Jyväskylässä.
- 5) Vahvistamme yhteisöllisyyttä, tuemme harrastustoimintaa ja vähennämme yksinäisyyttä.
- 6) Edistämme kulttuurin ja taiteen moni-ilmeisyyttä.

Raikas ja kasvava elinvoima

- 1) Vahvistamme Jyväskylää vetovoimaisena korkean osaamisen koulutuskaupunkina ja tutkimuksen keskuksena.
- 2) Edistämme kaupunkikehitysalustoilla ja kumppanuuksilla yritysten kasvua.
- 3) Tuemme uusien teknologia-, liiketoiminta- ja palveluinnovaatioiden syntymistä.
- 4) Vahvistamme Jyväskylän vetovoimaisuutta kansainvälisenä kulttuuri-, tapahtuma- ja matkailukaupunkina.
- 5) Parannamme kaupunkikeskustan viihtyisyyttä ja elinvoimaa.
- 6) Teemme kaupungista houkuttelevan työpaikkana ja työnantajana.

Resurssien viisas käyttö

- 1) Toteutamme eheää yhdyskuntarakennetta ja kannustamme kestävään liikkumiseen.
- 2) Teemme kestäviä, eettisiä ja innovatiivisia hankintoja sekä edistämme resurssiviisasta liiketoimintaa.
- 3) Hyödynnämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia.
- 4) Avaamme kaupunkitilat paremmin kaupunkilaisten käyttöön.
- 5) Pyrimme hiilineutraaliksi ja jätteettömäksi kaupungiksi sekä edistämme kiertotaloutta ja uusiutuvaa energiaa.
- 6) Käytämme luonnonvaroja harkiten ja huolehdimme luonnon monimuotoisuudesta.

Liikuntapääkaupunki

- 1) Teemme Jyväskylästä Pohjoismaiden vetovoimaisimman liikunnan, urheilun ja terveyden osaamiskeskittymän.
- 2) Luomme mahdollisuuksia elinikäiseen liikkumiseen kehittämällä yhteistyö- ja palvelumalleja sekä asuinympäristöjen liikuntamahdollisuuksia.
- 3) Edistämme lasten ja nuorten liikuntaa päiväkodeissa, kouluissa ja vapaa-ajalla.
- 4) Yhdistämme joustavasti opiskelun ja urheilun kaikilla koulutusasteilla.
- 5) Luomme edellytyksiä liikunta- ja hyvinvointialan yritystoiminnalle.

Kukin toimiala ja liikelaitos on valinnut strategian toteuttamiseksi kirjatusta 23 kärkiteemasta kolme oman toimialansa tai liikelaitoksensa pääteemaa ja kullekin niistä mittarin/mittarit, joilla strategiateemojen toteutumista toimialalla tai liikelaitoksessa seurataan. Toimiala- ja liikelaitoskohtaisissa talousarvioteksteissä on kuvattu keskeisimmät strategian toteuttamisen edellyttämät kehittämistoimenpiteet, jotka toteutetaan vuoden 2021 aikana.

Talouden tasapainottaminen vuosina 2021–2025

Talouden tasapainottamisohjelma 2021–2025

Jyväskylän kaupungin taloudellinen asema heikentyi selvästi vuoden 2019 aikana kolmen tasapainoisen tilinpäätöksen jälkeen. Kaupungin vuoden 2019 tilinpäätös oli -31,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupungin taseessa on vuoden 2019 lopussa kertyneitä ylijäämiä vain 19,9 miljoonaa euroa ja kaupunkikonsernin taseessa 4,2 miljoonaa euroa. Kaupungin ylijäämäkertymä on heikko suhteessa talouden kokoon eikä kaupungin taloudessa ole tällä hetkellä merkittävää riskinsietokykyä tai liikkumavaraa.

Koronavirusepidemian aiheuttamat negatiiviset vaikutukset kaupungin talouteen ovat olleet erittäin merkittävät ja Jyväskylän kaupungin talous tulee koronakriisin jälkeen olemaan selvästi heikommassa tilassa kuin ennen sitä. Valtio on päättänyt kattavasta toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotetaan koronavirusepidemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista aiheutuneita talousvaikutuksia kunnille. Tuki ei tule täysimääräisesti kompensoimaan koronasta aiheutunutta alijäämää ja toimenpiteet ovat määräaikaista kohdistuen vuosille 2020–2021.

Koronavirusepidemian aiheuttaman tilanteen lisäksi talouden kehityskuvassa on tulevana vuosina paljon muutoksia ja epävarmuustekijöitä liittyen yleiseen talous- ja työllisyystilanteeseen, kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisäämiseen, työmarkkinatilanteeseen, Sairaala Novan käyttöönottoon ja sen heijastusvaikutuksiin sekä väestörakenteen muutokseen ja sen aiheuttamiin palvelutarpeiden muutoksiin. Ikäsidonnaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kustannukset kasvavat, mutta saman aikaisesti syntyvyyden alenemisen myötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kysyntä pienenee.

Jyväskylän kaupunki on asettanut kaupunginhallituksen päätöksellä 30.3.2020/60 taloustoimikunnan laatimaan pitkän aikavälin talousohjelman vuosille 2021–2025, jossa asetetaan tavoitearvot keskeisille talouden tunnusluvuille, tunnistetaan taloudelliset epävarmuustekijät ja esitetään toimenpideehdotukset taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi ensi valtuustokaudella. Jyväskylän kaupunki on hankkinut työn tueksi ulkopuoliseksi asiantuntijaksi FCG Perlacon Oy:n Eero Laesterän. Taloustoimikunta toimii työn ohjausryhmänä ohjaten talousohjelman laadintaa. Työn tuloksena syntyvä talousohjelma toimenpide-ehdotuksineen valmistuu ja julkistetaan viimeistään maaliskuun 2021 loppuun mennessä, ja on samalla taloustoimikunnan loppuraportti.

Talousohjelman tilannekuvaa ja tasapainottamisvaadetta koskeva pohjatyö on tehty kesän ja alkusyksyn 2020 aikana. Arvion mukaan kaupungin talouden tasapainottamisvaade on suuruusluokaltaan 50 miljoonaa euroa seuraavalla valtuustokaudella. Talousohjelman kokoaminen jatkuu syksyn aikana tilastoanalyysin, tietopyyntöjen ja haastatteluiden avulla.

Talousarvioon 2021 sisältyvät säästötoimenpiteet

Kaupunginhallitus on 1.6.2020/119 hyväksynyt talousarviokehityksen vuodelle 2021, jossa toimialoille ja liikelaitoksille asetettiin yhteensä 12,5 miljoonan euron talouden sopeutustavoite osana talousarvion 2021 laadintaa. Säästötavoitteiden toteuttamiseksi käynnistettiin 11.6.2020 kaupunginhallituksen 1.6.2020/120 päätöksellä YT-neuvottelut tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla. YT-neuvotteluissa henkilöstön enimmäisvähennystavoite on 200 henkilötyövuotta.

Säästötoimenpiteet, TA 2021, (1 000 e)	Menojen vähennys	Tulojen lisäys	Yhteensä toimintakate
Konsernihallinto	-1 622,2	-0,8	1 621,4
Sosiaali- ja terveystalot	-3 700,0	0,0	3 700,0
Kasvun ja oppimisen palvelut	-3 205,0	0,0	3 205,0
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-600,0	150,0	750,0
Kaupunkirakennepalvelut	-1 387,1	215,0	1 602,1
Tilapalvelu -liikelaitos	-900,0	0,0	900,0
Kylän Kattaus -liikelaitos	-631,6	0,0	631,6
Keski-Suomen pelastuslaitos	-503,5	0,0	503,5
Yhteensä	-12 549,4	364,2	12 913,6

Lauta- ja johtokuntien säästötoimenpiteet talousarviossa 2021.

Talousarvioon on tehty 12,9 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet osana lautakuntien ja johtokuntien talousarvioesityksiä. Toimenpiteistä 12,5 miljoonaa euroa liittyy toimintakulujen vähentämiseen toimintoja tehostamalla ja palvelujen rakennemuutosta edistämällä. Toimintatulojen lisäykset koostuvat kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tulotavoitteen nostamisesta sekä kaupunkirakennepalveluiden maanvuokra- ja metsänmyyntitulojen kasvusta.

Talousarvioesitys pohjautuu valtaosin lauta- ja johtokuntien säästötoimenpide-esityksiin. Lisäsäästötoimenpiteitä on tehty kasvun ja oppimisen palveluiden määrärahaan. Lukiokoulutuksen tuesta leikataan -0,4 miljoonaa euroa ja perusopetuksesta -0,6 miljoonaa euroa. Perusopetuksen säästöt on kohdennettu perusopetuksen tukipalveluihin, organisaatoratkaisuihin ja nuorisopalveluihin.

Yksilöity lista toimialojen ja liikelaitoksen säästötoimenpiteistä on esitetty talousarvioesityksen liitteessä 2.

Veroratkaisu

Talousarvioesitys ei sisällä verojen korotuksia. Heikossa talous- ja työllisyystilanteessa veroratkaisulla pidetään yllä kaupunkilaisten kulutuskysyntää. Lisäksi valtion talousarvion ensi vuodelle sisällytettävä kertaluontoinen kuntatalouden tukipaketti helpottaa kaupungin taloudellista tilannetta tilapäisesti vuoden 2021 osalta. Veroratkaisulla Jyväskylän asema säilyy edelleen kilpailukykyisenä suurten kaupunkien joukossa. Seuraavalle valtuustokaudelle laadittavassa talousohjelmassa päivitetään pitkän aikavälin talouden kehityskuva ja toimenpide-ehdotukset siihen pääsemiseksi. Osana talousohjelman toteutusta arvioidaan myös mahdollinen veroratkaisu. Tämän hetken ennusteiden mukaan vuodesta 2022 on tulossa kuntatalouden osalta heikoin vuosi ja kuntatalous on alijäämäinen koko suunnitelmakauden 2021–2024.

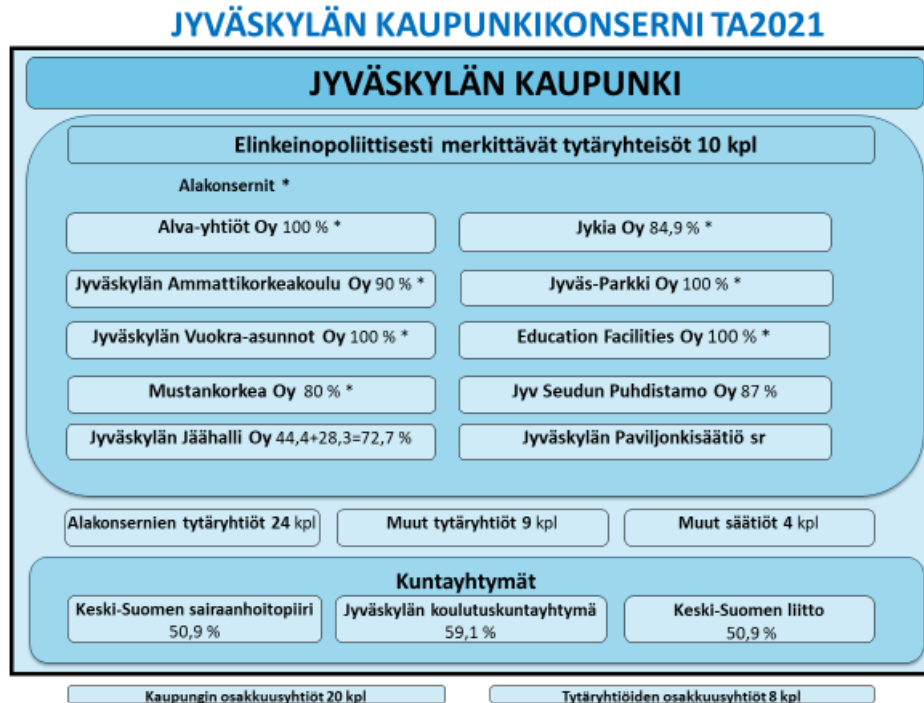
Omaisuuksjärjestelyt

Jyväskylän kaupungin taseen ja ylijäämäkertymän vahvistamiseksi käynnistetään selvitys kaupungin omistaman Education Facilities Oy:n myynnin osalta. Järjestelyllä ei rahoiteta kaupungin pysyviä menoja vaan pyritään vahvistamaan kaupungin tasetta poikkeuksellisen heikossa taloudellisessa tilanteessa. Kaupan myyntivoittotavoitteeksi on arvioitu 25,0 miljoonaa euroa ja se on otettu huomioon talousarvion 2021 laskelmissa satunnaisissa tuotoissa.

Kaupan ulkopuolelle rajataan lähtökohtaisesti Mankolan koulukeskuksen ja Ristonmaan ateriakeskuksen kiinteistöt. Sote-maakuntauudistus ja pelastustoimen mahdollinen siirtyminen osaksi maakuntaa on huomioitu osana järjestelyä. Mahdollisesta myynnistä tehdään erikseen päätökset kaupunginvaltuustossa tavoiteaikataulun mukaan vuoden 2021 loppuun mennessä. Lopullinen kauppahinta ratkeaa tarjouskilpailussa. Jotta myynnissä edetään, tulee arvostustason olla hyvä ja perusteltu.

Konsernin tytäryhteisöt

Jyväskylän kaupunkikonsernin rakenne

Jyväskylän kaupunki yhdessä sen määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen (omistusosuus yli 50 %) kanssa muodostavat kaupunkikonsernin, jossa on 18 osakeyhtiötä, viisi säätiötä ja kolme kuntayhtymää. Seitsemällä tytäryhtiöllä (alakonsernit) on lisäksi 24 tytäryhtiötä, joten kaupunkikonserniin kuuluu vuonna 2021 yhteensä 50 tytäryhteisöä.

Konsernirakenteessa tapahtuvat muutokset ja olennaiset asiat vuodelle 2021 ovat seuraavat:

- Monetra Keski-Suomi Oy:n laajentumiseen liittyen kaupunki on myynyt ja myy edelleen (Konsernijaosto 15.4.2019/14) yksittäisiä Monetra Keski-Suomi Oy:n osakkeita kunnille ja muille kunta-alan toimijoille. Kaupungin omistusosuus Monetra-konsernin emoyhtiö Monetra Oy:stä on 8,5 %.
- Kaupunki on myynyt yksittäisiä Työterveys Aalto Oy:n ja Työterveys Laine Oy:n osakkeita yhtiöiden asiakkaana oleville sekä järjestämisvastuussa oleville kunnille ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirille. Wiitaunionin työterveyshuolto on siirtynyt liiketoimintakaupalla Työterveys Aalto Oy:lle ja Työterveys Laine Oy:lle. Järjestelyyn liittyen Viitasaaren kaupunki ja Pihtiputaan kunta ovat ostaneet yksittäiset Aallon ja Laineen osakkeet ja liittyneet yhtiöiden pienosakkaiksi.
- Jyväs-Parkki Oy on lunastanut tytäryhtiö Ki Oy Jyväskylän Rahtiasemasta 29,1 %:n osuuden ja omistaa nyt yhtiön osakekannan kokonaisuudessaan.
- Mustankorkean perustama tytäryhtiö MKO Yrityspalvelut Oy on aloittanut toimintansa. Yhtiö tarjoaa jätehuoltopalveluja yrityksille ja edesauttaa osaltaan Mustankorkea-konsernin tavoitetta kehittää Mustankorkean jätekeskuksesta merkittävä kiertotalouskeskittymä ja tuoda jätekeskuksen alueelle lisää liiketoimintaa ja jätevolyyymiä.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Jyväskylän kaupunkikonserniin kuuluvat konserniyhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät sekä kaupungin suora ja välillinen omistusosuus niissä.

Jyväskylän kaupunki	2021	Muutos %	2021	Muutos %
Elinkeinopoliittisesti merkittävät tytäryhteisöt			Muut tytäryhtiöt	
Alva-yhtiöt Oy *	100,0 %		Ki Oy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskus	100,0 %
Alva Sähköverkko Oy	100,0 %		Ki Oy Jyväskylän Lääkäritalo	55,8 %
Alva Rauhalhti Oy	100,0 %		Ki Oy Kinkomaan Vitapolis (ei suoraa omistusta)	54,3 %
Jyväskylän Voima Oy	81,4 %		Ki Oy Tikkakosken Terveysasema	100,0 %
KS Energiavälitys Oy	44,7 %		Korpilahden Virastokeskus Oy	100,0 %
C-Ella Oy	33,3 %		Tikkakosken Teollisuustalo Oy (30,9%+31,7%)	62,6 %
Alva Hulevesi Oy	100,0 %		Jyväskylän Yritystehdas Oy (25,0 % + 22,5 % + 14,8 %)	62,3 %
Väre Oy	20,3 %		Työterveys Aalto Oy (97,0 % + 0,2 %)	97,0 % -1,3 %
Alva Viitasaari Oy	100,0 %		Työterveys Laine Oy (96,7 % + 0,2 %)	96,9 % -1,3 %
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy *	90,0 %		Muut säätiöt	
JAMK Turbiini-Rahasto Oy	100,0 %		Jyväskylän Asumispalvelusäätiö sr	
(Jyväskylän Yritystehdas Oy)	25,0 %		Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy *	100,0 %		Jyväskylän Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö sr	
As Oy Jyv mlk:n Jokileinikki	100,0 %		Keski-Suomen Sairaskotisäätiö sr	
As Oy Jyv mlk:n Norolankuja 1	100,0 %			
As Oy Jyväskylän Juolukkatie 1	100,0 %		Osakkuusyhtiöt	
As Oy Tuulenkyliä	51,5 %		As Oy Jyv Lutakon Lähipalvelutalo	33,9 %
As Oy Vastatuuli	41,4 %		As Oy Jyv Säästökoulu	31,9 %
Ki Oy Jyv Palokunnamäen Autoparkki	34,6 %		As Oy Jyv Kauppakatu 23	25,0 %
Halssilan Huolto Oy	35,0 %		As Oy Kuokkalan Toritalo	24,8 %
Sulun Kiinteistöhoito Oy	29,3 %		Jyväskylän Hippoksen Kehitys Oy	33,3 %
As Oy Muurarinmäki	20,0 %		Huhtakeskus Oy	41,1 %
Mustankorkea Oy *	80,0 %		Jyväskylän Messut Oy	26,5 %
MKO Ympäristöpalvelut Oy	100,0 %		Jyvässeudun Liikenneturvallisuuskeskus Oy	28,2 %
Education Facilities Oy *	100,0 %		Kankaan Palvelu Oy (äänivalta 33,3 %)	18,3 %
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kankaan VPT:n siipi	100,0 %		Keljonkankaan Palvelukeskus Oy	44,8 %
Jykia Oy *	84,9 %		Ki Oy Jyskän Palvelukeskus	47,9 %
Ki Oy Asekatu 3	100,0 %		Ki Oy Palokan Liikekeskus	32,7 %
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 5	100,0 %		Ki Oy Palokan Nisulankulma	23,6 %
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7	100,0 %		Ki Oy Riikankulma	48,0 %
Ki Oy Jyväskylän Tourula	100,0 %		Ki Oy Säynätsalon Palv. keskus	48,1 %
Ki Oy Konttisentie 2	100,0 %		Korpilahden Satama Oy	49,9 %
Ki Oy Muuramen Keljonportti	100,0 %		Midinvest Oy	21,7 %
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikontie	100,0 %		Monetra Keski-Suomi Oy (31,2 % + 10,3 % + 4,4 %)	45,9 %
Kortepohjan Matkailualue Oy	100,0 %		Jyväskylän Hippos GP Oy	49,0 %
Kiinteistö Oy Jyväskylän Ursus	51,0 %		Jyväskylän Hippos Ky	49,7 %
Kiinteistö Oy Jyväskylän Lynx	100,0 %			
(Jyväskylän Jäähalli Oy)	33,3 %		Kuntayhtymät	
(Ki Oy Kinkomaan Vitapolis)	40,0 %		Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia*	59,1 %
(Tikkakosken Teollisuustalo Oy)	37,4 %		Gradia-koulutuspalvelut Oy	100,0 %
Jyvä-Parkki Oy *	100,0 %		Viitasaaren koulutuskiinteistö Oy	24,0 %
Ki Oy Jyv Vapaudenkatu 55	85,0 %		(Jyväskylän Yritystehdas Oy)	25,0 %
Ki Oy Jyväskylän Rahtiasema	100,0 %	29,1 %	Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä *	50,9 %
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	87,0 %		(Ki Oy Kinkomaan Vitapolis)	40,0 %
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr			CeFICT Oy	100,0 %
Jyväskylän Jäähalli Oy (44,4%+28,3%)	72,7 %		Fimlab laboratoriot Oy	22,4 %
			Keski-Suomen keskussairaalan tukisäätiö sr	
			Keski-Suomen liitto	50,9 %

* Yhtiöllä tai kuntayhtymällä alakonserni

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kuntalaissa on määritelty valtuuston kuntakonsernin johtamiseen liittyvät tehtävät. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Konsernin toimintaa ohjaavat omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje (KV 27.11.2017 § 138) sekä omistajaohjauksen toimivallan käyttäminen -ohje (KH 18.3.2019 § 52). Vuoden 2021 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungin tärkeimmille tytäryhteisöille. Tytäryhteisö on velvollinen raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta vuoden 2021 kolmannesvuosiraporttien yhteydessä sekä tilinpäätöstä laadittaessa. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Tytäryhteisöjen valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuoden 2021 talousarviossa ovat:

Kaikkien tytäryhteisöjen tavoitteena on taloudellisesti kannattava toiminta pitkällä aikavälillä. Yhteisön yksittäisen vuoden tulos voi olla tällöin tappiollinen, mutta yhteisöllä tulee olla kertyneitä voittovaroja.

1. Alva-yhtiöt Oy

Yhtiö hinnoittelee kaukolämmöstä perittävät maksut siten, että ne eivät merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin taksojen keskiarvosta ja että kaukolämpö säilyy kilpailukykyisenä lämmöntuotantomuotona ja siten turvaa kaukolämpöinfrastruktuurin arvon säilymisen. Yhtiö kehittää toimintaansa ja tekee investointeja siten, että yhtiön toimittamien vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on valtakunnallista keskitasoa tai parempi ja että yhtiön kehitys tukee kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista ilmastonmuutoksen torjunnassa. Yhtiö tukee aktiivisesti kaupunkikehitysalustoja ja toimialansa tuottavuuden nousua kehittämällä uusia energian ja vedenhallinnan liiketoimintamalleja sekä osallistumalla liiketoimintaekosysteemien rakentamiseen.

2. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Yhtiön tulee edelleen säilyttää asemansa Suomen parhaiden ammattikorkeakoulujen joukossa suhteellisen vetovoiman, kansainvälisyyden, asiakastytyvyyden, opetuksen laadun ja T&K&I -toiminnan volyymin osalta. JAMK vahvistaa osaltaan Jyväskylän elinvoimaa edistäen yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä, yhtenä painopisteenä opiskelijoiden harjoittelun lisääminen yrityksissä. Yhteistyötä tiivistetään edelleen Jyväskylän yliopiston ja Gradian kanssa tavoitteena kansallisesti poikkeuksellisen vahva Edufutura koulutus-, tutkimus- ja kehittämiskokonaisuus. JAMK on aktiivinen ja keskeinen liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin ekosysteemin osa Hippoksella.

Tavoitteiden toteutumista mitataan seuraavin tunnusluvuin:

- Korkeakoulujen yhteishaussa keväällä 2021 JAMKin vetovoima (1.sijaiset hakijat/aloituspaikat) tavoiteluku 4.5 ja sijoittuminen kolmen parhaan ammattikorkeakoulun joukkoon.
- JAMKin opiskelijoiden käynnistämät uudet yritykset Jyväskylän seudulla, tavoiteluku vähintään 25 yritystä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus on vähintään 20% JAMKin kokonaisrahoituksesta uudistetun strategian tavoitteiden mukaisesti.
- JAMK osallistuu ekosysteemien kehittämistyöhön vähintään kahdella kehityshankkeella.

3. Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittäväillä kunnossapidon toiminnoilla. Yhtiön tulee rahoittaa asuntokannan korjaustoimenpiteet ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena. Yhtiö osallistuu myös uusien asumisenratkaisujen ja -mallien kehittämiseen yhdessä kaupungin ja yksityisten toimijoiden kanssa.

Asukastytyvyyden yleisarvosanan tavoiteluku 4,0 (asteikko 1-6).

4. Mustankorkea Oy

Yhtiön tulee hoitaa omistajakuntiensa jätehuollon palvelutehtävät kustannustehokkaasti ja tasapuolisesti. Yhtiön tulee kehittää toimintaansa siten, että valtakunnallisesti asetetut kierrätystavoitteet täyttyvät tai ylittyvät. Yhtiön tulee kerätä toiminnallaan kohtuullinen tuotto pääomalle. Mustankorkean jätekeskuksen toimintaa tulee kehittää yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa kiertotalouden keskittymäksi.

5. Jykia Oy

Yhtiö kehittää elinkeinopoliittisesti tärkeitä hankkeita joko itse tai yhdessä yksityisten toimijoiden ja omistajien elinkeinoyksiköiden kanssa. Yhtiö suunnittelee kiinteistökehityskohteista irtaantumisia jo niiden kehitysvaiheessa. Yhtiöllä tulee olla vireillä vähintään kaksi työpaikkarakentamisen hanketta vuoden 2021 aikana.

6. Jyvä-Parkki Oy

Yhtiön tulee hoitaa investointimenonsa ilman kaupungin lisäpanostusta. Pidemmän aikavälin tavoitteena on tuotto omistajan sijoittamalle pääomapanokselle. Yhtiön tulee osallistua aktiivisesti kaupungin kehittämishankkeisiin.

7. Education Facilities Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittävällä kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla. Yhtiön tulee rahoittaa kiinteistökannan peruskorjaukset ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena.

Yhtiön tulee periä vuokrattavista toimitiloistaan elinkaarivastuuvuokraa. Vuokran tulee sisältää oman pääoman korko.

8. Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy

Yhtiön tulee huolehtia, että jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat kohtuullisella tasolla vertailukaupunkien joukossa. Yhtiö käsittelee puhdistamoille johdetut jätevedet voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaisesti.

9. Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr

Paviljonkisäätiön tavoitteena on edistää Jyväskylän seudun taloudellista kehitystä parantamalla Paviljongin messu-, kongressi- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä ylläpitämällä ja kehittämällä Paviljongin kiinteistöä.

10. Jyväskylän Jäähalli Oy

Yhtiön tulee toimia kannattavasti ilman kaupungin lisäpanostusta. Yhtiö pyrkii nollatulokseen ja perii osakkailtaan vastiketta hoito- ja rahoituskuluja vastaavan määrän.

Tytäryhteisöjen talousarviot vuodelle 2021

Tulostaulu 10 keskeisimmän tytäryhteisön talousarvioiden tunnusluvuista 2021

10 keskeisimmän tytäryhteisön tulostaulu TA 2021

Yhteisön nimi 1 000 euroa	Omistus- osuus	Liike- vaihto	Liikev. muutos	Tulos	Laina- kanta	Lainojen muutos	Henki- löstö	Avustus/ tuloutus	Voitto- varat
Alva-yhtiöt Oy (kons)	100,0 %	164 666	7 864	-1 659	370 190	-5 840	241	10 120	5 365
Jyv Ammattikorkeakoulu Oy (kons)	90,0 %	62 350	1 049	0	0	0	650	0	26 767
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (kons)	100,0 %	51 109	1 402	0	210 614	-3 193	38	0	-496
Mustankorkea Oy (kons)	80,0 %	23 695	3 493	2 397	5 194	-779	48	800	9 999
Jykia Oy (kons)	84,9 %	7 233	351	1 207	48 638	9 578	6	0	5 724
Jyvä-Parkki Oy (kons)	100,0 %	10 227	1 307	3 026	16 088	-5 331	13	0	7 994
Education Facilities Oy (kons)	100,0 %	11 286	709	2 935	75 560	-4 272	1	2 000	7 674
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	87,0 %	7 632	-610	0	25 873	-1 469	16	0	-1
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr	100,0 %	1 058	0	0	15 209	-326	0	-700	8
Jyväskylän Jäähalli Oy	72,7 %	689	0	0	4 500	0	0	0	-230
YHTEENSÄ		339 945	15 565	7 906	771 866	-11 632	1 013	12 220	63 531

Omistusosuus = Kaupungin suora ja välillinen omistusosuus 31.8.2020

Tulos = Konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Voittovarot = Emoyhtiön osingonjakokelpoinen vapaa oma pääoma

Tarkempi yhdistelmä tytäryhteisöjen talousarvioista ja yhteisökohtaiset talousarviot löytyvät liiteosiosta.

Konsernin talousarvion tunnuslukuja

Konserniyhteisöjen talousarviot on laadittu kaupungin talousarvion tavoin normaaliin toimintavuoteen nähden tavoitteelliseksi, jolloin kaupunkikonsernin talousarviosta muodostuu yhtenäinen kokonaisuus. Kaupungin tytäryhteisöjen taloutta kuvataan talousarviossa taulukoilla, joissa on tiivis tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase sekä eräitä talouden tunnuslukuja.

Elinkeinopoliittisesti merkittävien 10 tytäryhteisön liikevaihdon osuus on noin 95 % konsernin kaikkien tytäryhteisöjen liikevaihdosta. Keskeisimpien tytäryhteisöjen liikevaihdon arvioidaan olevan talousarviovuonna 339,9 milj. euroa, joka on 15,6 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020 ennustetaan toteutuvan. Yhteisöjen korkokulujen odotetaan laskevan yhteensä noin 3,0 milj. eurolla. Kaupungin antolaina (debentuurilaina) Alva-yhtiöt Oy:lle eräännyy 29.12.2020. Laina järjestellään siten, että kaupunki myöntää Alva-yhtiöt Oy:lle uuden antolainan kiinteäkorkoisena 15 vuoden ajanjaksolle (ns. bullet laina). Uusi laina tulee vastaamaan etuoikeusasemaltaan nykyistä debentuurilainaa ja sillä on heikompi etuoikeus kuin yhtiön muilla lainasitoumuksilla. Inspira on määritellyt antolainaan liittyvien riskien edellyttämät riskipreemiotasot ja tehdyn analyysin perusteella määrittänyt lainan käyväksi korkotasoksi 4,08 %. Aiemman antolainan (debentuurilaina) korko on ollut 5,91 % eli yhtiön korkomenot alenevat järjestelyn myötä noin -2,7 milj. euroa ja kokonaistuloutus asettuu noin 10,0 miljoonan euron tasolla ensi vuonna, eli noin neljänneksen alemmalle tasolle kuin kuluvana vuonna. Kaupunginvaltuusto päättää lainajärjestelystä marraskuun kokouksessa.

10 keskeisimmän tytäryhteisön yhteenlasketun tuloksen arvioidaan kasvavan vuonna 2021 edellisvuoteen nähden noin 6,9 milj. euroa. Tulos paranee eniten Alvalla 4,2 milj. euroa, joskin tulos jää edelleen -1,7 milj. euroa tappiolliseksi. Eniten tulosta arvioi tekevän Jyväsparkki Oy 3,0 milj. euroa. Ennusteen toteutuminen edellyttää koronavirusepidemian aiheuttaman alhaisemman asiakasvirran kohentumista. Osinkoja tytäryhteisöt maksavat kaupungille yhteensä 6,8 milj. euroa (Alva-yhtiöt Oy 4,0 milj. euroa, Mustankorkea Oy 0,8 milj. euroa ja Education Facilities Oy 2,0 milj. euroa). Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:n osingonmaksulle luodaan edellytykset siten, että yhtiön taserakenne ja yhtiöjärjestys mahdollistavat osingon. Edellytyksenä on, että JVA tekee vuoden 2020 tilinpäätöksessä voitonjakokelpoista tulosta siten, että osinkoa voidaan maksaa ARA lainsäädännön sallima määrä. Lisäksi yhtiön seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiöjärjestystä muutetaan siten, että osinko on mahdollinen. JVA:n osingonmaksusta päätetään erikseen.

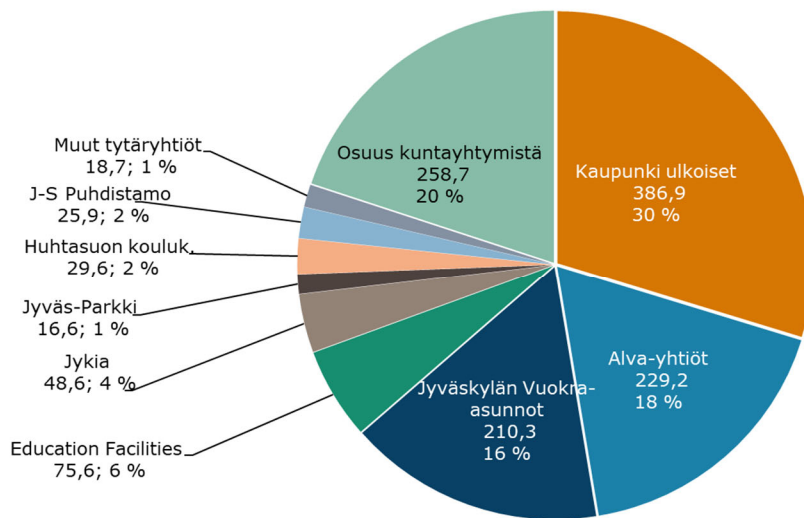
Keskeisten tytäryhteisöjen lainakannan arvioidaan pienenevän talousarviovuonna -11,6 milj. euroa. Lainamäärät laskevat suunniteltujen lyhennysohjelmien mukaisesti ja ainoastaan Jykyä Oy:n lainakannan arvioidaan nousevan (9,6 milj. euroa), mikäli yhtiön suunnittelemat hankkeet toteutuvat talousarviovuonna. Kaupunkikonsernin lainakanta arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 1 300 milj. euroa (noin 9 000 euroa asukasta kohden), joka on samaa suuruusluokkaa vuoden 2020 ennusteen kanssa. Kaupunkikonsernin lainakannan kasvu tasaantuu, sillä Keski-Suomen Sairaanhoidopiiriin Nova sairaala -hankkeen lainat on pääosin nostettu. Konsernin lainakannan kehitystä ja jakaumaa on kuvattu oheisissa taulukoissa.

Keskeisimpien tytäryhteisöjen investointien arvioidaan olevan talousarviovuonna edellisvuosien keskimääräistä tasoa, noin 73 milj. euroa. Suurimmat investoinnit vuonna 2021 tekee Alva (25,5 milj. euroa, pääosin energia- ja vesiverkostoihin) sekä Jyväskylän Vuokra-asunnot 22,2 milj. euroa. JVA:n suunnittelemat investoinnit ovat pääosin uudisrakennushankkeita (18,1 milj. euroa), joista suurimmat talousarviovuonna ovat Kauramäen alueeseen liittyvän palvelutalon (6,5 milj. euroa, koko hanke 15,6 milj. euroa) ja kerrostalon Anopintie 2 (3,5 milj. euroa, koko hanke 5,0 milj. euroa) rakentaminen. Tytäryhteisöjen henkilöstömäärän vuonna 2021 arvioidaan olevan 1013, joka on 1 henkilö edellisvuotta vähemmän.

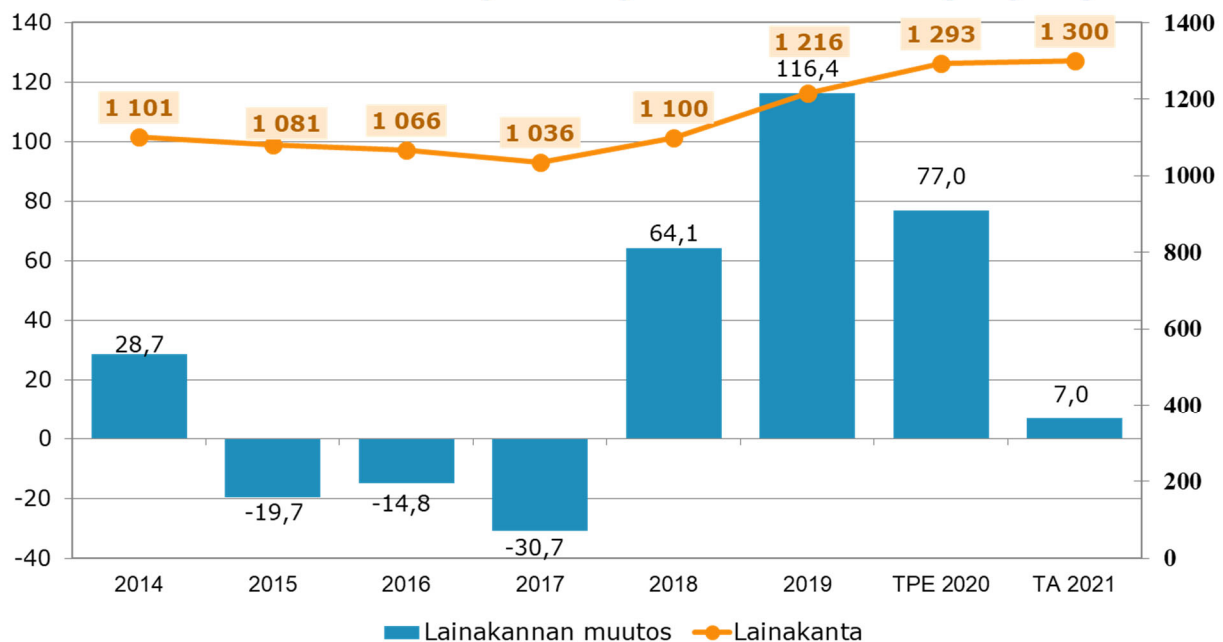
Kaupungin omavelkaisten takausten määrän arvioidaan vähenevän takauksellisten lainojen lyhennysohjelmien myötä vuoden aikana noin 20 milj. euroa (takausten määrä vuoden lopussa on noin 430 milj. euroa).

Kaupunkikonsernin vuosikatteen arvioidaan talousarviovuonna olevan yli 100 milj. euroa ja konsernin tilikauden tuloksen (ylijäämän) positiivinen.

KONSERNIN ULKOINEN LAINAKANTA TA 2021 1 300 milj. euroa

Konsernin lainakanta ja lainojen vuosimuutos (Milj. €)

Kaupunki harjoittaa talousarviovuonna edelleen aktiivista omistajapolitiikkaa ja seuraa yhteisöjen toimintaa ja asemaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Kaupungin taseen ja ylijäämäkertymän vahvistamiseksi käynnistetään selvitys Education Facilities Oy:n mynnistä. Lähtökohtaisesti kaupan ulkopuolelle rajataan Mankolan koulukeskuksen ja Ristonmaan ateriakeskuksen kiinteistöt. Kaupungin ei ole tarkoituksenmukaista sitoa pääomia ja kantaa riskejä kaupungin ulkopuolisten tahojen käytössä olevista toimitiloista. Sote- ja maakuntauudistus ja pelastustoimen mahdollinen siirtyminen osaksi maakuntaa on huomioitu osana järjestelyä. Mynnistä päätetään erikseen kaupunginvaltuustossa. Tavoiteaikataulu on, että kaupasta päätetään vuoden 2021 loppuun mennessä. Kaupan myyntivoittotavoitteeksi on satunnaisena tulona arvioitu 25,0 miljoonaa euroa. Myynti-

voitolla ei rahoiteta pysyviä menoja, vaan vahvistetaan kaupungin tasetta poikkeuksellisen heikossa taloudellisessa tilanteessa. Lopullinen kauppahinta ratkeaa tarjouskilpailussa. Arvostustason tulee olla hyvä, jotta kaupan valmistelussa edetään.

Tytäryhteisöjen riskienhallinta

Konserniyhteisöjen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ohjaavat kaupunginvaltuuston (25.9.2017/103) hyväksymät Jyväskylän kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Talousarvion valmistelun yhteydessä tytäryhteisöt ovat tehneet riskienhallintasuunnitelman (joka sisältää riskianalyysin) vuodelle 2021. Konserniyhteisöjen tavoitteena on kehittää riskienhallintamenetelmiään jatkuvasti siten, että muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin pystyttäisiin vastamaan riittävän varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on hallita tehokkaasti olennaiseksi arvioituja riskejä ja pyrkiä suunnitelmallisesti hyödyntämään mahdollisuuksia.

Toimintaympäristöön liittyvistä riskeistä mm. yleisen taloustilanteen heikentyminen ja lainsäädännölliset muutokset tai niiden tulkinta voivat vaikuttaa yhtiöiden toimintaan huomattavasti. Toimintaympäristöön liittyvien riskien hallinnassa ja tulevaisuuden erilaisiin skenaarioihin varautumisessa vaaditaan yhtiöiltä hyvää johtamista ja nopeaa reagointikykyä muutoksiin (esimerkiksi energiatoimialan vahva murros).

Koronavirusepidemian taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten hallintaan on reagoitu yhteisökohtaisesti ja yhteisöt ovat varautuneet koronatilanteen pitkittymiseen. Koronan vaikutukset konserniyhteisöjen toimintaan ovat eritasoisia, riippuen yhteisön toimialasta ja toiminnan volyyminä. Asiakaskäyttäytymisen muutos on ilmentynyt konkreettisimmin pysäköinti- sekä palveluliiketoiminnan volyymin laskuna ja kiinteistötoimialan yhtiöiden toiminnan riskit kasvavat epidemian pitkittyessä.

Kaupungin myöntämien takausten määrä tytäryhtiöidensä lainoille ja rahoitusjärjestelyille oli 31.8.2020 yhteensä noin 454 miljoonaa euroa. Takausten määrä on vähentynyt ja niihin liittyvä taloudellinen riski on kohtuullisella tasolla. Konserniyhtiöiden rahoituksen seurannassa ja uudelleenjärjestelyissä kartoitetaan yhtiöiden tilanteeseen ja toimialaan sopivia rahoitustapoja. Konserniyhtiöiden rahoitukseen liittyvä riski on merkittävä korkotason nousu, jonka realisoidumisen ei ole todennäköistä lähivuosina. Koronavirusepidemian seurauksena rahoitusmarkkinat ovat olleet ajoittain erittäin hermostuneita. Konsernin rahoitustilanne on käyty läpi yhteisökohtaisesti, jotta rahoituksen jatkuvuus on voitu varmistaa.

Vahinkoriskeihin on varauduttu vahinkoriskien säännöllisillä kartoituksilla ja vakuutusturva pidetään yhtiöiden riskinkantokykyä vastaavana.

Henkilöstöön liittyvänä riskinä nähdään riittävä osaamisen ylläpito ja kehittäminen muuttuvassa liiketoimintaympäristössä.

Konserniyhtiöiden kiinteistöihin liittyviä riskejä pyritään ennakoimaan jo rakentamisvaiheessa ja vähentämään kuntoarvioiden ja ennakoivan, koko elinkaaren huomioivan kunnossapidon avulla.

Toiminnallisista riskeistä merkittävimmät liittyvät tytäryhtiöiden tuotantolaitosten fyysisiin vahinkoihin tai muihin toiminnallisiin häiriöihin, jotka voisivat johtaa esimerkiksi kaukolämmön jakelun keskeytymiseen, juomaveden tai ympäristön saastumiseen. Riskeihin on varauduttu niiden toteutumisen todennäköisyyttä pienentävillä toimenpiteillä sekä erilaisilla toiminnan jatkuvuutta varmistavilla toimenpiteillä.

Vuoden 2021 aikana jatketaan konserniyhteisöjen riskienhallinnan raportointi- ja seurantamenetelmien läpi käymistä yhteisökohtaisesti.

TULOSLASKELMAOSA

Talousarvion tuloslaskelmaosa on kaupungin kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys kaupungin palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos.

Toimintakate on käyttötalouden toimintatulojen ja -menojen erotus ja se osoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla. Vuosikate on kaupungin kokonaistulo-rahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jakotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voi pääsääntöisesti tehdä enintään tilikauden tuloksen osoittaman ylijäämän verran. Talousarviossa tuloksen käsittelyerät ovat ohjeellisia, lopullisesti niistä päätetään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Talousarvion yhteydessä esitetään kaksi erilaista tuloslaskelmaa. Tuloslaskelmassa vuodelle 2021 esitetään erikseen peruskaupungin ja liikelaitosten tuloslaskelmat sisältäen niiden väliset sisäiset erät. Tuloslaskelma vuosille 2019–2023 vastaa tilinpäätöksen ulkoista tuloslaskelmaa, jossa on laskettu yhteen peruskaupunki ja liikelaitokset sisäiset erät eliminoiden.

Liikelaitokset huomioiden vuoden 2021 talousarvion toimintakate on 742,5 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintakate heikkenee 5,1 miljoonaa euroa (-0,7 %) vuoden 2020 muutetusta talousarviosta. Toimintamenot kasvavat kuluvasta vuodesta 4,2 miljoonaa euroa (+0,5 %) ja toimintatulot heikkenevät 0,9 miljoonaa euroa (-0,6 %). Vuosikatteen muodostuu 36,3 miljoonaa euroa, mikä on 63 % poistojen määrästä. Vuoden 2022 vuosikatetavoitteeksi asetetaan taloussuunnitelmassa 59,1 miljoonaa euroa (100,0 % poistoista) ja vuoden 2023 vuosikatetavoitteeksi 60,7 miljoonaa euroa (100 % poistoista).

Tuloslaskelmassa vuoden 2021 poistojen määräksi arvioidaan 57,6 miljoonaa euroa, josta Tilapalvelu-liikelaitoksen osuus on 26,0 miljoonaa euroa ja Keski-Suomen pelastuslaitos-liikelaitoksen osuus 1,4 miljoonaa euroa. Lopullinen vuoden 2021 poistojen määrä riippuu vuoden aikana toteutuvien investointien määrästä ja ajoittumisesta ja selviää tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä.

Vuoden 2021 talousarvion mukaan tilikauden tulos on 3,7 miljoonaa euroa positiivinen ja tilikauden ylijäämä 4,1 miljoonaa euroa. Kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2021 lopussa on arvion mukaan 7,7 miljoonaa euroa, mikäli vuodet 2020 ja 2021 toteutuvat arvioidun mukaisesti. Kaupungin ylijäämäkertymää vahvistaa satunnaisiin tuottoihin arvioitu 25,0 miljoonan euron myyntivoitto Education Facilities Oy:n myyntiselvitykseen liittyen.

Tuloslaskelma 2021

1 000 euroa	Kaupunki ilman liikelaitoksia	Liikelaitokset	Yhteensä	Yhteensä (ilman sisäisiä eriä)
Toimintatulot	131 846,5	167 515,7	299 362,2	156 347,8
Myyntitulot	42 120,6	67 583,7	109 704,3	61 932,6
Maksutulot	49 848,2	0,0	49 848,2	49 848,2
Tuet ja avustukset	12 933,2	3 940,0	16 873,2	16 873,2
Muut toimintatulot	26 944,5	95 992,0	122 936,5	27 693,8
Toimintamenot	-914 283,1	-127 622,2	-1 041 905,3	-898 890,9
Henkilöstömenot	-342 016,3	-35 162,9	-377 179,2	-377 179,2
Palvelujen ostot	-389 492,5	-31 723,7	-421 216,2	-373 354,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 485,3	-19 320,3	-41 805,6	-41 805,6
Avustukset	-65 201,7	0,0	-65 201,7	-65 201,7
Muut toimintamenot	-95 087,3	-41 415,3	-136 502,6	-41 349,9
Toimintakate	-782 436,6	39 893,5	-742 543,1	-742 543,1
Verotulot	561 000,0	0,0	561 000,0	561 000,0
Valtionosuudet	210 138,0	0,0	210 138,0	210 138,0
Rahoitustulot ja -menot	20 712,5	-12 999,5	7 713,0	7 713,0
Korkotulot	6 120,0	0,0	6 120,0	6 120,0
Muut rahoitustulot	21 112,5	0,5	21 113,0	8 113,0
Korkomenot	-6 500,0	0,0	-6 500,0	-6 500,0
Muut rahoitusmenot	-20,0	0,0	-20,0	-20,0
Peruspääoman korko	0,0	-13 000,0	-13 000,0	0,0
Vuosikate	9 413,9	26 894,0	36 307,9	36 307,9
Poistot ja arvonalentumiset	-30 200,0	-27 394,0	-57 594,0	-57 594,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 200,0	-27 394,0	-57 594,0	-57 594,0
Arvonalentumiset	0,0	0,0	0,0	0,0
Satunnaiset erät	25 000,0	0,0	25 000,0	25 000,0
Satunnaiset tulot	25 000,0	0,0	25 000,0	25 000,0
Satunnaiset menot	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	4 213,9	-500,0	3 713,9	3 713,9
Poistoeron lisäys/vähennys	340,4	0,0	340,4	340,4
Varausten lisäys/vähennys	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahastojen lisäys/vähennys	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	4 554,3	-500,0	4 054,3	4 054,3

Tuloslaskelma 2019-2023

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatulot	168 753	157 294	156 347,8	157 399	159 144
Myyntitulot	69 091	66 952	61 932,6	62 893	63 721
Maksutulot	49 985	50 254	49 848,2	49 446	49 950
Tuet ja avustukset	18 431	13 984	16 873,2	17 075	17 281
Muut toimintatulot	31 246	26 104	27 693,8	27 986	28 192
Toimintamenot	-855 710	-894 735	-898 890,9	-887 289	-928 771
Henkilöstömenot	-355 049	-371 777	-377 179,2	-373 397	-389 469
Palvelujen ostot	-363 032	-377 210	-373 354,5	-369 109	-387 066
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 098	-44 141	-41 805,6	-41 691	-43 059
Avustukset	-61 635	-64 525	-65 201,7	-64 402	-67 381
Muut toimintamenot	-32 895	-37 081	-41 349,9	-38 691	-41 796
Toimintakate	-686 957	-737 441	-742 543,1	-729 890	-769 627
Verotulot (sitova)	524 204	543 000	561 000,0	572 000	589 000
Valtionosuudet (sitova)	173 606	221 642	210 138,0	209 894	234 702
Rahoitustulot ja -menot (sitova)	11 353	11 093	7 713,0	7 100	6 600
Korkotulot	9 018	8 900	6 120,0	6 120	6 120
Muut rahoitustulot	7 779	8 013	8 113,0	8 000	8 000
Korkomenot	-5 388	-5 800	-6 500,0	-7 000	-7 500
Muut rahoitusmenot	-57	-20	-20,0	-20	-20
Vuosikate	22 207	38 294	36 307,9	59 104	60 675
Poistot ja arvonalentumiset	-53 776	-54 840	-57 594,0	-59 104	-60 675
Suunnitelman mukaiset poistot	-53 776	-54 840	-57 594,0	-59 104	-60 675
Arvonalentumiset	0	0	0,0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	25 000,0	0	0
Satunnaiset tulot	0	0	25 000,0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0,0	0	0
Tilikauden tulos	-31 569	-16 546	3 713,9	0,0	0,0
Poistoeron lisäys/vähennys	340	340	340,4	340	340
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0,0	0	0
Rahastojen lisäys/vähennys	75	0	0,0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-31 154	-16 206	4 054,3	340	340
Tunnusluvut					
Toimintatulot/Toimintamenot, %	20 %	18 %	17 %	18 %	17 %
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset, %	41 %	70 %	63 %	100 %	100 %
Vuosikate/Poiston. investoinneista, %	35 %	49 %	51 %	90 %	89 %
Vuosikate, euroa/asukas	156	267	251	406	413
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, 1000 €	19 857	3 651	7 706	8 046	8 386
Asukasmäärä vuoden lopussa	142 400	143 500	144 600	145 700	146 800

Verotulot

Jyväskylän kaupungin verotuloarvio ensi vuodelle perustuu 5.10.2020 julkaistuun kuntatalousohjelmaan sekä lokakuussa päivitettyyn Kuntaliiton veroennustekehikkoon. Lisäksi veroennusteessa on huomiointu yhteisöveron jako-osuuksissa tehdyt muutokset. Kaupungin vuoden 2021 talousarvio on laadittu nykyisillä tuloveroprosenteilla ja kiinteistöveroprosenteilla. Koronan aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen johdosta tarkkaa arviota tulevasta veropohjasta ei ole. Tämänhetkessä heikossa talous- ja työllisyystilanteessa halutaan myös ylläpitää kaupunkilaisten kulutuskysyntää. Valtion ensi vuoden talousarvioesitykseen sisältyvä kertaluonteinen kuntatalouden tukipaketti helpottaa myös kaupungin talouden tilannetta tilapäisesti.

Osana koronavirusepidemiaan liittyviä kuntien tukitoimia kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2020. Kuntaliiton veroennusteen mukaan jako-osuuden muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien tuloverokertymää yhteensä 520 miljoonalla eurolla, josta noin 410 miljoonaa euroa tilitetään kunnille vuonna 2020 ja 110 miljoonaa euroa vuonna 2021. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehdään 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus edelleen vuodelle 2021. Tämän arvioidaan Kuntaliiton veroennusteen mukaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2021 noin 440 miljoonalla eurolla ja vuonna 2022 noin 110 miljoonalla eurolla.

Osana hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatusmaksuja alennetaan nettomääräisesti vuositasolla 70 miljoonalla eurolla. Maksujen alennus tulee voimaan elokuussa 2021, joten ensi vuodelle arvioitu maksutulojen vähennys on noin 30 miljoonaa euroa. Kunnille tämä kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2021 noin 102 miljoonalla eurolla.

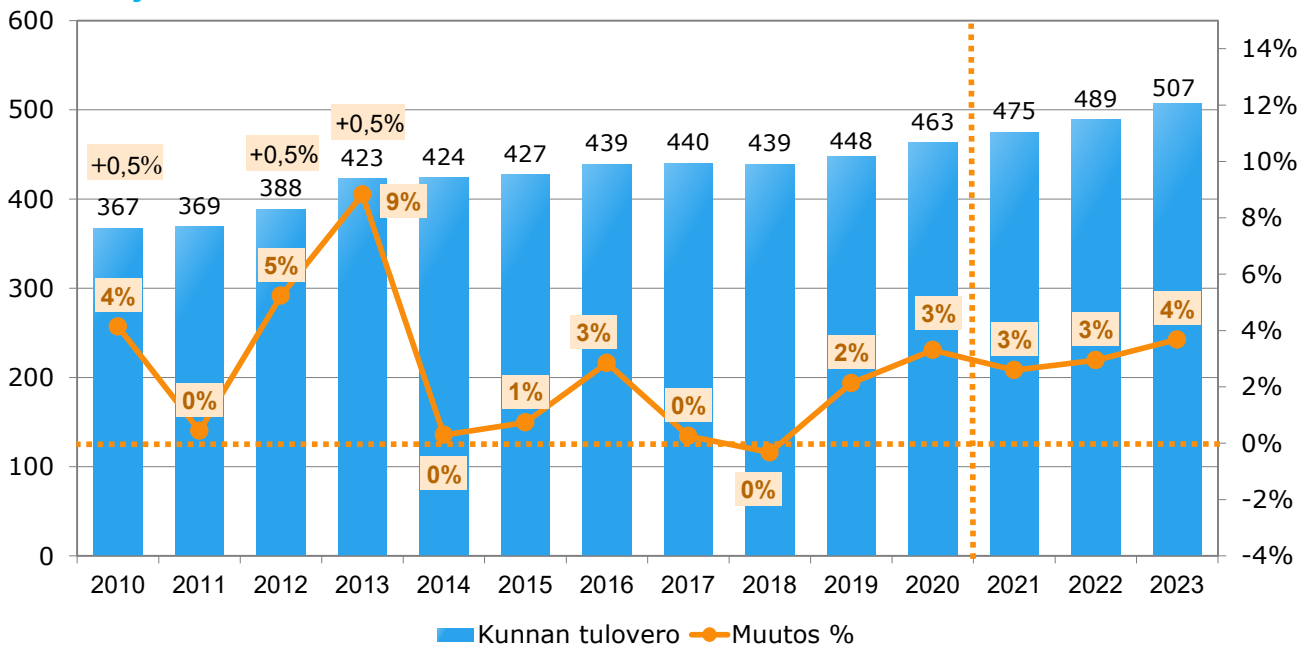
Vuoden 2021 kunnallisveron kertymäksi arvioidaan 475,0 miljoonaa euroa, mikä on 12,0 miljoonaa euroa (+2,6 prosenttia) kuluva vuotta enemmän. Yhteisöverojen tuotoksi arvioidaan 34,0 miljoonaa, jossa kasvua on 5,0 miljoonaa euroa (+17,2 prosenttia). Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen vuosina 2020 ja 2021 tehtävän 10 prosenttiyksikön määräaikaisen korotuksen vaikutus kaupungin yhteisöveron tuottoon on noin 7,3 M€. Yhteisöveron tilitysyrytmin takia vuosien 2020 ja 2021 jako-osuuksien korotukset lisäävät vuoden 2020 yhteisöveron tuottoa noin 6,0 miljoonaa euroa, vuoden 2021 yhteisöveron tuottoa noin 7,4 miljoonaa euroa ja vuoden 2022 yhteisöveron tuottoa noin 1,3 miljoonaa euroa. Osa vuoden 2020 korotuksesta tilitetään kunnille vasta vuonna 2021, joka osin kasvattaa yhteisöveron tuottoa ensi vuonna suhteessa kuluvaan vuoteen. Myös yhteisöveron veropohjan ennustetaan olevan kuluva vuonna matalimmillaan ja lähtevän vuodesta 2021 alkaen maltilliseen kasvuun. Varhaiskasvatusmaksujen kompensoitiin liittyvä pysyvä 2,0 prosenttiyksikön jako-osuuden korotus lisää yhteisöveroja 1,1 miljoonaa euroa. Yhteisöveron tuotto alenee vuonna 2022 johtuen yhteisöveron määräaikaisen korotuksen päättymisestä. Kiinteistöverojen tuotoksi arvioidaan 52,0 miljoonaa euroa (+2,0 prosenttia). Kokonaisverokertymäarvio vuodelle 2021 on 561,0 miljoonaa euroa.

Koronavirusepidemian vuoksi ensi vuoden verotuloarvioon liittyy monia epävarmuustekijöitä.

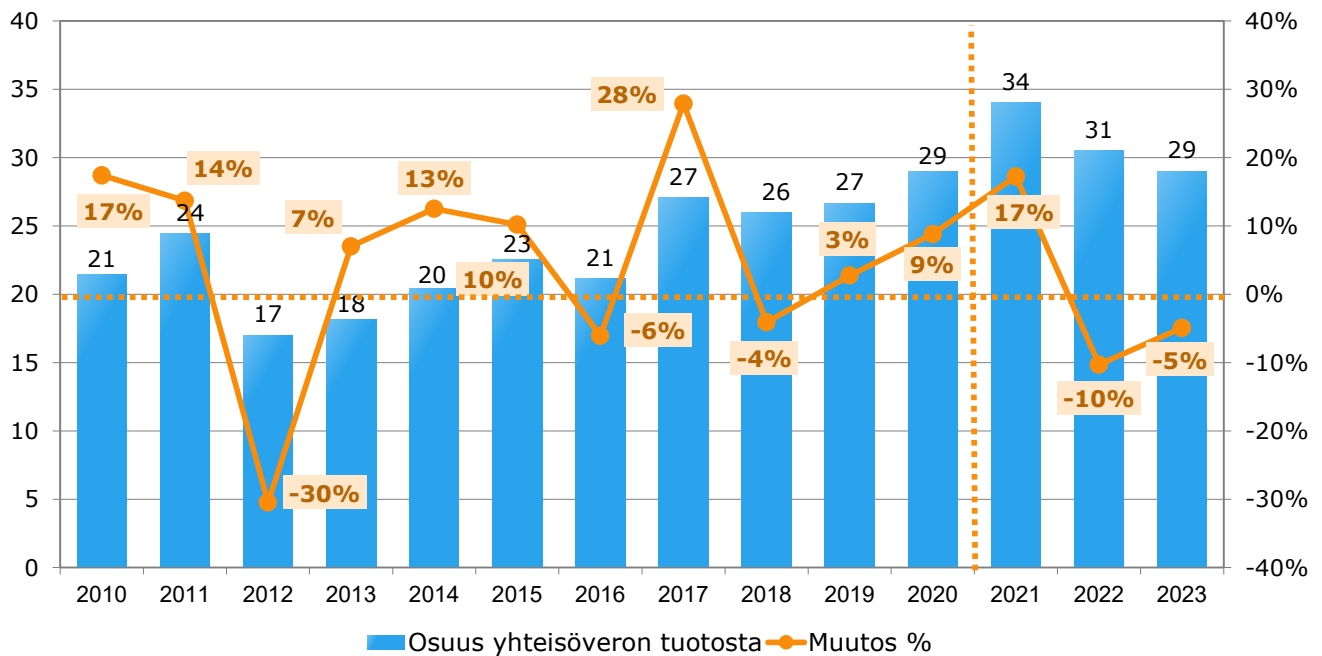
Verotulot

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020-2021	
	2019	2020	2021	€	%
Kunnallisvero	448 187	463 000	475 000,0	12 000,0	2,6 %
- veroprosentti	20,0	20,0	20,0		
Kiinteistövero	49 366	51 000	52 000,0	1 000,0	2,0 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	26 652	29 000	34 000,0	5 000,0	17,2 %
Yhteensä	524 204	543 000	561 000,0	18 000,0	3,3 %

Kunnallisverot 2010 - 2023 M€ ja muutos %

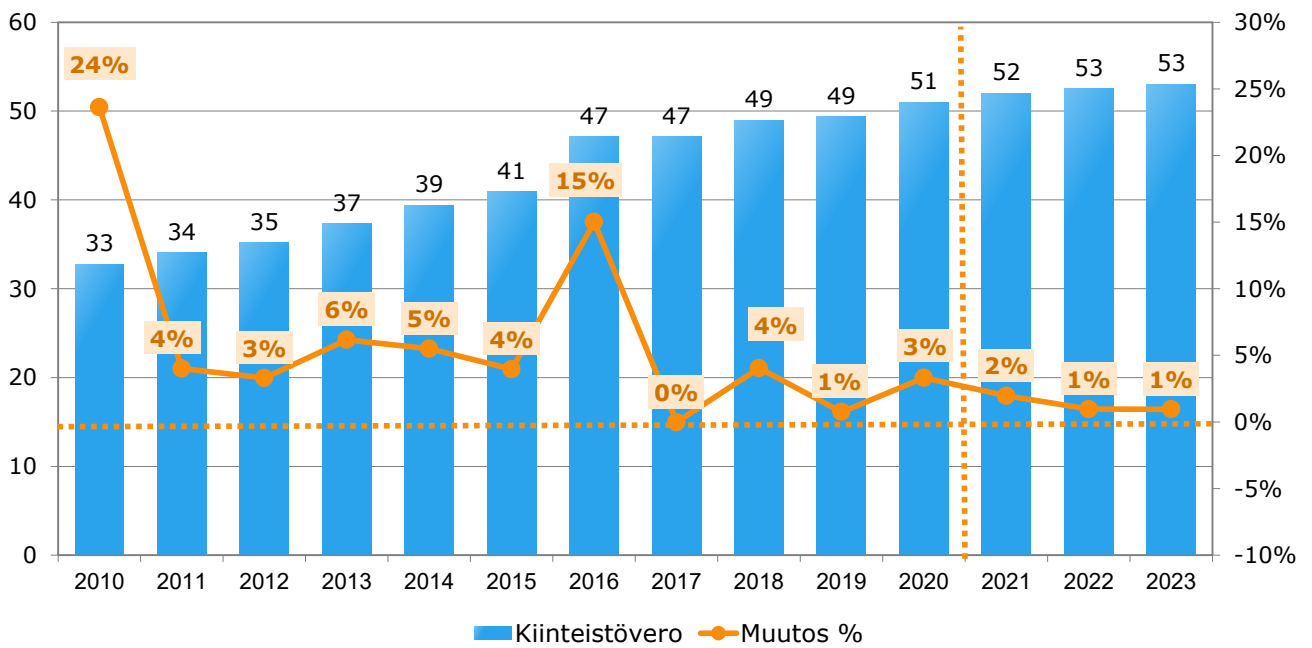

Yhteisöverot 2010 - 2023 M€ ja muutos %

Kiinteistöverot 2010 - 2023

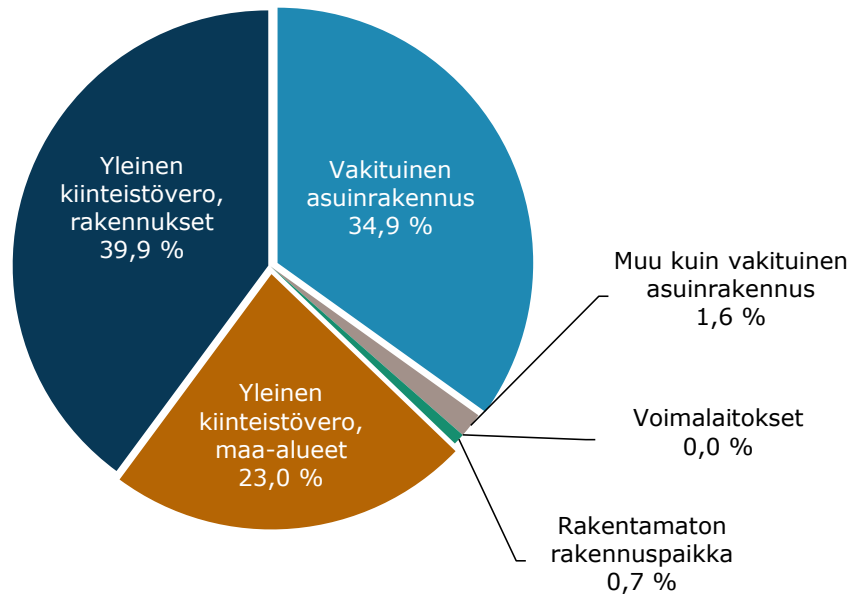
M€ ja muutos %

Kiinteistöverot

	Kiinteistövero % 2020	Kiinteistövero % 2021	Verotusarvo 1 000 euroa	Veron tuotto 1 000 euroa	Osuus veron tuotosta
Vakituinen asuinrakennus	0,55 %	0,55 %	3 300 000	18 150	34,9 %
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,55 %	1,55 %	52 500	814	1,6 %
Voimalaitokset	3,10 %	3,10 %	0	0	0,0 %
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00 %	4,00 %	9 500	380	0,7 %
Yleinen kiinteistövero, maa-alueet	1,30 %	1,30 %	917 000	11 921	22,9 %
Yleinen kiinteistövero, rakennukset	1,30 %	1,30 %	1 595 000	20 735	39,9 %
Yhteensä			5 874 000	52 000	100,0 %

Kiinteistöveron tuotto 2021

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuus koostuu kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta. Valtionvarainministeriön julkaiseman kuntatalousohjelman 2020–2024 mukaan kuntien vuoden 2021 peruspalvelujen valtionosuudet ovat 7 697 miljoonaa euroa ja veromenetysten kompensatiot 2 360 miljoonaa euroa (yhteensä 10 057 miljoonaa euroa). Kuntatalousohjelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,18 prosenttiyksikköä ja on 25,67 prosenttia vuonna 2021.

Valtionosuuksien määrään kuluvana ja ensi vuonna vaikuttaa olennaisesti kuntatalouden tukipaketit koronatilanteen hoitamiseksi. Kuluvalle vuodelle kehysriihen ja budjettiriihen yhteydessä on päätetty yhteensä 1,1 mrd. euron määräaikainen valtionosuuksien korotus. Tämän lisäksi harkinnanvaraista valtionosuutta on kuluvalle vuodelle korotettu 50 miljoonalla eurolla. Ensi vuodelle valtionosuuksia on korotettu määräaikaisesti 300 miljoonalla eurolla, josta 20 miljoonaa euroa kohdenneetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen. Jyväskylän kaupungin osuus edellä mainituista tukipaketeista on tänä vuonna 27,1 miljoonaa euroa ja ensi vuonna 7,2 miljoonaa euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden kasvuun vaikuttaa tukipakettien lisäksi vuotuinen indeksikorotus (2,4 %), joka lisää valtionosuutta 174 miljoonaa euroa. Kuntien tehtävien ja veloitteiden muutokset puolestaan lisäävät valtionosuutta 112 miljoonaa euroa seuraavasti:

- Vanhuspalvelulain muutos (hoitajamitoitus) 52,8 milj. euroa
- Sote-asiakasmaksulain uudistus 17,9 milj. euroa
- Lastensuojelun jälkihuollon laajennus 12 milj. euroa
- Varhaiskasvatus (subjektiivinen oikeus ja ryhmäkoot) 19,2 milj. euroa
- Oppivelvollisuuden laajentaminen 5,9 milj. euroa
- A1-kielen opetuksen varhentaminen 4,5 milj. euroa

Vuoden 2020 lisätalousarviot pitivät sisällään myös päätöksen yritysten veronmaksulykkäyksistä kunnille aiheutuvien tilapäisten veronmenetysten korvaamisesta. Verotuksen maksujärjestelyjen muutokset vähentäisivät viimeisimmän arvioin mukaan kuntien verotuloja vuonna 2020 yhteensä 114 miljoonaa euroa, joka korvataan kunnille verotulomenetyksien kompensatioiden kautta. Vas-

taava euromäärä vähennetään kuntien verotulomenetysten korvauksesta siten, että vuonna 2021 vähennys on 88 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 vähennys on 27 miljoonaa euroa.

Valtionapujen lisäksi kunnille ja sairaanhoitopiireille korvataan myös täysimääräisesti koronavi-rusepidemiaan liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaus ja potilaiden hoito, niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Valtion vuoden 2021 talousarvioesi-tyksessä näihin toimiin on ehdotettu 1,66 miljardia euroa. Tämä erä ei sisälly peruspalvelujen valti-onosuuteen eikä erän kohdentamisesta ole tehty vielä päätöksiä. Kustannusten täysimääräisen korvaamisen vuoksi koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia ei ole arvioitu Jyväskylän kau-pungin talousarvioon vuodelle 2021. Vastaavasti valtion osoittama kustannusten korvaus ei ole mukana tulevan vuoden talousarviossa. Erät tullaan huomioimaan ensi vuoden aikana talousar-viomuutosten yhteydessä, kun todelliset lisäkulut ja korvauksen määrä pystytään arvioimaan.

Jyväskylän kaupungin valtionosuuksien kokonaismääräksi vuodelle 2021 arvioidaan 210,1 miljoonaa euroa. Valtionosuuksiin sisältyy kuntatalouden tukitoimina kertaluonteisia korvauksia 7,2 miljoonaa euroa. Vuodesta 2020 valtionosuudet laskevat 11,5 miljoonaa euroa (-5,2 prosenttia), joh-tuen siitä, että määräaikainen kuntatalouden tuki koronatilanteen hoitamiseen alenee. Lisäksi valtionosuuksissa on kuluvana vuonna huomioitu yritysten veronmaksulykkäyksistä johtuvia kor-vauksia 2,7 miljoonaa euroa, jotka vähennetään vuosien 2021 (-2,0 miljoonaa euroa) ja 2022 (-0,6 miljoonaa euroa) valtionosuuksista. Ilman valtionosuuksien kertaluonteisia erä kaupungin valtion-osuudet kasvavat 13,1 miljoonaa euroa (+6,8 %) vuodelle 2021.

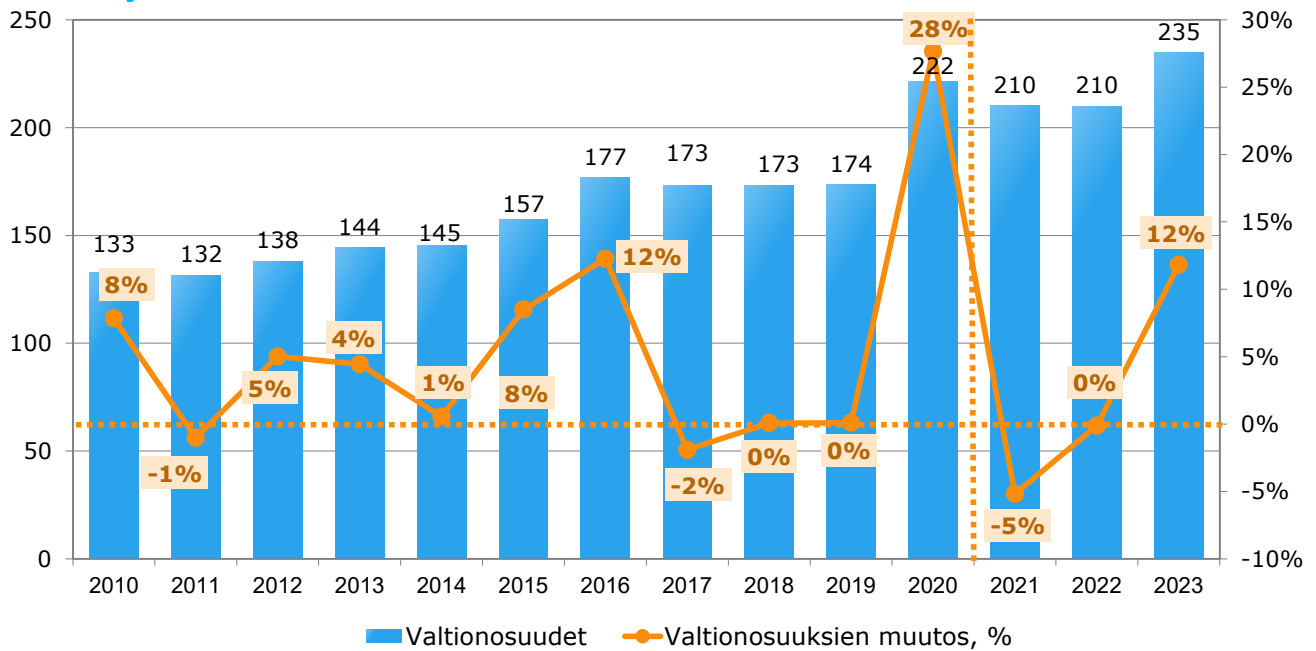
Lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2021 tehdään joulukuun 2020 lopussa. Myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta vuodelle 2021 tehdään päätökset kuluvan vuoden loppuun mennessä. Koska Jyväskylän kaupungin lopullinen valtionosuuksien kokonaismäärä tiedetään vasta vuodenvaihteessa, korjataan valtionosuuksien arviota tarvittaessa vuoden 2021 talousarviomuutosten yhteydessä.

Valtionosuudet

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020-2021	
	2019	2020	2021	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	149 535	105 325	110 701,7	5 377,0	5,1 %
Verotulomenetysten korvaus	0	56 358	61 115,0	4 757,0	8,4 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	45 993	52 090	55 069,0	2 979,0	5,7 %
Verotulojen maksun lykkäsmenettely, kompensatio	0	2 666	-2 011,7	-4 678,1	-175,4 %
Kuntatalouden tukipaketti 1	0	17 379	0,0	-17 378,9	-100,0 %
Kuntatalouden tukipaketti 2	0	9 746	7 186,0	-2 559,6	-26,3 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-21 922	-21 922	-21 922,0	0,0	0,0 %
Yhteensä	173 606	221 642	210 138,0	-11 503,6	-5,2 %

Valtionosuudet 2010-2023 M€ ja muutos -%

Rahoitustulot ja -menot

Korkotuottojen kokonaismäärän on arvioitu olevan 6,1 miljoonaa euroa, joka tulee pääosin Alva-yhtiöt Oy:ltä. Korkomenojen määräksi vuonna 2021 on arvioitu yhteensä 6,5 miljoonaa euroa.

Muita rahoitustuottoja arvioidaan peruskunnan osalta saatavan 21,1 miljoonaa euroa, josta 1,0 miljoonaa euroa tulee kaupungin perimistä takausmaksuista. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian peruspääomalle saadaan kolmen prosentin korko (242 500 euroa). Tilapalvelun maksama peruspääoman korko on 13,0 miljoonaa euroa.

Osinkotuotoiksi kaupungin omistamista yhtiöistä arvioidaan vuonna 2021 yhteensä 6,8 miljoonaa euroa.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys pohjautuu toimialojen lautakuntien sekä liikelaitosten johtokuntien talousarvioesityksiin. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä on lisäksi asetettu sivistyspalveluiden toimialalle 1,0 miljoonan euron säästötavoite, josta 0,6 miljoonaa euroa kohdistuu perusopetukseen ja 0,4 miljoonaa euroa lukiotoiminnan tukeen.

Talousarvioesityksessä on huomioitu myös teknisinä muutoksina toimintamenoissa yhteensä 5,1 miljoonan euron lisäykset ja toimintatuloissa 4,9 miljoonan euron vähennykset verrattuna lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien esityksiin.

Tulosvaikutteisina teknisinä erinä on tuloista vähennetty varhaiskasvatusmaksutuottoja 0,9 miljoonaa euroa johtuen valtion budjettiriihen päätöksestä alentaa varhaiskasvatusmaksuja vuositasolla 70 miljoonaa euroa osana työllistämistoimia. Yhteisöveron tuotossa on huomioitu 2,0 %-yksikön jako-osuuden korotus kompensationsa tulojen alenemiselle, joka on 1,1 miljoonaa euroa vuositasolla. Uudistus tulee voimaan 1.8.2021.

Tulosvaikutteisina teknisinä erinä on menoihin lisätty erikoissairaanhoidon laskutukseen 2,9 miljoonaa euroa vastaamaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin palvelusuunnitelmaa. Lisäksi menoissa on huomioitu työttömyysvakuutusmaksun korotus 0,5 miljoonaa euroa sekä sosiaali- ja terveystalvelujen irtaimistohankinnan leasingmaksut 0,5 miljoonaa euroa.

Talousarvioesityksessä on huomioitu myös teknisiä kaupungin sisäisiä muutoksia, joilla ei ole tulosvaikutusta. Talousarviokehukseen oli tehty yleinen varaus Tilapalvelu-liikelaitoksen vuokramuutoksille sekä Kylän Kattaus -liikelaitoksen ruokapalveluveloituksille. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä nämä erät on kohdennettu toimialoille.

Konsernihallinnon tukipalveluita on aiemmin laskutettu toimialoilta sisäisellä laskutuksella työmääräarvioon perustuen. Tästä menettelytavasta luovutaan ja tukipalveluiden kustannusten kohdistaminen palveluille tehdään jatkossa sisäisen laskennan kautta noudattaen kunnille annettuja yleisiä kustannuslaskentasuosituksia. Muutos vähentää Konsernihallinnon sisäisiä tuloja ja vastaavasti toimialojen sisäisiä menoja 3,9 miljoonalla eurolla. Sisäisinä muutoksina on lisäksi huomioitu hyvinvointikeskusten siirto sosiaali- ja terveystalveluista kulttuuri- ja liikuntapalveluihin (0,2 milj. euroa) sekä sisäisen matkatoimiston perustaminen (0,16 milj. euroa).

Käyttötalousmenojen muutos 2020–2021

Käyttötalouden menot kasvavat vuoden 2020 muutetun talousarvion tasosta 0,5 % eli 5,0 miljoonaa euroa. Liikelaitokset mukaan lukien menot kasvavat 8,2 miljoonaa euroa (0,8 %). Vuoden 2021 talousarvio sisältää toimialojen ja liikelaitoksien osalta yhteensä 12,5 miljoonan euron säästötoimenpiteet. Toimialojen ja liikelaitosten yksilöidyt säästötoimenpiteet on koottu talousarvioesityksen liitteeseen 2.

Käyttötalousmenojen muutos 2020 - 2021

1 000 euroa	TA+M 2020	TA 2021	Muutos euroa	%
Konsernihallinto	74 827	81 504	6 677	8,9 %
Sosiaali- ja terveystalot	479 654	480 220	566	0,1 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	237 650	239 089	1 439	0,6 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	52 491	52 135	-356	-0,7 %
Kaupunkirakenne	64 689	61 335	-3 354	-5,2 %
Toimintamenot	909 310	914 283	4 973	0,5 %
Tilapalvelu	61 485	65 814	4 329	7,0 %
Kylän Kattaus	28 693	26 790	-1 903	-6,6 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	34 226	35 019	793	2,3 %
Toimintamenot Liikelaitokset	124 403	127 622	3 219	2,6 %
Toimintamenot yhteensä	1 033 713	1 041 905	8 192	0,8 %

Uuden kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan tehtäväkohtaisia palkkoja sekä henkilökohtaisia lisiä korotetaan sopimuskauden aikana kahdella yleiskorotuksella. Sopimuskauden ensimmäinen yleiskorotus tehtiin 1.8.2020 ja se nosti palkkoja vuositasolla keskimäärin 1,22 prosenttia. Toinen yleiskorotus tehdään 1.4.2021 ja sen suuruus on 1,00 prosentti. Lisäksi sopimuskauteen kuuluu myös paikallinen järjestelyerä, joka laitetaan maksuun 1.4.2021 lukien.

Palkkaratkaisun yleiskorotusten vaikutus Jyväskylän kaupungin vuoden 2021 talouteen on arviolta 3,5 miljoonaa euroa. Järjestelyerän arvioidaan lisäävän kaupungin henkilöstömenoja 2,2 miljoonaa euroa. Järjestelyerä varataan keskitettynä varauksena Konsernihallintoon. Järjestelyerä tullaan siirtämään vuoden 2021 talousarviomuutoksissa toimialoille ja liikelaitoksille, kun tiedetään, miten järjestelyerä jakautuu henkilöstön kesken.

Määrärahasolla suurimmat menon lisäykset kohdistuvat Konsernihallintoon sekä kasvun ja oppimisen määrärahaan. Järjestelyerän ohella Konsernihallinnon menoja kasvattaa erityisesti työmarkkinatuen kuntaosuus. Taloustaantumien ja erityisesti koronavirustilanteen seurauksena työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoitua kasvavan 1,5 miljoonaa euroa kuluvaan vuoden talousarviosta. Työnhakijoiden työllistyminen vaikeutuu ja sitä kautta työttömyyden kestot pitkittyvät, jolloin kuntien maksuvelvoitteen piiriin tulevien työmarkkinatuen saajien määrä lisääntyy. Lisäksi palvelujen piiriin pääseminen hankaloituu työnantajien yt-menettelyjen sekä koronasta johtuvien rajoitteiden vuoksi.

Vuoden 2021 alusta käynnistyy myös työllisyyden kuntakokeilu, joka lisää Konsernihallinnon menoja 0,6 miljoonaa euroa. Kokeilun toteutus vaatii lisäresursointia, jotta viranomaisvelvoitteisiin ja palvelulupauksiin olevaan paremman palvelun tuottamiseen voidaan vastata. Kuntakokeilun myötä työllistämisen prosesseja saadaan tehostettua niin, että työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan kasvavan korkeintaan 1,5 miljoonaa euroa. Työllisyyden kuntakokeilun mukana työllisyyspalveluille tulee myös merkittävä lisäys asiakasmääriin.

Lisäksi työllisyyspalveluissa käynnistyy Kunnolla töihin -hanke sekä Maahanmuuttajien osaamiskeskus -hanke, jotka lisäävät Konsernihallinnon menoja 0,9 miljoonalla eurolla. Hankkeet toteutetaan osittain hankerahoituksilla, mutta niihin tarvitaan myös kunnan omaa panostusta.

Konsernihallinnon menoissa on varauduttu myös pelastuspalveluiden maksuosuuden 0,5 miljoonan euron kasvuun sekä kuntavaalien järjestämisestä aiheutuviin menoihin 0,5 miljoonalla eurolla. Kuntavaalien järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kaupunki maksaa kokonaisuudessaan itse.

Kasvun ja oppimisen määrärahasa menoja kasvattaa 2,1 miljoonaa euroa Kylän Kattaus -liikelaitoksen ruokapalveluveloitukset. Syksyllä 2020 ja 2021 aloittavat uudet opetusryhmät lisäävät perusopetuksen menoja 7,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 tilinpäätökseen perustuen myös jyvaskyläläisoppilaiden maksuosuuksien muilta kunnilta arvioidaan lisääntyvän 0,4 miljoonalla eurolla.

Sosiaali- ja terveystalouden määrärahan menojen kasvussa näkyy erityisesti henkilöstömäärän lisäys, jonka on henkilöstösuunnitelman mukaan arvioitu olevan 129 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosia kasvattaa mielenterveys- ja päihdepalvelujen perustason hoidon siirtyminen Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä takaisin Jyvaskylän kaupungille 1.5.2020 alkaen. Ikääntyneiden palveluissa kotihoidon liikkeenluovutus kaupungille vuoden 2020 aikana kasvattaa myös sosiaali- ja terveystalouden henkilöstövuosia vuodelle 2021.

Erikoissairaanhoidon menot ovat kasvamassa 3,3 miljoonalla eurolla vuoden 2020 muutetun talousarvion tasosta. Vuoden 2020 veloitukseen sisältyy mielenterveys- ja päihdepalvelujen perustason hoidon osuutta neljän kuukauden osalta. Ilman mielenterveys- ja päihdepalvelujen osuuden vaikutusta erikoissairaanhoidon menot ovat kasvamassa 10,3 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystalouden menojen kasvussa näkyy myös palvelutarpeen kasvu ikääntyneiden palveluissa.

Liikelaitosten osalta toimintamenot kasvavat tulevalle vuodelle Tilapalvelu -liikelaitoksessa 4,3 miljoonaa euroa. Menojen kasvu on seurausta uuden sairaala Novan vuokrakustannuksista. Uuteen sairaalaan tulee tiloja sekä terveydenhuollon että Kylän Kattaus -liikelaitoksen käyttöön.

Käyttötaloustulojen muutos 2020–2021

Käyttötalouden tulot laskevat vuoden 2020 muutettuun talousarvioon verrattuna 5,0 miljoonaa euroa eli 3,7 prosenttia. Liikelaitokset mukaan lukien tulot kasvavat 3,1 miljoonaa euroa (1,0 %).

Käyttötaloustulojen muutos 2020 - 2021

1 000 euroa	TA+M 2020	TA 2021	Muutos euroa	%
Konsernihallinto	16 027	13 673	-2 354	-14,7 %
Sosiaali- ja terveystaloudet	48 966	50 159	1 193	2,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	10 932	10 032	-900	-8,2 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	9 920	10 070	150	1,5 %
Kaupunkirakenne	51 018	47 913	-3 105	-6,1 %
Toimintatulot	136 863	131 847	-5 016	-3,7 %
Tilapalvelu	99 045	104 314	5 269	5,3 %
Kylän Kattaus	24 867	26 790	1 922	7,7 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	35 498	36 412	914	2,6 %
Toimintatulot Liikelaitokset	159 410	167 516	8 106	5,1 %
Toimintatulot yhteensä	296 273	299 362	3 090	1,0 %

Konsernihallinnon sisäisten tukipalveluiden osalta luovutaan sisäisestä laskutuksesta ja tämä vähentää Konsernihallinnon tuloja 3,9 miljoonaa euroa. Tuloja lisää työterveyshuollosta saatavat korvaukset, joiden arvioidaan kasvavan 0,6 miljoonaa euroa. Työterveyshuollon menojen arvioidaan kasvavan vastaavasti 0,6 miljoonalla eurolla. Työllisyyspalveluissa käynnistyviin Kunnolla töihin -hankkeeseen sekä Maahanmuuttajien osaamiskeskus -hankkeeseen arvioidaan saatavan ulkopuolista rahoitusta 0,5 miljoonaa euroa.

Kaupunkirakennepalvelujen toimialla maankäyttösopimusmaksutuloja arvioidaan kertyvän 1,8 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen vähemmän. Katujen rakentamisen ja kunnossapidon tilaustöiden tulojen ennakoitaan vähenevän 2,3 miljoonaa euroa. Rakentamisen ja kunnossapidon menoihin arvioidaan vastaavasti säästöjä 1,6 miljoonan euroa. Maan myyntivoittojen ennakoitaan kasvavan 0,5 miljoonaa euroa kuluvaan vuodesta.

Sosiaali- ja terveystaloudessa avoterveydenhuollon asiakasmaksutulojen ennakoitaan kasvavan 1,4 miljoonaa euroa. Ikääntyneiden palveluissa maksutuottojen kasvuksi arvioidaan 0,5 miljoonaa euroa ja mielenterveyspalveluiden palveluasumisen tulojen kasvuksi 0,2 miljoonaa euroa. Pakolaisten erityiskorvattavien kustannusten korvaus on vähenemässä 0,9 miljoonaa euroa.

Tilapalvelu -liikelaitoksen tulojen kasvu 5,2 miljoonalla eurolla on seurausta uuden sairaala Novan tiloista perittävistä sisäisistä vuokratuloista. Kylän Kattaus -liikelaitoksen kaupungin sisäiset ateriapalveluveloitukset kasvavat 2,5 miljoonaa euroa. Ulkoisiin tuloihin arvioidaan laskua 0,3 miljoonaa euroa.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen 0,9 miljoonan euron tulojen kasvusta 0,6 miljoonaa euroa johtuu kuntien pelastustoimen maksuosuuksien kasvusta. Kuntien maksuosuudet nousevat keskimäärin 2,69 prosentilla kuluvaan vuodesta.

Käyttötalouden nettomenojen muutos 2020–2021

Käyttötalouden nettomenot eli toimintakate heikkenee talousarvion mukaan 10,0 miljoonaa euroa eli 1,3 %. Liikelaitokset mukaan lukien toimintakate on 5,1 miljoonaa euroa eli 0,7 % heikompi kuin vuoden 2020 talousarviossa.

Toimialojen taloudessa ja toiminnassa tapahtuvat keskeisimmät muutokset löytyvät talousarvion käyttötaloudenosasta palvelukohtaisista kuvauksista.

Käyttötalouden nettomenojen muutos 2020 - 2021

1 000 euroa	TA+M 2020	TA 2021	Muutos euroa	%
Konsernihallinto	58 800	67 831	9 031	15,4 %
Sosiaali- ja terveystaloudet	430 688	430 061	-627	-0,1 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	226 718	229 057	2 339	1,0 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	42 571	42 066	-506	-1,2 %
Kaupunkirakenne	13 671	13 422	-249	-1,8 %
Nettomenot	772 448	782 437	9 989	1,3 %
Tilapalvelu	-37 560	-38 500	-940	2,5 %
Kylän Kattaus	3 825	0	-3 825	-100,0 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	-1 272	-1 394	-122	9,6 %
Nettomenot Liikelaitokset	-35 007	-39 894	-4 887	14,0 %
Nettomenot yhteensä	737 441	742 543	5 102	0,7 %

Talous määrärahoittain 2021

1 000 euroa	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Konsernihallinto	13 673,2	81 504,3	-67 831,1
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	0,0	24 290,2	-24 290,2
Päätöksenteon tuki	137,5	6 227,7	-6 090,2
Henkilöstöpalvelut	1 854,0	6 158,4	-4 304,4
Talous ja strategia	85,1	1 161,2	-1 076,1
Viestintä	36,0	1 061,8	-1 025,8
Elinkeino ja työllisyys	3 578,3	35 477,0	-31 898,7
Tietohallinto	7 982,3	7 128,0	854,3
Sosiaali- ja terveystalvet	50 159,3	480 220,2	-430 060,9
Sosiaali- ja terveystalvet yhteiset	67,5	4 421,6	-4 354,1
Sosiaalitalvet	9 647,2	101 951,7	-92 304,5
Ikäntyneiden talvet	21 957,2	92 519,6	-70 562,4
Perheiden ennaltaehkäisevät talvet	1 446,4	17 684,8	-16 238,4
Avoterveydenhuolto	12 415,4	67 893,5	-55 478,1
Erikoissairaanhoido	0,0	164 221,5	-164 221,5
Kaupungin sairaala	4 625,6	31 527,5	-26 901,9
Kasvun ja oppimisen talvet	10 031,9	239 088,7	-229 056,8
Yhteiset talvet ja hallinto	1 332,6	7 384,9	-6 052,3
Varhaiskasvatus	5 574,9	94 826,5	-89 251,6
Perusopetus	3 124,4	136 877,3	-133 752,9
Kulttuuri- ja liikuntatalvet	10 069,6	52 135,3	-42 065,7
Kulttuuri- ja osallisuustalvet	158,7	3 856,8	-3 698,1
Jyväskylän kansalaisopisto	1 575,5	4 721,3	-3 145,8
Kirjastot	511,1	9 079,2	-8 568,1
Museot	211,8	5 647,0	-5 435,2
Liikunta	6 000,7	19 932,3	-13 931,6
Jyväskylä Sinfonia	374,4	3 151,3	-2 776,9
Jyväskylän kaupunginteatteri	1 237,4	5 747,4	-4 510,0
Kaupunkirakenne	47 912,5	61 334,6	-13 422,1
Asiakastalvet ja johdon tuki	32,0	2 271,9	-2 239,9
Liikenne- ja viheralueet	26 377,9	47 014,2	-20 636,3
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	18 101,2	6 927,1	11 174,1
Rakentaminen ja ympäristö	3 401,4	5 121,4	-1 720,0
YHTEENSÄ	131 846,5	914 283,1	-782 436,6
Liikelaikokset	167 515,7	127 622,2	39 893,5
Tilatalvet	104 314,0	65 814,0	38 500,0
Kylän Kattaus	26 789,7	26 789,7	0,0
Keski-Suomen pelastuslaitos	36 412,0	35 018,5	1 393,5
KAIKKI YHTEENSÄ	299 362,2	1 041 905,3	-742 543,1

Toimintatulot 2019 - 2021

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020-2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Konsernihallinto	17 556,9	16 027,4	13 673,2	-2 354,2	-14,7 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	1 165,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Päätöksenteon tuki	1 212,1	1 261,4	137,5	-1 123,9	-89,1 %
Henkilöstöpalvelut	3 262,0	3 223,5	1 854,0	-1 369,5	-42,5 %
Talous ja strategia	456,5	345,5	85,1	-260,4	-75,4 %
Viestintä	452,2	530,0	36,0	-494,0	-93,2 %
Elinkeino ja työllisyys	3 163,6	3 091,7	3 578,3	486,6	15,7 %
Tietohallinto	7 845,2	7 575,3	7 982,3	407,0	5,4 %
Sosiaali- ja terveystalot	55 290,5	48 966,2	50 159,3	1 193,1	2,4 %
Sosiaali- ja terveystalot yhteiset	1 847,1	81,2	67,5	-13,7	-16,9 %
Sosiaalitalot	11 662,0	10 304,1	9 647,2	-656,9	-6,4 %
Ikäntyneiden talot	22 486,9	21 457,2	21 957,2	500,0	2,3 %
Perheiden ennaltaehkäisevät talot	1 480,8	1 446,4	1 446,4	0,0	0,0 %
Avoterveydenhuolto	12 816,8	11 047,0	12 415,4	1 368,4	12,4 %
Erikoissairaanhoidot	43,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Kaupungin sairaala	4 953,0	4 630,3	4 625,6	-4,7	-0,1 %
Kasvun ja oppimisen talot	14 218,8	10 931,9	10 031,9	-900,0	-8,2 %
Yhteiset talot ja hallinto	1 972,1	1 332,6	1 332,6	0,0	0,0 %
Varhaiskasvatus	7 061,9	6 474,9	5 574,9	-900,0	-13,9 %
Perusopetus	5 184,8	3 124,4	3 124,4	0,0	0,0 %
Kulttuuri- ja liikuntatalot	10 472,3	9 919,6	10 069,6	150,0	1,5 %
Kulttuuri- ja osallisuustalot	268,3	158,7	158,7	0,0	0,0 %
Jyväskylän kansalaisopisto	1 553,7	1 545,5	1 575,5	30,0	1,9 %
Kirjastot	523,1	511,1	511,1	0,0	0,0 %
Museot	613,9	191,8	211,8	20,0	10,4 %
Liikunta	5 605,9	5 900,7	6 000,7	100,0	1,7 %
Jyväskylä Sinfonia	446,2	374,4	374,4	0,0	0,0 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	1 461,3	1 237,4	1 237,4	0,0	0,0 %
Kaupunkirakenne	49 420,3	51 017,5	47 912,5	-3 105,0	-6,1 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	230,0	38,0	32,0	-6,0	-15,8 %
Liikenne- ja viheralueet	26 614,8	30 196,3	26 377,9	-3 818,4	-12,6 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	19 020,2	17 437,3	18 101,2	663,9	3,8 %
Rakentaminen ja ympäristö	3 555,3	3 345,9	3 401,4	55,5	1,7 %
YHTEENSÄ	146 958,7	136 862,6	131 846,5	-5 016,1	-3,7 %
Liikelaitokset	175 176,9	159 410,0	167 515,7	8 105,7	5,1 %
Tilapalvelu	96 812,7	99 045,0	104 314,0	5 269,0	5,3 %
Kylän Kattaus	28 126,8	24 867,3	26 789,7	1 922,4	7,7 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	33 517,6	35 497,7	36 412,0	914,3	2,6 %
Altek Aluetekniikka	16 719,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
KAIKKI YHTEENSÄ	322 135,6	296 272,6	299 362,2	3 089,6	1,0 %

Toimintamenot 2019 - 2021

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020-2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Konsernihallinto	72 275,8	74 827,0	81 504,3	6 677,3	8,9 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	20 202,0	21 034,2	24 290,2	3 256,0	15,5 %
Päätöksenteon tuki	5 503,2	6 186,6	6 227,7	41,1	0,7 %
Henkilöstöpalvelut	5 251,5	5 544,6	6 158,4	613,8	11,1 %
Talous ja strategia	1 166,8	1 147,0	1 161,2	14,2	1,2 %
Viestintä	1 014,6	1 200,1	1 061,8	-138,3	-11,5 %
Elinkeino ja työllisyys	32 481,5	32 847,2	35 477,0	2 629,8	8,0 %
Tietohallinto	6 656,2	6 867,3	7 128,0	260,7	3,8 %
Sosiaali- ja terveystalvet	456 228,6	479 653,8	480 220,2	566,4	0,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet yhteiset	5 785,9	5 670,7	4 421,6	-1 249,1	-22,0 %
Sosiaalitalvet	91 886,6	97 912,4	101 951,7	4 039,3	4,1 %
Ikäntyneiden talvet	94 389,2	94 810,9	92 519,6	-2 291,3	-2,4 %
Perheiden ennaltaehkäisevät talvet	16 408,1	17 843,1	17 684,8	-158,3	-0,9 %
Avoterveydenhuolto	57 396,6	72 477,7	67 893,5	-4 584,2	-6,3 %
Erikoissairaanhoido	163 214,4	160 905,2	164 221,5	3 316,3	2,1 %
Kaupungin sairaala	27 147,7	30 033,8	31 527,5	1 493,7	5,0 %
Kasvun ja oppimisen talvet	231 834,3	237 650,0	239 088,7	1 438,7	0,6 %
Yhteiset talvet ja hallinto	8 290,5	8 440,9	7 384,9	-1 056,0	-12,5 %
Varhaiskasvatus	88 716,2	94 235,1	94 826,5	591,4	0,6 %
Perusopetus	134 827,6	134 974,0	136 877,3	1 903,3	1,4 %
Kulttuuri- ja liikuntatalvet	52 771,9	52 490,9	52 135,3	-355,6	-0,7 %
Kulttuuri- ja osallisuustalvet	4 120,5	4 032,6	3 856,8	-175,8	-4,4 %
Jyväskylän kansalaisopisto	4 690,8	4 728,5	4 721,3	-7,2	-0,2 %
Kirjastot	8 943,0	9 071,0	9 079,2	8,2	0,1 %
Museot	5 454,2	5 594,0	5 647,0	53,0	0,9 %
Liikunta	20 191,8	20 110,6	19 932,3	-178,3	-0,9 %
Jyväskylä Sinfonia	3 228,8	3 184,7	3 151,3	-33,4	-1,0 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	6 142,7	5 769,5	5 747,4	-22,1	-0,4 %
Kaupunkirakenne	56 040,5	64 688,5	61 334,6	-3 353,9	-5,2 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	3 172,8	2 953,0	2 271,9	-681,1	-23,1 %
Liikenne- ja viheralueet	42 191,5	49 823,1	47 014,2	-2 808,9	-5,6 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	6 303,7	6 962,1	6 927,1	-35,0	-0,5 %
Rakentaminen ja ympäristö	4 372,5	4 950,3	5 121,4	171,1	3,5 %
YHTEENSÄ	869 151,1	909 310,2	914 283,1	4 972,9	0,5 %
Liikelaitokset	139 941,2	124 403,1	127 622,2	3 219,1	2,6 %
Tilapalvelu	59 331,0	61 484,6	65 814,0	4 329,4	7,0 %
Kylän Kattaus	28 896,9	28 692,6	26 789,7	-1 902,9	-6,6 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	33 464,0	34 225,9	35 018,5	792,6	2,3 %
Altek Aluetekniikka	18 249,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
KAIKKI YHTEENSÄ	1 009 092,3	1 033 713,3	1 041 905,3	8 192,0	0,8 %

Toimintakate 2019- 2021

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020-2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Konsernihallinto	54 718,9	58 799,6	67 831,1	9 031,5	15,4 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	19 036,7	21 034,2	24 290,2	3 256,0	15,5 %
Päätöksenteon tuki	4 291,2	4 925,2	6 090,2	1 165,0	23,7 %
Henkilöstöpalvelut	1 989,5	2 321,1	4 304,4	1 983,3	85,4 %
Talous ja strategia	710,2	801,5	1 076,1	274,6	34,3 %
Viestintä	562,4	670,1	1 025,8	355,7	53,1 %
Elinkeino ja työllisyys	29 317,9	29 755,5	31 898,7	2 143,2	7,2 %
Tietohallinto	-1 189,0	-708,0	-854,3	-146,3	20,7 %
Sosiaali- ja terveystalvet	400 938,1	430 687,6	430 060,9	-626,7	-0,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet yhteiset	3 938,8	5 589,5	4 354,1	-1 235,4	-22,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet	80 224,5	87 608,3	92 304,5	4 696,2	5,4 %
Ikäntyneiden talvet	71 902,3	73 353,7	70 562,4	-2 791,3	-3,8 %
Perheiden ennaltaehkäisevät talvet	14 927,3	16 396,7	16 238,4	-158,3	-1,0 %
Avoterveydenhuolto	44 579,8	61 430,7	55 478,1	-5 952,6	-9,7 %
Erikoissairaanhoido	163 170,6	160 905,2	164 221,5	3 316,3	2,1 %
Kaupungin sairaala	22 194,7	25 403,5	26 901,9	1 498,4	5,9 %
Kasvun ja oppimisen talvet	217 615,5	226 718,1	229 056,8	2 338,7	1,0 %
Yhteiset talvet ja hallinto	6 318,4	7 108,3	6 052,3	-1 056,0	-14,9 %
Varhaiskasvatus	81 654,3	87 760,2	89 251,6	1 491,4	1,7 %
Perusopetus	129 642,8	131 849,6	133 752,9	1 903,3	1,4 %
Kulttuuri- ja liikuntatalvet	42 299,6	42 571,3	42 065,7	-505,6	-1,2 %
Kulttuuri- ja osallisuustalvet	3 852,2	3 873,9	3 698,1	-175,8	-4,5 %
Jyväskylän kansalaisopisto	3 137,1	3 183,0	3 145,8	-37,2	-1,2 %
Kirjastot	8 419,9	8 559,9	8 568,1	8,2	0,1 %
Museot	4 840,3	5 402,2	5 435,2	33,0	0,6 %
Liikunta	14 586,0	14 209,9	13 931,6	-278,3	-2,0 %
Jyväskylä Sinfonia	2 782,6	2 810,3	2 776,9	-33,4	-1,2 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	4 681,4	4 532,1	4 510,0	-22,1	-0,5 %
Kaupunkirakenne	6 620,2	13 671,0	13 422,1	-248,9	-1,8 %
Asiakastalvet ja johdon tuki	2 942,8	2 915,0	2 239,9	-675,1	-23,2 %
Liikenne- ja viheralueet	15 576,7	19 626,8	20 636,3	1 009,5	5,1 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	-12 716,5	-10 475,2	-11 174,1	-698,9	6,7 %
Rakentaminen ja ympäristö	817,2	1 604,4	1 720,0	115,6	7,2 %
YHTEENSÄ	722 192,4	772 447,6	782 436,6	9 989,0	1,3 %
Liikelaitokset	-35 235,6	-35 006,9	-39 893,5	-4 886,6	14,0 %
Tilatalvet	-37 481,7	-37 560,4	-38 500,0	-939,6	2,5 %
Kylän Kattaus	770,0	3 825,3	0,0	-3 825,3	-100,0 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	-53,6	-1 271,8	-1 393,5	-121,7	9,6 %
Altek Aluetekniikka	1 529,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
KAIKKI YHTEENSÄ	686 956,8	737 440,7	742 543,1	5 102,4	0,7 %

KONSERNIHALLINTO

Toimialan kuvaus

Konsernihallinto muodostuu viidestä palvelualueesta; päätöksenteon tuki, henkilöstöpalvelut, talous ja strategia, viestintä sekä elinkeino ja työllisyys. Tietohallinto toimii nettoyksikkönä osana talous ja strategia -palvelualueetta. Näiden lisäksi Konsernihallintoon kuuluu kaupunginvaltuuston ja -hallituksen menokohta, johon on koottu kaupunginvaltuustoon ja kaupunginhallitukseen suoraan kohdistuvien menojen ohella kiinteästi kaupungin johtamiseen liittyviä eriä. Konsernihallinto muodostaa yhden määrärahan.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Toimintatulot	17 556,9	16 027,4	13 673,2	-2 354,2	-14,7 %
Myyntitulot	12 914,2	11 948,2	8 058,0	-3 890,2	-32,6 %
Tuet ja avustukset	3 817,4	3 865,2	5 015,2	1 150,0	29,8 %
Muut toimintatulot	825,3	214,0	600,0	386,0	180,4 %
Toimintamenot	72 275,8	74 827,0	81 504,3	6 677,3	8,9 %
Henkilöstömenot	17 619,6	16 990,8	21 068,2	4 077,4	24,0 %
Palvelujen ostot	31 570,6	35 083,1	35 835,4	752,3	2,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	500,8	591,7	600,0	8,3	1,4 %
Avustukset	19 215,2	18 777,1	20 313,6	1 536,5	8,2 %
Muut toimintamenot	3 369,8	3 384,3	3 687,1	302,8	8,9 %
Toimintakate (sitova taso)	-54 718,9	-58 799,6	-67 831,1	-9 031,5	15,4 %

Toiminnalliset tavoitteet

1. Työllisyyspalvelujen aktivointiaste on vähintään 32% ja työsuhteita on syntynyt työllisyyspalvelujen avulla vähintään 3 700 kpl.
2. Yritysten sijoittumispalveluissa on autettu 11 yritystä sijoittumaan Jyväskylään.
3. Mikroyritysten toipumisen ja kasvun tukemisen palveluissa yrityksiä yli 130 kpl.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Konsernihallinnon toimintakate heikkenee tulevalle talousarviovuodelle 9,0 miljoonaa euroa. Toimintamenot kasvavat 6,7 miljoonaa euroa ja toimintatulot pienenevät 2,4 miljoonaa euroa. Toimintatulojen laskusta 3,9 miljoonaa euroa on kaupungin sisäistä laskutusta. Vuoden 2021 alusta lukien Konsernihallinnon tuottamia tukipalveluita ei enää laskuteta sisäisesti kaupungin muilta toimialoilta. Kuntien tilastoraportoinnin velvoitteiden muuttuessa Konsernihallinnon tuottaminen tukipalveluiden kustannusten kohdistus tehdään jatkossa sisäisen laskennan kautta noudattaen kunnille annettuja yleisiä kustannuslaskentasuosituksia.

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukainen paikallinen järjestelyerä lisää Konsernihallinnon toimintamenoja 2,2 miljoonaa euroa. Uuteen työehtosopimuskauteen kuuluu 1.4.2021 maksuun laitettava paikallinen järjestelyerä, joka on varattu koko kaupungin osalta Konsernihallinnon määrärahaan. Järjestelyerä tullaan siirtämään vuoden 2021 talousarviomuutoksissa toimialoille ja liikelaitoksille, kun tiedetään, miten järjestelyerä jakautuu henkilöstön kesken.

Taloustaantumien ja erityisesti koronavirusepidemian seurauksena työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoidaan kasvavan 1,5 miljoonaa euroa kuluvan vuoden talousarviosta. Työnhakijoiden työllistymisen vaikeutuu ja sitä kautta työttömyyden kestot pitkittyvät, jolloin kuntien maksuvelvoitteen piiriin tulevien työmarkkinatuen saajien määrä lisääntyy. Lisäksi palvelujen piiriin pääseminen hankaloituu työnantajien yt-menettelyjen sekä koronasta johtuvien rajoitteiden vuoksi. Pitkään työttömänä olleiden piirissä on riskiryhmiin kuuluvia henkilöitä, jotka eivät voi osallistua esim. ryhmämuotoisiin toimintoihin.

Vuoden 2021 alusta käynnistyy työllisyyden kuntakokeilu, joka lisää Konsernihallinnon menoja 0,6 miljoonaa euroa. Kokeilun toteutus vaatii lisäresursointia, jotta viranomaisvelvoitteisiin ja palvelulupauksena olevaan paremman palvelun tuottamiseen voidaan vastata. Kuntakokeilun myötä työllistämisen prosesseja saadaan tehostettua niin, että työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan kasvavan korkeintaan 1,5 miljoonaa euroa. Työllisyyden kuntakokeilun mukana työllisyyspalveluille tulee myös merkittävä lisäys asiakasmääriin. Työllistämiseen ja työllistämisen edistämiseen liittyvien palvelujen kysyntä tulee kasvamaan. Palkkatuetuun työllistämiseen ja kuntouttavaan työtoimintaan on siten varattu 0,2 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

Työllisyyspalveluissa toteutettavat Kunnolla töihin -hanke sekä Maahanmuuttajien osaamiskeskus -hanke kasvattavat Konsernihallinnon nettomenoja 0,4 miljoonaa euroa. Hankkeet toteutetaan osittain hankerahoituksilla, mutta niihin tarvitaan myös kunnan omaa panostusta.

Vuonna 2021 järjestettävät kuntavaalit lisäävät Konsernihallinnon menoja arviolta 0,5 miljoonaa euroa. Kuntavaalien järjestämisestä aiheutuvat kustannukset jäävät kokonaisuudessaan kaupungin maksettavaksi. Myös pelastuspalveluiden maksuosuus kasvaa 0,5 miljoonaa euroa kuluva vuodesta.

Konsernihallinnon nettomenoista kertyy säästöjä yhteensä noin 1,6 miljoonaa euroa, josta Business Jyväskylän osuus on 0,7 miljoonaa euroa. Kaupungin panostusta mm. yhteistyökumppanuuksiin, elinkeinomarkkinointiin sekä arvoverkko toiminnan tukemiseen vähennetään. Myös yritysten verkostoitumistilaisuuksien määrä on aiempaa pienempi. Lisäksi seurojen ja tapahtumien yhteistyösopimuksiin tehtävää varausta pienennetään.

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

Resurssien viisas käyttö

Hyödynnämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia

- Laaditussa digiohjelmassa on määritelty vuositavoitteet ja periaatteet digitalisaatiolle sekä kuvattu ohjausmalli, roolit ja vastuut. Digitaalinen Jyväskylä rakentuu kolmeen kokonaisuuteen: palvelut kuntalaisille, kaupungin sisäiset toiminnot ja Smart City kaupunkikehitysalustat. Kehittämistyön tukena on priorisoitu, aikataulutettu ja vaiheistettu digihankesalkku ja sen toteutusta tehdään kokeilukulttuuria hyödyntäen sidosryhmäyhteistyöllä ja verkostomaisella toimintatavalla. Esimerkiksi yhtenä isona kehityshankkeena on 'Kuntalaisen modernit digitaaliset asiakaspalvelut yhdessä kehittäen' (MODA-hanke) yhdessä Oulun kanssa, jota rahoitetaan VM:n digikannustinrahoituksella. Uudet Office 365 työkalut mahdollistavat entistä paremmin etätyöskentelyn sekä etäkokoukset ja sitä kautta vähentää merkittävästi tarvetta matkustaa.

- Vuonna 2020 käynnistynyttä hallinnon prosessien läpikäyntiä ja arviointia jatketaan. Hallinnon resurssien väheneminen viime vuosien aikana on saadun palautteen mukaan johtanut toimialoilla toimivien esimiesten hallinnollisen työkuorman lisääntymiseen. Tavoitteena on sujuvoittaa hallinnon prosesseja toimialoja paremmin palveleviksi ja henkilöresursseja vähemmän sitoviksi lean-menetelmää sekä digitalisointi hyödyntäen. Mahdollisuudet hallinnon tilojen käytön tehostamiseen mm. etätyöskentelyä hyödyntäen arvioidaan.

Raikas ja kasvava elinvoima

Edistämme kaupunkikehitysalustoilla ja kumppanuuksilla yritysten kasvua.

- Vahvistamme yhdessä kumppaneiden kanssa osaajien ja opiskelijoiden pitovoimaa sekä edistämme osaajien löytymistä yrityksiin mm. harjoittelu- ja yhteismarkkinointikampanjoilla.
- Liikunnan, terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin ekosysteemi ja Uudistuvan teollisuuden ekosysteemejä kehitetään yhdessä Jyväskylän yliopiston, Ammattikorkeakoulun, Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja muiden strategisten kumppaneiden kanssa. Yritysten kanssa kehitämme ekosysteemissä palvelumuotoilulla arvoverkkoja ja tuotepilotointeja.
- Yritysasiakkaiden palveluiden kehittäminen on käynnissä, yritysasiakkaita palvelemaan useissa eri yksiköissä lupapalveluista yritysneuvontapalveluihin. Yhteinen ja koordinoitu yritysasiakkaiden palveluprosessien kehittäminen käynnistyy valmennuksella vuoden 2021 alusta.

Liikuntapääkaupunki

- Jyväskylällä on vahva asema liikuntatapahtumien kaupunkina, Suomen parhaat lähiliikuntapaikat ja arkiliikunnan mahdollisuudet. Suomen ainoa liikuntatieteellinen tiedekunta sijaitsee Jyväskylässä. Mainetyössä nostamme aktiivisesti esille Jyväskylän potentiaalia harrastamiseen, opiskeluun ja yrittäjyyteen liittyen. Lisäksi kehitämme Suomen kiinnostavinta hyvinvointimatkailun ja liikuntatapahtumien kaupunkia mm. hyvinvointimatkailupakettien tuoteistamisella.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Säästötoimenpiteet

1 000 euroa		TA 2021	TA 2022
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus			
1. Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen menot	Tulot		
	Menot	-178,8	
	Nettovaikutus	178,8	0,0
Päätöksenteon tuki			
2. Konsernihallinnon yhteiset menot	Tulot		
	Menot	-50,0	
	Nettovaikutus	50,0	0,0
Henkilöstöpalvelut			
3. Kesätyöllistäminen, ammatillinen kuntoutus, liikkuminen ja pysäköintipilotointi, rekrymessut, työkykyhankkeet ym. sekä kuntoutus-/koulutusraha ja pääluottamusmiesten kustannusten korvaus	Tulot	42,2	0,0
	Menot	-85,0	85,0
	Nettovaikutus	127,2	-85,0
Talous ja strageia			
4. Digikehittämisraha sekä rahoituspalveluiden laskutus yhtiöiltä	Tulot	85,0	
	Menot	-40,0	
	Nettovaikutus	125,0	0,0
Viestintä			
5. Tiedotuslehti ja brändityö	Tulot		
	Menot	-75,2	
	Nettovaikutus	75,2	0,0
Elinkeino ja työllisyys			
6. Elinkeinopalvelut, elinkeinopoliittiset tapahtumat sekä yritysneuvonta ja sijoittumispalvelut	Tulot	20,0	
	Menot	-279,9	
	Nettovaikutus	299,9	0,0
7. Elinkeinohankkeet sekä Arvoverkko- ja Eteläportti -hanke	Tulot	-160,0	
	Menot	-274,8	
	Nettovaikutus	114,8	0,0
8. Kaupunkikehitysalustat	Tulot	-58,0	
	Menot	-303,3	
	Nettovaikutus	245,3	0,0
9. Työllisyyspalveluiden avustukset ja ostopalvelujen tulot	Tulot	70,0	
	Menot	-125,1	
	Nettovaikutus	195,1	0,0
10. Kansainvälinen markkinointi ja messukulut	Tulot		
	Menot	-58,1	
	Nettovaikutus	58,1	0,0
Tietohallinto			
11. Tieran projektipalvelut	Tulot		
	Menot	-152,0	
	Nettovaikutus	152,0	0,0
Konsernihallinnon säästötoimenpiteiden vaikutus yhteensä			
	Tulot	-0,8	0,0
	Menot	-1 622,2	85,0
	Nettovaikutus	1 621,4	-85,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen menokohdassa säästöjä arvioidaan saavutettavan koronatilanteen takia kokousjärjestelyissä sekä tilaisuuksissa erityisesti alkuvuonna. Korvaus Laukaan kunnalle maaseutuhallinnon järjestämisen tehtävistä vuotta 2020 pienempi. Luovutaan menokohdasta 'kaupunginhallituksen varamääräraha'.

2. Säästetään konsernihallinnon yhteisistä menoista eri menokohdista.
3. Säästövelvoite tulojen tarkentamisen jälkeen kohdennettiin nuorten kesätyöllistämiseen sekä henkilöstöpalveluiden menokohdalle. Henkilöstöpalveluiden menokohdalle kirjataan koko kaupungin henkilöstöä koskevia menoja sekä tuloja. Menoja ovat mm. osaamisen kehittämisen ja työkyvyn tukemisen tukitoimet, uudelleen sijoittamisen työkokeilut sekä kestävä liikunnan tukeminen.

Niukat henkilöstöresurssit ja työterveyshuollon resurssit pyritään turvaamaan. Henkilöstöresurssit mahdollisesti uudelleen organisoiden tarvitaan koko kaupungin tehtävien sekä toimialojen ja liikelaitosten tukipalvelujen toteutumiseen. Nykyinenkään resurssitilanne ei mahdollista mm. loma-aikojen sijaisia, joiden puuttumisesta henkilöstöpalvelut ovat saaneet palautetta. Työterveyshuollon osalta olisi palveluiden käytön laajentamistarpeita, mutta niitä ei toteuteta.

Kesätyöllistämisestä vähennetään 50 000 euroa. Kesätyöseteliin kohdennetaan edelleen 50 000 euroa ja jäljelle jäävä 125 000 jaetaan nuorempien koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämiseen. Esimerkiksi opiskelijoiden 25 henkilötyökuukauden keskimääräinen kustannus on 50 000 euroa.

Keskitetysti tuettuja työkokeiluja uudelleen sijoitustilanteissa vähennetään 15 000 euroa. Tämä on noin neljän henkilötyökuukauden verran. Kestävä liikunnan tukea vähennetään 10 000 euroa. Hallintokorttelin maksullisen pysäköinnin pilotoimisen jatkoon ja erityisesti laajentamiseen liittyy epävarmuutta, koska koronan vuoksi vuoden 2020 pilotointi ei ole sujunut suunnitellulla tavalla. Pysäköintitarvetta ja siten myös pysäköintimaksuja on kertynyt ennakoitua vähemmän vuonna 2020, joten tukitoimissa on huomioitava myös tämän tilanteen mahdollinen jatkuminen.

Muuta henkilöstöpalveluiden kehittämistä, esimerkiksi rekrytointiin tai työkykyhankkeisiin liittyen vähennetään 10 000 euroa. Henkilöstön osaamisen ja työkyvyn tuen kehittämiseen on kohdennettu merkittävästi myös koulutuskorvauksista saatuja tuloja. Jos toteuma on vuonna 2021 koronan vuoksi on edelleen samankaltainen kuin vuonna 2020, joudutaan osaamisen kehittämisen ja työkyvyn kehittämistoimenpiteitä rajaamaan edelleen merkittävästi.

4. Digikehittämisrahaa leikataan nykyisestä 240 000 eurosta 200 000 euroon. Tuloihin lisätään kaupunkikonsernin yhtiöiltä veloittavat korvaukset konsernin rahoituksen hoidosta.
5. Tiedotuslehdestä vähennetään kaksi numeroa ja muutetaan lehden formaatti kaupungin palveluita keväällä ja syksyllä kokoavaksi numeroiksi. Brändityön kirkastamista tehdään jatkossa osana uuden strategian valmistelutyötä. Brändityöhön jäävä raha kohdennetaan kaupungin strategisten kärkien viestinnän toteutukseen siten, että kaupunki voi tuottaa strategiaa tukevaa viestintämateriaalia eri sidosryhmien käyttöön kaupungin vetovoiman lisäämiseksi.
6. Osaamisen pitovoima-kehitysprojektia ei käynnistetä. Kaupungin panostusta yhteistyökumppanuuksiin ja elinkeinomarkkinointiin vähennetään. Myös yritysten verkostoitumistilaisuuksien määrää on aiempaa pienempi. Jyväskylä ei siten edistä vahvasti osaajien ja opiskelijoiden pitovoimaa seudulla kuten muut suuret kaupungit.
7. Seurojen ja tapahtumien yhteistyösopimukset pienenevät 100 000 euroa, jonka seurauksena seurojen ja yhdistysten mahdollisuudet järjestää tapahtumia Jyväskylässä heikkenevät. Arvoverkko- ja Eteläportti-hankkeiden rahoitus päättyy kesällä 2021, joka vähentää nettomenoja 175 000 euroa. Resurssit yritysten arvoverkko toiminnan tukemiseen pienenevä ja myös osallistuvien yritysten ja arvoverkkojen määrä pienenee merkittävästi.
8. Kankaan kehittämishankkeesta vähenee 50 % henkilötyöpanosta. CircWaste-hankkeen menot pienenevät 145 000 euroa. Kaupungin sydän hanke päättyy, ja sen kehitysrahoitus 174 000 euroa poistuu. Liikunnan, terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin ekosysteemien kehitysresurssia pienennetään Kukkulan ja Hippoksen osalta yhteensä 60 000 euroa.

9. Työllisyyspalveluissa palvelujen hankinnoissa ostopalvelujen osuus laajenee. Kuntouttavan työtoiminnan hankintasopimusten mukaisten palvelujen palveluntuottajia on vuonna 2021 yhteensä 12 aiemman 4 sijaan. Osa näistä palveluntuottajista on tuottanut aiemmin palvelunsa toiminta-avustuksen turvin. Työllisyyspalvelujen toiminta-avustuskäytäntöjen uudistus toteutetaan vuonna 2021 kaupunginhallituksen 1.6.2020 vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Uudistus on mahdollista toteuttaa aiempaa pienemmällä määrärahalla. Ostopalvelujen tulot muodostuvat valtion maksamasta korvauksesta kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä. Ostopalvelujen vo-lyymin kasvaessa valtiolta saatava korvaus tulee kasvamaan.
10. Visit Jyväskylä vähentää kansainvälisestä markkinoinnista henkilöstö- ja messukuluja.
11. Tietohallinnon O365 käyttöönotto on edennyt siihen vaiheeseen, että Kuntien Tiera Oy:n ja ali-hankkijoiden projektipalveluiden tarve on vähentynyt.

Määrärahan jakaantuminen palvelualueittain

1 000 euroa	TP	TA/M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	1 165,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Päätöksenteon tuki	1 212,1	1 261,4	137,5	-1 123,9	-89,1 %
Henkilöstöpalvelut	3 262,0	3 223,5	1 854,0	-1 369,5	-42,5 %
Talous ja strategia	456,5	345,5	85,1	-260,4	-75,4 %
Viestintä	452,2	530,0	36,0	-494,0	-93,2 %
Elinkeino ja työllisyys	3 163,6	3 091,7	3 578,3	486,6	15,7 %
Tietohallinto	7 845,2	7 575,3	7 982,3	407,0	5,4 %
Toimintatulot yhteensä	17 556,9	16 027,4	13 673,2	-2 354,2	-14,7 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	20 202,0	21 034,2	24 290,2	3 256,0	15,5 %
Päätöksenteon tuki	5 503,2	6 186,6	6 227,7	41,1	0,7 %
Henkilöstöpalvelut	5 251,5	5 544,6	6 158,4	613,8	11,1 %
Talous ja strategia	1 166,8	1 147,0	1 161,2	14,2	1,2 %
Viestintä	1 014,6	1 200,1	1 061,8	-138,3	-11,5 %
Elinkeino ja työllisyys	32 481,5	32 847,2	35 477,0	2 629,8	8,0 %
Tietohallinto	6 656,2	6 867,3	7 128,0	260,7	3,8 %
Toimintamenot yhteensä	72 275,8	74 827,0	81 504,3	6 677,3	8,9 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	-19 036,7	-21 034,2	-24 290,2	-3 256,0	15,5 %
Päätöksenteon tuki	-4 291,2	-4 925,2	-6 090,2	-1 165,0	23,7 %
Henkilöstöpalvelut	-1 989,5	-2 321,1	-4 304,4	-1 983,3	85,4 %
Talous ja strategia	-710,2	-801,5	-1 076,1	-274,6	34,3 %
Viestintä	-562,4	-670,1	-1 025,8	-355,7	53,1 %
Elinkeino ja työllisyys	-29 317,9	-29 755,5	-31 898,7	-2 143,2	7,2 %
Tietohallinto	1 189,0	708,0	854,3	146,3	20,7 %
Toimintakate yhteensä	-54 718,9	-58 799,6	-67 831,1	-9 031,5	15,4 %

Kaupunginvaltuusto ja -hallitus

Toiminnan kuvaus

Kaupunginvaltuusto ja -hallitus -menokohtaan kuuluvat kaupunginvaltuustoon ja kaupunginhallitukseen suoraan kohdistuvat menot sekä kiinteästi kaupungin johtamiseen liittyvät erät.

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukaiset tavoitteet huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä. Kaupunginvaltuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Kaupunginvaltuusto vahvistaa myös kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Valtuusto pitää kokousten lisäksi seminaareja, joissa käsitellään kaupungin strategisia linjauksia, keskeisiä hankkeita ja ajankohtaisia kysymyksiä.

Kaupunginvaltuuston menot koostuvat valtuuston työskentelyyn liittyvistä menoista, kokouspalkkioista, ansionmenetykskorvauksista sekä valtuustoryhmien toimintatuesta. Valtuustoryhmien toimintaa tuetaan 300 eurolla vuodessa kaupunginvaltuutettua kohti.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus seuraa ja valvoo lautakuntia, palvelujen järjestämistä ja palvelutuotantoa sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginjohtaja johtaa kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa kaupunginhallituksen alaisena viranhaltijana. Kaupunginjohtajan toimintakulut kirjataan kaupunginhallituksen menokohtaan.

Kunnallisverotuksen määräraha määräytyy verohallintolain mukaisesti sisältäen kaupungin osuuden verotuskustannuksista.

Ulkoisen tarkastus ja arviointi

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, kuten tilintarkastajan valinnan ja huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä. Tarkastuslautakunta on lakisääteisen sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä ja toimittaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi vuosittain.

Ulkoisen tarkastuksen ja arvioinnin yksikkö avustaa tarkastuslautakuntaa vuosittaisen työohjelman mukaisissa tehtävissä.

Kuntavaalit

Kuntavaalit toimitetaan 18.4.2021. Kaupungin keskusvaalilautakunta hoitaa ehdokasasetteluun liittyvät tehtävät, ennakoäänestyksen sekä koti- ja laitosaäänestyksen järjestämiseen liittyvät tehtävät sekä ennakoäänien laskennan ja varsinaisen vaalipäivän äänestämisen liittyvät tehtävät ja vaalipäivän äänien laskennan ja tarkastuslaskennan sekä vaalien tuloksen vahvistamisen. Kuntavaalien järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kaupunki maksaa kokonaisuudessaan itse. Vaaleista aiheutuvat kustannukset on arvioitu edellisten kuntavaalien perusteella.

Tapahtumien ja suhdetoiminnan avulla kaupunki vahvistaa vetovoimaisuuttaan, kansainvälistä ja kotimaista tunnettuuttaan sekä sidosryhmäyhteistyötä, osoittaa vieraanvaraisuutta ja kertoo omasta toiminnastaan. Menokohta sisältää kaupungin itse järjestämiä sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestettäviä tapahtumia ja niihin liittyviä vastaanottoja tai muuta vieraanvaraisuutta.

Maaseutuhallinto

Laukaan kunta vastaa lain 'maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa' (2010/210'), mukaisten tehtävien hoitamisesta Jyväskylän kaupungin alueella. Jyväskylän kaupunki rahoittaa toimintaa yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Sopimuksessa ovat mukana kaupungin lisäksi Hankasalmen, Joutsan, Laukaan, Luhangan, Muuramen, Toivakan ja Uuraisten kunnat.

Menokohta sisältää myös Jyväskylän kaupungin osallistumisen maaseudun LEADER-ohjelmaan (JyväSRiihi ry) ja sen kuntarahoitusosuuden 107 000 euroa (3 euroa/maaseutualueen asukas/vuosi) sekä Sisä-Suomen kalataloustyöryhmän kuntarahoitusosuuden 800 euroa vuodelle 2020.

Pelastuspalvelut sisältävät Jyväskylän kaupungin maksuosuuden pelastuspalveluiden järjestämisestä, ennen pelastuslaitoksen perustamista aiheutuneita eläkemenoperusteisia maksuja sekä Kuokkalan Graniitin väestönsuojan ja johtokeskuksen vuokratulujä. Kaupungin maksuosuus kasvaa noin 550 000 euroa vuodesta 2020.

Kaupungin yhteiset

Määrärahaa maksetaan poikkeusoloihin varautumiseen ja johtoryhmän työhön liittyvät menot sekä maksut, jotka yleisluonteensa vuoksi on tarkoituksenmukaista hoitaa keskitetysti.

Jäsenmaksut ja Keski-Suomen liiton kehittämisrahasto

Keski-Suomen liiton hallinnoimalla kehittämisrahastolla edistetään kuntien, seutujen ja koko maakunnan kilpailukykyä ja varmennetaan maakunnan strategioiden toteutuminen. Sen kautta varaudutaan myös uusiin avauksiin sekä tuetaan maakuntien välisiä hankkeita.

	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
Jäsenmaksut, 1 000 euroa				euroa	%
Keski-Suomen liitto	1 727,3	1 727,1	1 727,1	0,0	0,0 %
Suomen Kuntaliitto	547,7	510,1	510,1	0,0	0,0 %
Keski-Suomen kauppakamari	25,5	23,1	23,1	0,0	0,0 %
Muut jäsenmaksut	9,9	9,9	9,9	0,0	0,0 %
Jäsenmaksut yhteensä	2 310,4	2 270,2	2 270,2	0,0	0,0 %

Avustukset

Palvelukokonaisuudet päättävät oman toimialansa avustuksista määrärahojensa puitteissa. Avustuksia myönnettäessä otetaan huomioon kaupungin muut mahdolliset tuki- ja avustuspäätökset.

	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
Avustukset, 1000 euroa				euroa	%
Jyväskylän katulähetys ry	74,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Laajakaista maksut	17,4	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toimintatulot yhteensä	92,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Alvar Aalto -säätiö	60,0	50,0	30,0	-20,0	-40,0 %
Jyväskylän kesäyliopistoyhdistys ry	15,0	15,0	15,0	0,0	0,0 %
Jyväskylän katulähetys ry	158,1	150,0	150,0	0,0	0,0 %
Toimintamenot yhteensä	233,1	215,0	195,0	-20,0	-9,3 %

Alvar Aalto -säätiö

Avustuksen suuruus vuodelle 2021 on 30 000 euroa. Avustuksen suuruus vaihtelee vuosittain riippuen järjestettävien tapahtumien laajuudesta.

Jyväskylän kesäyliopistoyhdistys ry

Jyväskylän kesäyliopistoyhdistykselle myönnettävä toiminta-avustus käytetään kesäyliopistotoimintaan, jonka järjestämät koulutukset täydentävät ja monipuolistavat alueen koulutustarjontaa, nostavat alueen väestön osaamistasoa ja pitävät yllä työelämävalmiuksia.

Jyväskylän Katulähetys ry

Jyväskylän Katulähetykselle myönnettävä avustus käytetään ruokapankin toiminnan rahoittamiseen.

Määrärahan jakaantuminen palveluittain

1 000 euroa	TP	TA/M	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020		euroa	%
Kaupunginvaltuusto	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Kaupunginhallitus	388,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Avustukset	92,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tapahtumat ja suhdetoiminta	12,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Kaupungin yhteiset	181,2	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Vaalit	490,4	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toimintatulot yhteensä	1 165,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Kaupunginvaltuusto	278,1	435,9	385,9	-50,0	-11,5 %
Kaupunginhallitus	917,8	1 231,6	1 183,0	-48,6	-3,9 %
Kunnallisverotus	3 143,0	3 165,4	3 165,4	0,0	0,0 %
Jäsenmaksut ja K-S:n liiton keh.rah.	2 310,4	2 270,2	2 270,2	0,0	0,0 %
Avustukset	233,1	215,0	195,0	-20,0	-9,3 %
Ulkoinen tarkastus ja arviointi	262,1	292,9	338,6	45,7	15,6 %
Tapahtumat ja suhdetoiminta	179,5	177,0	177,0	0,0	0,0 %
Maaseutuhallinto	133,7	190,8	203,5	12,7	6,7 %
Pelastuspalvelut	11 770,2	12 892,3	13 438,7	546,4	4,2 %
Varamääräraha	0,0	15,0	0,0	-15,0	-100,0 %
Kaupunginhallitus, eläkemenoperustei	103,5	108,1	108,1	0,0	0,0 %
Kaupungin yhteiset	129,0	20,0	20,0	0,0	0,0 %
Vaalit	741,6	0,0	480,7	480,7	0,0 %
Jyväskylä 2021	0,1	20,0	0,0	-20,0	-100,0 %
Järjestelyerävaraus	0,0	0,0	2 158,1	2 158,1	0,0 %
Toimintamenot yhteensä	20 202,0	21 034,2	24 124,2	3 090,0	14,7 %

Päätöksenteon tuki

Toiminnan kuvaus

Päätöksenteon tuki ja kehittäminen -palvelualue jakautuu neljään palveluyksikköön; johtamisen tuki, luottamushenkilöpalvelut ja asianhallinta, laki- ja kilpailuttamispalvelut ja sisäinen tarkastus.

Palveluyksiköiden lisäksi palvelualueen rakenteeseen kuuluu talousarviossa konsernihallinnon yhteiset -menokohta. Menokohtaan on koottu sellaiset menoerät, joita on vaikea kohdistaa suoraan eri palvelualueille. Tällaisia menoeriä ovat mm. konsernihallinnon tilavuokrat, siivous, tietohallinnon ja Monetra Keski-Suomi Oy:n veloitukset, posti- ja telepalvelut sekä toimistotarvikkeet ja kopiokoneiden käyttökulut.

Johtamisen tuki

Palveluyksikköön kuuluvat kaupungin ylimmän johdon tukitoiminnot, kansainväliset asiat, turvallisuuden ja riskienhallinnan koordinointi, edustus- ja vieraanvaraisuusasiat sekä virastomestaripalvelut.

Luottamushenkilöpalvelut ja asianhallinta

Palveluyksikön tehtävänä on huolehtia kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaisten toimielinten, tarkastuslautakunnan, keskusvaalilautakunnan ja kaupunginjohtajan sekä sivistyspalveluiden, sosiaali- ja terveystieteiden ja kaupunkirakennepalveluiden toimielinten ja osin muiden päätösasioiden valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä sekä toimielinten sihteeritehtävistä. Tehtäviin kuuluvat myös kaupungin asiakirjahallinnon ja kirjaamo- ja arkistotoimen tehtävät sekä vaalien järjestämiseen liittyvät tehtävät.

Laki- ja kilpailuttamispalvelut

Palveluyksikön tehtävänä on tuottaa asiantuntijapalvelua kaupungin organisaatioon. Lakipalvelut vastaa erityisesti oikeudellisten palveluiden tuottamisesta sekä kaupungin etujen valvonnasta niin sopimusosapuolena kuin tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisissa. Kilpailuttamispalvelut vastaa kaupungin hankintojen kokonaishallinnasta ja ohjauksesta kaupungin hankintojen linjausten ja hankintaprosessien mukaisesti sekä yhteishankintojen kilpailuttamisesta. Palveluyksikkö ohjaa ja avustaa toimialoja laki- ja kilpailuttamispalvelun ulkoisen asiantuntijan käytössä.

Sisäinen tarkastus

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa toimii sisäinen tarkastus, joka kuuluu päätöksenteon tuen palvelualueeseen. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida, varmistaa ja tukea hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta ja riittävyttä. Sisäisen tarkastuksen asema, valtuudet ja vastuu määritellään kaupunginhallituksen antamassa toimintaohjeessa.

Toiminnan painopistealueet

Johtamisen tuki

Vuoden 2021 painopisteitä ovat hallinnon prosessien sujuvoittamisen tukeminen, kansainvälisen toiminnan terävöittäminen valittujen painopisteiden mukaisesti sekä riskienhallinnan osaamisen lisääminen ja kaupungin turvallisuussuunnitelman päivittäminen.

Luottamushenkilöpalvelut ja asianhallinta

Kuntavaalien järjestämiseen sekä valtuustokauden vaihtumiseen (1.6.2021) liittyviä tehtäviä tehdään alkuvuodesta syksyyn saakka. Tulevan vuoden aikana jatketaan päätösasioiden valmisteluun liittyvien prosessien kehittämistä. Lisäksi jatketaan tiedonhallintalaissa asetettujen vaatimusten työstämistä mm. asianhallinnan osalta. Myös päätösasioiden asiakirjojen saavutettavuutta kehitetään.

Vahvaan tunnistautumiseen perustuvan sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen säilyttämisen kehittämistyötä jatketaan. Arkiston osalta keskittäminen saatetaan loppuun ja kehitetään asiakirjahallinnon prosesseja osana kaupungin tiedonhallintaa. Digitoituja paperiaineistoja lisätään arkiston sähköiseen palveluun.

Laki- ja kilpailuttamispalvelut

Toimintavuoden erityisenä tavoitteena on organisaation sopimusoasaamisen ja sopimushallinnan edelleen kehittäminen. Tavoitteena on toteuttaa sopimuksiin liittyvää ohjeistusta ja räätälöityä koulutusta, yhtenäistää ja jalkauttaa hyviä toimintatapoja sekä edistää kaupungin sopimusten ja niihin liittyvän dokumentoinnin tiedonhallintaa. Lisäksi tavoitteena on uusien hankintojen linjausten jalkauttaminen kaupunginlaajuisesti palvelemaan tehokkaampaa ja suunnitelmallisempaa hankintatoimintaa.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen toteuttama tarkastustoiminta pohjautuu riskiperusteisesti laadittuun vuosisuunnitelmaan. Vuosisuunnitelman valmistelussa painotetaan organisaation tavoitteita uhkaavien riskien ja niiden hallintamenettelyiden sekä sisäisen valvonnan toimivuuden arviointia. Tulevan vuoden aikana tullaan myös tukemaan organisaation sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan työskentelyä osallistamalla prosessien kehittämiseen, järjestämällä henkilöstökoulutuksia ja konsultaatiotyöllä sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja hyvää hallintotapaa koskevissa kysymyksissä. Sisäisen tarkastuksen toiminnan painopisteiksi on määritelty vuosille 2019–2021 eettisen toimintakulttuurin, johtamiskulttuurin ja esimiestyön, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan, tietosuojan ja tietoturvan arviointi osana vuosisuunnitelman mukaisia tarkastuskokonaisuuksia. Lisäksi painopisteenä on varmentaa sisäisen tarkastuksen laatua.

Henkilöstöpalvelut

Toiminnan kuvaus

Henkilöstöpalvelut -palvelualue vastaa henkilöstötyön strategisesta johtamisesta sekä tuottaa henkilöstöhallinnon tukipalveluja toimialoille ja liikelaitoksille. Palvelualue jakautuu kahteen palveluyksikköön; henkilöstöressurssien ohjaus sekä työkyky ja osaaminen.

Palvelualueeseen kuuluvat talousarviossa myös pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen toiminta, työterveyshuollon palvelut kaupungin henkilöstölle sekä henkilöstöpalvelujen menokohta. Henkilöstöpalvelujen menokohta pitää sisällään mm. seuraavien toimintojen kulut: henkilöstöpalveluiden johtamat työkyvyn ja osaamisen kehittämisen sekä ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteet, yhteistyötoimikunta, kestävä liikunnan henkilöstötoimenpiteet sekä rekrytoinnin yksittäiset erilliset toimenpiteet.

Henkilöstöressurssien ohjaus

Henkilöstöressurssien ohjauksen tehtävänä on linjata, kehittää ja tukea henkilöstösuunnittelua, rekrytointia (ml. kesätyöpaikat ja -setelit), henkilöstön palkitsemista ja palkkausjärjestelmiä sekä muita palvelussuhdeasioita. Tehtäväalueeseen kuuluu myös operatiivisten henkilöstöhallinnon tukipalvelujen tuottaminen toimialoille. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu yhteistoiminnan ohjaus sekä henkilöstötietojärjestelmien hallinta ja kehittäminen.

Työkyky ja osaaminen

Työkyky ja osaaminen -palveluyksikkö vastaa henkilöstön työkyvyn hallinnasta ja osaamisen kehittämisestä, esimiestyön ja työyhteisöjen tukemisesta ja kehittämisestä sekä työturvallisuuden ja työsuojelun ohjauksesta ja kehittämisestä. Tehtäväalueeseen kuuluu myös työterveyshuollon palvelujen hankinta.

Toiminnan painopistealueet

Henkilöstöpalveluiden painopisteenä on edelleen vuonna 2021 tukea ennakoiden ja systemaattisesti johtamista ja arjen esimiestyötä sekä työyhteisöjen toimivuutta.

Päämääränä ovat edelleen henkilöstötyössä arjen sujuvat käytännöt henkilöstötyön eri osa-alueilla ja esimiestyön hallittavuus. Yksi työkalujen kokonaisuus muodostuu toimivan ja tavoitteellisen vuorovaikutuksen tukemisesta työyhteisöissä esimiehen johdolla. Osaamisen kehittämisen painopiste on muuttuvan työelämän vaatimien osaamisten tunnistamisessa ja tukemisessa. Uudistumiskykyisyys, joustavuus ja asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen on edelleen keskeistä. Vuoden 2021 painopisteenä on työsuojelun kehittäminen siten, että kehittävän työotteen avulla haetaan yhdessä työyhteisöjen kanssa perustehtävää edistäviä vahvuuksia sekä ratkaisuja ja mahdollisuuksia uusiutumistarpeisiin ja pulmatilanteisiin. Työyhteisöjen kykyä ja mahdollisuutta ratkaista itse ongelmia ja ristiriitoja vahvistetaan ja roolitetaan.

Palvelussuhdeasioissa uudistetaan palkitsemiseen liittyvää ohjeistusta kytkien sitä selkeämmin suorituksen johtamiseen, myös järjestelyerän jakaminen valmistellaan, neuvotellaan ja toimeenpannaan. Järjestelmäkehityksessä vaikutetaan järjestelmien sisältöihin ja vaatimukseen huomioiden prosessit ja niiden muutostarpeet. Uudistuvia digitaalisia työkaluja tarvitaan toimintojen sujuvoittamiseksi sekä tuottavuuden lisäämiseksi. Rekrytoinnissa työtä tehdään organisaation sisällä sen varmistamiseksi, että olemassa olevan henkilöstön liikkuvuus sujuvoituisi kulloisenkin resurssitarpeen mukaisesti. Uusia avauksia tarvitaan myös ulkoisessa rekrytoinnissa. Näitä ovat esimerkiksi uudenlaiset markkinointikampanjat rekrytointiin ja työnantajakuvan kehittämiseen liittyen, erilaiset rekrykoulutukset ja oppisopimuskoulutusten monipuolisempi käyttö. Näillä keinoilla parannamme henkilöstön työkykyä ja työnantajakuvaa sekä varmistamme työvoiman pysyvyyttä ja saatavuutta.

Talous ja strategia

Toiminnan kuvaus

Talous ja strategia -palvelualue jakautuu neljään palveluyksikköön; strategia ja kehittäminen, taloussuunnittelu ja tietojohdaminen, omistajaohjaus ja rahoitus sekä tietohallinto. Palvelualueeseen kuuluva tietohallinto toimii nettoyksikkönä.

Talous ja strategia -palvelualue osallistuu kaupungin toiminnan resurssien ohjaukseen, investointipolitiikan linjaamiseen sekä kaupungin strategiseen suunnitteluun. Palvelualueen tehtäviin kuuluvat mm. sisäisten toimintaprosessien kehittäminen, edunvalvonta ja seutuyhteistyö, talouden ohjaus, seuranta ja raportointi, kaupunkikonsernin rahoituksen hallinta, konserniraportointi sekä kaupungin hyvinvointityön ja digitalisaatio-ohjelman koordinointi.

Strategia ja kehittäminen

Strategia ja kehittäminen -palveluyksikön tehtävänä on huolehtia sisäisten toimintaprosessien kehittämisestä, strategian laadinnasta ja kaupungin edunvalvonnasta. Valtuustokauden vaihtumisen myötä ensi vuoden aikana käynnistetään kaupunkistrategian uudistaminen. Edunvalvonnalliset painopisteet on määritelty kaupungin edunvalvontasuunnitelmassa.

Taloussuunnittelu ja tietojohdaminen

Taloussuunnittelu ja tietojohdaminen -palveluyksikön tehtävänä on huolehtia kaupungin talousarvion laadinnasta ja taloussuunnittelusta, talouden ohjauksesta, seurannasta ja raportoinnista, tilinpäätöksen laadinnasta sekä laskennan, johdon raportoinnin ja tietojohdamisen kehittämisestä. Lisäksi palveluyksikössä vastataan kaupungin taloushallinnon palvelujen ohjauksesta ja siihen liittyvien ohjeiden ja sääntöjen valmistelusta. Jyväskylän kaupungin operatiivista taloushallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi Oy.

Omistajaohjaus ja rahoitus

Omistajaohjaus ja rahoitus -palveluyksikön tehtävänä on huolehtia kaupungin ja kaupunkikonsernin rahoituksesta, konsernin talousarvion ja konsernitalinpäätöksen laadinnasta sekä rahoitukseen ja konsernin talousseurantaan liittyvästä raportoinnista. Palveluyksikön tehtävänä on myös valmistella kaupungin konserniohjausryhmälle ja edelleen konsernijaostolle näiden tehtäväalueeseen ja toimivaltaan kuuluvia asioita, valmistella lausuntoja ja kannanottoja hankkeiden taloudellisista vaikutuksista päätösten valmistelua varten sekä laatia omistajaohjaukseen liittyviä selvityksiä ja ohjeita.

Tietohallinto

Tietohallinto suunnittelee ja tuottaa kaupunkikonsernille, kunnille ja kuntayhteisöille tietojärjestelmä- ja telepalvelujen kehittämis-, ylläpito- ja tukipalveluita. Kaupungin ICT-ryhmä, toimialueiden ICT-kehittämisryhmät sekä tietoturvan ja tietosuojan työryhmä ohjaavat ja valmistelevat tietohallinnon ja tietojärjestelmien kehittämistoimintaa. Tietohallinto osallistuu aktiivisesti sekä kansalliseen että paikalliseen ICT-yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. ICT-palvelutuotannossa käytetään ulkoisia toimittajia eri hankkeissa, tehtävissä ja palveluissa.

Toiminnan painopistealueet

Strategia ja kehittäminen

Strategia ja kehittäminen -palveluyksikön toiminnan painopisteenä on suurkaupunkistrategian valmistelu ja seuranta, sisäisten toimintaprosessien kehittäminen sekä edunvalvonta ja seutuyhteistyö. Edunvalvonnalliset painopisteet ovat MAL-sopimusmenettelyssä ja liikennejärjestelmän kehittämisessä. MAL-sopimusmenettely laajenee koskemaan neljän suurimman kaupunkiseudun lisäksi myös Jyväskylän, Lahden ja Kuopion seutuja. MAL-sopimuksilla vahvistetaan kaupunkiseudun kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa.

Taloussuunnittelu ja tietojohdaminen

Taloussuunnittelu ja tietojohdaminen -palveluyksikön vuoden 2021 keskeisiä tavoitteita ovat:

- Taloussuunnitteluprosessin uudistaminen (lean-malli) ja prosessia tukevan suunnittelujärjestelmän käyttöönotto yhteistyössä Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa
- Talouden tasapainottamisohjelmaan perustuva talousarviovalmistelu
- Tilastoinnin automatisointihankkeen (Kuntatieto) loppuun saattaminen
- Tiedolla johtamisen sekä ajantasaisen ja laadukkaan talousraportoinnin kehittäminen tiiviissä yhteistyössä toimialojen, liikelaitosten ja Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa
- Digikokeilutoiminnan jatkaminen ja kehittäminen yhteistyössä tietohallinnon ja palvelualueiden kanssa
- Arviointi menneen valtuustokauden väestön hyvinvoinnin tilasta ja kaupungin palveluiden toimivuudesta hyvinvoinnin parantamiseksi. Tehdyn arvioinnin pohjalta laatia suunnitelma hyvinvointitoimenpiteiksi tulevalle valtuustokaudelle.
- Ikäystävällinen Jyväskylä -ohjelman, Köyhyysohjelman ja Esteettömyysohjelman valmiiksi saattaminen.

Omistajaohjaus ja rahoitus

Omistajaohjaus ja rahoitus -palveluyksikön vuoden 2021 keskeisiä tavoitteita ovat:

- Omistajaohjaukseen ja rahoitukseen liittyvien ohjeiden päivittämisen valmistelu
- Talouden tasapainottamisohjelman määrittämien omistajaohjaukseen liittyvien selvitysten työstäminen
- Kaupunkikonsernin varainhankintalähteiden laajentamiseen liittyvät selvitykset.

Tietohallinto

Vuoden 2021 kehittämishankkeina Office 365 käyttöönotto laajenee ja uudistetaan asiakirjahallintoon liittyviä järjestelmäratkaisuja. IAM (KVH) käyttövaltuus- ja identiteetinhallinnan käyttöönotto etenee valittujen toimittajien kanssa käydyn teknisen vuoropuhelun jälkeen tarjouskilpailuun ja järjestelmän käyttöönottoon. Rinnalle hankitaan integraatoratkaisu, jolla varmistetaan eri tietojärjestelmien rajapintojen ja tietojen välityksen toimivuus. ICT-ryhmän hyväksymän digiohjelman hankkeita toteutetaan päätettyjen priorisointien mukaisesti. Tietohallinto osallistuu ja tukee palvelualueiden ICT- ja digihankkeita sekä digikokeiluja. Kyberturvallisuutta kehitetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Tiedonhallintalaki tuli voimaan 1.1.2020 ja sen toimeenpanoa edistetään lain voimaan saattamisen aikataulujen mukaisesti. Office 365 käyttöönotto on edennyt siihen vaiheeseen, että voidaan hyödyntää laajemmin eri toiminnallisuuksia ja työkaluja osana uusia työskentelytapoja. Tietohallinto keskittää ja digitalisoi asiakaspalveluaan yhteen palvelukanavaan, joka mahdollistaa asiakkaille ja muille sidosryhmille paremman palvelukokemuksen.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2020	Muutos 2020 - 2021 %	
Tunnusluvut					
Tietokoneverkon palvelimien lkm	214	214	221	7	3,3 %
Pöytäkoneiden lkm	2 030	2 031	1 823	-208	-10,2 %
Kannettavien tietokoneiden lkm	2 812	2 864	3 387	523	18,3 %
Oppilasverkon työasemat ja mobiililaitteet	7 329	7 553	9 479	1 926	25,5 %
Matkapuhelin lkm	5 084	5 018	6 212	200	4,0 %

Viestintä

Toiminnan kuvaus

Palvelualue vastaa kaupungin viestinnän, markkinoinnin ja tapahtumatoiminnan johtamisesta, ohjauksesta, koordinoinnista ja kehittämisestä sekä toteuttamisesta yhteistyössä muun henkilöstön ja sidosryhmien kanssa.

Keskeisiä tehtäväkokonaisuuksia ovat strategisen viestinnän ja markkinoinnin johtaminen ja kehittäminen, brändityö ja johdon tuki, henkilöstöviestintä, valmistelu- ja päätösviestintä, palveluviestintä ja palveluiden markkinointi, häiriötilanne- ja kriisiviestintä, verkkoviestintä, mediaviestintä, sidosryhmäviestintä, kaupunkimarkkinointi ja maine työ, tapahtumakaupunkimarkkinointi sekä elinkeinomarkkinointi.

Toiminnan painopistealueet

Vuonna 2021 vahvistetaan edelleen Jyväskylän valtakunnallista tunnettuutta sekä veto- ja pitovoimaa kaupunkistrategian kärkien mukaisesti. Viestinnän prosesseja ja työnjakoa uudistetaan tukemaan paremmin kaupungin strategiatyön kärkien viestinnän toteutusta. Jyväskylän kirkastetun brändin mukaisesti tehdään Jyväskylää eri kohderyhmille tunnetuksi laajan viestinnän, markkinoinnin ja mediaviestinnän avulla. Brändityötä syvennetään verkostoissa eri toimijoiden (mm. oppilaitosten ja yritysten) välisenä yhteistyönä. Kansainvälisen viestinnän toteutukseen laaditaan kaupunkitasoinen strategia tukemaan kaupungin vetovoimaa. Sähköistä viestintää kehitetään lisäämällä verkkomarkkinointia, näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa, sähköisen tiedotuslehden sisältöjä, visuaalisuutta ja liikkuvaa kuvaa. Www-sivujen uudistamista jatketaan järjestelmäpäivityksellä ja ulkoasu-uudistuksella ja uuden intran käyttöönottoa jatketaan ja syvennetään. Viestinnällä tuetaan myös asukkaiden osallisuutta.

Jyväskylään haetaan aktiivisesti uusia tapahtumia, tapahtumiin lisää kävijöitä ja Jyväskylää markkinoidaan tapahtumakaupunkina. Kansainvälisten kongressien hakemiseen keskittyvä Jyväskylä Convention Bureau (JCB) -toiminta jatkuu osana tapahtumatoimintaa. JCB-verkoston taustalla ja osarahoittamassa on 18 yritystä ja kolme oppilaitosta. Tavoitteena on saada Jyväskylään kolme uutta kansainvälistä tai kotimaista isoa tapahtumaa.

Elinkeino ja työllisyys

Toiminnan kuvaus

Elinkeino ja työllisyys -palvelualue jakautuu kolmeen palveluyksikköön: Business Jyväskylä -elinkeinoyksikkö, työllisyyspalvelut, sekä Visit Jyväskylä-matkailu.

Lisäksi palvelualueeseen kuuluvat talousarviossa elinkeinopoliittiset avustukset Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES:lle, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU:lle ja Jyväskylän Paviljonkisäätiölle sekä Neste Rallin maailmanmestaruusosakilpailun järjestelyistä aiheutuvat tulot ja menot.

Jyväskylän Paviljonkisäätiö

Paviljonkisäätiön vuotuinen avustus säilyy ennallaan 700 000 eurossa.

Rallin maailmanmestaruusosakilpailun järjestelyt

Jyväskylän kaupungilla on AKK Sports Oy:n kanssa yhteistyösopimus vuosille 2021–2023.

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES

Likes on voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen säätiö, jossa työskentelee päätoimisesti yli 50 korkeasti koulutettua ammattilaista. Säätiöllä ei ole merkittävää omaisuutta eikä pääomaa.

Säätiön tarkoitus on liikunnan ja kansanterveyden edistäminen sekä niiden tutkimuksen tukeminen. Likes on pitkään ollut yksi merkittävimmistä valtakunnallisen liikuntapolitiikan toteuttajista, ja on kansainvälisesti tunnettu liikuntatieteellinen ja hyvinvointiteknologian alan tutkimus- ja kehittämislaitos. Likesillä on myös erittäin tärkeä rooli koko väestön liikunnanedistämishojelmien koordinoijana ja toteuttajana. Likesin avustus pidetään vuoden 2020 tasolla 40 000 eurossa ja avustus kohdennetaan Likesin elinkeinotoiminnan ja varainhankinnan tehostamiseen Likesin taloudellisen aseman vahvistamiseksi.

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU:n taustalla on KIHU-säätiö, jonka perustivat Suomen Olympiayhdistys, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän kaupunki ja LIKES-säätiö opetusministeriön myötävaikutuksella.

Tutkimuskeskuksen tavoitteena on parantaa suomalaisen huippu-urheilun kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä. Yhteistyötä tehdään valmennus- ja urheiluorganisaatioiden sekä tutkimusyksiköiden kanssa.

Pääosa KIHU:n noin 2,5 miljoonan euron budjetista koostuu projekteista ja se rakentuu lähes kokonaan Jyväskylän ulkopuolelta tulevalle rahoitukselle. Laitoksen toiminta on laajentunut merkittävästi viime vuosien aikana.

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus toimii kaupungin liikuntapalvelukeskuksen vuokralaisena kaupungin omistaman Hipposhallin yhteyteen rakennetuissa toimisto- ja varastotiloissa. Kaupunki myöntää vuodelle 2021 toiminta-avustusta 166 000 euroa, joka perustuu osaltaan kaupunginhallituksen (28.3.2011/119) ja Tilapalvelu-liikelaitoksen johtokunnan (4.10.2011/87) päätöksiin Kihun toimitilahankkeen vuokravastuista.

Business Jyväskylä -elinkeinoyksikkö

Business Jyväskylä vastaa kaupungin elinkeinopoliittikan ohjauksesta ja koordinoinnista, elinkeinomarkkinoinnista, yritysneuvontapalveluista ja sijoittumispalveluista sekä kaupunkikehitysalustoista. Elinkeinoyksikön tehtävä on Jyväskylän yritysten kasvun edistäminen, osaamisen ja osaajien

lisääminen sekä Jyväskylän maineen vahvistaminen kasvavana elinkeinoalueena, jonne kannattaa sijoittaa ja sijoittua.

Business Jyväskylä auttaa yrityksiä kasvuun ja saattaa palvelujen äärelle, Yritystehtaalta palvelusetelien kautta arvoverkostoihin. Jyväskylän seudulla kasvatetaan vetovoimaista tekosysteemiä, joka koostuu arvoverkoista, ekosysteemeistä, kaupunkikehitysalustoista sekä yrityspalveluista.

Kaupungin strategisesti merkittävien hankkeiden ja kaupunkikehitysalustojen, Hippoksen, Kankaan, keskustan kehittämisen ja Kukkulan projektinjohto on elinkeinoyksiköllä.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut vastaa Jyväskylän kaupungin työttömien työllistämistoiminnasta sekä Jyväskylän seudun työllisyyskokeilun johtamisesta ja koordinoinnista 1.1.2021–30.6.2023. Työllisyyden kuntakokeilun myötä työllisyyspalveluiden tehtävänä on työttömien ja palveluissa olevien alle 30-vuotiaiden nuorten, maahanmuuttajien ja KELAn etuuksilla olevien työnhakijoiden palvelujen järjestäminen. Asiakasmäärä tulee kasvamaan arviolta yli viisinkertaiseksi. Työllisyyspalvelut tuottaa palveluja itse ja yhteistyössä kumppaneiden ja hankkeiden kanssa sekä ostopalveluja hyödyntäen. Työllisyyspalvelut kehittää yhteistyötä erityisesti oppilaitosten ja pk- ja mikroyritysten kanssa osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi.

Visit Jyväskylä

Visit Jyväskylä markkinoi Jyväskylän seudun matkailualueutta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Palveluyksikkö tuottaa ajantasaista tietoa Jyväskylän seudun käyntikohteista, tapahtumista ja muista matkailupalveluista, vastaa matkailualueen imagomarkkinoinnista, valmentaa ja tekee yhteismarkkinointia alueen yritysten kanssa sekä kehittää ja seuraa alueen matkailuelinkeinoa. Markkinointia rahoitetaan yhteistyössä Laukaan, Muuramen, Hankasalmen, Petäjaveden, Uuraisten, Toivakan, Joutsan, Äänekosken sekä alueen matkailutoimijoiden kanssa. Visit Jyväskylä hallinnoi myös maakunnallista kansainvälisen matkailun edistämiseen suunnattua Lakeland - Jyväskylä Region -hankkokokonaisuutta (2021 loppuun saakka).

Toiminnan painopistealueet

Business Jyväskylä -elinkeinoyksikkö

Vuoden 2021 päätehtäviä ovat paikallisista vahvuuksista nousevien ekosysteemien ja arvoverkkojen kehittäminen, yritysten toipumisen ja kasvun tukeminen koronan aiheuttamissa murroksissa, yritysasiakkaiden palveluprosessin kehittäminen sekä kotimaisten ja kansainvälisten sijoittumisten lisääminen erityisesti kaupunkikehitysalustoilla ja Eteläportissa.

Business Jyväskylän tehtävänä on mahdollistaa ja tukea ekosysteemien kehittymistä, joista Liikunnan, terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin ekosysteemi ja Uudistuvan teollisuuden ekosysteemi ovat kansainvälisesti kilpailukykyisiä. Ekosysteemisessä kehittämisessä ja arvoverkoissa mukana olevat yritykset yhteistyöllään löytävät uusia tapoja tuottaa arvoa ja liiketoimintamalleja sekä alueellisesti, kansallisesti että kansainvälisesti.

Kankaan aukion ympärillä kaavoittaminen on käynnissä ja rakennushankkeiden käynnistymistä edistetään. Seuraavan, laajemman alueen suunnittelu Kankaan sydämessä on käynnissä.

Jyväskylän keskustan kehittämisen kolmannen vaiheen painopisteenä on täydennysrakentamisen edistäminen keskustassa, uuden torin kehittäminen sekä keskustan vetovoiman lisääminen yhteistyössä keskustan toimijoiden kanssa.

Hippokselle tavoitellaan kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä, liikunnan-, urheilun-, ja huippu-urheilun osaamiskeskittymää. Tavoitteena on hankkeen saattaminen rakentamisvalmiuteen ja voimakas innovaatioekosysteemin rakentaminen sekä yhteistyön kehittäminen seuratoimijoiden kanssa.

Sairaala Novan toiminta käynnistyy ja vanhan kiinteistökannan kehittäminen, ja alueen maankäytön muutos kestävät useita vuosia. Tavoitteena on kehittää Kukkulan, eli vanhan sairaalan ja uuden sairaalan kokonaisuudesta kiinnostava ja vetovoimainen terveydenhoidon, hyvinvoinnin ja tutkimuksen kaupunkikehitysalusta. Hanke jatkuu yhdessä oppilaitosten ja sairaanhoitopiirin kanssa ja tavoitteena on käynnistää asemakaavoitus vuonna 2021.

Kaupungin imago ja yrityksille tarjoama palvelu on yksi keskeisistä vetovoimatekijöistä. Yritykset ovat kaupungin asiakkaina mm. kaavoitus- ja lupapalveluissa, tontinmyynissä, hankinnoissa ja neuvontapalveluissa. Yritysmuotoisen kulttuurin vahvistaminen kaupungin koko organisaatiossa tukee yritysten kasvua ja sijoittumisia. Yritysassiakkaiden palveluiden kehittämisprojektin siirtyä vuonna 2021 esiselvitysvaiheesta johdon ja esimiesten valmennukseen, asiakaspolkujen ja -prosessien kehittämiseen. Tavoitteena on saada vahvistettua myös Jyväskylän mainetta kasvavana elinkeinoalueena, jonne kannattaa sijoittaa ja sijoittua.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen toiminnan painopistealueina ovat 1.1.2021 käynnistyvän Työllisyyden kuntako-keilun keskeiset teemat:

- 1) henkilökohtainen palvelu työnhakijoille ja työnantajille ja palveluprosessin hallinta (case manager)
- 2) osaamisen kehittäminen ja yhteistyö koulutusorganisaatioiden kanssa opinto-ohjauksesta eri opintomahdollisuuksien monipuoliseen hyödyntämiseen saakka
- 3) monialaisen palvelun kehittäminen yhteistyössä sosiaalipalvelujen ja perusterveydenhuollon sekä maakunnallisen sote-keskus-hankkeen kanssa
- 4) yritys- ja työnantajapalveluiden kehittäminen
- 5) maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelujen sekä osaamiskeskuksen mallinnus osaksi kaupunkiorganisaation maahanmuuttajien palvelukokonaisuutta
- 6) ostopalveluiden tehokas hyödyntäminen.

Visit Jyväskylä

Visit Jyväskylä aloittaa vuoden 2021 alussa uuden viisivuotisen strategiakauden (Keski-Suomen matkailustrategia 2021–2025), jonka mukaisesti määräytyy toiminnan tarkemmat painopistealueet. Visit Jyväskylä vastaa matkailustrategian toteutuksesta, matkailuelinkeinon kehittämisestä yhdessä yritysten kanssa ja panostaa vallitsevat maailmantilanteet huomioiden, sekä kotimaan että kansainväliseen matkailumarkkinointiin. Matkailuneuvonta vastaa matkailun kasvokkain tapahtuvasta ja digitaalisesta asiakaspalvelusta sekä sisällöntuotannosta. Visit Jyväskylä tekee laajaa kuntayhteistyötä ja toimii maakunnan virallisena yhteystahona Visit Finlandin ja muiden matkailun kattojärjestöjen suuntaan.

Toiminnassa panostetaan mm. digitaalisiin markkinointi- ja myyntialustoihin, alueen matkailupalveluiden kehittämiseen, monipuolisen ja ajankohtaisen markkinointisisällön tuotantoon sekä alueellisiin ja poikkitoimialallisiin kumppanuuksiin. Visit Jyväskylä jatkaa myös kestävän matkailun kehittämistä Jyväskylän seudun alueella ja on mukana aktiivisesti Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelmassa. Toiminnan tavoitteena on kasvattaa kotimaisten ja ulkomaisten matkailijoiden yöpymisiä Jyväskylän seudulla, kasvattaa alueen matkailutuloa sekä lisätä Jyväskylän seudun yleistä tunnettuutta ja vetovoimaa.

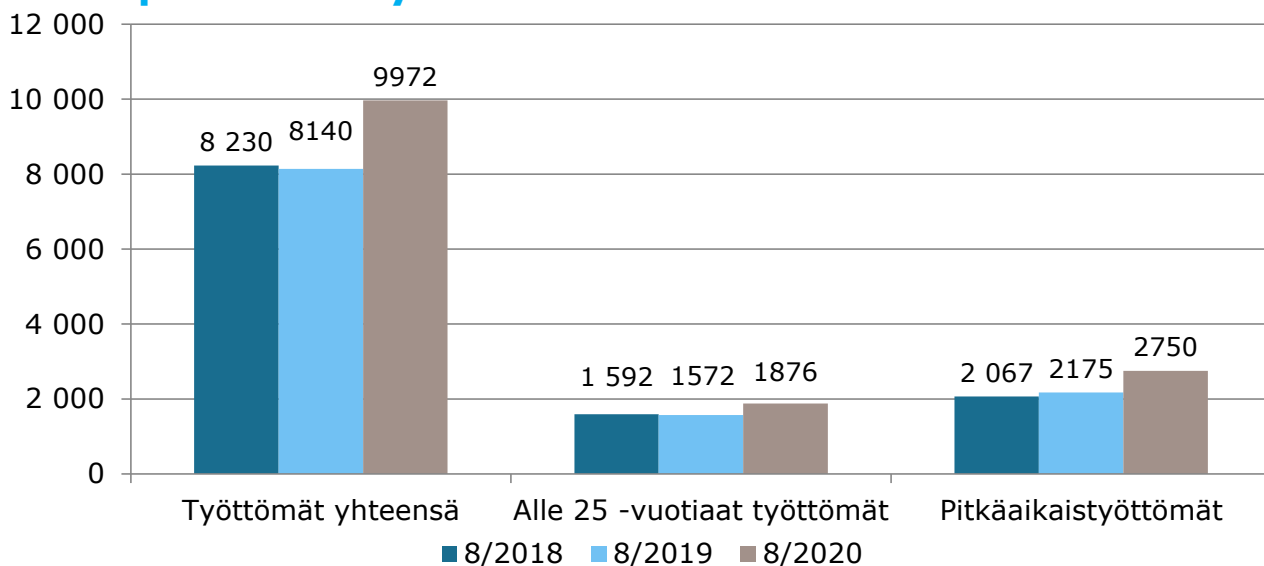
Kotimaan markkinointityötä tehdään yhä vahvemmin Visit Jyväskylä Region edellä ja kansainvälisillä markkinoilla Lakeland - Jyväskylä Region - matkailualueena, osana Lakeland-suuralueyhteistyötä. Visit Jyväskylä jatkaa EAKR ja Keski-Suomen kehittämisrahaston rahoittaman, kansainvälisen matkailun edistämiseen suunnatun kehittämissuunnitelman hallinnoijana vuoden 2021 loppuun saakka ja kartoittaa samalla myös uusia hankerahoitusmahdollisuuksia. Hankeyhteistyötä tiivistetään mahdollisesti myös Jyväskylän ammattikorkeakoulu Jamkin kanssa.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2020	Muutos 2020 - 2021 %	
Mittarit			10000		
Työllisyyden kuntakokeilun asiakkaat lkm/ka/kk *			17,5		
Laajennettu työttömyysaste %-luku (työttömät ja palveluisa olevat työnhakijat) *			2 800		
Työhön, koulutukseen ja yrittäjyyteen päätyneet työnhaut *					
Työmarkkinatukea saaneet lkm;					
- 301 pv - 1 000 pv	1 650	1 700	1 700	0	0,0 %
- 1 001 pv -	1 713	1 700	1 850	150	8,8 %
Aktivointiaste, palveluissa olevien suhde työttömiin työnhakijoihin, %	34	33	35	2	6,1 %

* uudet tunnusluvut

Työttömät, alle 25-vuotiaat ja pitkäaikaistyöttömät elokuu v.2018-2020

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Toimialan kuvaus

Sosiaali- terveyspalvelut toimiala muodostuu viidestä palvelualueesta; sosiaalipalvelut, perheiden ennalta ehkäisevät palvelut, ikääntyneiden palvelut, avoterveydenhuolto sekä kaupunginsairaala. Toimiala vastaa näiden toimintojen osalta Jyväskylän kuntalaisten palveluiden järjestämisestä, tuottamisesta. Lisäksi tuotetaan yhteistoiminta-alue –sopimuksen mukaisesti avoterveydenhuollon, kaupungin sairaalan sekä neuvola- ja kouluterveydenhuollon palvelut Uuraisten ja Hankasalmen kunnille.

Toimialan tavoitteena on kuntalaisten terveyden, omatoimisuuden, toimintakyvyn, sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen. Asiakaslähtöinen toiminta, asiakkaan kuuleminen ja hyvä hoito pyritään toteuttamaan kaikissa tilanteissa. Asiakkaan sosiaalista turvallisuutta ja osallistumista oman hyvinvoinnin parantamiseen tuetaan kaikissa elämän vaiheissa.

Toimialan talousarvio sisältää lisäksi Jyväskylän kaupungin osalta erikoissairaanhoidon kustannukset ja sopimusohjauksen. Toiminnan kustannukset sisältyvät avoterveydenhuollon palvelualueen lukuun.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Toimintatulot	55 290,3	48 966,2	50 159,3	1 193,1	2,4 %
Toimintamenot	456 228,7	479 653,8	480 220,2	566,4	0,1 %
Toimintakate (sitova taso)	-400 938,4	-430 687,6	-430 060,9	626,7	-0,1 %

Toiminnalliset tavoitteet

- Lastensuojelun avohuollon uudet asiakkuudet vähenevät vuositasolla vähintään 15 % seuraavien toimenpiteiden avulla:**

Lapsiperheiden keskitetyllä palvelutarvearviointityöskentelyllä ohjataan asiakkaita ensisijaisesti varhaiseen tukeen perheiden ennaltaehkäisevien palveluiden ja sivistyspalveluiden varhaiskasvatuksen, koulujen, oppilashuollon, nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteisillä toimintakäytännöillä. Asiakastyössä priorisoidaan peruspalveluiden lisäksi mahdollisen SIB-hankkeen kohdennettuja toimintoja lapsille, nuorille ja perheille.

Mittari: Lastensuojelun uudet asiakkaat (2017: 480, 2018: 565, 2019: 574, tavoite vuonna 2020 < 574), vuonna 2021 < 488.

Mittari: Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien suhteellinen osuus 0–17-vuotiaiden ikäluokasta pienenee (vuonna 2019: 5,8 %).

- Mielenterveyspalveluiden ja päihdepalveluiden palveluketjun saumaton toiminta eri palvelualueiden ja toimijoiden välillä. Turvataan asiakkaan oikea-aikainen avun ja palvelun saanti:**

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä perustason toimintoihin moniammatillinen hoitomalli, jossa mukana on terveydenhuollon lisäksi sosiaalipalvelut.

Eri palvelualueet ylittävällä yhteistyöllä pyritään tarjoamaan asiakkaalle hänen tarvitsemansa apu oikea aikaisesti. Asiakkaan kannalta nopea avun saaminen on tärkeää, joten matalan kynnyksen palveluja terveysasemilla lisätään.

Mittari: Läheteiden määrä perustason palveluista erikoissairaanhoidon ei kasva

Mittari: Ensimmäinen vastaanottoaika viiden päivän sisällä yhteydenotosta.

3. **Potilaat siirtyvät sujuvasti erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon kaupunginsairaalan ja sairaalahoidon tarpeen päätyttyä edelleen kotiin tai jatkohoitopaikkaan:**

Kaupunginsairaalassa lisätään palveluohjausta, ja osastojen potilassijoittelu keskitetään sairaala Novan vuorovastaaville yhteyshoitajien työvuorojen ulkopuolisena aikana. Yhteistyötä ikääntyneiden palveluiden ja erikoissairaanhoidon eri erikoisalojen kanssa jatketaan sujuvien hoitoketjujen luomiseksi. Riittävä lääkäriresurssi on avainasemassa potilaiden sujuville kotiutuksille, ja lääkäritilanteen parantamiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä mm. erikoissairaanhoidon kanssa.

Ikääntyneiden palveluissa asiakkaan hoitoprosessin tukena ovat palveluohjaus, kotiutustiimi, arviointi- ja kuntoutusyksikkö ja etähoivan sujuva toimintamalli.

Mittari: Kitkalaskutusta erikoissairaanhoidosta ei synny

Mittari: Kaupungin sairaalassa jatkohoitopaikkaa jonottavien potilaiden määrä on <5.

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan osalta on valittu kärkiteemoista seuraavat kolme. Näiden osalta on määritelty strategiaa toteuttavat tavoitteet sekä näille toimenpiteet ja mittarit.

1. **Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia terveeseen kasvuun ja hyvään oppimiseen:**

- Lapsiperheiden keskitetty palvelutarvearvioinnin toimintamalli käynnistyy vuoden alussa.
- Päihteiden vuoksi huostaanotettujen 13–17-vuotiaiden määrä vähenee vähintään 10 %. Ehkäistään vähintään 10 nuoren lyhykestoinen laitossijoitus vuoden aikana.
- Perheoikeudellisten palveluiden maakunnallinen keskittäminen toteutuu vähintään kahdeksan kunnan yhteistyönä. Se parantaa alueellisesti palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja saatavuutta.

2. **Parannamme palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta koko Jyväskylässä:**

- Aikuissosiaalityössä ja terveyspalveluissa toteutetaan moniammatillista yhteistyötä ja hyödynnetään Monesta hyvästä yhdeksi parhaista –hankeyhteistyötä.
- Sosiaali- ja terveyspalveluissa paljon palveluita käyttäville asiakkaille/potilaille toteutetaan moniammatilliseen arvioon perustuvat kohdennetut palvelut. Erityisryhmänä ovat mielenterveys- ja päihdepalveluita tarvitsevat asiakkaat.
- Päihdepotilaiden hoitoprosessi selkeytetään yhteistyössä kaupunginsairaalan, avosairaanhoidon, yhteispäivystyksen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Sairaala Novassa Jyväskylän kaupungin palveluiden ja erikoissairaanhoidon yhteistyö toimii sujuvasti ja toiminta integroituu potilaan hoidon kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Potilas hoidetaan oikeaan aikaan oikeassa paikassa.

3. **Hyödynnämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia:**

- Ikääntyneiden palveluissa etähoivan ja etäpalvelutarpeen arviointi tukee asiakasprosessin sujuvuutta
- Lisätään toimialan palveluissa sähköistä asiointia ja etävastaanottoja sekä omahoitokavien käyttöä.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Säästötoimenpiteet

1 000 euroa

TA 2021

TA 2022

Sosiaali- ja terveystaloudelliset toimet

1. Toimitilojen kartoitus ja etätöiden lisääminen

Tulot	0,0	0,0
Menot	-220,0	0,0
Nettovaikutus	220,0	0,0

Sosiaali- ja terveystaloudelliset toimet, hallinto

2. Avoinna olevia toimia jätetään täyttämättä

Tulot	0,0	0,0
Menot	-68,2	0,0
Nettovaikutus	68,2	0,0

Sosiaalipalvelut

3. Lastensuojelun ostettua intensiivistä perhetyötä vähennetään. Asiakaskiertoa tehostetaan priorisoimalla ja lyhentämällä työskentelyn kestoa.

Tulot	0,0	0,0
Menot	-150,0	0,0
Nettovaikutus	150,0	0,0

4. Lastensuojelun ostettua perheiden laitoskuntoutusta vähennetään. Palveluiden kestoja rajataan ja osittain korvataan lastensuojelun kotikuntoutuksella omana toimintana.

Tulot	0,0	0,0
Menot	-100,0	0,0
Nettovaikutus	100,0	0,0

5. Toimeentulotuen (täydentävä ja ehkäisevä) määrärahaa leikataan osallistamalla asiakkaita kuntakokeiluun ja kuntotuttavaan työtoimintaan.

Tulot	0,0	0,0
Menot	-20,0	0,0
Nettovaikutus	20,0	0,0

6. Puretaan kehitysvammaisten asiakkaiden laitosasumiseen perustuvaa kuntoutusta muilla ostetuilla asumispalveluilla

Tulot	0,0	0,0
Menot	-388,2	0,0
Nettovaikutus	388,2	0,0

Ikäntyneiden palvelut

7. Ikäntyneiden päivätoiminnan muutokset

Tulot	0,0	0,0
Menot	-400,0	0,0
Nettovaikutus	400,0	0,0

8. Kotihoidon muutokset ja etähoivan mahdollisuudet

Tulot	0,0	0,0
Menot	0,0	0,0
Nettovaikutus	0,0	0,0

9. Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Akseli ja Elinaan

Tulot	0,0	0,0
Menot	38,0	0,0
Nettovaikutus	-38,0	0,0

10. Vaativan muistisairaana asiakkaan yksikön perustaminen – Jokihovin erityismuistisyksikkö

Tulot	0,0	0,0
Menot	0,0	0,0
Nettovaikutus	0,0	0,0

11. Korpilahden hoivakodin lakkauttaminen 30.6.2021

Tulot	0,0	0,0
Menot	-200,8	0,0
Nettovaikutus	200,8	0,0

12. Ikäntyneiden pitkäaikaisen laitoshoidon muutokset

Tulot	0,0	0,0
Menot	-612,0	0,0
Nettovaikutus	612,0	0,0

13. Omaishoidon tukipalveluiden muutokset

Tulot	0,0	0,0
Menot	-200,0	0,0
Nettovaikutus	200,0	0,0

Perheiden ennaltaehkaisevät palvelut

14. Sijaisuuksien täyttämättä jättäminen	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-67,5	0,0
	Nettovaikutus	67,5	0,0
15. Neuvolaverkon tiivistys	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-40,0	0,0
	Nettovaikutus	40,0	0,0
16. Avustusopimuksen (YTHS) poistuminen ammattikorkeakoululaisten siirron myötä	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-162,2	0,0
	Nettovaikutus	162,2	0,0
Avoterveydenhuolto			
17. Etävastaanottojen lisääminen perinteisen terveysasemalla tapahtuvan vastaanotto toiminnan sijaan lääkäri-, hoitaja- ja terapiapalveluissa	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-458,0	0,0
	Nettovaikutus	458,0	0,0
18. Automaattisen tekstinkäsittelyn käyttöönotto.	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-210,6	0,0
	Nettovaikutus	210,6	0,0
Kaupunginsairaala			
19. Kolmen sairaanhoitajan vakanssin täyttämättä jättäminen	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-150,0	0,0
	Nettovaikutus	150,0	0,0
20. Kyllön sairaalan sairaansijat sijoitetaan viidelle osastolle 02/21 alkaen	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-370,0	0,0
	Nettovaikutus	370,0	0,0
21. Viikonloppujen sanelunpurun siirtäminen omaksi toiminnaksi	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-20,0	0,0
	Nettovaikutus	20,0	0,0
22. Vastataan sairaala Novan lisääntyviin tukipalvelukustannuksiin	Tulot	0,0	0,0
	Menot	99,5	0,0
	Nettovaikutus	-99,5	0,0
Sosiaali- ja terveyspalveluiden säästötoimenpiteiden vaikutus			
	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-3 700,0	0,0
	Nettovaikutus	3 700,0	0,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimiala

1. Toimitilojen kartoitus ja etätyön lisääminen

Talousvaikutus: Vähennetään toiminnan menoja 220 000 euroa. Kohdennettu palvelualueille henkilöstön suhteessa seuraavasti: sosiaalipalvelut 44 000 euroa, ikääntyneiden palvelut 84 000 euroa, perheiden ennalta ehkäisevät palvelut 16 000 euroa, avoterveydenhuolto 43 000 euroa, kaupungin sairaala 33 000 euroa.

Vaikutukset toimintaan: Vähennetään ja tiivistetään toimitiloja siirryttäessä etätyöhön sekä muita toiminnan kuluja toimintamallin muuttuessa. Tarkemmat toimenpiteiden vaikutukset määritellään käyttösuunnitelman yhteydessä.

Sosiaali- ja terveyspalvelut hallinto

2. Avoinna olevia toimia jätetään täyttämättä

Talousvaikutus: Vähennetään henkilöstömenoja 68 200 euroa.

Henkilöstövaikutus: Ei ole. Toimessa ei toimi tällä hetkellä henkilöä.

Vaikutukset toimintaan: Vähennetään yhden valvontakoordinaattorin viran resurssi.

Sosiaalipalvelut

3. Lastensuojelun intensiivisen perhetyön ostopalvelua supistetaan.

Talousvaikutus: Leikataan ostopalvelusta 150 000 euroa.

Henkilöstövaikutus: Ei ole

Vaikutukset toimintaan: Nykyiseen asiakasmäärään perustuen intensiivisen perhetyön karsiminen tarkoittaa arviolta 16 ostopalveluna tuotetun intensiivisen perhetyön 6,5 kuukauden pituisen jakson toteuttamista omana työnä. Jakson hinta keskimäärin 9 400 euroa. Jotta nämä voidaan toteuttaa omassa palvelussa: priorisoidaan tulevista läheteistä etusijalle kiireellisimmät ja vakavimmat, muiden läheteiden odotusaika pitenee, asiakaskiertoa tehostetaan lyhentämällä työskentelyn kestoa, otetaan kiireellisyyttä arvioitaessa huomioon perheen saamat muut palvelut. Palvelua annetaan vain vakavissa lastensuojelun avohuollon asiakastilanteissa.

Uuden lapsiperheiden keskitetyn palvelutarvearviointiin avulla vähennetään lastensuojelun avohuoltoon tulevia asiakkaita. Lapsia, nuoria ja perheitä autetaan ensisijaisesti peruspalveluilla sekä hyödynnetään SIB-hankkeen ehkäiseviä ja asiakaskohtaisesti kohdennettuja palveluita, mikäli hanke toteutuu. Tavoitteena on uusien asiakkaiden väheneminen 15 % lastensuojelun avohuollossa vuositasolla. Tavoitteena on perhesosiaalityön asiakasmäärän kasvattaminen 15 % vuositasolla.

Lastensuojelun avohuollon uusien asiakkuuksien vähentyminen hillitsee palvelutarpeiden kasvua.

4. Lastensuojelun ostettua perheiden laitospalvelua vähennetään.

Talousvaikutus: Leikataan perhekuntoutuksen ostopalvelusta 100 000 euroa

Henkilöstövaikutus: Perheiden laitospalvelun vähentämistä osittain kompensoidaan kotiin annettavalla perhekuntoutuksella. Tähän liittyen Mattilan perhetukikodin perhekuntoutusyksikkö lakkautetaan ja Mattilankatu 7-9 tiloista luovutaan. Perhekuntoutustiimi (5 htv) siirtyy Tehostetun perhetyön yksikköön ja toiminta jatkuu kotiin vietävänä perhekuntoutuksena.

Vaikutukset toimintaan: Lastensuojelun asiakasperheille ostettava ympärivuorokautinen laitospalvelu perhekuntoutus pystytään toteuttamaan lähes vuoden 2020 tasolla. Palvelu on lastensuojelulain edellyttämä avohuollon ensisijainen tukitoimi lapsen huostaanottoon nähden. Määrärahan leikkaaminen kuitenkin edellyttää, että palveluiden kestoja rajataan ja palvelutarpeita pyritään ehkäisemään muun muassa lastensuojelun kotikuntoutuksella omana toimintana. Leikkaus tarkoittaa 3-4 perheen laitospalvelun korvaamista muilla toimenpiteillä tai palveluilla. Tämä voi lisätä tehostetun perhetyön tai sijoitusten tarvetta.

Uuden lapsiperheiden keskitetyn palvelutarvearviointiin avulla vähennetään lastensuojelun avohuoltoon tulevia asiakkaita. Lapsia, nuoria ja perheitä autetaan ensisijaisesti peruspalveluilla sekä hyödynnetään SIB-hankkeen ehkäiseviä ja asiakaskohtaisesti kohdennettuja palveluita mikäli hanke toteutuu.

5. Toimeentulotuen (täydentävä ja ehkäisevä) määrärahaa leikataan osallistamalla asiakkaita kuntakokeiluun ja kuntouttavaan työtoimintaan.

Talousvaikutus: Leikataan 20 000 euroa täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentuloturhasta. Kuntouttavaan työtoimintaan siirtyvät asiakkaat saavat oikeuden Kelan työmarkkinatukeen ja lisäksi kulukorvausta 9 euroa jokaiselta toteutuneelta työtoimintapäivältä. Nämä vähentävät osallistamaan kaupungin maksamaa työmarkkinatuen kuntaosuutta ja toimeentulotukimenoja.

Henkilöstövaikutus: Ei ole

Vaikutukset toimintaan: Toimeentulotuen (täydentävä ja ehkäisevä) määräraha säilyy lähes vuoden 2020 tasolla. Leikataan 20 000 euroa osallistamalla asiakkaita kuntakokeiluun ja kuntouttavaan työtoimintaan tilanteissa, joissa se on mahdollista. Tavoitteena on saada asiakkaita työnhakijoiksi ja työmarkkinatuella. Toimenpiteet voivat lisätä työllisyyspalveluiden kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelukustannuksia. Toisaalta kuntakokeilussa voi siirtyä asiakkaita myös työmarkkinatuelta toimeentulotuella.

6. Puretaan kehitysvammaisten asiakkaiden laitosasumiseen perustuvaa kuntoutusta muilla ostetuilla asumispalveluilla

Talousvaikutus: Leikataan kehitysvammaisten laituskuntoutuksesta 388 000 euroa.

Laituskuntoutuksen hoitopäivien vähentäminen 946 vuorokaudella (760 €/vrk) ja palvelun siirtyminen ostettuun asumisyksikköön (350 €/vrk), saadaan 388 000 euron säästö.

Henkilöstövaikutus: Ei ole

Vaikutukset toimintaan: Tämä tarkoittaa kuntoutusjaksojen lyhentämistä niissä tilanteissa, joissa se on mahdollista. Vaikutukset tuntuvat asiakastasoisina elämänmuutoksina ja sopeutumisena uuteen asumisyksikköön ja yhteisöön. Vaatii intensiivistä työskentelyä henkilöstöltä.

Ikääntyneiden palvelut

7. Ikääntyneiden päivätoiminnan muutokset

Talousvaikutus: Toiminnan muutoksen kokonaisvaikutus talousarvioon vuositasolla on - 900 000 euroa. Sivistyksen toimialueelle siirtyvän hyvinvointikeskusten kustannusten osuus on tästä - 300 000 eur ja henkilöstömenojen vähennys - 380 000 eur ja loppuosan vuokrien ja siivouskustannuksien. Päiväkeskuskuljetuksiin varatusta määrärahasta voidaan siirtää SHL:n mukaisiin kuljetuspalveluihin 100 000 euroa, joka tukee asiakkaiden omaehtoista liikkumista.

Henkilöstövaikutus: Liikunnan ja kulttuurin palvelualueelle siirtyy neljä (4) henkilötyövuotta, kuntoutustiimiin siirtyy kolme (3) htv ja kuntouttavan päivätoiminnan yksiköitä vahvistetaan osalla henkilöstöä, jotta kuntouttava päivätoiminta kehittyy tavoitteen mukaisesti. Kaikkien näiden siirtojen jälkeen jäljellä olevat henkilöt sijoitetaan vapautuviin tehtäviin eläköityvien henkilöiden tilalle, jolloin vaikutus on viiden 5 henkilötyövuoden osalta vähentävästi palveluissa.

Vaikutukset toimintaan: Kuntouttavan päivätoiminnan yksiköiden toimintaa tehostetaan keskittämällä palvelu viiteen päivätoiminnan keskukseseen (Luhtinen, Vaajakoski, Keltinmäki, Kortepohja ja Korpilahti) entisen seitsemän (7) osalta. Asiakasmäärää voidaan kasvattaa tarpeen mukaan porrastamalla asiakasaikoja sekä tarvittaessa antamaan palvelua myös lauantaisin ja suuntaamalla palvelu erityisesti kotona asuville ei-kotihoidon asiakkaille. Kuntouttavan päivätoiminnan palvelutuotteita muutetaan entisen neljän palvelun osalta kahteen palvelutuotteeseen ja hygieniapalveluun. Lisäksi asiakkaille suunnattua kotiin annettavaa kuntoutusta kehitetään kuntoutustiimin avulla.

Hyvinvointikeskustoiminnan osalta kaksi hyvinvointikeskusta (Kylätupa kaupungin keskustassa ja Piippurannan Klubi Kankaan alueella) henkilöstöineen siirretään kulttuurin ja osallisuuden palveluyksikköön sivistyksen toimialalle. Toiminnan kehittämistä on jo tehty vuosia yhdessä, ja muutos edesauttaa asukkaiden osallisuuden ja hyvinvoinnin uudenlaista kehittämistä. Hyvinvoinnin kehittäminen on poikkihallinnollista, päävastuu kehittämisestä kulttuuri ja osallisuuden palveluyksikössä, mutta mukana ovat ikääntyneiden palvelut, liikuntapalvelut sekä muut verkostot. Olemassa olevat hyvät käytänteet säilyvät ja uusia toimintoja kehitetään yhdessä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Laajennetaan aukioloja ja laajennetaan asiakasajattelua kaikenikäisiin, mutta tiedostetaan ikääntyneet merkittävänä kohderyhmänä. Hyödynnetään kohtaamispaikkoja tapahtumien keskiönä, ja keskuksissa on matala kynnys ohjata muihin palveluihin avuntarpeessa esim. Perheneuvola, OIVA-keskus.

Päivätoiminnan ja hyvinvointikeskusten seuraavista tiloista luovutaan: Kypärämäki, Huhtasuo, Tikkakoski ja Säynätsalo. Keljon päivätoiminta siirtyy Keltinmäkeen.

Hyvinvointikeskustoiminnan päättyminen ikääntyneiden palveluissa mahdollistaa sen, ettei kaupungin toimialoilla tehdä päällekkäistä työtä ja toimintamallia kehitetään laajemmin muun muassa kolmannen sektorin kanssa, kun päävastuu on liikunnan ja kulttuurin alueella.

Toiminnan näkökulmasta palvelun muutos laajentaa palvelua, vaikka toimipisteet vähenevät. Asiakkaiden saama palvelu paranee nykyisestä palvelutasosta, koska kuntouttavaa päivätoimintaa mahdollistetaan lisää ei-kotihoidon asiakkaille. Toisaalta muutos vaikuttaa kotihoidon asiakkaiden kuntouttavaan toimintamalliin niin, että kotiin annettavaa kuntoutusta tehdään entistä enemmän.

8. Kotihoidon toiminnan tehostaminen ja etähoivan mahdollisuudet

Talousvaikutus: Kotihoidon toiminnan tehostamisen ja etähoivan laajentumisen vaikutus (vähintään 140 asiakasta) talousarvion vuositasolla on noin - 600 000 euroa. Vaikutus syntyy kotihoidon käyntihintaan, koska etähoivan avulla voidaan asiakkaita hoitaa enemmän asiakastunnin aikana. Etähoiva vähentää kotihoidon alueilla tarvittavia henkilöstöresursseja toimintamallin laajentuessa, joka vaikuttaa sijaiskustannuksiin vähentäen sijaistarvetta. Palvelu korvaa perinteisen fyysisen kotikäynnin ja vähentää näin myös matkakuluja.

Henkilöstövaikutus: Etähoivaan siirretään kolme (3) henkilötyövuotta Keljon pitkäaikaishoidon muutoksessa sisäisenä siirtona. Kotihoidon henkilöstömäärä vakiintuu vuonna 2021, kun kaikki omaksi toiminnaksi liikkeenluovutuksella siirtyneet henkilöt on sijoitettu vuonna 2020 eri alueisiin. Henkilöstölisäystä ei alustavan laskelman mukaan ole tarve tehdä, mutta asiakasmäärän kasvuun on vuoden aikana varauduttava. Toisaalta kotihoidon etähoivan vakiintumisen myötä henkilöstöresursseja arvioidaan eri alueilla kriittisesti ja henkilöstöä siirretään tarpeen mukaan muille alueille niiltä alueilta, joissa etähoivalla voidaan käyntejä korvata. Tällä hetkellä oppisopimuskoulutuksessa olevista lähihoitajaopiskelijoista (yhteensä 10) osa valmistuu vuoden 2021 aikana ja heidät vakinaistetaan vapautuviin toimiin (eläköityvät ja muutoin vapautuvat toimet).

Vaikutukset toimintaan: Kotihoidon aluejako vakiintuu siten, että kymmenen alueen sijaan alueita tulee olemaan 12. Muutos tapahtuu 2/21. Toimintoja keskitetään selkeämmin yhteisiin isompiin useamman tiimin keskuksiin, jolloin tilantarve yksittäisille alueille pienenee ja esimiestyö saadaan tehokkaammaksi ja heillä on paremmin tukea toinen toisistaan. Kotihoidossa otetaan myös käyttöön Kukoistava kotihoitohankkeessa suunnitellut arvioivat kotikuntoutusjaksot sekä tehostettu kotikuntoutus toimintamallit.

9. Lyhytaikaishoidon toiminnan tehostaminen, arviointi- ja kuntoutusyksikkö Akseli ja Elinaan

Talousvaikutus: Lyhytaikaishoidon tehostamisen yhteydessä Akseli ja Elinaan perustetaan yhteen kerrokseen (14 paikkaa) arviointi- ja kuntoutusyksikkö (ARVI). Palvelu lisää yksikön kustannuksia talousarvion vuositasolla 38 000 euroa. Menot aiheutuvat hoitajavaatetuksesta, asiakkaiden taksikorteista ja ateriakustannusten kasvusta. Tulot: toiminta tuotetaan lyhytaikaisena palveluasumisena, joka ei kerrytä maksukattoa.

Henkilöstövaikutus: Henkilöstöön siirtyy Keljon pitkäaikaishoidon muutoksen myötä kahdeksan (8) henkilötyövuotta määrärahoineen. Henkilöstön ammattiryhmiä muutetaan siten, että 8 htv:stä on 2 sairaanhoitajaa, 1 fysioterapeutti, 3 lähihoitajaa, 1 toimintaterapeutti sekä 1 palveluohjaaja.

Vaikutukset toimintaan: Ikääntyneet asiakkaat jonottavat usein kaupunginsairaalassa ikääntyneiden palveluihin, jolloin heidän toimintakykynsä laskee, eikä kotona pärjäämistä voi arvioida sairaalassa olon aikana. Uusi arviointi- ja kuntoutusyksikön toimintamalli vastaa asiakkaiden yksilölliseen arviointitarpeeseen. SAS-työn (selvitä-arvioi-sijoita) tueksi tarvitaan moniammatillista arviointi- ja kuntoutustoimintaa, jossa asiakkaan toimintakyvyn voimavarat voidaan kartoittaa asiakaslähtöisesti ja mahdollisuuksien mukaan asiakas saadaan vielä kotiin. Arviointiyksikkö re-

sursoidaan riittävän hyvin, jotta yksikön toiminnan läpivirtaus on nopeaa ja asiakkaiden monimuotoisiin tarpeisiin voidaan vastata mahdollisimman nopeasti ja ympärivuorokautisen hoivan tarve myöhentyy.

Toimintamallin pilotointia varten Akseli- ja Elinan lyhytaikaishoidon paikkoja on sijoitettava muualle palveluissa, kuten yksityisille toimijoille tai yhteen omaan palveluasumisen yksikköön. Selvitystyö käynnistetään vuoden alussa.

10. Vaativan muistisairaana asiakkaan yksikön perustaminen – Jokihovin erityismuistiyksikkö

Talousvaikutus: Ei talousarviovaikutuksia.

Henkilöstövaikutus: Erityismuistiyksikön asiakkaila on poikkeavia ja haastavia käytösoireita kuten aggressiivisuutta. Tämän vuoksi yksikössä pitää olla normaalia suurempi henkilöstömitoitus, osaava ja ko. asiakasryhmän hoitamiseen motivoitunut henkilöstö. Keljon pitkäaikaishoidon muutoksen myötä viisi (5) hoitajaa siirtyy määrärahoineen Jokihovin erityismuistiyksikköön. Pal-kattava henkilöstö jakaantuu seuraavasti: yksi (1) toimintaterapeutti, yksi (1) fysioterapeutti, yksi (1) sosionomi tai yhteisöpedagogi, joka suunnittelee jokaiselle erityismuistiyksikön asukkaalle tämän tarpeita vastaavan päiväohjelman.

Vaikutukset toimintaan: Jokihovin ensimmäiseen kerroksen toimitiloihin perustetaan vuoden alussa kuusipaikkainen vaativien ja haastavien muistisairaiden asiakkaiden erityismuistiyksikkö. Jokihovin asiakaspaikkamäärään ei tule muutoksia.

Länsi -ja Sisäsuomen aluehallintovirasto on suositellut erityismuistiyksikön perustamista, jotta ne asiakkaat, joilla on erityisen haastavia käytösoireita, saisivat asianmukaista ja ammattitaitoista hoivaa ja hoitoa turvallisessa ympäristössä. Erityismuistiyksikkö lisää muissa ryhmäkodeissa asuvien muistisairaiden asukkaiden turvallisuutta ja henkilöstön hyvinvointia. Erityismuistisairaiden toimintayksikön asiakasturvallisuutta tehostetaan lisäkameroilla, poistumisturvallisuutta lisäämällä ja ikkunalaseja vahvistamalla. Erilaiset toiminnalliset menetelmät ovat osa erityismuistiyksikön asiakkaiden hyvää hoitoa.

11. Korpilahden hoivakodin lakkauttaminen 30.6.2021

Talousvaikutus: Toiminnan muutoksen kokonaisvaikutus talousarvioon vuositasona on - 210 000 euroa, josta sisäisten vuokrien osuus heinä-joulukuulta 2021 on 35 000 euroa.

Henkilöstövaikutus: Korpilahden Hoivakodissa työskentelevät kahdeksan (8) hoitajaa siirtyvät vastaaviin tehtäviin ikääntyneiden palvelualueella muun muassa eläköityvien tilalle.

Vaikutukset toimintaan: Korpilahden Hoivakodin toiminta päättyy 30.6.2021. Yksikkö on pieni 12 asukaspaikkainen toimintayksikkö, missä on kahdeksan kokopäiväistä (8) hoitajaa, yksi (1) laitoshuoltaja ja siivoustyö on tuotettu ostopalveluna. Pienenä toimintayksikkönä se vaatii suhteessa enemmän henkilöstöresursseja kuin isommat toimintayksiköt muun muassa yöhoidon organisoimiseksi. Hoivakodin kiinteistö ja toimintatilat vaativat peruskorjausta muun muassa sosiaali- ja varastotilat ovat puutteelliset ja toimintotila liian ahdas esimerkiksi lääkkeiden jakamista varten. Korpilahden alueella on suhteellisesti enemmän ikääntyneiden asumispalvelupaikkoja kuin muualla Jyväskylän alueella eikä ns. kantajyväskyläläisillä ole ollut halukkuutta siirtyä asumispalveluihin Korpilahdelle asti. Toiminnan päättymisen myötä nykyisille asukkailla etistään uusi tehostetun palveluasumisen paikka ensisijaisesti Korpilahden Iltatähdestä tai muista tehostetun palveluasumisen yksiköistä.

12. Ikääntyneiden pitkäaikaisen laitoshoidon muutokset

Talousvaikutus: Toiminnan muutoksen kokonaisvaikutus talousarvioon vuositasona on - 1 000 000 euroa, josta sisäiset vuokratulot ovat 400 000 euroa.

Henkilöstövaikutus: Keljon pitkäaikaisosastojen siirtyessä Kyllöön 33-paikkaisen pitkäaikaishoidon yksikön henkilöstötarve on 25 työntekijää, joista kahdeksan (8) sairaanhoitajaa ja 19 lähihoitajaa sekä yksi esimies. Korpilahden osasto 8 muutos tehostetuksi palveluasumiseksi ei vaikuta henkilöstömäärään.

Toisaalta 1.1.2022 tarvitaan 2022 Palokan 50 paikkaisessa pitkäaikaishoidon yksikössä yhteensä 39 työntekijää; yksi (1) osastonhoitaja, kahdeksan (8) sairaanhoitajaa, 30 lähihoitajaa. Henkilöstövähennys on yhteensä 21 henkilötyövuoden verran; yksi (1) osastonhoitaja, neljä (4) sairaanhoitajaa ja 16 lähihoitajaa. Tämä huomioidaan muutoksessa sijoittamalla vakituista henkilöstöä sijaisuuksiin tai varahenkilöstöön vuoden 2021 ajan.

Vaikutukset toimintaan: Vanhuspalvelulain mukaan kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovittava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita. Pitkäaikaista laitoshoidoa tarjotaan vain niille henkilöille, joilla on siihen lääketieteelliset, asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvät perusteet.

Jyväskylässä pitkäaikaisen laitoshoidon tarve on vähentynyt selkeästi viimeisten vuosien aikana. Vuoden 2019 lopussa vakituista ympärivuorokautisen asumisen paikkaa odottavista 88 % (54 asiakasta) odotti tehostetun palveluasumisen paikkaa ja 12 % (7 asiakasta) paikkaa pitkäaikaishoitoon. Vuoden 2020 alussa pitkäaikaista laitoshoidon paikkaa on jonottanut keskimäärin 1,25 asiakasta/kuukaudessa, kun taas tehostettuun palveluasumiseen odottaa keskimäärin 21,5 asiakasta (elokuussa 2020 78 asiakasta).

Jyväskylän ikääntyvien asumispalveluissa oli 1.1.2020 yhteensä 106 pitkäaikaishoidon asukaspaikkaa. Vuoden 2021 aikana tehtävien rakenteellisten muutosten myötä pitkäaikaishoidon asukaspaikkojen määrä vähenee 56:lla siten, että 1.1.2022 alkaen pitkäaikaishoito keskitetään Palokan sairaalaan 50 asukaspaikan verran. Palokan sairaalan muutoksen hankesuunnitelma on hyväksytty sosiaali- ja terveystalokunnassa 20.2.2020 (D/418/10.03.02.02.02/2020).

Muutos vaikuttaa Keljon palvelutalon pitkäaikaishoidon sekä Korpilahden Iltatähden pitkäaikaishoidon paikkoihin seuraavasti:

Korpilahden Iltatähden pitkäaikaishoidon osasto 8:n toiminta muutetaan tehostetuksi palveluasumiseksi heinäkuun 2021 alusta alkaen. Osastolla 8 on tällä hetkellä 20 asukaspaikkaa, joista kuusi (6) on kahden henkilön huoneita. Kun toiminta muuttuu tehostetuksi palveluasumiseksi, niin asukaspaikkojen määrä vähenee neljällä (4), jolloin kahden henkilön huoneita on enää kaksi eli 10 % asukaspaikoista.

Keljon palvelukeskuksen pitkäaikaishoidon kiinteistössä ei ole palo- ja pelastusviranomaisten vaatimaa sprinklerointia. Palokan sairaalan kiinteistöön peruskorjataan pitkäaikaiselle laitoshoidolle tilat, kahteen kerrokseen yhteensä 50 asukaspaikkaa. Paloturvallisuuden ja kiinteistön kunto huomioiden muutos on perusteltu.

Kyllön terveysasemalta vapautuu 33 paikkainen osasto 1.3.2021, mihin Keljon pitkäaikaishoidon osasto muuttaa ennen Palokan valmistumista. Kyllöön siirtyvät erityisesti pitkäaikaishoidon asukkaat, joilla on lääketieteellisesti perustellusti hoidon tarve (kuten hapen tarve). Keljon pitkäaikaishoitoa vähennetään luonnollisen poistuman kautta syksyn 2020 aikana, jättäen vapautuvat paikat tyhjäksi. Tammi-helmikuussa yksiköissä oleville asukkaille järjestetään tehostetun palveluasumisen paikat joko kaupungin omista yksiköistä tai ostopalveluyksiköistä.

Paikkamäärä pitkäaikaisessa laitoshoidossa muuttuu seuraavasti: ajalle 1.1.–28.2. 94 paikkaa, 1.3.–30.6. 53 ja ajalle 1.7.–31.12. 33 paikkaa.

Tehostetun palveluasumisen paikkoja tulee olemaan 491 eli ne lisääntyvät neljän (4) asukaspaikan verran.

13. Omaishoidon tukipalveluiden muutokset

Talousvaikutus: Toiminnan muutoksen kokonaisvaikutus vuositasolla on - 200 000 euroa.

Henkilöstövaikutus: ei henkilöstövaikutuksia

Vaikutukset toimintaan: Tiukennetaan ei-lakisääteisten palveluiden myöntämistä. Lyhytaikaista perhehoitoa ei enää jatkossa myönnetä lakisääteisiin vapaisiin ja kaikki tukimuodot tilastoidaan ja kirjataan jatkossa niin, että vähentävät lakisääteisiä vapaita. Peruseriaatteena jatkossa on, että asiakas käyttää yhtä palvelua kerrallaan ja monien palveluiden päällekkäistä myöntämistä tehdään ainoastaan perustellusti (esim. kun asiakas jonottaa YAH paikkaa kotoa käsin). Kotihoidon ja lyhytaikaishoitajaksojen ja intervallien vaikutus omaishoidon tuen määrään määritellään vuodelle 2021 uudelleen.

Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut

14. Sijaisuuksien täyttämättä jättäminen

Talousvaikutus: - 67 500 euroa

Henkilöstövaikutus: Henkilöstön sijaisuuksien ja määräaikaisuuksien täyttämättä jättäminen. Säästö kohdistuu palvelualueen eri toimintoihin.

Vaikutukset toimintaan: asiakasjonojen kasvaminen palveluissa ja erikseen arvioidut loma-aikojen aukiolon supistukset.

15. Palveluverkon tiivistys

Talousvaikutus: - 40 000 euroa

Henkilöstövaikutus: ei henkilöstövaikutuksia

Vaikutukset toimintaan: Halssilan neuvolan palvelut siirtyvät Keskustan alueen neuvolan yhteyteen viimeistään huhtikuussa 2021. Halssilan neuvolapalveluiden ja siellä työskentelevien kahden terveydenhoitajan siirtyminen isompaan neuvolayksikköön parantaa asiakkaiden palvelua, sillä esim. äitiysneuvolan lääkäripalvelut sekä perhevalmennukset saa samasta toimipisteestä. Neuvola-aikoja on saatavana joustavammin ja myös loma-aikoina, kun samassa toimipisteessä on enemmän työntekijöitä. Lisäksi eri ammattilaisten monialaista yhteistyö tehostuu, kun samoissa toimitiloissa työskentelee lasten puhe- ja toimintaterapeutteja. Siirron taustalla on terveyspalveluiden palveluverkkosuunnitelma vuodelta 2015. Siirto tuo säästöä yksikön tilakustannuksissa ja esimiestyössä.

16. Avustussopimuksen poistuminen

Talousvaikutus: - 162 000 euroa

Henkilöstövaikutus: Ei henkilöstövaikutuksia

Vaikutukset toimintaan: Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019) tulee voimaan 1.1.2021 ja sen tarkoitus on turvata korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä parantaa palveluiden laatua ja saatavuutta. Korkeakouluopiskelijat siirtyvät YTHS:n palveluihin. Lisäksi lakimuutoksen taustalla on tavoite tukea ammattiopistolaisten ja lukiolaisten terveydenhuollon vahvistamista kuntatasolla ja erikoissairaanhoidon kulujen vähentämistä.

Avoterveydenhuolto

17. Etävastaanottojen lisääminen perinteisen terveysasemalla tapahtuvan vastaanottotoiminnan sijaan lääkäri-, hoitaja- ja terapiapalveluissa

Talousvaikutus: - 450 000 €

Henkilöstövaikutus: ei vähennystarvetta, avoinna olevia virkoja jätetään täyttämättä

Vaikutukset toimintaan: Osa perinteisestä terveysasemilla tapahtuvasta vastaanottotyöstä korvataan etävastaanotoilla, joita tuotetaan sähköisten viestimien välityksellä. Etävastaanottoa tuotetaan sekä omana tuotantona että ostopalveluna. Potilaita ohjataan myös aktiiviseen omahoitoon mm omaolo oirearvioiden kautta. Etävastaanottojen avulla on mahdollista myös laajentaa palveluaikoja. Tämä lisää todennäköisesti jonkin verran palvelun käyttöä, mutta säästöä saadaan vähenevänä päivystyksen ja diagnostiikan käyttönä. Pääasiallinen säästö tulee henkilöstökustannusten ja ostopalvelukustannusten vähenemisestä. Etäpalvelujen laajempi käyttöönotto parantaa palvelujen saatavuutta.

18. Automaattisen tekstinkäsittelyn käyttöönotto

Talousvaikutus: - 210 000 €

Henkilöstövaikutus: automaattisen puheentunnistuksen käyttöönotto aiheuttaa vähennystarpeen tekstinkäsittelytoiminnossa. Toiminnosta ei alkuvaiheessa voida täysin luopua.

Vaikutukset toimintaan: Automaattinen puheentunnistus muodostaa tekstin näytölle sitä mukaa kun lääkäri sanelee tekstiä. Tekstin korjaaminen lähes reaaliajassa mahdollistuu ja potilas saa tekstin Kantaan nopeasti. Puheentunnistusohjelma tunnistaa hyvin äänneitä, joten korjattavaa on vähän. Tekstinkäsittelijöille on mahdollista järjestää jonkin verran korvaavaa työtä, mutta työ tulee vähenemään merkittävästi.

Kaupunginsairaala

19. Kolmen sairaanhoitajan vakanssin täyttämättä jättäminen

Talousvaikutus: - 150 000 euroa

Henkilöstövaikutus: Kaupunginsairaalan neljä sairaanhoitajan vakanssia on suunniteltu kotisairaalan sairaiden lasten hoitoa varten. Koska lapsia on ollut kotisairaalahoidossa vain yksittäisiä, näistä vakansseista vain yksi on täytetty ja kolme jätetään edelleen täyttämättä. Kotisairaalan henkilöstön yhteiskäyttö kaupunginsairaalan osastojen kanssa mahdollistaa toiminnan joustavuuden.

Vaikutus toimintaan: Ei vaikutusta toimintaan.

20. Kyllön sairaalan sairaansijat sijoitetaan viidelle osastolle 02/21 alkaen.

Talousvaikutus: - 370 000 euroa

Henkilöstövaikutus: Viisi kaupunginsairaalan vakituista laitoshuoltajaa siirtyy tekemään muiden osastojen laitoshuoltajien vuosilomien ja muiden poistumien sijaistuksia. Sairaala Novan valmistuttua Kyllön sairaalaan jäävät kaupunginsairaalan sairaansijat sijoitetaan viidelle osastolle, jolloin pystytään varmistamaan kaikissa työvuoroissa riittävä hoitohenkilöstö ja potilasturvallisuus. Yhteyshoitajien määrä lisätään kolmeen. Yksi osastonhoitaja siirtyy sairaala Novaan toiminnan aloittamisen tukemiseksi vuodeksi 2021. Säästö saadaan laitoshuoltajien sijaismäärärahoista ja vuokratukustannuksista.

Vaikutus toimintaan: Kaupunginsairaalan sairaansijamäärä pysyy ennallaan 248:ssa vuonna 2021. Maaliskuussa 2021 Kyllön osastolle 2 siirtyy ikääntyneiden palveluiden pitkäaikaishoito. Palokan sairaalan remontin valmistuttua pitkäaikaishoito siirtyy Palokkaan.

21. Viikonloppujen sanelunpurun siirtäminen omaksi toiminnaksi

Talousvaikutus: - 20 000 euroa

Henkilöstövaikutus: Ei henkilöstövaikutuksia. Kaupunginsairaalan osastonsihteereiden määrä ei muutu.

Vaikutus toimintaan: Viikonloppujen sanelunpurku omana toimintana lisää toiminnan joustavuutta.

22. Vastataan sairaala Novan lisääntyviin tukipalvelukustannuksiin

Talousvaikutus: 99 500 euroa

Henkilöstövaikutus: Ei henkilöstövaikutuksia.

Vaikutus toimintaan: Uuden sairaala Novan tukipalvelukustannukset nousevat alustavien arvioiden perusteella merkittävästi nykytoimintaan verrattuna. Kohdennetaan edellä esitetystä kaupungin sairaalan säästötoimenpiteistä rahoitusta kasvavien kustannusten muutokseen.

Määrärahan jakaantuminen palvelualueittain

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Sosiaali- ja terveystalvet yhteiset	1 847,1	81,2	67,5	-13,7	-16,9 %
Sosiaalipalvelut	11 662,0	10 304,1	9 647,2	-656,9	-6,4 %
Ikääntyneiden palvelut	22 486,8	21 457,2	21 957,2	500,0	2,3 %
Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut	1 480,8	1 446,4	1 446,4	0,0	0,0 %
Avoterveydenhuolto	12 816,8	11 047,0	12 415,4	1 368,4	12,4 %
Erikoissairaanhoido	43,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Kaupunginsairaala	4 953,0	4 630,3	4 625,6	-4,7	-0,1 %
Toimintatulot yhteensä	55 290,3	48 966,2	50 159,3	1 193,1	2,4 %
Sosiaali- ja terveystalvet yhteiset	5 785,9	5 670,7	4 421,6	-1 249,1	-22,0 %
Sosiaalipalvelut	91 886,6	97 912,4	101 951,7	4 039,3	4,1 %
Ikääntyneiden palvelut	94 389,1	94 810,9	92 519,6	-2 291,3	-2,4 %
Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut	16 408,1	17 843,1	17 684,8	-158,3	-0,9 %
Avoterveydenhuolto	57 396,9	72 477,7	67 893,5	-4 584,2	-6,3 %
Erikoissairaanhoido	163 214,4	160 905,2	164 221,5	3 316,3	2,1 %
Kaupunginsairaala	27 147,7	30 033,8	31 527,5	1 493,7	5,0 %
Toimintamenot yhteensä	456 228,7	479 653,8	480 220,2	566,4	0,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet yhteiset	-3 938,8	-5 589,5	-4 354,1	1 235,4	-22,1 %
Sosiaalipalvelut	-80 224,5	-87 608,3	-92 304,5	-4 696,2	5,4 %
Ikääntyneiden palvelut	-71 902,3	-73 353,7	-70 562,4	2 791,3	-3,8 %
Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut	-14 927,3	-16 396,7	-16 238,4	158,3	-1,0 %
Avoterveydenhuolto	-44 580,1	-61 430,7	-55 478,1	5 952,6	-9,7 %
Erikoissairaanhoido	-163 170,6	-160 905,2	-164 221,5	-3 316,3	2,1 %
Kaupunginsairaala	-22 194,7	-25 403,5	-26 901,9	-1 498,4	5,9 %
Toimintakate (sitova taso)	-400 938,4	-430 687,6	-430 060,9	626,7	-0,1 %

Sosiaali- ja terveystaloudet yhteiset

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveystaloudet toimialan hallintoon on kohdennettu palvelualueiden yhteisiä kustannuksia, jotka ovat palveluille yhteisiä (mm. konsernihallinnosta kohdennettavia kustannuksia, eläkeperusteisia maksuja, sekä vakuutusmaksuja). Kokonaisuuteen sisältyy sosiaali- ja terveystaloudet sekä toimialajohtajan ja hallinto henkilöstön kustannukset. Hallintoon on keskitetty myös taloushallinnon palvelut, toimialan valvonta sekä digitaalisten palveluiden ja tietotuotannon sovellustuki.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Vuoden 2020 aikana on asteittain keskitetty palvelualueilta toimialan hallintoon taloustaloudet, joka vastaa kokonaisuutena talouden suunnittelun tehtävistä sekä maksuliikenteen toiminnoista. Toimialan valvontayksikköön on keskitetty valvontaresurssit. Digitaalisten palveluiden ja tietotuotannon sovellustuki vastaa keskitetysti toimialan potilastietojärjestelmien ja muiden tuotannon järjestelmien tuesta ja suunnittelusta yhdessä palvelualueiden ja kaupungin Tietohallinnon kanssa.

Sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus

Sosiaalipalveluiden palveluyksikköjä ovat aikuissosiaalityö ja kuntouttavat palvelut, lastensuojelun palvelut sekä vammaispalvelut. Sosiaalipalveluilla edistetään asukkaiden arjessa selviytymistä, omatoimisuutta ja toimintakykyä. Heikoimmassa asemassa oleville järjestetään heidän tarvitsemansa tuki. Palvelut tuotetaan omina ja ostopalveluina, vammaispalveluissa myös palveluseteleillä ja henkilökohtaisella budjetilla. Henkilöstö työskentelee asiakaslähtöisesti, moniammatillisesti ja verkostoituneesti. Omassa toiminnassa tapahtuvan kehittämistoiminnan lisäksi palveluja kehitetään hankkeissa eri rahoituslähteitä hyödyntäen mikä on merkittävä lisäpanostus omaan toimintaan.

Toiminnan painopistealueet

Palveluiden yhteisiä painopistealueita ovat osallisuuden edistäminen, kotona asumisen tukeminen, sosiaalinen kuntoutus sekä kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä. Vuoden aikana pilotoidaan ja otetaan käyttöön digitaalisia- ja etäpalveluita asiakastyössä. Palvelutarpeiden kasvun ja taloustilanteen yhteensovittaminen edellyttävät asiakkaiden palveluiden ja niiden kestojen optimointia asiakassegmentointiin perustuen. Aikuissosiaalityön ASSI asunto-ensinhanke toteuttaa osaltaan valtakunnallista asunnottomuuden puolittamisen yhteistyöohjelmaa Jyväskylässä.

Sosiaalipalveluissa edistetään Keski-Suomen sote-uudistuksen etenemistä yhteistyössä maakunnan eri toimijoiden kanssa. Sosiaalipalveluissa osallistutaan Monesta hyvästä yhdeksi parhaista-hankkeiden tavoitteiden toteuttamiseen.

Sosiaalipalveluissa valmistellaan ja toteutetaan yhdessä muiden palvelualueiden kanssa toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia, jotka parantavat toimialan taloudenhallintaa ja ovat linjassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kanssa:

Lasten ja perheiden palveluita integroidaan yhdistämällä lastensuojelun alkuarviointi ja lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarvearviointi yhdeksi kokonaisuudeksi. Uusi palvelutarvearviointiyksikkö (PTA) sijoittuu lasten ja perheiden ennaltaehkäisevien palveluiden palvelualueelle. Tavoitteena on tukea lapsia, nuoria ja perheitä nykyistä vahvemmin peruspalveluilla ja vähentää lastensuojeluasiakkuuksien tarpeita kustannuksineen. Tavoitteen toteutuminen edellyttää palvelualueet ylittävää sitoutumista. Mikäli sivistyspalveluiden kanssa valmisteltu yhteinen SIB-hanke toteutuu, se mahdollistaa merkittävän lisäyksen lasten, nuorten ja perheiden kohdennettuun auttamiseen. Työikäisten sosiaalipalveluissa painopisteenä on yhteisten toimintakäytäntöjen ja rakenteiden luominen terveystalvetuiden kanssa. Paljon palveluita käyttäviä asiakkaita tavoitetaan terveystalvetuiden yhteistyössä ja optimoidaan palvelut riittäväälle tasolle. Mielenterveys- ja päihdepalveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeisiin vastataan asiakaslähtöisesti tarvittaessa monialaisen tiimityöskentelyn avulla.

Sosiaalipalveluissa valmistaudutaan sosiaalihuollon asiakastiedon osalta Kanta-arkistoon siirtymiseen. Se tarkoittaa rakenteelliseen kirjaamiseen ja ajantasaiseen tilastointiin panostamista. Palveluiden tuotteistamista jatketaan mikä edesauttaa muun muassa kustannusten vertailtavuutta palveluiden tuotantomuotojen välillä.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen koronavirusepidemian vuoksi. Sen myötä palveluissa otettiin suunnitelmallisesti käyttöön etätyöt myös asiakastyössä. Ryhmämuotoiset toiminnot jouduttiin tilapäisesti lopettamaan ja palvelukeskus Hanskan henkilöstö jalkautui kaupungille asiakkaidensa pariin. Sosiaalipalveluista osallistuttiin kauppa-apua järjestävään korona -puhelinpalveluun ja yli 70-vuotiaiden soittorinkiin yhdessä muiden palveluiden kanssa. Pääsääntöisesti asiakkaille pystyttiin järjestämään sosiaalipalvelut poikkeusoloista huolimatta

Koronan vaikutuksina sairaspöissaolojen ja sijaisten käyttö lisääntyivät. Kevään 2020 aikana henkilöstömenot kasvoivat n. 270 000 euroa, hoitotarvikkeiden, siivous- ja puhdistusaineiden kustannukset kasvoivat n. 64 000 euroa. Korona on lisännyt perheiden ahdingkoa ja lisännyt mm. lastensuojelun asiakkuuksia. Sosiaalisen luototuksen asiakasmäärä on ollut kasvussa. Kasvosuojaimien jakelu vähävaraisille käynnistettiin elokuun lopussa. Ennakoitavissa on, että koronavirusepidemian seuraukset heijastuvat myös vuoteen 2021. Koronan vaikutukset ehkäisevän ja täydentävän toimeentuloturvallisuuden kasvuun eivät ole euromääräisesti arvioitavissa.

Aikuissosiaalityö ja kuntouttavat palvelut

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut siirtyivät sairaanhoitopiiriltä aikuissosiaalityön toiminnaksi 1.5.2020 alkaen. Niitä sekä muita työikäisten asumispalveluita kehitetään kokonaisuutena, jossa palvelut on kohdennettu asiakaskohtaisesti riittävällä tasolla.

Hallitusohjelman mukaisen STM:n rahoittaman asunnottomuuden puolittamisen yhteistyöohjelmaan sisältyvässä ASSI asunto ensin -hankkeessa (2020–2022) perustetaan monitoimijainen liikkuvan tuen tiimi erityistä tukea tarvitsevien asunnottomien tai asunnottomuusriskissä olevien henkilöiden asiakaspalveluun. Hankkeessa jatkokehitetään myös palvelukeskus Hanskan palvelua ja kotona tehtävää katkaisuhuoltoa Kotikonstia sekä asumisneuvontaa. Rikosseuraamuslaitoksen kanssa kehitetään monialaisesti uusia toimintamalleja uuden Rise Jyväskylän yksikön yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ja lyhytaikaisia vankeusrangaistuksia suorittavien asiakkaiden palvelutarpeisiin.

Aikuissosiaalityö osallistuu yhdessä TE-toimiston ja työllisyyspalvelujen kanssa työllisyyden kuntakokeiluun vuosina 2021–2023.

Aikuissosiaalityö osallistuu TASOS Taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus -hankkeeseen 1.9.2020–28.2.2023 (ESR, Ely-keskus). Hankkeen päätoteuttajana on Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Hanke toimii Keski-Suomen ja Pohjanmaan alueilla. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa työelämän ulkopuolella olevien työikäisten sosiaalista osallisuutta ja parantaa heidän taloudellista toimintakykyään.

Lastensuojelun palvelut

Jyväskylän kaupungin lastensuojelun palvelut on mukana LUMO- Lastensuojelun uudistaminen monialaisesti -hankkeessa, joka toteuttaa Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa Itä- ja Keski-Suomen alueella. Hankkeen kohderyhmänä ovat alueen lastensuojelun asiakkaat sekä kaikki yhteistyötahot, jotka työskentelevät lasten, nuorten ja perheiden kanssa perus- ja erityispalveluiden tasolla. Alustavina tavoitteina on monialaisen ja -toimijaisen yhteistyön kehittäminen sekä lastensuojelun systemisen sosiaalityön kehittäminen. Hanketta hallinnoi Itä-Suomen osaamiskeskus (ISO).

Lastensuojelun avohuollossa kehittämistavoitteena vuodelle 2021 on lastensuojelun uusien asiakkuuksien väheneminen vuositasolla 15 %. Tavoitteen tueksi lastensuojelun alkuarviointi ja lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarvearviointi keskitetään yhdeksi kokonaisuudeksi vuoden 2021 alusta. Uusi palvelutarvearviointiyksikkö (PTA) sijoittuu lasten ja perheiden ennaltaehkäisevien palveluiden palvelualueelle. Tavoitteena on tukea lapsia, nuoria ja perheitä nykyistä vahvemmin peruspalveluilla ja vähentää lastensuojeluasiakkuuksien tarpeita kustannuksineen.

Mattilan perhekuntoutuksen yksikön nykyisistä toimitiloista Mattilankatu 7-9 osalta luovutaan. Palvelu muuttuu kotiin vietäväksi perhekuntoutukseksi tehostetun perhetyön yksikön alaisuuteen

vuonna 2021. Kotiin tehtävä perhekuntoutus on moniammatillisen tiimin yhdessä tekemää, suunnitelmallista ja tavoitteellista koko perheen kuntoutusta. Tehostetun perhetyön yksikkö on mukana aikuissosiaalityön Asunnottomuuden puolittaminen 2020–2022 -yhteistyöhankkeessa. Tehostetussa perhetyössä on tavoitteena kehittää KotiKonstin pohjalta päihdetyön menetelmää perheiden kanssa työskentelyyn. Tavoitteena on erillisen päihdetyöntekijän palkkaaminen hankerahoituksen turvin.

Perheiden laitospalveluiden kilpailutetaan vuoden 2020 loppuun mennessä ja uudet sopimukset ovat käytettävissä puitesopimuskumppanien kanssa vuonna 2021. Oman perhekuntoutusyksikön perustamisen mahdollisuutta ja kustannustehokkuutta arvioidaan edelleen vuonna 2021 perhekuntoutuksen ostopalvelujen kilpailutuksen jälkeen. Perhekuntoutuksen avulla vähennetään kodin ulkopuolisia sijoituksia ja vähennetään huostaanottojen tarvetta.

Maakunnan alueella toimiva Sosiaalipäivystysyksikkö sijoittuu uuteen sairaala Novaan sen valmistuessa. Vuoden 2021 aikana jatketaan edelleen sosiaalipäivystyksen toimintamallin kehittämistä ja 24/7-toiminnan suunnittelua yhteistyössä maakunnan kuntien kanssa.

Lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluiden kilpailutukset toteutetaan maakunnallisena yhteistyönä Jyväskylän kaupungin lastensuojelun palveluissa. Ammatillisten perhekotien sekä lastensuojelulaitosten ostopalveluiden kilpailutukset tullaan toteuttamaan vuosina 2021–2022.

Lastensuojelun jälkihuollossa 1.1.2020 tapahtunut lakisääteinen ikärajan nosto lisää kumuloivasti asiakasmäärää seuraavina 4 vuotena. Talousarviossa on lisätty 1,3 miljoonaa euroa jälkihuollon kustannusten kasvuun. Palvelutarpeen ja asiakasmäärän kasvuun vastataan jälkihuollon palveluiden kehittämisellä yhdessä aikuissosiaalityön ja J-Napin kanssa. Yhteisenä tavoitteena on ohjata jälkihuollon asiakkaita (18–25 v) laitospalveluista kevyempiin asumismuotoihin.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluiden painopistealueet ovat päiväaikaisen toiminnan ja tarkoituksenmukaisten asumisvaihtoehtojen kehittäminen. Asiakkaan osallisuus sekä kommunikaatio ja vuorovaikutus korostuvat toiminnassa.

Päiväaikaista toimintaa kehitetään monimuotoiseksi hyödyntämällä henkilökohtaista budjettia, tarkastelemalla olemassa olevan toiminnan ja yksiköiden rakenteita sekä kehittämällä asumisyksiköihin päiväaikaista toimintaa. Myös hyvinvointikeskusten palveluja hyödynnetään ikääntyneiden kehitysvammaisten palvelutarjonnassa, päivätoimintapaikkoja suunnataan työikäisille asiakkaille.

Kehitysvammaisten ja lasten omaishoidontuki siirtyy ikääntyneiden palvelusta vammaispalveluihin. Samalla myös maakunnallisen perhehoidon koordinointi siirtyy vammaispalveluihin tehostaen perhehoitoon ohjautumista, mikä osaltaan kehittää tarkoituksenmukaisia asumisvaihtoehtoja asiakkaille. Laitosmuotoisten kuntoutusjaksojen vaikuttavuus arvioidaan osana asumisen rakenteita. Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun myöntäminen siirtyy ikääntyneiden palveluihin.

Henkilökohtaisen budjetin ja palvelusetelien käyttö parantaa asiakkaiden osallisuutta. Henkilöstön kommunikaatiovalmiuksia ja vuorovaikutustaitoja ylläpidetään jatkuvalla koulutuksella ja puhetta tukevien kommunikaatiomenetelmien haltuunotolla sekä tarvittavien teknisten laitteiden hankinnalla. Vammaispalvelut osallistuu maakunnalliseen Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin koordinoimaan Meijän kyvyt käyttöön -hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on kartoittaa vammaisten henkilöiden työllistymisen mahdollisuuksia yhdessä terveydenhuollon ja työllisyyspalveluiden kanssa.

Vaikeavammaisten asumisen palveluiden sopimuskauden päättyessä palvelu kilpailutetaan. Lisäksi uudet sopimukset kehitysvammaisten ja autisminkirjon asumisen tuen palveluista, henkilökohtaisesta avusta ja hoitoavusta alkavat. Myös maakunnalliseen kyydinvälityspalvelun hankintaan liittyvä käyttöönottoprojekti käynnistyy.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 %	
Tunnusluvut					
Aikuissosiaalityön asumisasioiden vireillepanot	854	1 200	1 200	0	0,0 %
Kuntakokeilussa mukana olevat sosiaaliaseman ja kotoutumispalveluiden sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaat	-	-	>2200	2 200	100,0 %
Yksin kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset	555	<560	<500	-60	-10,7 %
Huostassaolevien lasten määrä koko vuonna	308	<308	<308	0	0,0 %
Vpl kuljetuspalveluasiakkaat	1 730	1 850	1 850	0	0,0 %
Henkilökohtaisen budjetoinnin asiakkaat	9	15	15	0	0,0 %
Mittarit					
Sosiaalityön asumiseen liittyvät koti- ja asiointikäynnit	1026	1200	1200	0	0,0 %
Sosiaaliasemalla tehtyjen asiakassuunnitelmien määrä (kuntakokeilu)	-	-	>600		
Kotoutumispalveluissa tehtyjen asiakassuunnitelmien määrä (kuntakokeilu)	-	-	>300		
Ylläpitävän kuntouttavan työtoiminnan aloittaneiden määrä (kuntakokeilu)	-	-	>100		
Vpl kuljetuspalveluasiakkaat €/asiakas	1 151	1240	1 240	0	0,0 %
Henkilökohtaisen budjetoinnin asiakasmäärä vakiintuu edellisen vuoden tasolle	9	15	15	0	0,0 %
Sijaisperheisiin sijoitettujen osuus huostaa notetuista lapsista %	60	>60%	>60%	0	0,0 %
Lastensuojelun laitoshoidon ostetut hoitopäivät (avo- ja sijaishuolto)	25246	<26700	<26700	0	0,0 %

Ikääntyneiden palvelut

Toiminnan kuvaus

Ikääntyneiden palveluiden palvelualue tukee iäkkäiden asukkaiden kykyä elää arvokkaasti ja oma-toimisesti kotona pidempään oikea-aikaisilla, riittäville palveluilla ja järjestää tarpeen mukaisesti ympärivuorokautista asumista ja hoitoa. Palveluja tuotetaan omana toimintana, ostopalveluna sekä palveluseleillä.

Palveluiden visioksi on asetettu ”*Vahvasti omaan pärjäämiseensä luottava ikääntynyt asukas ja ikääntyneiden omaehtoista elämää tukeva ympäristö*”. Toiminta-ajatuksena on ”*Riittävien ja vaikuttavien palveluiden, tukitoimien tarjoaminen sekä vaikuttaminen ympäristöön ja rakenteisiin, jotta ikääntyneet voivat elää omaehtoista elämää.*” Jyväskylässä tavoitteeksi on asetettu, että 75 vuotta täyttäneistä 93 % asuisi kotona tai kodinomaisessa asunnossa vuoteen 2025 mennessä.

Palvelualue jakaantuu kolmeen palveluyksikköön, jotka ovat palveluohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut, kotihoito sekä ikääntyneiden asumispalvelut. Palveluohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut käsittelevät palveluohjauksen, omaishoidon, perhehoidon, SAS-toiminnan (selvitä, arvioi, sijoita), kotihoidon kotikuntoutuksen, kotihoidon kotiutustiimin, turvakeskuksen sekä iäkkäiden kuntouttavien päivätoimintojen palvelut ja lyhytaikaisen palveluasumisen, vanhussosiaalityön, veteraanien palveluohjauksen sekä etsivä ja ennaltaehkäisevä työn kokonaisuudet. Kotihoidon palveluyksikön kokonaisuuteen kuuluvat kotihoidon ja etähoivan lisäksi toiminnanohjaus- ja varahenkilöyksikkö.

Ikääntyneiden asumispalveluita ovat ikääntyneiden tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido.

Palveluiden hallintoon on sijoitettu palveluiden rekrytointi ja lääkärityön johtaminen.

Palvelualueella työskentelee noin tuhat henkilöä.

Toiminnan painopistealueet

Digitaalisuus osana asiakkaan palvelua vahvistuu. Etähoivan merkitys kotihoidossa kasvaa ja palveluohjauksessa tullaan panostamaan digitaalisten välineiden käyttöön parantamaan monikanavaisuutta entistä paremmin. Digitaalisten välineiden lisääntyvän käytön tavoitteena on vapauttaa työaikaa kasvokkain asiakkaan kanssa tehtävään palvelutarpeenarvointiin.

Yhteistyötä toimialan sisällä tehdään asiakasprosessin kehittämiseksi edelleen kaupunginsairaalan kanssa ja erityisesti avoterveyden kanssa kotihoidon etäkonsultaatiomahdollisuudet selvitetään.

Valmistellaan toimialojen yhteistyössä Jyväskylän Ikäohjelmaa, mm ikääntyneiden asumisen strategiset linjaukset ja toimenpidesuunnitelma laaditaan yhteistyössä kaupunkirakenteen kanssa. Linjauksissa painotetaan erilaisia asumisvaihtoehtoja, jotta ikääntyvät asiakkaat saavat oikea-aikaisesti ja tarpeitaan vastaavia asumispalveluita. Raskaasta palvelurakenteesta edetään kohti moniporista asumistarjontaa, missä laitoshoidon määrä vähenee ja palveluvalikoimaan lisätään tavallinen palveluasuminen.

Henkilöstörakenteen selvittely ja suunnitelma tehdään lähivuosille huomioiden uuden Vanhuspalvelulain sekä ikääntyneiden laatusuosituksen vv. 2020–23 mukaiset rakenteet. Henkilöstön saatavuutta tehostetaan ja henkilöstön liikkuvuutta lisätään asiakastarpeen mukaan. Ikääntyneiden palvelualueelle laaditaan ikääntyneiden palveluiden kuntoutuksen strategia ja toimenpideohjelma toimintavuoden aikana. Tavoitteena on selvittää ikääntyneiden eri palveluiden vastuuta ja roolia asiakkaan hoitoprosessissa suhteessa arkikuntoutukseen ja asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Väestön ikääntymisen aiheuttama tarpeen kasvu tulee huomioida kaikessa palveluiden kehittämisessä. Vuoden 2019 lopussa (31.12.) kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus oli 90 % ikäluokasta (arvioluku 10 843). Ennusteen mukaan vuonna 2020 kaupungissa on arviolta 11 600 yli 75-vuotiaasta asukasta. Vuonna 2025 yli 75-vuotiaita arvioidaan olevan 15 400 ja vuonna 2030 jo lähes 17 800. Myös yli 80-vuotiaiden ja yli 85-vuotiaiden asukkaiden määrät lisääntyvät voimakkaasti, joka tulee huomioida toiminnan ja palveluiden suunnittelussa läpi palvelualueen. Kotona asuvien iäkkäiden määrä kasvaa vuosittain, toisaalta kaikki ikääntyneet eivät tarvitse hoivapalveluita.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen koronavirusepidemian vuoksi aiheuttaen osaltaan taloudellista haastetta mutta myös henkilöstön jaksamiseen liittyviä haasteita. Koronavirusepidemia on aiheuttanut lisäkustannuksia erityisesti henkilöstö-, laboratorio-, suojaruste- sekä pesu- ja puhdistusainemenoihin.

Palvelurakennelinjauksen mukaisesti pääpaino palveluissa on edelleen kotona asumisen tukeminen. Vuoden 2019 lopussa säännöllisen kotihoidon palveluita sai 8,8 % 75 vuotta täyttäneistä. Kotihoidossa oman tuotannon rinnalla on palveluseteli mahdollistamassa asiakkaan valinnanvapautta palveluiden valinnassa

Kuntouttavan päivätoiminnan muutoksen myötä mahdollistuu sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun aloittaminen ikäihmisille ketkä eivät pysty käyttämään julkista- tai palveluliikennettä eikä heillä ole taloudellisesti mahdollista käyttää taksia. Ikääntyneet henkilöt asuvat entistä pidempään kotona, jolloin heidän toimintakykynsä ja terveydentilansa tulee olemaan entistä alhaisempi, kun he siirtyvät ympärivuorokautisiin palveluihin. Pitkäaikaishoidon ja tehostetun palveluasumisen jonotusaika on lain mukaisesti enintään 3 kuukautta. Pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirrytään vain tiettyjen lääketieteellisten, asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvien kriteerien perusteella.

Tehostetun palveluasumisen paikkojen määrää arvioidaan lyhyen ja pitkän aikavälin tarpeen mukaisesti. Palveluverkkolinjauksessa on kuvattu tarve lähivuosien tarve asumisen paikkamäärän lisäämisestä. Tavoite on, että ympärivuorokautisessa asumisessa asuu tulevaisuudessa noin 7 % ikääntyneistä. Vuonna 2019 määrä oli kuitenkin 10 % yli 75-vuotiaista asukkaista, joten 7 %:n tavoitteeseen pääsyksi tulee selkeästi kehittää rinnalle myös muunlaista asumisen muotoa. Syksyllä 2020 käynnistetty asumisen kehittämissuunnitelma yhdessä kaupunkirakenteen sekä tilapalveluiden kanssa vastaa tähän haasteeseen. Tehostettua palveluasumista tarvitaan kuitenkin ikäryhmien kasvun myötä vuosittain noin 75 paikan verran, johon vastataan osittain ostopalveluiden avulla, koska omassa toiminnassa paikkojen määrää ei voida lisätä talousarviovuonna, vasta vuonna 2023 rakentuu Kauramäen tuleva palveluasumisen kokonaisuus.

Talousarvioesitys mahdollistaa 100 paikan lisäämisen ostopalveluina palveluasumisen palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti.

Talousarviovuonna vahvistetaan pitkäkestoista palveluohjausta keskitetty palveluyksikkö OIVAssa. Pitkäkestoisen palveluohjauksen tueksi kehitetään yhteistyömalleja kotihoidon kanssa ja varmistetaan tätä kautta entistä paremmin asiakkaiden tarpeen mukaiset palvelut. Kotihoidon palvelut tullaan jatkossa aloittamaan ensisijaisesti määräaikaisena.

Palveluohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut

Kuntoutuksen kehittämisen avulla osana palvelukokonaisuutta tuetaan ikäihmisten omatoimisuutta ja toimintakyvyn ylläpitämistä. Kuntouttava arviointijakso ja tehostettu kotikuntoutus sekä Akseliin ja Elinaan perustettavassa arviointi- ja kuntoutusyksikkö Arvissa tuotettava arviointijakso tuodaan osaksi palveluvalikoimaa.

Vanhussosiaalityön roolia palveluohjauksen rinnalla selkiytetään ja tiivistetään yhteistyötä aikuisosiaalityön kanssa. Tavoitteena on siirtää sosiaalityön painopistettä asiakkaiden haasteellisten elämäntilanteiden kokonaisvaltaiseen selvittämiseen pelkästään taloudellisten asioiden selvittämisestä.

Kuntouttavan päivätoiminnan ja hyvinvointikeskusten muutoksen (kuvattu aiemmin) myötä Korpilahden asiointiliikenne lakkaa. Tämän myötä poistuu autonkuljettajan (1) toimi. Muutoksessa vahvistetaan jäljelle jäävien viiden (5) kuntouttavan päivätoiminnan yksiköiden henkilöstöresurssia. Lisäksi neljä (4) henkilötyövuotta sijoittuu liikunnan ja kulttuurin palvelualueelle, kolme (3) kotihoidon kuntouttavaan tiimiin ja viisi (5) henkilöä sijoittuu ikääntyneiden palveluiden eläköityvien toimiin. Kuntouttavan päivätoiminnan palvelupaketteja tulee olemaan jatkossa kaksi aikaisemman neljän sijaan. Lisäksi järjestetään pesupalvelu asiakkaille peseytyminen kotona ei ole mahdollista kodin tilojen esteellisyyden vuoksi.

Turvapalveluissa hälytysten määrän kasvu, yöaikaan tulevien hälytysten lisääntyminen ja asiakkaiden elämäntilanteiden monimutkaistuminen lisää tarvetta turvapalveluun resurssointiin ja prosessin kehittämiseen. Turvaan lisätään Keljon pitkäaikaishoidon muutoksessa kolme (3) henkilötyövuotta. Resurssin lisäys helpottaa tilanteita missä turvakäynnille tarvitaan kaksi työntekijä tai hälytyksiä on monta yhtä aikaa.

Kotiutustiimin toiminta on vakiintunut. Toiminnan kehittämisen tavoitteena on kotiutustiimin henkilöstöresurssin tehokas hyödyntäminen kotiutusten määrän ja ajankohdan vaihdellessa. Kotihoidon ostopalvelualueiden omaksi toiminnaksi siirtymisen myötä kotiutustiimin toiminta on laajentunut koko kaupungin alueelle.

Riskinä osoittautuu edelleen, että tulokertymä vanhuspalveluissa alenee vuosittain mm. 0-maksuluokan asiakkaiden lisääntyessä. Lisäksi asiakkaiden taloudellisten ongelma aiheuttavat tappiota asiakasmaksukertymään ja lisäävät tarvetta arvioida asiakkaan oikeutta maksunalennukseen.

Kotihoito

Henkilöstömäärää kotihoidossa ei talousarviovuonna ole määrällisesti arvioituna tarpeen lisätä, mutta toiminnallisia muutoksia tulee tarvittaessa tehdä asiakasmäärän kasvu huomioiden. Henkilöstön osaamisen hyödyntäminen ja jaksamisen tukeminen huomioidaan kehittämällä muun muassa tiimityötä pienempiin tiimeihin alueittain, jolloin kymmenen tiimin sijaan kotihoidossa on 12 tiimiä helmikuusta 2021 alkaen.

Kotihoidon asiakaskäyntien lisäksi etähoiva on vahvasti rinnalla joko yhtenä muotona tukemassa perinteistä kotiin tehtävää kotihoitoa tai ensimmäisenä käyntinä kun päädytään kotihoidon aloittamiseen. Henkilöstöresurssia siellä vahvistetaan koko ikääntyneiden alueen henkilöstösuunnittelun mukaisesti asiakasmäärän kasvaessa. Uusia toimia ei perusteta. Myös muiden digitaalisten palvelujen käyttöönottoa jatketaan.

Kotihoitopalvelu myönnetään kaikille uusille asiakkaille määräaikaisena, jonka aikana arvioidaan säännöllisen kotihoidon tarve ja kuntoutus nivotaan tähän vahvasti. Työtä tehdään kuntouttavalla työotteella ja sen vahvistamiseksi on esimiehistä ja työntekijöistä perustettu työryhmä, jotka suunnittelevat kuntouttavan työotteen vahvistamisen kotihoidon kaikille asiakkaille. Kuntouttavat arviointijaksot tulevat tukemaan kotona asumista ja pitkäkestoinen palveluohjaus tehostaa asiakkaan prosessin arvioimista. Kirjaamisessa ja tilastoinnissa on kehitettävää oikea-aikaisen tiedon saamiseksi ja tähän panostetaan.

Ikääntyneiden asumispalvelut

Keljon pitkäaikaishoidon toiminta siirtyy Kyllön kaupunginsairaalaan vapautuviin tiloihin 1.3.2021. Kyllössä asukaspaikkoja on 33, joten muutos vähentää pitkäaikaishoidon paikkoja tavoitteen mukaisesti. Muutoksessa vapautuu henkilöstötyöpanoksia seuraavasti: Turvapalveluihin lisätään kolme (3) henkilötyövuotta, Jokihovin palvelutaloon perustettavaan erityismuistiyksikköön siirtyy viisi (5) henkilötyövuotta, Akseli ja Elinan Arvi-yksikköön kahdeksan (8) henkilötyövuotta ja kotihoidon etähoivaan kolme (3) henkilötyövuotta. Keljosta sijoittuu lisäksi 14 henkilöä vahvistamaan asumisen

varahenkilöstöä tai vapautuviin eläköityvien työsuhteisiin. Kyllöön sijoittuvassa pitkäaikaishoidon yksikössä tarve on 25 työntekijää (8 sairaanhoitajaa, 16 lähihoitajaa ja yksi esimies). Yksi esimiestehtävä lakkautetaan 1.3.2021.

Korpilahden Hoivakodin toiminta loppuu 1.7.2021. Se on pieni 12 paikkainen tehostetun palveluasumisen yksikkö, missä on ollut kahdeksan (8) hoitajaa, yksi (1) laitoshuoltaja ja ostopalveluna toteutettu siivoustyöntekijä. Asukkaat siirtyvät muihin tehostetun palveluasumisen yksiköihin ja henkilöstö ikääntyvien palvelualueella vapautuviin työsuhteisiin.

Korpilahden pitkäaikaishoidon osasto 8 toiminta loppuu 30.6.2021. Koko Korpilahden Iltatähden toiminta muuttuu tehostetuksi palveluasumiseksi 1.7.2021 alkaen, jolloin siellä on yhteensä 32 asukaspaiikkaa. Tässä yhteydessä Korpilahden Iltatähden asukaspaiikkamäärä vähenee neljällä (4) paikalla.

Jokihovin ensimmäiseen kerrokseen perustetaan vuoden 2021 alussa muistisairaille tarkoitettu erityismuistiyksikkö, mihin SAS (selvitä-arvioi-sijoita) sijoittaa asukkaita, joilla on erityisiä käyttäytymiseen liittyviä haasteita. Asukaspaiikkojen määrä ei muutu, mutta henkilöstön määrää lisätään viiden (5) henkilötyövuoden verran. Näistä yksi (1) on kuntoutustyöntekijä ja loput hoitohenkilöstöä.

Yhteensä tehostetun palveluasumisen paikat lisääntyvät tehdyillä muutoksilla 4 eli yhteensä 490 paikkaan.

Hoitotyön laadun kehittämisen painopisteenä on haastavasti käyttäytyvien muistisairaiden hoitotyö, saattohoitotyö sekä ikääntyvien asukkaiden kuntoutusosaamisen vahvistaminen. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan edelleen tavoitteena saada työn psykososiaalinen kuormitus väheneväksi. Hoitotyön osaamisen ja perehdytyksen kehittäminen on keskeistä. Perehdytyksessä sähköisen perehdytysohjelman kehittäminen jatkuu ja lääkehoidon osaamisen kehittäminen on merkittävää. Johtamisen kehittämisessä keskitytään erityisesti asiakastyön, laadun ja toimintaprosessien osaamiseen.

Henkilöstön liikkuvuutta eri toimintayksiköiden välillä lisätään. Korpilahden rekrytointihaasteet vähenevät, kun asukasmäärä vähenee.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 %	
Tunnusluvut					
Omaishoidon tuen saajat 31.12.	912	920	600	-320	-34,8 %
Omaishoidon tuen yli 75-v hoidettavat vuoden aikana (% ikäluokasta)	5,0 %	3,6 %	5,5 %	1,9 %	52,8 %
Perhehoito, hoitovuorokaudet	2 639	2 232	2 300	68	3,0 %
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneistä (%)	90,0 %	92,0 %	92,0 %	0,0 %	0,0 %
OIVA					
Palvelutarpeen arviointien määrä/kpl	-	-	3 000	3 000	100,0 %
Linjaan tulevat puhelut määrä/kpl	-	-	15 600	15 600	100,0 %
Kotitutustiimi, käyntien määrä kpl	-	-	3 000	3 000	100,0 %
Kuntouttava päivätoiminta, käyntien määrä kpl	-	-	31 000	31 000	100,0 %
Turvapalvelut, turvahälytykset kpl	-	-	95 000	95 000	100,0 %
Säännöllisen kotihoidon asiakastunnit	398 775	384 860	382 855	-2 005	-0,5 %
oma toiminta	235 073	301 790	335 855	34 065	11,3 %
ostopalvelut	121 383	36 070	-	-36 070	-100,0 %
palvelusetelit	42 319	47 000	47 000	0	0,0 %
Säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä vuoden aikana	2 336	-	2 500	0	0,0 %
oma toiminta	860	1 500	1 500	0	0,0 %
ostopalvelut	291	0	0	0	0,0 %
palvelusetelit	138	200	200	0	0,0 %
Säännöllisen kotihoidon yli 75-vuotiaat asiakkaat vuoden aikana	16,2 %	16,0 %	16,0 %	0,0 %	0,0 %
Säännöllisen kotihoidon yli 75-vuotiaat asiakkaat ikäluokasta 30.11. (THL)	8,8 %	11,0 %	12,0 %	1,0 %	9,1 %
Etähoidon osuus kaikista säännöllisen kotihoidon käynneistä	-	-	10,0 %	10,0 %	100,0 %
Ympäri vuorokautinen asuminen ja hoito, hoitopäivät					
(1) Tehostettu palveluasuminen (24/7)	335 275	350 245	365 273	15 028	4,3 %
oma toiminta	172 522	183 900	175 273	-8 627	-4,7 %
ostopalvelut	136 058	139 500	174 200	34 700	24,9 %
palvelusetelit	26 695	26 845	15 800	-11 045	-41,1 %
(2) Pitkäaikaishoito	40 407	40 260	17 800	-22 460	-55,8 %
Ympäri vuorokautinen asuminen ja hoito, yli 75-vuotiaat					
Ympäri vuorokautinen asuminen ja hoito yhteensä (31.12.)	10,8 %	9,0 %	10,0 %	1,0 %	11,1 %
tehostettu palveluasuminen (24/7)	10,0 %	8,0 %	9,0 %	1,0 %	12,5 %
pitkäaikaishoito	0,8 %	1,0 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %
Mittarit					
Kotihoito, tehokkuus (asiakastyön osuus)	51,0 %	60,0 %	60,0 %	0 %	0,0 %
RAI kustannuspainoindeksi	-	-	1,0 %	1 %	100,0 %
Käyttöaste, josta					
lyhytaikainen hoito (Akseli ja Elina)	98,7 %	98,0 %	98,0 %	0 %	0,0 %
tehostettu palveluasuminen, oma tuotanto	97,2 %	98,0 %	98,0 %	0 %	0,0 %
pitkäaikaishoito	99,4 %	98,0 %	98,0 %	0 %	0,0 %
Jonotusaika palveluihin, josta	55 (ka)	max 90 vrk	max 90 vrk	0 %	0,0 %
palveluasuminen	51	30	30	0 %	0,0 %
pitkäaikaishoito	58	20	20	0 %	0,0 %

Perheiden ennaltaehkävisevät talvet

Toiminnan kuvaus

Perheiden ennaltaehkävisevät talvet vastaavat lapsen, nuoren ja perheen yksilöllisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisestä, ylläpitämisestä ja tukemisesta. Palvelualueen yksiköt ovat neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä psykososiaaliset talvet.

Neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto -palveluyksikön tehtävä on lapsen, nuoren, opiskelijan ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tarvelähtöisesti ja ennaltaehkävisevästi. Päätoimintamuotoina ovat terveystarkastukset, asiakkaiden tukeminen oman terveyden hoitamiseen sekä tarvittaessa ohjaaminen erityis- tai tukipalveluiden käyttöön. Lisäksi palveluyksikkö vastaa naisten terveystarkastuksista ja matkailijoiden rokotusten järjestämisestä.

Psykososiaaliset talvet antavat moniammatillisesti tuotettuja ja oikein kohdennettuja psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin palveluja lapsille, nuorille ja perheille sekä heidän kanssaan työskenteleville yhteistyötahoille. Palveluja ovat perheneuvolatalvet, perheoikeudelliset talvet, varhaisen tuen talvet sekä nuorisovastaanotto. Käytössä on palveluseleitä ja/tai ostopalvelusopimuksia ja talvet toteutuvat osittain maakunnallisina.

Toiminnan painopistealueet

Koronan vaikutus palveluissa on näkynyt etäpalveluiden lisääntymisenä, ryhmätoimintojen osittaisena lakkautuksena ja kiireettömien palveluiden työntekijöiden siirtoina koronan vaatimaan palvelutoimintaan. Erityisesti henkilöstösiirrot kouluterveydenhuollossa ja neuvoloissa vaikuttaa pitkäaikaisesti lasten määräaikaisten tarkastusten ruuhkautumiseen. Koronan vaikutus lasten, nuorten ja perheiden psyykkisen ja taloudellisen tuen tarpeisiin on selvästi kasvanut. Lisäksi lapsen ja nuoren kehityksen ja oppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen avun tarve on korostunut ja tulee näkyviin myös viiveellä.

Ennaltaehkävisevien- ja peruspalveluiden vaikuttavuuden arvioimiseksi on koottu tietoa asiakastarpeista. Asiakassegmentoinnin laajentaminen etenee eri palveluissa ja eri palveluiden ja 3.sektorin toimijoiden kanssa lisättään yhdessä toimimista. Digitaalisia ja etäpalveluita on otettu asiakaslähtöisesti käyttöön. Lapset ja perheet muutosohjelman jatkeeksi painopisteenä on peruspalveluiden vahva osaaminen ja asukkaiden palvelutarpeisiin vastaaminen oikea-aikaisesti tarkoituksenmukainen tuki arvioiden. Painopisteen siirtäminen toimiviin peruspalveluihin edellyttää toimijoilta palvelukokonaisuuksien selkeyttämistä ja verkostojen johtamista. Palvelutarpeiden ja kustannusten kasvuun vastataan etävastaanottoja ja sähköisiä palveluja lisäämällä, lapsiperheiden uudella keskittellä palvelutarvearvioinnilla, kouluterveydenhuollon lääkirityön kehittämisellä, monialaisella toimialat ja palvelualueet ylittävällä yhteistyöllä, alueellisella perhekeskustoiminnalla sekä asiakassegmentoinnilla. Painopisteenä on henkilöstön osaamisen syventäminen, toimiva esimiestyö ja johtaminen sekä työhyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden huomioiminen osana kustannusten hallintaa ja toiminnan tehostamista.

Palvelualueen toimintaa tukevat keskeiset hankkeet: Tulevaisuuden sotekeskus, Rakenneuudistus, Lumo -monialainen lastensuojelu, Meijän mielestä arvokas, lasten ja nuorten mielenhyvinvointia edistävä hanke sekä ERASE- ja EPT-hankkeet ja Kiusaamisen ehkäisy -hanke. ERASE-hankkeessa valmistuu Jyväskylän ja Tampereen yliopistojen kanssa yhteistyössä lasten ja nuorten kasvuympäristöihin vietävä koulutusmateriaali, joka tukee tunne- ja turvataito-ohjausta väkivallan ja seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisyyn. Ehkäisevän päihdetyön hanke toimii tietojohdamisen tukena ja kokoaa ajantasaisia tietoa väestön päihteiden käytöstä ja tuen tarpeista.

Hanketyöhön osallistuminen edistää sosiaali- ja terveyspalveluiden ja sivistystoimen kanssa yhdessä toimimista sekä henkilöstön vaikuttavan mielenterveystyön osaamisen syventämistä. Erityisesti lääkäriyön saatavuus lasten ja nuorten peruspalveluissa on osa Tulevaisuuden sotekeskushankkeen tavoitteita. Rakennemuutos-hankkeen suunnitelmassa on asiakas- ja potilastietojärjestelmien, kantasiirron, rakenteisen kirjaamisen sekä digitaalisten työvälineiden käyttöönoton tukeminen.

Palveluverkon muutokset toteutuvat terveysverkkosuunnitelman mukaisesti. Kuokkalan neuvola siirtyy alueella toisiin tiloihin. Keskustan ja Halssilan neuvolat yhdistyvät ja saavat uudet tilat ydinkeskustasta. Perhesuunnitteluneuvolat uudet tilat järjestyvät Kyllön terveysasemalta. Nuorisvastaanotto ja opiskeluterveydenhuolto ovat mukana Nuorten talo -hankkeen sekä SIB2:n mahdollisissa yhteistyöverkostoissa ja nuorille suunnattuihin tiloihin ja toimintaan liittyvässä yhteistyössä.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Neuvolat-, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Perhevalmennuksen digitaalisia sekä englanninkielisiä ratkaisuja otetaan edelleen käyttöön ja osallistutaan perhekeskustoiminnan kehittämiseen. Konkreettisen perhekeskustoiminnan malli toteutetaan Huhtasuon alueella. Neuvoloiden säännöllisten synnytysten jälkitarkastukset on siirretty lääkäreiltä terveydenhoitajien tehtäviksi. Terveystieteiden lisäkoulutukset tehtäväsiirtoon liittyen ovat toteutuneet. Lastenneuvolassa on vakiinnutettu segmentointiin perustuva asiakastarpeita paremmin huomioiva palvelumalli. Raskaana olevien tupakoinnin vähentämiseen tehdään häkämittauksia ja tuetaan savuttomuutta. Kulttuurineuvolatoimintaa laajennetaan koskemaan kaikkia neuvoloita yhteistyössä kulttuuri- ja osallisuuspalveluiden kanssa.

Itä-Suomen yliopiston lääketieteen opiskelijoiden perusopetuksen harjoitteluyhteistyö jatkuu erikseen sovituissa äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolan toimipisteissä.

Kouluterveydenhuollossa jatketaan koronatilanteen aiheuttamien määräaikaistarkastusten jonojen purkamista koulujen turvallisuustilanne huomioiden. Henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista lisää mm. vahvistetun esimiestyön ja osaamisen tuen avulla. Yhteistyötä tehdään lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kaupungin eri hallinnonalojen toimijoiden sekä mm. Kihun ja oppilaitosten kanssa. Omaolon 5-luokkalaisten huoltajille suunnattu terveystarkastus tulee käyttöön. Osana Tulevaisuuden sotekeskus-hanketta lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon palveluissa otetaan asteittain käyttöön Lapset puheeksi -menetelmää sekä vahvistetaan lasten ja nuorten kanssa työskentelevien mielenterveys- ja päihdetyön koulutusta (IPC-malli) ja muuta osaamisen tukea. Lääkäriyötä kehitetään osana kouluikäisten kuntoutustyön kokonaisuutta.

Opiskeluterveydenhuollon lääkäriyötä kohdennetaan myös akuuttivastaanotoille ja lisätään monialaista verkostoyhteistyötä mm. avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdepalveluiden (MTP) uuden toimintayksikön kanssa. Digitaalisten palvelujen käyttöönotto kohdentuu mm. ajanvaraukseen ja Oma olo -palveluihin. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto siirtyy 1.1.2021 Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön vastuulle. Ammattiopistolaisten ja lukiolaisten kunnallinen opiskeluterveydenhuolto vahvistuu avustussopimuksen siirron myötä.

Psykososiaaliset palvelut

Palvelutarvearvioinnin keskitetyssä toimintamallissa yhdistyy lastensuojelun alkuarviointi ja Varhaisen tuen palvelutarvearviointi ja osa palveluohjausta. Palvelu sijoittuu Varhaisen tuen palveluihin ja siinä tavoitellaan mm. perheille ja yhteistyötahoille selkeää palveluohjausta ja sosiaalihuollollisten lapsiperhepalveluiden ensisijaisuutta. Uusi toimintamalli haastaa muut lapsiperhepalvelut ja erityisesti perhesosiaalityön henkilöstömäärän, koska tavoitteena on yhä useammin vastata perheiden palvelutarpeisiin ilman lastensuojelun asiakkuutta. Varhaisen tuen palveluihin on tuotu moniammatillista osaamista pikkulapsipsykologien siirron myötä.

Perheohjauksen kokonaisuutta tarkastellaan yhdessä lastensuojelun tehostetun perhetyön kanssa huomioiden vaikutusten ennakkollisen arviointiprosessin (EVAUS) tulokset. Perhekeskustyöntekijöiden ja perheohjaajien työn jalkautumista kohdennetaan alueiden perhekerhoihin ja muuhun alueelliseen toimintaan. Alueellisten perhekeskusverkostojen yhteisöllinen vaikuttavuus sekä osallisuus tukevat asuinalueiden erityistarpeiden huomioimista ja toiminnan kohdentamista osana kaupungin monialaista Lähiö-ohjelmaa. Perhekeskustoimintaan liittyy kiinteästi asukkaita osallistavien Kumppanuusfoorumien vuosittainen järjestäminen.

Perheneuvolassa lyhennetään odotusaikaa 3 viikkoon sekä helpotetaan lasten mielenterveyspalveluiden saatavuutta etävastaanottoja lisäämällä ja asiakkuuteen ohjautumiskäytäntöjä uudistamalla. Neuropsykiatristen palveluiden saatavuus varmistetaan palveluissa tiivistämällä moniammatillista työtä, erityisesti perheneuvolassa, Lastentutkimuslinikalla, Nuorisovastaanotolla ja opiskelu- kouluterveydenhuollossa sekä käyttämällä neuropsykiatrisen tuen palveluseteliä. Lisäksi SIB2-hankkeesta ohjataan lapsille ja nuorille neuropsykiatrista yksilö- ja ryhmätukea. Perheneuvolan lastenpsykiatripalvelua on saatavilla ja sen tavoitteena on, että peruspalveluissa vastataan myös vaativiin lasten psyykkisiin ongelmiin. Erikoislääkäripalvelut on toimialalla kilpailutettu ja hankittavissa.

Nuorisovastaanotolla vastataan terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolain velvoitteisiin sekä lisätään hoitollista mielenterveys- ja päihdeosaamista. IPC-työmuodon, sähköisten palveluiden ja arvioinnin 3D10-lomakkeen käyttöä vakiinnutetaan. Nuorisovastaanoton sekä lastensuojelun avo- ja laitoshuollon yhteisasiakkuusien ja yhteistoiminnan tiivistäminen jatkuu, koska toimintamallilla voidaan ehkäistä nuorten päihdeperusteisia sijoituksia.

Perheoikeudellisten palveluiden maakunnallinen keskittäminen käynnistetään Tulsote-hankkeen tukemana. Palvelu toteutuu vähintään kahdeksan kunnan yhteistyönä ja se parantaa alueellisesti eropalveluiden laatua, vaikuttavuutta ja saatavuutta. Valvottujen tapaamisten palveluihin on otettu käyttöön uusi sopimus ja tuottajayhteistyötä kehitetään.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 %	
Tunnusluvut					
Käynnit perhesuunnitteluneuvolassa	7 423	7 800	7 800	0	0,0 %
Käynnit äitiysneuvolassa	18 346	20 200	20 200	0	0,0 %
Käynnit lastenneuvolassa	38 077	43 500	40 000	-3 500	-8,0 %
Käynnit kouluterveydenhuollossa	40 879	46 000	45 000	-1 000	-2,2 %
Käynnit opiskeluterveydenhuollossa	19 557	23 300	16 000	-7 300	-31,3 %
Perheneuvolan asiakkaat (Jyväskylä ja muut)	2 762	3 050	3 000	-50	-1,6 %
Perhetyön asiakasperheet	519	750	550	-200	-26,7 %
Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaat	518	680	550	-130	-19,1 %
Valvottujen tapaamisten asiakasmäärä	116	130	130	0	0,0 %
Perheneuvolan odotusaika (viikkoina)	7	5	3	-2	-40,0 %
Nuorisovastaanoton asiakasmäärä	1 294	1300	1400	100	7,7 %
Neuropsykiatrisen tuen palvelusetelien määrä	144	150	150	0	0,0 %
Mittarit					
Lastenneuvoloiden laajojen terveystarkastusten toteutumis-% suhteessa 4kk:n, 18 kk:n ja 4v:n määrään	96 %	95 %	95 %	0,0 %	0,0 %
Neuvoloiden kotikäyntien toteutumis-% suhteessa syntyneiden määrään	38 %	50 %	50 %	0,0 %	0,0 %
Kouluterveydenhuollon laajojen terveystarkastusten toteutumis-% suhteessa oppilasmäärään/ lukuvuosi	99 %	100 %	100 %	0,0 %	0,0 %
Kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten toteutumis-% suhteessa oppilasmäärään/lukuvuosi	99 %	100 %	100 %	0,0 %	0,0 %
Lapsiperheiden säännöllisen kotipalvelun %-osuus koko kotipalvelun tuntimäärästä	50 %	40 %	50 %	10,0 %	25,0 %
Perhetyön asiakkuus <10 käyntiä %-osuus kaikista perheistä	85 %	80 %	70 %	-10,0 %	-12,5 %

Avoterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus

Avoterveydenhuolto tuottaa avosairaanhoidon, kuntoutus- ja eritysvastaanottojen sekä suun terveydenhuollon palveluja sekä omilla että ulkoistetuilla terveysasemilla. Suurin osa potilaista asioi edelleen fyysisesti terveysasemilla, mutta tämän vuoden aikana olemme lähteneet kehittämään myös muita yhteydenpitokanavia. Korona siirsi osan potilaiden vastaanottokäynneistä hoitopuheluiksi, myös osa terapeioista järjestettiin etäpalveluna. Etäpalvelujen kehitystyö tulee olemaan tärkein painopistealue tulevien vuosien aikana.

Palvelualueen tuottamien palvelujen kysyntä on kasvanut ja kasvaa edelleen väestön ikääntyessä. Erityisen suurta on kysynnän kasvu ollut suun terveydenhuollon palveluissa, missä kasvua on aiheuttaa potilaiden siirtyminen yksityissektorilta julkisen sektorin palveluihin. Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut siirtyivät erikoissairaanhoidolta Jyväskylän kaupungin järjestettäväksi toukuuussa. MTP-palveluja käyttävä potilasryhmä on suuri ja palvelujen tarve on FCG:n raportin mukaan edelleen kasvava.

Avosairaanhoito

Avosairaanhoito tuottaa vastaanottopalvelut joko omana toimintana tai ostopalveluna. Hankasalmen alueella on käytössä avosairaanhoidon palveluseteli. Sähköisinä palveluina käytössä on omaolo.fi:n sähköiset oirearviot, sähköinen ajanvaraus ja etävastaanottopalvelut. Kiirevastaanotto toiminta (klo 16–18) toteutuu keskitettynä Kyllön terveysasemalla.

Kuntoutus ja erikoisvastaanotot

Kuntoutus ja erikoisvastaanotoilla palvelua tuotetaan omana toimintana ja ostopalveluna. Käytössä on sekä maksusitoumuksia että palveluseteleitä. Palveluyksikössä on käytössä sähköisiä palveluja, kuten oirearviot ja ajanvaraus. Palvelua tuotetaan myös virka-ajan ulkopuolella.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollossa tarjotaan perushoidon ja erikoishoidon palveluita omana toimintana. Vaativat suukirurgiset palvelut hankitaan ostopalveluna, samoin virka-ajan ulkopuolinen päivystys. Palveluseteleitä tarjotaan lohkeamiin ja hammaslääkärin tutkimuksen perusteella jatkohoitoihin.

Toiminnan painopistealueet

Etäpalvelujen ja erilaisten sähköisten palvelujen kehittäminen on tulevien vuosien tärkein painopistealue kaikissa palveluyksiköissä. Suun terveydenhuollossa etäpalvelujen käyttö on hyvin rajattua; siellä toiminnan kehittämisen painopiste on potilasryhmien tunnistamisessa ja ohjaamisessa. No-vaan muutto 02/2021 aiheuttaa myös tarvetta tehdä muutoksia toimintatapoihin sekä kehittää yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kysyntä kasvaa ja siihen kehitetään uusia toimintamalleja palvelun vaikuttavuuden ja oikea-aikaisen saatavuuden parantamiseksi. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisessä eri palvelualueiden yhteistyö on erittäin tärkeää.

Avosairaanhoito

Rekrytoinnin haasteisiin vastataan kehittämällä etävastaanottopalveluja joko omana tai ostopalveluna. Puhelinpalvelu/ contact center ei ole toiminut toivotulla tavalla, joten kehitetään koko soten yhteistä palvelukeskusta, jonka osana voidaan tarjota sähköisiä palveluja. Erilaisia vastaanottomalleja tarvitaan myös purkamaan koronan aiheuttamaa hoitovelkaa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen jatkuu myös ensi vuonna. Perustason MTP-palvelujen saatavuutta parannetaan lisäämällä psykiatristen sairaanhoitajien vastaanottoja terveysasemilla. MTP-potilaita löytyy kaikista ikäryhmistä, joten eri palvelualueet ylittävän yhteistyön kehittäminen on tarpeen.

Kuntoutus- ja erikoisvastaanotot

Hoitotarvikepalvelun toimintamallien kehittäminen jatkuu. Tavoitteena on laajaa asiakaskuntaa palveleva jakelulokerikko, joka toimii myös palveluaikojen ulkopuolella.

Geriatrisen osaamiskeskuksen kehittämistyö jatkuu ja uusia toimintamalleja kehitetään yhteistyössä henkilökunnan ja asiakkailta saadun palautteen perusteella.

Sähköisten palvelujen kehittämistä ja ennakkoluulottomien pilotointien kokeilua jatketaan kuntoutuksessa ja muussa palveluyksikössä. Etäkuntoutuksen mahdollisuuksia kartoitetaan omana toimintana yksilö- ja ryhmäasiakkailta.

Teknisessä palvelussa jatketaan sähköisen laiterekisterin käyttöönottoa ja juurruttamista koko sosiaali- ja terveyspalveluissa. Materiaalipalveluissa jatketaan varautumista koronan tuomiin haasteisiin etenkin suojarusteiden hankinnassa ja jakelussa.

Suun terveydenhuolto

Hoitoprosesseja muokataan käypä hoitosuositusten mukaisiksi painottamalla suuhygienian merkitystä potilaan hoidon jokaisessa vaiheessa kestävän hoitotuloksen saamiseksi.

Sairaala Novaan muodostetaan suun terveydenhuollon erikoishoidon palvelut, johon keskitetään erikoishammashoito ja infektiosaneerausta tarvitsevien potilaiden hoito. Poikkeuksena oikomishoito, jonka palveluita tarjotaan jatkossakin myös Palokan hammashoitolassa. Kuokkalan hammashoitolan toiminta siirtyy Novaan muuttavien toimintojen tilalle Kyllön ja Palokan hammashoitoloihin sekä syksyllä valmistuvaa Kuokkalan koulun hammashoitoloihin. Lisäksi Keljonkankaan koululle valmistuu hammashoituhuone.

Omaolon suun terveydenhuollon palveluita otetaan käyttöön sitä mukaa, kun niitä on saatavilla. Suuhygienian toteutumista päivittäisessä hoidossa palveluasumisessa ja kotihoidossa parannetaan yhdessä muiden ammattilaisten kanssa epidemian sallimissa rajoissa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Merkittävimmän toimintaympäristön muutoksen on tänä vuonna aiheuttanut koronavirusepidemia. Korona on johtanut toisaalta vähentyneisiin asiakasmääriin kaikissa palveluyksiköissä, toisaalta kasvavaan työkuormaan infektiovastaanotoilla ja materiaalihankinnoissa. Hoitovelka on kasvanut sitä mukaa kun henkilökuntaa on siirretty infektiovastaanotoille ja puhelinpalveluun ja samaan aikaan myös asiakkaat ovat oma-aloitteisesti vähentäneet käyntejä terveysasemilla. Jonojen purkautuminen tulee viemään aikaa ja vaikuttaa toimintaan myös seuraavana vuonna.

Avosairaanhoito

Avosairaanhoidossa korona aiheutti kiireettömien vastaanottojen alasajon heti epidemian alkuvaiheessa. Terveysasemille perustettiin infektiovastaanotot, mitkä sitovat paljon henkilökuntaa yhdessä kuormittuneen puhelinpalvelun kanssa. Lisääntynyt työkuorma näkyy erityisesti paineena hoitajatyössä.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut siirtyivät erikoissairaanhoidosta perustasolle toukokuussa. Siirrossa kaupungin palvelukseen siirtyi 42 hoitajaa, lääkäriresurssia ei siirtynyt. MTP-palveluissa kehitetään uusia toimintamalleja suuren potilasmäärän hoitamiseksi. Psykiatriresurssi on tarpeeseen nähden niukka, mikä aiheuttaa haastetta myös tk-lääkärityöhön.

Kuntoutus- ja erikoisvastaanotot

Geriatrisen osaamiskeskus avattiin Sotainvalidien sairaskodin tiloihin. Samalla yhdistyivät ikääntyneiden palvelujen muistipoliklinikka ja kaupunginsairaalan päiväsairaalan resurssit. Korona vähensi asiakasmääriä keväällä. Tilanne palautui nopeasti, kun lähdettiin ennakoitua laajemmin ja nopeammin testaamaan etävastaanottojen mahdollisuuksia useissa yksilöpalveluissa sekä ryhmäterapi-oissa. Etävastaanotto on osoittautunut hyväksi tavaksi myös kuntoutuspalveluissa ja niitä tullaan jatkamaan.

Suun terveydenhuolto

Koronan takia lähes kaikki kiireetön hoito keskeytettiin keväällä, mistä on aiheutunut huomattavaa hoitovelkaa. Tätä on yritetty kattaa oman toiminnan lisäksi hankkimalla runsaasti ostopalvelua. Asu-kasmäärän voimakas kasvu jatkuu edelleen asiakkaiden siirtyessä yksityiseltä sektorilta julkisiin palveluihin.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 %	
Tunnusluvut					
Hoitopääsaika (T3 = kolmas vapaa vastaanottoaika)					
Omatoiminta					
lääkärit avosh (pv)	31	21	21	0	0,0 %
hoitajat avosh (pv)	12	7	7	0	0,0 %
hammaslääkärit (pv)	148	60	60	0	0,0 %
suuhygienistit (pv)	61	30	30	0	0,0 %
rasitus-EKG ja sydämen UÄ (pv)	37	40	40	0	0,0 %
gastro- ja kolonoskopia (pv)	33	40	40	0	0,0 %
fysioterapeutit (pv)	22	20	20	0	0,0 %
toiminta- ja puheterapeutit (pv)	115	80	80	0	0,0 %
Ostopalvelu					
lääkärit avosh (pv)	13	21	21	0	0,0 %
hoitajat avosh (pv)	6	7	7	0	0,0 %
hammaslääkärit (pv)	49	60	60	0	0,0 %
suuhygienistit (pv)	43	30	30	0	0,0 %
Asiakaskokemus (yli 50 = hyvä, yli 75 = erinomainen, tavoite avoterveydenhuollossa yli 70)					
Omatoiminta					
avosairaanhoido	78	70	70	0	0,0 %
kuntoutus- ja erikoisvastaanotot	81	70	70	0	0,0 %
suun terveydenhuolto	77	70	70	0	0,0 %
Ostopalvelu					
avosairaanhoido	82	70	70	0	0,0 %
suun terveydenhuolto	-	70	70	0	0,0 %
Mittarit					
Etävastaanottojen osuus kaikista vastaanotoista %					
Oma toiminta					
lääkärivastaanotot	0,0	0,0	20,0	20	0,0 %
Sähköinen asiointi					
Omatoiminta					
Sähköinen oirearvio ODA kuntoutus- ja erikoisvastaanotot	476	500	500	0	0,0 %
Sähköinen esitietokaavake ODA suun terveydenhuolto	0	2 000	2000	0	0,0 %
Puhelinpalvelun vastausprosentti (vastattujen puheluiden osuus kaikista puhelunpalveluun tulleista soitoista %)					
Omatoiminta					
avosairaanhoido	84,0	80,0	80,0	0	0,0 %
kuntoutus- ja erikoisvastaanotot	79,0	80,0	80,0	0	0,0 %
suun terveydenhuolto	79,3	80,0	80,0	0	0,0 %
Ostopalvelu					
avosairaanhoido	82,1	80,0	80,0	0	0,0 %
suun terveydenhuolto	68,3	80,0	80,0	0	0,0 %

Kaupunginsairaala

Toiminnan kuvaus

Kaupunginsairaala on kaksi palveluyksikköä: osastotoiminta sekä siivoustyö ja ruokapalvelut. Kaupunginsairaala vastaa perusterveydenhuollon akuutista ja kuntouttavasta aikuispotilaiden sairaalahoidosta Jyväskylän, Hankasalmen ja Uuraisten väestölle. Lisäksi kaupunginsairaalaan kuuluu yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa toimiva 25-paikkainen kotisairaala. Vuosittain kaupunginsairaalan osastoilla on noin 9 000 osastojaksoa ja 90 000 hoitopäivää. Hoitoaika oli vuonna 2019 keskimäärin 10,2 vuorokautta. Kotisairaala on vuosittain noin 600 hoitajaksoa.

Siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluyksikön tehtävänä on tuottaa kaupunginsairaalan, terveysasemien ja ikääntyneiden palveluiden vaatima puhtaustaso ja viihtyvyys sekä tuottaa potilaan/asiakkaan hoitoon liittyviä tukipalveluita, kuten ateriahuolto, vuodehuolto, apuvälineiden pesu ja henkilökunnan suojavaatteiden tilaus. Osastoilla laitoshuoltajat myös tilaavat ja hyllyttävät potilas- ja liinavaatteet. Ikääntyneiden palveluiden yksiköissä laitoshuoltajien tehtäviin kuuluu lisäksi asukasvaatteiden pesu. Siivoustyö ja ruokapalvelut -yksikön palvelupäällikkö toimii koko Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveystalveluiden potilasturvallisuuskoordinaattorina.

Toiminnan painopistealueet

Osastotoiminta

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeeseen liittyen palliatiivista ja saattohoitoa sekä päihde- ja mielenterveyspotilaiden hoitoa kehitetään yhdessä maakunnan muiden kuntien ja sairaanhoitopiirin kanssa. Kaupunginsairaalan toiminnan kehittämisen pohjana on lean-toimintamalli, ja vuoden 2021 aikana lean-prosessejamme syvennetään ja kehitetään edelleen.

KOHTA (KOTisairaalan yhden hengen Hoidon Tarpeen Arviointi) -yksikkö aloittaa toimintansa vuoden 2020 syyskuussa. Vuonna 2021 haetaan näyttöä KOHTA-yksikön toiminnan vaikuttavuudesta.

Väestön ikääntyminen lisää muistisairauksia sairastavien potilaiden määrää sekä myös psykogeriatrisen hoidon tarvetta. Muistisairauksiin liittyvien hankalien käytösoireiden hoitoa varten kaupunginsairaalaan tarvitaan pieni psykogeriatrinen yksikkö. Kaupunginsairaala on pilotoitu 7-paikkaista psykogeriatrista yksikköä entisen päiväsaaraalan tiloissa 07/20 alkaen, ja vuoden 2021 alusta alkaen tämä toiminta siirtyy yhdelle Kyllön osastolle. Ikääntyneiden palveluihin perustettava Jokihovin erityismuistiyksikkö mahdollistaa vaikeiden käytösoireiden hoidon sairaalahoidon tarpeen päätyttyä.

Vuoden 2021 alusta lähtien entisen päiväsaaraalan tilat otetaan kotisairaalan käyttöön, ja kotisairaalaan aloitetaan hoitokeskustoiminta. Kotisairaalan ja osastojen palvelut tuoteistetaan vuoden 2021 aikana. Kaupunginsairaalaan siirytään potilaspalautteen keräämisessä samaan tekstiviestipalveluun, jonka myös sairaanhoitopiiri ottaa käyttöön.

Siivoustyö ja ruokapalvelut

Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämisen painopiste on viime vuosina ollut laiteturvallisuus, jota on viety koko sosiaali- ja terveystalveluissa määrätietoisesti ja onnistuneesti eteenpäin. Kehittäminen jatkuu kotiin lainattavien apuvälineiden ja lääkinnällisten laitteiden osalta sekä lääkintälaiterekisterin käyttöön ottamisella. Koronavirusepidemia korosti käsihygienian merkitystä, mutta jotta käsihygienian toteutuminen jatkuu edelleen hyvänä, niin auditoinnit ja käsihuuhteen kulutuksen seuranta jatkuvat. Muita kehitettäviä asioita ovat muun muassa lääkitysturvallisuus, tiedonkulku ja sairaala Novaan liittyvät turvallisuuden osa-alueet.

Prosessien yhtenäistämistä ja kehittämistä jatketaan perehdyttämisen, laadunhallinnan, pyykkihuollon ja ateriapalveluiden osalta koko palveluüksikössä. Palveluüksikössä työskentelevät tukipalveluohjaajat ovat erityisen tärkeässä roolissa prosessien kehittämisen osalta. Varahenkilöstö siirtyy toimimaan yhteisesti koko palveluüksikössä vuoden alusta ja sen toimintaa kehitetään.

Sairaala Novan toiminnan käynnistyminen muuttaa Kyllön osastojen hajautetun ruuanjaon keskiteykksi ruuanjaoksi, jolloin potilaiden ateriat tulevat jaettuna valmiina annoksina tarjottimelle tuotantokeittiöstä. Toimintamallia on pilotoitu syksystä 2020 alkaen ja sitä jatketaan edelleen. Sairaala Novan perusterveydenhuollon puhtaus-, ateria- ja tekstiilipalveluiden palvelun toteutumisen seuranta tehdään siivoustyö ja ruokapalvelut- palveluüksikön taholta.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen koronavirusepidemian vuoksi. Tämä on aiheuttanut taloudellista haastetta kaupunginsairaalan toimintaan. Osastojen potilasmäärä oli selvästi tavanomaista vähäisempi erityisesti maaliskuussa, millä on ollut vaikutusta asiakasmaksukertymään. Koronavirusepidemia on aiheuttanut lisäystä henkilöstö-, laboratorio-, suojaruste- sekä pesu- ja puhdistusainekustannuksiin.

Osastotoiminta

Väestön ikääntymisen aiheuttama sairaalahoidon tarpeen kasvu sekä erikoissairaanhoidon vähäinen sairaansijamäärä aiheuttavat haasteen kaupunginsairaalan sairaansijojen riittävydelle. Perusterveydenhuollon osastohoidon tarve lisääntyy voimakkaasti iän mukana. 18–64-vuotiailla jyvaskyläläisillä on vuodessa keskimäärin 128 hoitopäivää/1000 vastaavan ikäistä, kun yli 85-vuotiailla hoitopäiviä on keskimäärin 9724. Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä on sekä somaattisen että psykiatrisen erikoissairaanhoidon sairaansijoja väestöön suhteutettuna vähän. Potilaat siirtyvät erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon perusterveydenhuoltoon nopeasti, ja tämän vuoksi kaupunginsairaalaossa tarvitaan riittävä määrä sairaansijoja sekä laaja-alaista osaamista. Vuonna 2021 kaupunginsairaalan sairaansijamäärä pysyy ennallaan 248:ssa. Kaupunginsairaalan toiminnan kannalta on erittäin tärkeää, että jatkohoitopaikkaa jonottavien potilaiden määrä osastoilla säilyy vähäisenä, jotta sairaansijoja voidaan käyttää tehokkaasti akuuttia sairaalahoitoa tarvitsevien potilaiden hoitoon, eivätkä potilaat joudu jonottamaan jatkohoitopaikkaa keskussairaalaossa, jolloin muodostuu kitkalaskutusta. Tiiviillä yhteistyöllä ikääntyneiden palveluiden ja erikoissairaanhoidon kanssa varmistetaan potilaiden sujuvat hoitoketjut. Myös kaupunginsairaalan toimintamalleja kehitetään. Ikääntyneiden palveluihin perustettavan arviointi- ja kuntoutusyksikön ennakoidaan tuovan helpotusta kaupunginsairaalan jonotustilanteeseen. Vuonna 2022 kaupunginsairaalan sairaansijamäärää olisi mahdollista lisätä 22:lla olemassa oleviin tiloihin. Suunnitelmana on kattaa sairaansijojen lisäämisen kustannukset myymällä sairaalahoitoa.

Suurin muutos kaupunginsairaalan toiminnassa vuonna 2021 on muutto sairaala Novaan. Tuolloin 100 kaupunginsairaalan sairaansijaa siirtyy sairaala Novaan, ja kaupunginsairaalan toiminta Palokassa loppuu. Kyllön sairaalaan jäävät 148 sairaansijaa sijoitetaan viidelle osastolle. Sairaala Novassa potilaita hoidetaan modernissa sairaalassa uutta teknologiaa ja toimintamalleja hyödyntäen. Lisäksi sairaala Novassa on saatavilla laboratorio- ja röntgentutkimukset ja erikoissairaanhoidon konsultaatiot ympäri vuorokauden. Sairalahoidon kustannukset tulevat lisääntymään vuokran ja tukipalveluiden osalta sairaala Novaan muuton myötä.

Siivoustyö ja ruokapalvelut

Ikääntyneiden palveluiden laitoshuoltajat ja palveluesimies siirtyivät siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluüksikköön vuoden 2020 alusta, jonka jälkeen on otettu haltuun siirtyneiden laitoshuoltajien henkilöstöhallinnollisia asioita ja aloitettu yhtenäistämään toimintoja ja prosesseja lean-toimintamallia hyödyntäen. Ikääntyneiden palveluissa hoitohenkilöstön työaika on vapautettu ja vapautetaan jatkossakin hoitotyöhön, jolloin tukipalvelutehtävistä ateriapalvelu ja pyykkihuolto hoidetaan laitoshuoltajien taholta. Vuoden 2019-2020 AVI:n tekemien tarkastusten perusteella on lisätty ikääntyneiden palveluiden tukipalveluhenkilöstöä. Tehtäviä lisästarpeita on myös talousarviovuonna, joita pyritään

prosessien kehittämisellä ja toiminnan muutosten kautta vapautuvilla työsuhteilla hoitamaan. Keljon pitkäaikaishoidon yksiköiden ja Korpilahden hoivakodin vapautuvat laitoshuoltajat sijoittuvat muihin ikääntyneiden palveluiden yksiköihin tukipalvelutehtäviin.

Palokan sairaalan toiminnan loppuessa tammikuun 2021 lopussa viisi laitoshuoltajan vakanssia siirtyy osastotoiminnan käyttöön ja ne muutetaan sairaanhoitajan vakansseiksi, koska laitoshuoltajien työpanosta on laskettu mitoitukseen ateriapalvelun osalta. Loput Palokan sairaalassa työskennelleet laitoshuoltajat siirtyvät vapautuneisiin työsuhteisiin siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluyksikköön.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 %	
Tunnusluvut					
Hoitopäivät	93 270	90 000	90 000	0,0	0,0 %
Hoitojaksot	8 999	9 300	9 300	0,0	0,0 %
Kitkalaskutuspäivät	198	0	0	0,0	0,0 %
Palveluasumiseen/pitkäaikaishoitoon jonottavat potilaat/lkm	20	11	5	-6,0	0,0 %
Muut kunnat laskennallinen 100%:n käyttö/sairaansijoina	18,5	18,0	18,0	0,0	0,0 %
Ostetut sairaansijat laskennallinen / 100%:n käyttö	1,7	2	2	0,0	0,0 %
Hoitokeskuksen käyntimäärä	-	-	800	800,0	100,0 %
Kotisairaalan hoitajakset / lkm		600	600	0,0	0,0 %
Siivoustyön laatukselmuksel / lkm	4	8	8	0,0	0,0 %
Siivoustyön palvelukuvaukset prosentteina	80,0	100,0	100,0	0,0	0,0 %
Mittarit					
Potilastytyytyväisyys (NPS)	71	70	70,0	0,0	0,0 %
Siivoustyön ja ruokapalvelujen asiakastytyytyväisyys	4 / 5	4 / 5	4,2 / 5	0,04	5,0 %
Kuormitusprosentti	103,2	95	95,0	0,0	0,0 %
Keskimääräinen hoitoaika	10,2	9,5	9,5	0,0	0,0 %

SIVISTYSPALVELUT

Toimialan kuvaus

Sivistyspalveluiden toimiala järjestää kuntalaisille kasvatukseen ja opetukseen sekä harrastamiseen ja hyvinvointiin liittyviä palveluja. Toimialan palvelualueita ovat varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelut.

Varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat nuoriso- ja oppilashuollon palvelujen kanssa kasvun ja oppimisen edistämisen kokonaisuuden. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut toimivat yhdessä kulttuurilaitosten kanssa kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämisessä.

Sivistyksen toimialalla on kaksi lautakuntaa, sivistyslautakunta ja kulttuuri- ja liikuntalautakunta. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan ja sivistyslautakunnan alaisuudessa toimii yhteinen yksilöasiainjaosto.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

Kasvun ja oppimisen palvelut

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Toimintatulot	14 218,8	10 931,9	10 031,9	-900,0	-8,2 %
Myyntitulot	2 759,9	2 240,2	2 240,2	0,0	0,0 %
Maksutulot	6 991,2	6 475,9	5 575,9	-900,0	-13,9 %
Tuet ja avustukset	3 357,0	2 039,8	2 039,8	0,0	0,0 %
Muut toimintatulot	1 110,7	176,0	176,0	0,0	0,0 %
Toimintamenot	231 834,3	237 650,0	239 088,7	1 438,7	0,6 %
Henkilöstömenot	122 259,3	126 105,0	126 584,8	479,8	0,4 %
Palvelujen ostot	42 238,1	40 990,1	42 042,0	1 051,9	2,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 984,6	2 969,9	2 999,9	30,0	1,0 %
Avustukset	19 355,9	19 705,0	19 305,0	-400,0	-2,0 %
Muut toimintamenot	44 996,3	47 880,1	48 157,0	276,9	0,6 %
Toimintakate (sitova taso)	-217 615,5	-226 718,1	-229 056,8	-2 338,7	1,0 %

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Toimintatulot	10 472,3	9 919,6	10 069,6	150,0	1,5 %
Myyntitulot	1 023,4	862,4	962,4	100,0	11,6 %
Maksutulot	7 072,2	7 305,4	7 355,4	50,0	0,7 %
Tuet ja avustukset	650,6	249,4	249,4	0,0	0,0 %
Muut toimintatulot	1 726,1	1 502,4	1 502,4	0,0	0,0 %
Toimintamenot	52 771,9	52 490,9	52 135,3	-355,6	-0,7 %
Henkilöstömenot	23 763,4	24 315,9	24 379,4	63,5	0,3 %
Palvelujen ostot	7 930,1	7 017,2	6 397,6	-619,6	-8,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 524,0	3 569,1	3 519,1	-50,0	-1,4 %
Avustukset	1 566,3	1 625,2	1 625,2	0,0	0,0 %
Muut toimintamenot	15 988,1	15 963,6	16 214,0	250,4	1,6 %
Toimintakate (sitova taso)	-42 299,6	-42 571,3	-42 065,7	505,6	-1,2 %

Toiminnalliset tavoitteet

Kasvun ja oppimisen palvelut

1. Varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta parannetaan lisäämällä lasten osallistumisastetta varhaiskasvatuspalveluihin (osallistumisasteen tavoitetaso vuodelle 2021 80 %, tilinpäätöksen 2019 mukainen nykytaso 76,1 %). Tavoitteena on nostaa osallistumisastetta erityisesti niiden lasten osalta, joiden on todettu tutkimusten mukaan eniten hyötyvän varhaiskasvatuksesta. Yhdenvertaisuutta edistetään huomioimalla alueelliset erot ja ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja.
2. Laadukas esiopetus toteutuu lähipalveluperiaatteella kotiosoitetta lähellä olevassa päiväkodissa, päiväkotikoulussa tai koulun tiloissa, jossa on esiopetusryhmä.
3. Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas vähintään 1,64 (Arvio vuonna 2020 on 1,65 vuosiviikkotuntia/perusopetuksen oppilas).
4. Opetusryhmän laskennallinen koko vuosiluokilla 1–6 on 19,7 oppilasta/ryhmä ja vuosiluokilla 7–9 on 18,3 oppilasta/ryhmä (Talousarviovuonna 2020 laskennallinen opetusryhmän koko 1–6 vuosiluokilla on 19,4 ja 7–9 vuosiluokilla 18,1).
5. Oppilashuollon psykologi- ja kuraattorityössä aikarajat palvelujen piiriin pääsemiseksi toteutuvat kiireellisissä palveluissa 2 koulu- tai oppilaitospäivän aikana ja ei-kiireellisissä palveluissa 7 koulu- tai oppilaitospäivän aikana.
6. Koko päättöikäluokka saa perusopetuksen päättötodistuksen (Toteuma vuonna 2020 on 97,6 %).
7. Nuorisopalvelujen oman toiminnan käyntikerrat nousevat 83 000 käyntikertaan. 15–29 vuotiaista nuorista kohdennetut palvelut tavoittaa 1 100 nuorta, joista 700 etsivässä nuorisotyössä ja 400 työpajatoiminnassa. Ohjaamo-toiminnassa annetaan 4 500 ohjauskertaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

1. Kulttuuripalvelujen toiminnan kohderyhminä ovat lapset, nuoret ja ikääntyneet: 2 000 toteutettua tapahtumaa, työpajaa ja toimintoa tavoittaa 50 000 osallistujaa. Kulttuuripalvelut edistää eri-ikäisille suunnatun kulttuuritarjonnan saavutettavuutta digitaalisten palvelujen avulla ja huomioi sisällöissään monipuolisesti taiteen eri muodot: 15 striimattua tilaisuutta ja 350 työllistettyä taiteilijaa ja taidekasvattajaa taiteen eri aloilta.
2. Osallisuuspalvelut koordinoi kaupungin osallisuustyötä yhdessä laaja-alaisen osallisuusryhmän kanssa tavoitteena osallisuuden ja vuoropuhelun edistäminen asukkaiden, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken: 14 asukastilaisuutta tavoittaa 1 500 osallistujaa. Vapaaehtoistoiminnan palvelut järjestää 18 koulutusta uusille vapaaehtoisille ja välittää 1 000 vapaaehtoistehävää.

Jyväskylän kansalaisopisto

1. Kurssilaisten määrä valtiosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa laskee hieman edellisen vuoden tasosta, kurssilaisten määrän ollessa 21 500 ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän koulutuksessa kurssilaisten määrä pysyy vuoden 2020 tasolla, kurssilaisten määrän ollessa 330. Valtiosuuteen oikeuttavien oppituntien määrä pysyy vuoden 2019 tasolla, kansalaisopiston oppituntien ollessa 38 900 tuntia ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän oppituntien ollessa 3 000 tuntia.

2. Nostetaan kurssien käyttöastetta vajaiksi jääneillä kursseilla tarjoamalla kohdennetusti kurssi-
sialennuksia ja maksuttomia kurssipaikkoja. Kurssipaikkoja toimeentulotukiasiakkaille toteutuu
Kipinä-kortilla 70 kappaletta. Maksuttomia opintosetelikursseja toteutuu 20 kurssia.

Kirjastot

1. Aukiolotunnit: Kaikkien toimipisteiden aukiolotunnit yhteensä 42 000 tuntia, joista omatoimisia
aukiolotunteja 18 500 tuntia.

Käynnit: Kirjastokäyntien määrä on 2 170 000 käyntiä vuodessa, josta verkkokäyntejä on
870 000.

Museot

1. Museoiden kävijämäärätavoite on 100 000 kävijää (Jyväskylän taidemuseo 30 000, Keski-Suo-
men museo 30 000, Keski-Suomen museon erillismuseot 10 000 ja Suomen käsityön museo 30
000, tavoite vuonna 2020: 100 000 kävijää).
2. Museotyötä suunnataan erilaiset asiakkaat huomioivaan, osallisuutta ja yhdessä tekemistä vah-
vistavaan yleisötyöhön. Museopalvelujen yleisötapahtumatavoite on 200 tilaisuutta (vuonna
2020 tavoite 200). Yleisötapahtuma voi olla myös virtuaalinen tapahtuma.

Liikuntapalvelut

1. Asiakasmäärät: Uimahallien (AaltoAlvari ja Wellamo) kävijämäärien tavoitteena yhteensä
500 000, ja joista seniorikortilla käyviä 80 000. AaltoAlvarin kävijämääriin odotetaan pientä pu-
dotusta edellisvuosiin verrattuna kylpyläosan alkavan peruskorjauksen takia.
2. Tilojen käytön tehokkuus: Liikuntapalvelujen hallinnoimiin tiloihin myönnetään 120 000 vuoroa ja
10 keskeisimmän liikuntatilan käyttöaste on aukioloaikoina 85 %.

Jyväskylä Sinfonia

1. Orkesterilla on 52 konserttia ja sen koko toiminta tavoittaa 26 000 kuulijaa (2020 tavoite 52 kon-
serttia ja 26 000 kuulijaa). Konserttien täyttöastetavoite on 92 % (2020 täyttöastetavoite 92 %).
2. Orkesterin toimintaan kuuluva vuorovaikutuksellinen yleisötyö tavoittaa yhteensä 4 000 osallis-
tujaa (2020 tavoite 4 000 osallistujaa).

Jyväskylän kaupunginteatteri

1. Kaupunginteatterilla on tavoitteena tuottaa kahdeksan ensi-iltaa, neljä päänäyttämöllä ja neljä
pienellä näyttämöllä. (Vuonna 2020 ensi-iltoja on seitsemän, neljä päänäyttämöllä ja kolme pie-
nellä näyttämöllä.)
2. Kaupunginteatterin kokonaiskävijämäärätavoite on 62 000 katsojaa ja näyttämöiden täyttöaste
on 72 %. Vuonna 2020 kokonaiskävijämäärätavoite on 62 000 ja päänäyttämön täyttöaste 72 %.
Yleisötyön tavoite laskee hieman vuoden 2020 tasosta yleisötyön henkilöresurssien pienenty-
essä.

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

1. Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia terveeseen kasvuun ja hyvään oppimiseen.

Kasvun ja oppimisen palvelut:

- Nuorten kohtaamiset koulunuorisotyössä (mittari: kohtaamiset)
- Lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen
- Poissaolojen määrä/oppilas perusopetuksessa

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut:

Museot

- Alle 18-vuotiaiden yksittäisten kävijöiden museokäynnit (mittari: kävijämäärä)
- Kulttuurikompassin mukaiset museokäynnit ja muut päiväkotiryhmien, koululaisten ja opiskelijoiden opintokäynnit museoissa (mittari: ryhmien määrä ja osallistujien määrä)

Kaupunginteatteri

- Nuorten ryhmä Backstage Group 15–20-vuotiaille (mittareita: osallistujamäärä, tapaamiskerrat, toteutuneet tilaisuudet, tavoitettu yleisömäärä, yhteistyökumppaneiden määrä).
- Lasten ja nuorten kesäleirit (mittareita: osallistujamäärä, tapaamiskerrat, toteutuneet tilaisuudet, tavoitettu yleisömäärä).
- Teatteriseikkailu (mittareita: osallistuneet koulut ja osallistujamäärä, toteutuneet tilaisuudet).
- Koko perheen teatteriesitykset ja lastentapahtumat (mittareita: katsojamäärä, toteutuneet esitykset).

Kirjastopalvelut

- monipuolisen lukutaidon koulutuksiin (mm. kirjavinkkauksiin ja lukuneuvontaan) osallistuneiden lasten määrä

Jyväskylä Sinfonia

- Lapsille ja nuorille suunnatut sisällöt. (Mittareita: kuulijamäärä, tapahtumien määrä)

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

- Lapsille ja nuorille suunnatut tapahtumat, työpajat ja muut toiminnot: Lasten Lysti, kulttuuri-neuvola, varhaiskasvatuksen kulttuuriohjelma, päivähoidon Lysti, Kompassi (mittareita: tilaisuuksien määrä, osallistujamäärä)

Liikuntapalvelut

- Kehitämme liikkumisolosuhteita, jolla myönteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten terveellisten elämäntapojen edistämiseen. Lasten ja nuorten kävijämäärien osuus suhteessa uimahallien kokonaiskävijämääriin.
- Kehitämme soveltavaa lasten ja nuorten liikuntaa osana Liikuntatieteellisen seuran koordinoimaa hanketta erityisliikunnanohjaaja - kohti soveltavan liikunnan kehityskumppanuutta. Tavoitteena on luoda uusia yhteistyöverkostoja ja vahvistaa soveltavan liikunnan asemaa eri sektoreilla Jyväskylässä. Lisäksi tavoitteena on, että Jyväskylässä soveltavan liikunnan osaajia on enemmän ja toimintarajoitteisten lasten ja nuorten määrä liikunta- ja urheilupalvelujen käyttäjissä lisääntyy.

2. Vahvistamme Jyväskylän vetovoimaisuutta kansainvälisenä kulttuuri-, tapahtuma- ja matkailukaupunkina.

Kasvun ja oppimisen palvelut:

- Kansainvälisten yhteistyöprojektien lukumäärä perusopetuksessa

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut:

Museot

- Laadukkaat museotilat ja näyttely- ja tapahtumatuotanto houkuttelevat matkailijoita (mittari: kansainväliset kävijät, kävijämäärä)
- Käynnistetään Alvar Aalto -museon peruskorjauksen ja Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -museon välisen nivelosan toteuttaminen 2021–2023. Samalla luodaan museokeskuksen toimintakonsepti. (mittari: toteutuu/ei toteudu)
- Jyväskylän kulttuuri- ja taidekeskuksen suunnittelu jatkuu ydinkeskustassa Jyväskylän sydän-hankkeen edetessä. (mittari: toteutuu/ei toteudu)

Kaupunginteatteri

- Englannin ja venäjän kielellä tekstitettyjä esityksiä yhteistyössä Visit Jyväskylän kanssa (mittareita: toteutunut/ei toteutunut, esitysten määrä, yleisömäärä).
- Kansainvälinen taiteellinen yhteistyö ja vierailutoiminta (mittareita: toteutunut/ei toteutunut).
- Kansainvälisesti tunnetun arkkitehdin suunnitteleman teatterirakennuksen toteutunut peruskorjaus houkuttelee kansainvälisiä vierailijoita (mittareita: toteutunut/ei toteutunut).

Jyväskylä Sinfonia

- Korkeatasoiset konserttimusiikin sisällöt ja esiintyjävieraat. (mittareita: ulkomaisten esiintyjävieraiden määrä, kansainväliset kävijät)

3. Hyödynnämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia

Kasvun ja oppimisen palvelut:

- Nuorisopalveluiden digitaalisessa nuorisotyössä kohdatut nuoret (mittari: osallistujamäärä)
- Käytössä olevien laitteiden määrät/opettaja tai oppilas/lapsi
- Uusien laitteiden hankinnat/leasingit suhteessa työntekijöiden ja oppilaiden/lasten määriin
- Digitalisaation liittyviin koulutuksiin osallistuneiden määrät (sapista)

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut:

Museot

- Museoiden uuden kokoelmanhallintajärjestelmän käyttö ja museoiden aineistojen julkaiseminen Finnassa (mittari: julkaistujen aineistojen määrä vuodessa)

Kaupunginteatteri

- Viestinnän ja markkinoinnin digitaaliset alustat (mittarit: kävijämäärät, klikkaukset, sähköisesti ostetut liput).
- Digikoulutukseen osallistunut henkilökunta (mittareita: osallistujamäärä, toteutuneiden koulutusten määrä).
- Teatterin peruskorjauksen yhteydessä henkilökunnan lisääntynyt digiosaaminen ja digilaitteiston päivitys (mittareita: toteutunut/ei toteutunut).

Kirjastot

- kirjastojen e-aineistojen käyttökerrat/vuosi

Jyväskylä Sinfonia

- Digitaalisten viestintä- ja markkinointikanavien tehokas hyödyntäminen. (Mittarit: sosiaalisen median seuraajien ja internet-sivujen kävijöiden määrä ja kehitys)

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

- Eri-ikäisille suunnatun kulttuuritarjonnan saavutettavuuden edistäminen digitaalisten palvelujen avulla (mittari: striimatut esitykset)

Liikuntapalvelut

- Tilavaraustoimintoja kehitetään digitalisoimalla vakiovuorojen haku- ja jakoprosessia, jolla helpotetaan asiakkaiden vuorohakemuksen jättämistä. Toimintoja parantamalla pystytään haetut vuorot kohdentamaan tarkemmin niihin soveltuviin harrastustiloihin sekä lyhentämään käsittelyaikaa.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Kasvun ja oppimisen säästötoimenpiteet

1 000 euroa

TA 2021

TA 2022

Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto

1. Varhaiskasvatuksen Daisy-lisenssiä luopuminen

Tulot		
Menot	-50,0	
Nettovaikutus	50,0	0,0

2. Yhteistoimintamenettelyssä päätetyt henkilöstövaikuttaiset sopeutuskeinot

Tulot		
Menot	-150,0	
Nettovaikutus	150,0	0,0

Varhaiskasvatuksen palvelualue

3. Palveluntarpeen supistaminen syntyvyyden laskiessa

Tulot		
Menot	-425,0	-735,0
Nettovaikutus	425,0	735,0

4. Kesäajan ja yleisten loma-aikojen järjestelyt.

Tulot		
Menot	-680,0	
Nettovaikutus	680,0	0,0

5. Käyttöasteen nosto 90 %.

Tulot		
Menot	-80,0	
Nettovaikutus	80,0	0,0

6. Vuorohoidon keskittäminen ja rahan maksettavista ilta- ja yövuorokorvauksista luopuminen

Tulot		
Menot	-220,0	-80,0
Nettovaikutus	220,0	80,0

7. Kerhotoiminnan ja perhepuistojen toiminnan supistaminen palvelujen kysynnän mukaiseksi

Tulot		
Menot	-140,0	
Nettovaikutus	140,0	0,0

Perusopetuksen palvelualue

8. Saarenmaan koulun lakkauttaminen

Tulot		
Menot	-80,0	
Nettovaikutus	80,0	0,0

9. Koulukuljetusten optimointijärjestelmän käyttöönotto

Tulot		
Menot	-50,0	
Nettovaikutus	50,0	0,0

10. Esimerkkiruokailun uudelleenjärjestelyt

Tulot		
Menot	-100,0	
Nettovaikutus	100,0	0,0

11. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksualennusten ja – vapautusten poisto

Tulot		
Menot	-200,0	
Nettovaikutus	200,0	0,0

12. Mankolan koulun vuosityöaikakokeiluun varatusta lisämäärärahasta luopuminen 1.8.2021 alkaen

Tulot		
Menot	-50,0	-70,0
Nettovaikutus	50,0	70,0

13. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen ohjaajaresurssi päiväkotikouluissa

Tulot		
Menot	-30,0	
Nettovaikutus	30,0	0,0

14. Kesäjälkkärin toimintamallin muutos

Tulot		
Menot	-50,0	
Nettovaikutus	50,0	0,0

1 000 euroa		TA 2021	TA 2022
15. Yhteistoimintamenettelyssä päätetyt henkilöstövaikutteiset sopeutuskeinot	Tulot		
	Menot	-250,0	
	Nettovaikutus	250,0	0,0
16. Uinnin- ja kulttuuriopetuksen säästötoimenpiteet	Tulot		
	Menot	-50,0	
	Nettovaikutus	50,0	0,0
17. Lukio toiminnan tuen vähentäminen	Tulot		
	Menot	-400,0	
	Nettovaikutus	400,0	0,0
18. Nuorisopalvelujen toiminnan sopeutus	Tulot		
	Menot	-200,0	
	Nettovaikutus	200,0	0,0
Kasvun ja oppimisen säästötoimenpiteiden vaikutus yhteensä	Tulot	0,0	0,0
	Menot	-3 205,0	-885,0
	Nettovaikutus	3 205,0	885,0

Talousarviokehityksen säästötoimenpiteiden lisäksi talousarvioesitykseen sisältyy toiminnan lisäyksiä yhteensä 1 950 000 €;

- Opettajien ja koulunkäynninohjaajien puhelinten ja dataliittymien hankinta 210 000 €
- Syksyllä 2020 aloittavat perusopetuksen opetusryhmät sekä ta- ja aut-ryhmät (keväen 2021 osuus) 530 000 €
- Syksyllä 2021 aloittavat perusopetuksen opetusryhmät (syksyn 2021 osuus) 190 000 €
- Jyväskyläläisoppilaiden maksuosuudet muilta kunnilta (tilinpäätöksen 2019 vaikutukset) 400 000 €
- Koulunkäynninohjaajien henkilöstömenot (tilinpäätöksen 2019 vaikutukset) 300 000 €
- Oppilashuollon palveluntarpeen lisäys 220 000 €
- Tuen kehittämissuunnitelma 55 000 €.

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Varhaiskasvatuksen Daisy-lisenssistä luopuminen

Varhaiskasvatuksen palvelualueen siirtyessä käyttämään uutta TietoEdu-toiminnanohjausjärjestelmää luovutaan Daisy-asiakassovelluksesta kokonaan.

2. Yhteistoimintamenettelyssä päätetyt henkilöstövaikutteiset sopeutuskeinot

Hallinnon ja talouden vastuita selkeytetään toimialajohtajan alaisuudessa ja johdon tukea järjestellään. Kehitystoiminnan koordinoitua vahvistetaan. Hallinnon järjestely aiheuttaa roolien ja tehtäväkuvien muutoksia sivistyspalvelujen hallinnossa.

3. Palveluntarpeen supistaminen syntyvyyden laskiessa

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen 2020 perusteella varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten määrä pysyi likimain samana vuoteen 2019 nähden ja sen arvioidaan kääntyvän lähivuosiin laskuun, vaikka yhä suurempi osa ikäluokasta on palvelujen piirissä. Henkilöstöä siirtyy tarvittaessa yksiköstä toiseen ja uusia työntekijöitä rekrytoidaan vain lasten palveluntarvetta vastaava määrä. Palvelujen kysynnän salliessa luovutaan epätarkoituksenmukaisista ti-

loista, tilapäisistä ratkaisuista ja vuokrattavista palvelurakennuksista. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tavoite yhtenäisen opinpolun toteutumisesta mahdollistaa esiopetusikäisten sijoittamisen niiden koulujen tiloihin, joissa lasten koulunkäynti jatkossa alkaisi.

4. Kesäajan ja varhaiskasvatuksen yleisten loma-aikojen järjestelyt

Kesäaikana ja varhaiskasvatuksen yleisinä loma-aikoina käytössä olevat maksuhyvitykset vaikuttavat niin, että huoltajat järjestävät itse lasten hoidon. Kesäkuukausien maksuhyvityskäyttöä laajennetaan elokuun loppuun saakka. Lasten läsnäolojen vähentyessä henkilökuntaa ja auki olevia päiväkotiteja tarvitaan huomattavasti vähemmän. Varhaiskasvatus keskitetään alueellisesti auki oleviin suurimpiin päiväkotiteihin. Määräaikaisia työntekijöitä ei pääsääntöisesti palkata ajalla 1.6.–31.8. Vakituisten henkilöstön vuosilomat keskitetään ja palkattomia työlomia myönnetään kesäajalle ja varhaiskasvatuksen muille loma-ajoille. Vakituisten työntekijöiden lyhyet lomautukset ovat mahdollisia kesäaikana ja yleisinä varhaiskasvatuksen loma-aikoina. Varattujen hoitopaikkojen perumisesta johtuva käyttöasteen alaisuus on ollut merkittävää varhaiskasvatuksen loma-aikoina. Perumisten vähentämiseen ja käyttöasteen nostamiseen mietitään keinoja.

5. Käyttöasteen nosto 90 %

Varhaiskasvatuksen mitoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa (asetuksen 1 §:n muuttaminen 1586/2019). Laskettaessa varhaiskasvatuksen lain tarkoittamaa mitoitusta kyse on käyttöasteesta, joka voi olla päivätasolla korkeintaan 100 %. Käyttöaste on päivän aikana läsnä olleiden laskennallisten lasten ja resurssihenkilöstön määrällinen suhde. Päiväkotien välillä on ollut vaihtelua käyttöasteissa 60–80 %. Nostamalla käyttöastetta yhdenvertaisesti kaikissa päiväkodeissa lähelle 90 % taataan varhaiskasvatuspaikkojen täysimittainen ja lasten palveluntarpeita vastaava käyttö.

6. Vuorohoidon keskittäminen ja rahana maksettavista ilta- ja yövuorokorvauksista luopuminen

Jyväskylässä vuorohoidon järjestetty yhdeksässä päiväkodissa lähialueittain, joista Tapiolan päiväkotite on ainoa ympäri vuorokauden ja pyhäpäivinä toimiva vuorohoitoyksikkö. Vuorohoidon tarvitsevien lasten lukumäärä on vaihdellut eri vuosina vuorohoitopäiväkotiteiden välillä. Vuorohoidon järjestäminen tuottaa lisäkustannuksia. Henkilökuntaa tarvitaan aamu-, ilta- ja yövuoroihin yksittäistenkin lasten hoidontarpeen vuoksi. Vuorohoitoyksiköiden uudelleen organisoinnilla voidaan luopua 1–2 vuorohoitoyksiköstä ja säästää henkilöstökustannuksissa 2–4 henkilötyövuotta. Toimintavuonna 2019–2020 henkilökunnalta saadun palautteen mukaan työaikapankista on hyviä kokemuksia, joten ilta- ja yötyölisät toivotaan korvattavan aikana.

7. Kerhotoiminnan ja perhepuistojen toiminnan supistaminen palvelujen kysynnän mukaiseksi

Avoimista varhaiskasvatuspalveluista on lakkautettu vajaakäyttöiset kerhoryhmät ja perhekahvilat. Henkilökuntaa on siirretty päiväkotiteiden avoimiin tehtäviin. Toimintaa keskitetään jatkossa alueille, joissa sille on todellinen tarve ja osallistumisaste on korkea.

8. Saarenmaan koulun lakkauttaminen 1.8.2020 alkaen

Kaupunginvaltuusto päätti 27.4.2020 kokouksessaan Saarenmaan koulun lakkauttamisesta 1.8.2020 alkaen. Koulun lakkauttamisesta aiheutuvat säästöt kohdentuvat näin ollen kahdelle vuodelle. Vuodelle 2021 kohdentuva osuus säästöistä on noin 80 000 euroa. (Kustannussäästö vuodessa 174 000 €.)

9. Koulukuljetusten optimointijärjestelmän käyttöönotto

Perusopetuksen koulukuljetukset suunnitellaan järjestelmän avulla nykyistä tehokkaammin kokonaisuus paremmin huomioiden, jolloin koulukuljetusten kustannukset pienenevät. Järjestelmä helpottaa mm. kuljetuslaskujen tarkastusta ja kuljetusasioita hoitavien tehtäviä, koska (taksi)kuljetuksiin liittyvät tiedot löytyvät yhdestä järjestelmästä ja yhteydenpito oppilaiden huoltajiin sekä liikenneoitsijoihin voidaan suorittaa valtaosin järjestelmän kautta.

Optimointijärjestelmän käyttöönoton säästöpotentiaalin arvioidaan olevan vuositasolla noin 10–15 % kuljetuskustannuksista.

10. Esimerkkiruokailun uudelleenjärjestelyt

Oppilailla on oikeus turvalliseen ja terveelliseen kouluruokailuun jokaisena koulupäivänä. Tästä huolehditaan kouluissa järjestämällä ravitseva kouluruokailu sekä ruokailutilanteeseen ohjaus. Kouluruokailu on myös oppimistilanne, josta syystä opettajat voivat toimia esimerkkiruokailijoina. Ryhmän ohjauksesta ruokailutilanteessa vastaa pääsääntöisesti ruokailua edeltävän oppitunnin opettaja. Ohjatessaan ja valvoessaan ruokailutilannetta toimii opettaja esimerkkiruokailijana ja on näin ollen oikeutettu luontaisetuateriaan. Esimerkkiruokailun kustannukset ovat perusopetuksessa noin 480 000 euroa vuodessa. Mahdollistamalla esimerkkiruokailun uudelleenjärjestelyt vuosiluokkien 7–9 osalta, olisivat kustannussäästöt noin 100 000 euroa vuodessa.

11. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksualennusten ja -vapautusten poistaminen

Maksualennusten ja -vapautusten osalta siirtyminen entiseen käytäntöön, jossa perheet voivat saada em. huojennukset lastensuojelun ja toimeentulotuen kautta sosiaalipalveluista ja Kela:sta, vähentäisi opetuksen kustannuksia 200 000 euroa. Pienituloisilla ei ole jatkossa mahdollisuutta saada tukea Jälkkäriin toimintamaksuun, mikäli he eivät ole oikeutettuja toimeentulotukeen. Pienituloisuuden perusteella toimintamaksun puolittamisen poistaminen koskettaa erityisesti pienituloisia yksinhuoltajia, opiskelijoita tai pienipalkkaisia perheitä. Myös toimeentulotukiasiakkaiden kohdalla maksuhyvitys saattaa jäädä huomattavasti pienemmäksi, sillä Kela katsoo tuloja kokonaisuudessaan.

12. Mankolan koulun vuosityöaikakokeiluun varatusta lisämäärärahasta luopuminen 1.8.2021 alkaen

Mankolan yhtenäiskoulu on ollut lukuvuodesta 2019–2020 alkaen mukana valtakunnallisessa vuosityöaikakokeilussa. Kokeilu kestää kolme vuotta ja kokeilun on määrä päättyä lukuvuoden 2021–2022 lopussa. Sopimus kokeiluun osallistumisesta on tehty Jyväskylän kaupungin ja Opettajien ammattijärjestön kesken. Vuosityöaikakokeilua varten talousarvioon on varattu erillinen 120 000 euron määräraha mahdollisten lisääntyvien henkilöstökulujen kattamiseksi. Kokeilun aikana on selvinnyt, että lisämäärärahalle henkilöstökuluja varten ei ole tarvetta.

13. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen ohjaajaresurssi päiväkotikouluissa

Päiväkotikoulujen yhteinen (varhaiskasvatus/perusopetus) ohjaajaresurssi mahdollistaa ohjaajaresurssin liikuttelun nykyistä joustavammin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä. Vaikutus noin 2,5 henkilötyövuotta.

14. Kesäjälkkäriin toimintamallin muutos

Kesä-Jälkkäri-toimintaan kohdistettava sopeuttamistarve rajoittaa toiminnan järjestämistä huomattavasti. Kesä-Jälkkäriä on järjestetty kesäkuun ajan klo 8–16 ja kohderyhmänä ovat olleet 1–4-luokan oppilaat. Toiminta ei ole kunnille lakisääteistä ja kunta saa päättää siitä perittävistä toimintamaksuista.

Kesä-Jälkkäri-toiminnan järjestäminen sopeuttamistarpeen mukaisesti edellyttää yhteistyötä palveluntuottajien kanssa ja toiminnan luonne on enemmän harrastetoiminnan kaltaista. Toiminnan järjestämispaikat ja aukioloajat suunnitellaan uudenlaisen harrastetoiminnan mukaisesti. Kesätoiminnassa kartoitetaan myös yhteistyömahdollisuudet muiden palvelualueiden kanssa. Mikäli opetus ei itse järjestä kesätoimintaa, ei koulunkäynnin ohjaajien resurssia tähän toimintaan tarvita.

15. Yhteistoimintamenettelyssä päätetyt henkilöstövaikutteiset sopeutuskeinot

Koulujen loma-aikoina toteutetut lomautukset johtaisivat mm. siihen, että KoVa-tehtäviä jäisi kouluilla tekemättä. Koulunkäynnin ohjaajat ovat kesäisin järjestäneet Kesä-Verttiä ja Kesä-Jälkkäriä. Jälkkäriin ja Verttiin vastuuhjaajien lomauttaminen johtaisi siihen, että huoltajat eivät saisi vastuuhjaajilta vastauksia mahdollisiin kysymyksiinsä ennen koulun alkua. Joitakin koulunkäynnin ohjaajia on ollut myös lisäksi päiväkoteissa erityisavustajan tehtävissä.

16. Uinnin- ja kulttuuriopetuksen säästötoimenpiteet

Uinninopetukseen kohdistuvat säästöt vaikuttaisivat annettavan uinninopetuksen määrään vähentäen tunteja nykyisestä noin 30 %. Vuosiluokkien 1–9 aikana oppilaalla on noin 29 tuntia uinnin opetusta. Säästötoimenpide vähentäisi opetuksen määrän noin 20 tuntiin.

Kulttuuriopetuksen kustannukset ovat perusopetuksessa muodostuneet lähes kokonaan kuljetuskustannuksista kulttuurikohteisiin. Säästötoimenpide vähentäisi koulujen retkiä kulttuurikohteisiin noin 25 % ja tarkoittaa kahden ikäluokan kulttuuriretkien peruuntumista. Kulttuuriopetus-suunnitelmaan liittyvä toiminta loppuu tältä osin myös taidelaitoksissa.

17. Lukiotoiminnan tuen vähentäminen

Vastaa kurssimäärän vähennyttä 120 kurssin verran, on noin 5,7 prosenttia kursseista, 6 henkilötyövuotta.

18. Nuorisopalvelujen palveluverkon sopeuttaminen

Nuorisopalveluissa tarkastellaan palveluyksikön tila- ja henkilöstötarvetta sekä toimintakustannuksia koko palvelutarjonnan osalta siten, että se saadaan sopeutettua asetettuun säästötavoitteeseen. Vaikutus 2 henkilötyövuotta sekä noin 10 % vähennys tilakustannuksista.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden säästötoimenpiteet

1 000 euroa

TA 2021

TA 2022

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

1. Henkilöstötoimenpiteet, tilakustannusten tarkastelu ja avustuskokonaisuuden uudelleentarkastelu

Tulot		
Menot	-50,0	
Nettovaikutus	50,0	0,0

Kansalaisopisto

2. Maksutuottotavoitteen nostaminen syksystä 2021 alkaen

Tulot	30,0	
Menot		
Nettovaikutus	30,0	0,0

3. Henkilöstötoimenpiteet

Tulot		
Menot	-20,0	
Nettovaikutus	20,0	0,0

4. Hankintojen entistä tarkempi harkinta

Tulot		
Menot	-20,0	
Nettovaikutus	20,0	0,0

Kirjastot

5. Palveluorganisaation kehittäminen ja eläkepoistuman hyödyntäminen

Tulot		
Menot	-100,0	
Nettovaikutus	100,0	0,0

Museot

6. Suomen käsityön museon tulotavoitteen korotus

Tulot	20,0	
Menot		
Nettovaikutus	20,0	0,0

7. Museopalveluiden käyttömenojen vähennys

Tulot		
Menot	-30,0	
Nettovaikutus	30,0	0,0

Liikuntapalvelut

8. Tulotavoitteen nosto

Tulot	100,0	
Menot		
Nettovaikutus	100,0	0,0

9. Palveluorganisaation kehittäminen

Tulot		
Menot	-200,0	
Nettovaikutus	200,0	0,0

10. Palveluverkkoon liittyvät ratkaisut; toimintojen keskittäminen ja karsiminen, vertailut oman toiminnan, ostopalvelujen ja ulkoistamisen välillä

Tulot		
Menot	-80,0	
Nettovaikutus	80,0	0,0

Jyväskylä Sinfonia

11. Jyväskylä Sinfonian soittajiston kokoonpanon tarkastelu

Tulot		
Menot	-50,0	
Nettovaikutus	50,0	0,0

Jyväskylän kaupunginteatteri

12. Kaupunginteatterin tuotantoihin kohdistuvat säästötoimenpiteet

Tulot		
Menot	-50,0	
Nettovaikutus	50,0	0,0

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden säästötoimenpiteiden vaikutus yhteensä

Tulot	150,0	0,0
Menot	-600,0	0,0
Nettovaikutus	750,0	0,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Henkilöstötoimenpiteet, tilakustannusten tarkastelu ja avustuskokonaisuuden uudelleentarkastelu (Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut)

Osallisuus ja vapaaehtoistoiminnan sisäisen rekrytoinnin toteuduttua 1 htv säästö, n. 40 000 € tai lomautukset yhteensä 1 htv/vuosi 2021–2022 ja pysyvä eläkepoistuman hyödyntäminen 2023.

Toimistotilojen tiivistäminen noin 10 000 € säästöä vuosi.

Kulttuurin avustussopimukset arvioidaan vuoden 2021 käyttösuunnitelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa 2020.

2. Maksutuottotavoitteen nostaminen syksystä 2021 alkaen (Kansalaisopisto)

Kurssimaksujen hinnoittelun tarkistaminen syksyllä 2021 lukuvuodelle 2021–2022. Hinnoittelua tarkasteltu ed. kerran syksyllä 2019. Sopimuskuntalaskutuksen hinnoittelun tarkistaminen. (+30 000 €).

3. Henkilöstötoimenpiteet (Kansalaisopisto)

Eläkepoistuman hyödyntäminen (vaikutus tuntiopetuskustannuksiin). Käsityöneuvontatoiminnan kehittäminen: omatoimikäytön lisääminen ja palveluajan supistaminen eläköitymisen yhteydessä (syksy 2021). (Vaikutus yht. -20 000 €.)

4. Hankintojen entistä tarkempi harkinta (Kansalaisopisto)

Suurempien hankintojen vielä varhaisempi ennakointi ja aikataulut.

5. Palveluorganisaation kehittäminen ja eläkepoistuman hyödyntäminen (Kirjastot)

Osa kirjastojen palveluajasta muutetaan omatoimiseksi palveluajaksi, mikä mahdollistaa henkilöstökustannusten vähentämisen eläkepoistumaa hyödyntämällä.

6. Suomen käsityön museon tulotavoitteen korotus (Museot)

Vuonna 2020 museoiden valtionosuusuudistus aiheutti muutoksen Suomen käsityön museon tulotavoitteeseen. Vuonna 2021 museon tulotavoitetta nostetaan 20 000 €.

7. Museopalveluiden käyttömenojen vähennys (Museot)

Vuonna 2020 Keski-Suomen museon kokoelmahallintajärjestelmän käyttöönottoon lisätty 25 000 € vähennetään käyttömenoista. Jyväskylän taidemuseon ja Suomen käsityön museon käyttömenoista vähennetään kummaltakin museolta 2 500 €. Museopalveluiden käyttömenovähennys yhteensä 30 000 €.

8. Tulotavoitteen nosto (Liikuntapalvelut)

Liikuntapalvelujen tulotavoitetta nostetaan 100 000 € vuodessa, joka kohdennetaan hinnaston hyväksymisen yhteydessä alkuvuodesta 2021. Liikuntapalvelujen sopimukseen tullaan tekemään hintatason tarkastuksia sekä junioreiden harjoitusvuorojen maksullisten tilojen määrää tullaan lisäämään (esimerkkinä yleisurheilualueet). Junioreiden harjoitusvuoroista on vuonna 2020 ollut maksullisia 40 prosenttia ja prosenttiosuutta tullaan nostamaan 50 prosenttiin vuonna 2021.

9. Palveluorganisaation kehittäminen (Liikuntapalvelut)

Liikuntapalvelujen ydintehtäviä ja -tavoitteita on tarpeen täsmentää ja selkeyttää. Organisaatio tarkastelu tehdään liikuntapalveluverkkoselvitystyön yhteydessä. Samalla arvioidaan organisaatio- ja henkilöstörakenteeseen tehtävät muutokset. Tavoitteena on joustava organisaatorakenne ja oikein mitoitettu henkilöstörakenne, jotka tukevat palvelutehtävien ja -tavoitteiden saavuttamista mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Tavoitteena on myös, että henkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä tehtäväkuvien selkeyttäminen ja rajaaminen vastaamaan paremmin palveluyksikön tavoitteiden toteuttamista. Lisäksi tavoitteena on johtamisen ja esimiestyön vaikuttavuuden parantaminen, toiminnallisen ja tuottavan työn vahvistaminen, työ- ja toimintatapojen tehostaminen ja sitä kautta kustannussäästöjen saavuttaminen. Hallitun organisaatorakenteen uudistamisen tarkoituksena on varmistaa työyhteisön tarkoituksenmukaisuus tuleville vuosille. Tavoitteena on 200 000 € henkilöstökustannussäästöt.

10. Palveluverkkoon liittyvät ratkaisut; toimintojen keskittäminen ja karsiminen, vertailut oman toiminnan, ostopalvelujen ja ulkoistamisen välillä (Liikuntapalvelut)

Liikuntapalveluissa toteutetaan laaja-alainen palveluverkkoselvitystyö, jossa tarkastellaan ja arvioidaan vaihtoehtoisia liikuntapalvelujen järjestämistapoja ja -malleja ja sen pohjalta tehdään oman palvelutuotannon ja ostopalvelutuotannon välistä kustannustehokkuus- ja palveluvaikuttavuusvertailua. Tavoitteena on verkkoselvityksen avulla selkeyttää liikuntapalvelujen tuottamat ydinpalvelut ja kirkastaa yhteistyössä tuotettavien palvelujen rajapinnat. Tavoitteena on liikuntapalvelujen tuottaminen ja järjestäminen laadukkaasti, tasa-arvo-, ympäristö- ja saavutettavuusnäkökohdat huomioiden.

Arvioitavia ja selvitettäviä kokonaisuuksia tai toimintoja ovat: liikuntapaikkaverkon mitoitus/laajuus; liikuntapaikkojen hoito; liikuntakiinteistöjen ja piha-alueiden kunnossapito ja laitetekniikka; siistintä; tavoitteena on 80 000 € kustannussäästöt vuodelle 2021.

11. Jyväskylä Sinfonian soittajiston kokoonpanon tarkastelu

Jätetään uusi kontrabassovakanssi väliaikaisesti täyttämättä. Vähennetään konserttikohtaisesti kiinnitettävien muusikkoavustajien käyttöä. Kustannussäästö 50 000 €.

12. Kaupunginteatterin tuotantoihin kohdistuvat säästötoimenpiteet

Tuotantojen kokonaisbudjettien tarkastukset ja materiaalisäästöt. Materiaalien kierrättämistä tehostetaan ja tulevien näytelmien kokoluokkaa supistetaan, joka tuo kustannussäästöä 10 000 €. Tuntityöntekijöiden tarkennettu käyttö. Produktioiden kokoluokka määrittää tuntityöntekijöiden tarpeen tekniikassa. Produktioiden supistuessa myös tuntityöntekijöiden tarve vähenee. Kustannussäästö 10 000 €.

Tuotantojen uudelleenlämmitys. Vuonna 2021 lämmitetään kaksi aiemmin toteutettua tuotantoa. Kustannussäästö 30 000 €.

Määrärahan jakautuminen palvelualueittain

Kasvun ja oppimisen palvelut

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Yhteiset palvelut ja hallinto	1 972,1	1 332,6	1 332,6	0,0	0,0 %
Varhaiskasvatus	7 061,9	6 474,9	5 574,9	-900,0	-13,9 %
Perusopetus	5 184,8	3 124,4	3 124,4	0,0	0,0 %
Toimintatulot yhteensä	14 218,8	10 931,9	10 031,9	-900,0	-8,2 %
Yhteiset palvelut ja hallinto	8 290,5	8 440,9	7 384,9	-1 056,0	-12,5 %
Varhaiskasvatus	88 716,2	94 235,1	94 826,5	591,4	0,6 %
Perusopetus	134 827,6	134 974,0	136 877,3	1 903,3	1,4 %
Toimintamenot yhteensä	231 834,3	237 650,0	239 088,7	1 438,7	0,6 %
Yhteiset palvelut ja hallinto	-6 318,4	-7 108,3	-6 052,3	1 056,0	-14,9 %
Varhaiskasvatus	-81 654,3	-87 760,2	-89 251,6	-1 491,4	1,7 %
Perusopetus	-129 642,8	-131 849,6	-133 752,9	-1 903,3	1,4 %
Toimintakate yhteensä	-217 615,5	-226 718,1	-229 056,8	-2 338,7	1,0 %

Palvelualuekohtainen tulojen ja menojen sitovuus käyttösuunnitelmiseen päätetään sivistyslautakunnan käyttösuunnitelmassa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	268,3	158,7	158,7	0,0	0,0 %
Jyväskylän kansalaisopisto	1 553,7	1 545,5	1 575,5	30,0	1,9 %
Kirjastot	523,1	511,1	511,1	0,0	0,0 %
Museot	613,9	191,8	211,8	20,0	10,4 %
Liikunta	5 605,9	5 900,7	6 000,7	100,0	1,7 %
Jyväskylä Sinfonia	446,2	374,4	374,4	0,0	0,0 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	1 461,3	1 237,4	1 237,4	0,0	0,0 %
Toimintatulot yhteensä	10 472,3	9 919,6	10 069,6	150,0	1,5 %
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	4 120,5	4 032,6	3 856,8	-175,8	-4,4 %
Jyväskylän kansalaisopisto	4 690,8	4 728,5	4 721,3	-7,2	-0,2 %
Kirjastot	8 943,0	9 071,0	9 079,2	8,2	0,1 %
Museot	5 454,2	5 594,0	5 647,0	53,0	0,9 %
Liikunta	20 191,8	20 110,6	19 932,3	-178,3	-0,9 %
Jyväskylä Sinfonia	3 228,8	3 184,7	3 151,3	-33,4	-1,0 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	6 142,7	5 769,5	5 747,4	-22,1	-0,4 %
Toimintamenot yhteensä	52 771,9	52 490,9	52 135,3	-355,6	-0,7 %
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	-3 852,2	-3 873,9	-3 698,1	175,8	-4,5 %
Jyväskylän kansalaisopisto	-3 137,1	-3 183,0	-3 145,8	37,2	-1,2 %
Kirjastot	-8 419,9	-8 559,9	-8 568,1	-8,2	0,1 %
Museot	-4 840,3	-5 402,2	-5 435,2	-33,0	0,6 %
Liikunta	-14 586,0	-14 209,9	-13 931,6	278,3	-2,0 %
Jyväskylä Sinfonia	-2 782,6	-2 810,3	-2 776,9	33,4	-1,2 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	-4 681,4	-4 532,1	-4 510,0	22,1	-0,5 %
Toimintakate yhteensä	-42 299,6	-42 571,3	-42 065,7	505,6	-1,2 %

Palvelualuekohtainen tulojen ja menojen sitovuus käyttösuunnitelmiseen päätetään kulttuuri- ja liikuntalautakunnan käyttösuunnitelmassa.

Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto

Toiminnan kuvaus

Toimialan yhteisiin palveluihin ja hallintoon kuuluvat kasvun ja oppimisen hallinnon yksikkö, sivistyslautakunnan menot, koko määrärahalle yhteiset konsernihallinnon palvelut sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluohjaus-, kehittämis- ja TVT-tiimi. Kasvun ja oppimisen palvelujen hankkeita seurataan myös yhteisten palvelujen kokonaisuudessa.

Palveluohjauksen perustehtäviin kuuluvat varhaiskasvatuslain mukainen palveluohjaus ja päätöksenteko, perusopetuksen palveluohjaus, oppilaaksiottoprosessi ja kouluun ilmoittautumisen järjestelyt lakisääteinen yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta ja ohjaus sekä varhaiskasvatuksen erityisavustajien koordinoinnista. Kehittämistiimi tukee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön osaamisen kehittämistä varhaiskasvatus-, esiopetus- ja perusopetussuunnitelmiin liittyen. Kehittämistiimi vastaa koulujen kerhotoiminnan, aamu- ja iltapäivätoiminnan, koulunkäynninohjaajien sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajien koordinoinnista, kasvun ja oppimisen tukeen ja sen rakenteiden kehittämiseen liittyvistä asioista, opetussuunnitelmatyöstä sekä laajoista varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämishankkeista. TVT-tiimi vastaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tärkeimpien tietojärjestelmien ja ohjelmien ylläpidosta, niihin liittyvästä osaamisen kehittämisestä sekä sivistyspalvelujen tietosuojasivustoasioista. TVT-tiimin tehtävänä on kasvun ja oppimisen palveluissa olevien tablettien, tietokoneiden ja av-laitteiden hankinta, ylläpito, käyttötuki sekä laitehuollot ja -asennukset. TVT-tiimi vastaa lisäksi sähköisten oppimateriaalien hankinnoista ja käyttörajapintojen ylläpidosta ja kehittämisestä.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Koronavirusepidemian myötä siirryttiin etäopetukseen, minkä vuoksi jouduttiin kehittämään etäopetuksen tueksi sähköisiä oppimateriaaleja, tukemaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstöä sähköisten työvälineiden käyttöönotossa sekä oppimateriaalien tuottamisessa ja soveltamisessa etäopetukseen. Kehittämistyö saatiin hyvään alkuun ja sitä jatketaan edelleen.

Koronavirusepidemia aiheutti yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa taloudellisia haasteita ja johti joidenkin palveluntuottajien lopettamiseen ja vaihtumiseen. Lasten pitkien poissaolojen vuoksi jouduttiin arvioimaan palvelusetelien maksamista ja sääntökirjaan kirjattuja palvelusetelin maksamisen perusteita.

Perheiden palveluohjauksen ja varhaiskasvatuspalvelujen tarpeeseen vaikuttivat koronavirusepidemia ja huoltajien vaihtelevat työllisyystilanteet. Varhaiskasvatussijoituksiin tuli runsaasti muutoksia ja lapsia siirtyi kotihoidon tuelle määräjäksi.

Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Keväällä 2020 varhaiskasvatuspalvelujen piirissä jyvaskyläläisistä lapsista oli 78,3 prosenttia ja tavoitteena vuodelle 2021 on, että 80,0 prosenttia lapsista käyttää varhaiskasvatuspalveluja. Palvelujen tarve vaihtelee syys-, kevät- ja kesätoimintakausina, mikä vaikuttaa henkilöstöresurssin ja tilojen käyttöön. Vuonna 2021 tutkitaan syntyvyyden laskun vaikutuksia varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoon alueittain. Vaajakoskelle etsitään yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajaa ja rakennuttajaa vapautuvalle y-tontille.

Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö muuttui 1.8.2020 alkaen niin, että subjektiivisen oikeuden rajaamisen mahdollisuus 20 h/vko poistui sekä henkilöstön ja yli 3-vuotiaiden lasten välinen suhdeluku muuttui 1:7. Tämä ei vaikuttanut Jyväskylän varhaiskasvatuksen järjestämiseen, koska nämä muutokset ovat olleet jo nykyisenä käytäntönä.

Pedagogisen kehittämisen painopisteenä on varhaiskasvatuksen laatukriteerien mukainen arviointi ja kehittäminen, jossa korostuu vuorovaikutus lasten, huoltajien ja henkilöstön välillä. Yksiköiden toimintatapoja ja käytäntöjä kehitetään monimenetelmäisen arvioinnin pohjalta.

Lähiesiemiestyötä tuetaan palvelujohtajien työyhteisötapaamisilla ja henkilökohtaisilla työelämäkeskusteluilla. Henkilöstöjohtamista ja pedagogista johtamista tuetaan esimiesten vertaistapaamisilla, valmennuksilla ja koulutuksilla. Varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytoinnin käytäntöjä kehitetään turvaamaan lakisääteisen henkilöstön saanti vakituisiin tehtäviin ja sijaisuuksiin.

Toiminnan painopistealueet

Hallitusohjelman mukaisesti varhaiskasvatukseen osallistumisprosenttia halutaan nostaa erityisesti 5-vuotiaiden lasten osalta. Valtakunnan tasolla on tulossa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu, johon kunnat valitaan satunnaisesti. Varaudutaan siihen, että kokeilu koskee myös Jyväskylää.

Vuoteen 2025 mennessä varhaiskasvatuspalvelujen piirissä arvioidaan olevan noin 600 lasta vähemmän kuin nyt. Varhaiskasvatuksen tilapäisistä ratkaisuksista ja vuokrattavista palvelurakennuksista pyritään luopumaan asteittain. Palveluverkkosuunnitelmassa tutkitaan esimerkiksi esiopetuksen sijoittumista alakoulujen tiloihin alueittain. Tällä ratkaisulla myös tuetaan 5–8-vuotiaiden lasten yhtenäisen opinpolun kehittämistä.

Selvitetään yksityisen varhaiskasvatuksen resilienssiä ja varaudutaan yksityistä varhaiskasvatuspalvelua tuottavien yritysten omistajamuutoksiin ja toiminnan lopettamisiin. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelipalvelujen sääntökirja päivitetään ja kehitetään yhteistoiminnassa yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Käynnistetään päiväkotien ja koulujen meluntorjuntaohjelma, jossa painopiste on toiminnallisen melun vähentämisessä.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Palvelujen järjestämistä jouduttiin miettimään uudella tavalla koronavirusepidemian vuoksi rajoitukset ja hygieniakäytännöt huomioon ottaen. Koronavirusepidemian jatkumiseen varaudutaan myös vuodelle 2021.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Tunnusluvut					
Kunnallinen päivähoito, lapset lkm ka/kk, josta	5 403	6 000	5 540	-460	-7,7 %
päiväkodeissa	4 904	5 550	5 150	-400	-7,2 %
perhepäivähoidossa	197	150	140	-10	-6,7 %
kerhoissa	302	300	250	-50	-16,7 %
osuus 0-6-vuotiaista, %	58,0	61,9	61,2	-1	-1,1 %
Yksityinen päivähoito (sis. esiopetuksen ja palvelurahan), lapset lkm ka/kk	1 685	1 900	1 700	-200	-10,5 %
osuus 0-6-vuotiaista, %	18,1	19,6	18,8	-1	-4,2 %
Kotihoidon tuki, lapset ka/kk	2 015	2 100	1 810	-290	-13,8 %
osuus 0-6-vuotiaista, %	21,6	21,7	20,0	-2	-7,7 %
Mittarit					
Suoritehinta, euroa/laskennalliset lapset ka/vuosi					
Päiväkoti	11 774	11 300	11 900	600	5,3 %
vaihteluväli	6 175	5 000	6 200	1 200	24,0 %
Perhepäivähoito	10 984	10 700	11 000	300	2,8 %
Kerhotoiminta	2 019	2 050	2 050	0	0,0 %
(TP on toteutunut suoritehinta, TA on laskennallinen suoritehinta)					

Perusopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetuspalvelut vastaavat perusopetuksen sekä oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja pedagogisesta kehittämistoiminnasta.

Perusopetusta järjestetään 29 hallinnollisessa koulussa ja yhteensä 38 toimipaikassa. Pienet, alle 5-opettajaiset yksiköt toimivat hallinnollisesti toisen koulun yhteydessä. Koulujen ohjaus ja lähiesimistö on jaettu kahdelle palvelujohtajalle. Kouluyksiköiden toimintaa ohjataan neljällä alueella (etelä, pohjoinen, itä ja länsi).

Vuoden 2020 lopussa peruskouluikäisiä on kaupungin omissa kouluissa arviolta 12 541. Vuonna 2021 oppilasmäärä kasvaa arviolta 139 oppilaalla. Vuosiluokkien 1–6 oppilaiden määrä on tällä hetkellä huipussaan. Viime vuosien pieni syntyvyys alkaa näkyä kouluikäisten määrässä heti 2020-luvun alkupuolella. Yläkouluikäisten määrä on voimakkaassa kasvussa lähivuosina ja on korkeimmillaan vuonna 2024, jonka jälkeen alkaa tapahtua tasaista laskua.

Jyväskylä kiinnittää perusopetuksessa huomiota laadukkaan palvelun toteutumiseen, toimintakulttuurin muutokseen ja monimuotoisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen. Opetussuunnitelma pohjautuu seitsemän laaja-alaisen osaamisen alueen toteuttamiseen. Jyväskylän kaupungin perusopetuksessa kehittämisen kärkinä ovat seuraavat osa-alueet: itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Yhtenäistä opinpolkua vahvistetaan yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa tuemalla päiväkotikoulujen ja yhtenäiskoulujen toimintakulttuurin kehittymistä kohti lasten ja nuorten yhtenäisemmän kasvun- ja oppimisen polun toteutumista.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden kohderyhmänä ovat Nuorisolain (2016) mukaisesti kaikki alle 29-vuotiaat Jyväskylässä asuvat nuoret, joita Jyväskylässä on 56 600 (2019). Nuorisopalveluiden tehtävänä on parantaa jyväskyläläisten nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia, edistää heidän osallisuuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Nuorisopalveluiden toimintaa tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Nuorisopalveluiden toiminta jakautuu neljään toiminta-alueeseen: alueellinen nuorisotyö, etsivä nuorisotyö, työpajatoiminta ja yhteiset palvelut.

Alueellinen nuorisotyö perustuu kolmella alueella (eteläinen, itäinen, pohjoinen) tehtävään nuorisotyöhön, jonka tukipisteinä ovat alueilla sijaitsevat kahdeksan nuorisotilaa. Nuorisotilojen pääkohderyhmänä tilatyössä ovat 13–18-vuotiaat. Lisäksi keskustan alueen nuorisotilat (Veturitalit ja kohtaamispaikka Bostari) kävijät ovat 13–29-vuotiaita.

Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu niille 15–29-vuotiaille nuorille, jotka ovat koulutuksen, työelämän tai nuorten palvelujen ulkopuolella. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivän nuorisotyön toiminta-alueella työskentelee myös erityisnuorisotyöntekijä Ankkuritoiminnassa.

Työpajatoiminta tarjoaa valmennus-, ohjaus- ja opetuspalveluja 15–29-vuotiaille jyväskyläläisille nuorille. Tavoitteena on tukea nuoren työ- ja toimintakykyä sekä vahvistaa nuorta opintoihin, työelämään tai kiinnittymään muihin häntä tukeviin palveluihin. Lisäksi järjestetään Vivo-valmennusta opinnoissaan keskeyttämishän alla oleville nuorille yhteistyössä Gradian kanssa.

Yhteiset palvelut tuottavat koko nuorisopalveluita läpileikkaavia palveluita ja toimintaa, Ohjaamotoimintaa sekä koulunuorisotyötä. Lisäksi nuorisopalveluiden hankemuotoinen kehittämistoiminta (mm. maakunnallinen nuorisotyö, Nuorten talo (ESR), Kivijalka (ESR)) sijoittuu yhteisiin palveluihin.

Toiminnan painopistealueet

Oppimisen tuen rakenteita ja toimintamalleja uudistetaan lukuvuoden 2020–2021 aikana oppimisen tuen selvitystyön sekä sen pohjalta laaditun oppimisen tuen kehittämissuunnitelman pohjalta. Koulunkäynninohjaajaresurssin jakamisen kriteerit uudistetaan ja uudet kriteerit on tarkoitus ottaa käyttöön lukuvuoden 2021–2022 alusta alkaen.

Yhtenäistä opinpolkua vahvistetaan luomalla sitä tukevia rakenteita ja toimintakulttuuria yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Esi- ja alkuopetusta kehitetään joustavaksi muodostamalla esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus. Opetusjärjestelyt päiväkotikouluissa ja joustavan opetuksen ryhmissä tarjoavat 5–8-vuotiaille lapsille ehyen ja joustavan oppimisen polun, joka sisältää toiminnallisuutta, leikkiä ja lapsen huomioimista yksilönä. Esiopettajien, luokanopettajien ja erityisopettajien yhteistyössä suunnitellaan moniammatillisesti lasten tarpeista lähteviä joustavia oppimisen käytäntöjä ja kohdennetaan lapsille moniammatillista tukea. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen yhtenäisen opinpolun vuosikello ohjaa esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä.

Käynnistetään päiväkotien ja koulujen meluntorjuntaohjelma, jossa painopiste on toiminnallisen melun vähentämisessä.

Nuorisopalveluissa vuoden 2020 lopulla valmistuvan Nuorisopläänin käytäntöön vieminen, Nuorten talo -hankkeen edistäminen, koulunuorisotyön ja digitaalisen nuorisotyön edelleen kehittäminen.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaa kehitetään yhteistyössä eri palveluiden kesken. Keskeisenä tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Koronavirusepidemia on vaikuttanut merkittäväällä tavalla perusopetuksen järjestämiseen. Valtioneuvosto linjasi maaliskuussa 2020 toimista perusopetuksen järjestäjille koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Koulujen tilat suljettiin ja lähiopetus keskeytettiin ajalle 18.3.- 13.5.2020. Opetusta järjestettiin lähiopetuksena ainoastaan vuosiluokkien 1–3 oppilaille, erityisen tuen oppilaille, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille ja valmistavan opetuksen oppilaille. Etäopetus edellytti sähköisten oppimateriaalien ja -välineiden tehokasta hyödyntämistä aiempaa huomattavasti enemmän. Opetusjärjestelyt sekä myös oppimisen tukeen ja oppilashuoltoon liittyvät palvelut saatiin toteutettua etäopetuksen aikana hyvin. Toukokuun puolivälissä (14.5.) siirryttiin takaisin lähiopetukseen hallitusti turvallisuudesta huolehtien. Lukuvuonna 2020–2021 varaudutaan edelleen poikkeusjärjestelyihin. Jyväskylän kaupungin perusopetus on varautunut lukuvuoden 2020–2021 mahdollisiin poikkeusoloihin laatimalla suunnitelmat, kuinka etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta, oppimisen tukea, palveluja ja etuuksia koronatilanteen vaatiessa järjestetään.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien avustusten turvin käynnistetään tukitoimia vuosien 2020 ja 2021 aikana poikkeusoloista johtuvien vaikutusten tasoittamiseen sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen.

Syntyvyyden laskun vaikutuksia tarkastellaan perusopetuksen palveluverkkoon alueittain. Tämä edellyttää vuosittain päivittyvää palveluverkkoselvitystä, joka mahdollistaa ennusteen toteutumisen seuraamisen ja mahdollisten muutosten ennakkoinnin. Tarkastelun keskiössä on lähitulevaisuudessa Säynätsalon-Keljonkankaan sekä Vaajakosken alueet. Säynätsalon 1–4-luokkalaiset sijoittuvat Säynätsalon ja Muuratsalon päiväkotikouluihin jo syksyllä 2020. Keljonkankaan yhtenäiskoulun valmistuttua syksyllä 2021 ei Lehtisaaren koulun tiloja enää tarvita. Kaikki Keljonkankaan ja Säynätsalon

alueen 5–9 luokkien oppilaat aloittavat koulunkäyntinsä Keljonkankaan yhtenäiskoulussa syksyllä 2021. Vaajakosken alueella oppilaiden lähikouluun ohjautumista tullaan uudistamaan Vaajakummun koulun muutostöiden valmistumisen jälkeen. Muutostöiden on tarkoitus alkaa kesällä 2021. Vaajakummun koulun muutostyöt tehdään monessa osassa ja alustavan arvion mukaan töiden on tarkoitus valmistua 2023 syksyllä tai viimeistään vuoden 2024 alussa. Tämä antaa mahdollisuuden järjestellä alueen koulupolkuja uudella tavalla ja ohjata esimerkiksi Jyskän koulun 5–6 luokan oppilaat Vaajakosken alueelle.

Lukuvuoden 2020–2021 aikana selvitetään mahdollisuudet perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiseen ohjaajaresurssiin päiväkotikoulujen osalta. Ratkaisu mahdollistaisi ohjaajaresurssin kohdentamisen nykyistä joustavammin päiväkotikoulujen sisällä.

Nuorisopalveluiden osalta nuorten määrässä (alle 29-vuotiaat) ei tapahdu muutoksia vuonna 2021. Jyväskylä on edelleen nuorten kaupunki. Näin ollen Jyväskylässä on myös edelleen tarve nuorisopalveluiden sekä laajemmin nuorten palveluiden kehittämiseksi sekä resursoinnin vahvistamiselle. Koronavirusepidemian vaikutuksien ennakoitiin nuorisopalveluiden toimintaan vuonna 2021 on haastavaa, mutta kokemukset keväältä 2020 toiminnan siirrosta etäpalveluihin (digitaalinen nuorisotyö) ja jalkautuminen nuorten toimintaympäristöihin todettiin erittäin onnistuneiksi, joten niiden käyttöä vahvistetaan ja kehitetään.

Nuorisopalveluissa on työstetty vuoden 2020 aikana ns. Nuorisoplääniä, jolla linjataan nuorisopalveluiden toimintaa tulevina vuosina. Nuorisoplääniin on osallistettu nuoret, koko nuorisopalveluiden henkilöstö sekä erilaiset sidosryhmät. Nuorisoplääni valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä. Nuorisoplääniin pohjautuen nuorisopalveluiden mittarit, tunnusluvut sekä mahdolliset vaikuttavuuden seuranta arvioidaan uudelleen. Tässä työssä hyödynnetään valtakunnallisesti käynnistyvää Kuntaliiton ja Osaamiskeskus Kanuunan johdolla tehtävää nuorisotyön tilastointiin ja dokumentointiin liittyvää kehittämistyötä. Myös nuorisopalveluiden sisäistä organisointia on tarkasteltava Nuorisoplääniin liittyen.

Vuoden 2020 aikana valmistuu yhteistyössä Tilapalvelun kanssa Nuorisoverkko-selvitys, jonka pohjalta linjataan nuorisopalveluiden tiloihin liittyvät tulevaisuuden suunnitelmat. Nuorten talon perustaminen keskustaan yhdessä muiden palveluiden kanssa on vuoden 2021 aikana erittäin merkittävä nuorten palveluita koskeva muutos. Nuorisopalvelut hallinnoivat Nuorten talo -hankkeen kehittämistyötä. Lisäksi nuorisopalveluissa Keljonkankaan nuorisotilan aukaiseminen 8/2021 osana uutta Keljonkankaan yhtenäiskoulua siirtää nuorisopalveluiden alueellisen nuorisotyön toiminnan Säynätsalosta Keljonkankaalle.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Tunnusluvut					
Oppilasmäärä 20.9	12 383	12 560	12 680	120	1,0 %
Oppilaat, äidinkieli muu kuin suomi	640	826	800	-26	-3,1 %
Aamu- ja iltapäivätoiminnan lapset	1 658	1 680	1 600	-80	-4,8 %
Koulukuljetettavien määrä	1 785	2 000	1 850	-150	-7,5 %
Opetustuntien kokonaismäärä					
1-6 luokilla	10 869	10 823	10 584	-239	-2,2 %
7-9 luokilla	6 303	6 494	6 657	163	2,5 %
erityisopetus	3 375	3 407	3 509	102	3,0 %
Nuorisopalvelujen oman toiminnan käyntikerrat					
Alueellisessa nuorisotyössä kohdatut nuoret	83 074	82 000	83 000	1 000	1,2 %
Etsivän nuorisotyön nuorten määrä		700	700	0	0,0 %
Työpajatoimintaan osallistuneet nuoret		400	400	0	0,0 %
Koulunuorisotyössä kohdatut nuoret			28 000		
Ohjaamo-toiminnan ohjauskerrat	4 527	4 200	4 500	300	7,1 %
Mittarit					
Opetuksen vuosiviikkotunnit/oppilas	1,66	1,65	1,64	0	-0,6 %
Opetusryhmän laskennallinen koko/ryhmä					
1-6 luokilla	19,2	19,4	19,7	0,3	1,5 %
7-9 luokilla	18,4	18,1	18,3	0,2	1,1 %

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

Toiminnan kuvaus

Kulttuuri- ja osallisuuspalveluihin kuuluvat kulttuuri- ja liikuntapalvelujen hallinto ja kulttuuri- ja osallisuuspalvelut.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen hallinto vastaa lautakunta-asioiden sekä kehittämisen toiminnoista. Tehtäviin kuuluvat päätöksenteon valmistelu, hallinnollinen ohjaus sekä strateginen suunnittelu ja kehittäminen kaupungin yhteisten linjausten mukaisesti. Yksikköön sisältyvät kulttuuri- ja liikuntalautakunnan ja palvelujohtajan menot sekä kansalaistoiminnan, kulttuurin ja liikunnan avustukset.

Kulttuuripalvelujen tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa ja tukea kulttuurin sekä taiteen harjoittamista ja harrastamista ja siten edistää asukkaiden hyvinvointia. Keskeiset kohderyhmät ovat lapset, nuoret ja ikääntyneet. Vakiintuneita toimintamuotoja ovat kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa, kulttuurituotanto ikääntyneiden palvelujen eri toimintayksiköissä ja -ympäristöissä, tapahtumatoiminta, jatkuva hanketoiminta sekä oppilaitosyhteistyö. Eri ikäisille suunnatun kulttuuritarjonnan saavutettavuutta edistetään mm. kehittämällä digitaalisten palvelujen tarjontaa ja huomioimalla kulttuurisisällöissä monipuolisesti taiteen eri lajit ja muodot.

Osallisuuspalvelut vastaa kaupunkitasolla osallisuuden ja vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja koordinoinnista. Toiminta perustuu kaupungin strategiaan, hyvinvointisuunnitelmaan, kulttuurisuunnitelmaan, yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja osallisuusohjelmaan. Osallisuus toteutuu asuinalueilla, palveluiden kehittämisessä, päätöksenteossa ja yhteistyönä vapaaehtoisten ja järjestöjen kanssa. Osallisuuden rakenteita selkiytetään ja vahvistetaan toimialoilla toimialakohtaisilla osallisuustii-meillä.

Toiminnan painopistealueet

Painopistealueet vuonna 2021 ovat osallisuus- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen yhdessä uusien hyvinvointikeskusten kanssa sekä teatteritalon hankesuunnitelman edistäminen.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Jyväskylän kaupungin väestö kasvaa, mutta ikärakenne muuttuu: lasten ja nuorten ikäluokat pienevät (ennuste 2025: 0–6-vuotiaita 800 vähemmän) ja ikääntyneiden määrä nousee (ennuste 2025: yli 75-vuotiaita 3 600 enemmän). Kulttuuriset tarpeet, odotukset ja toiveet ovat kuitenkin yhä moninaisempia eivätkä välttämättä ikäsidonaisia. Perusrahoituksen ja palvelutarpeen suhde on jatkuvasti kireä ja kehittämistyötä tehdään pitkälti hankerahoituksilla. Vuonna 2021 koronavirusepidemia voi edelleen vaikuttaa toimintoja rajoittavana tekijänä, mutta tilanne tarkentuu vasta vuoden edetessä. Koronasta seurannut positiivinen ja vahvistuva muutos koskee digitaalisia palveluita, joiden kehittäminen tulee jatkumaan vahvana. Striimausten ja taltiointien lisäksi myös verkkotapahtumia tullaan jatkossa järjestämään enemmän.

Vuoden 2021 alusta kahden hyvinvointikeskuksen on tarkoitus siirtyä kulttuuri- ja osallisuuspalveluihin. Osallisuuden erityisasiantuntijasta tulee hyvinvointikeskusten ja kulttuuri- ja osallisuuspalveluissa osallisuus- ja vapaaehtoistyötä tekevien henkilöiden esimies. Muutoskokonaisuudessa uuden esimiehen alaisuuteen siirtyvän henkilöstön tehtävänkuvat on syytä käydä läpi ja tarvittaessa uudistaa niitä. Organisaatiomuutos vaikuttaa myös ikääntyneiden kulttuuripalveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen ja uusia paikkoja kohtaamisille ja kulttuuritarjonnalle tullaan etsimään enemmän yhteisistä avoimista tiloista.

Jyväskylän Sydän -hankkeessa tutkitaan kulttuuri- ja osallisuuspalveluiden sijoittumista teatteritaloon ja tehtävien kehittämistä tästä näkökulmasta. Mikäli tämä kehityssuunta etenee, vaatii se pohdintaa keskittämisen ja hajautettujen palveluiden tuottamisen välillä. Tämänhetkiset resurssit eivät riitä vastaamaan molempiin tarpeisiin tai lisäämään palveluita. Yhdistysten ja taiteen vapaan kentän kanssa jatketaan tiivistä vuoropuhelua, jota aktiivisesti ylläpidetään mm. aamukahvitapaamisilla. Keskeisenä teemana jatkunee avustamisen/sopimisen ja palvelun ostamisen määrittely sekä erilaisten yhteistyömuotojen kehittäminen esimerkiksi viestinnässä.

Kulttuurihyvinvointi nostetaan esille maakunnallisessa hyvinvointisuunnitelmassa ja kaupunki on mukana kehittämässä alueellisia rakenteita sen edistämiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut Jyväskylälle alueellisen kehittämistehtävän nuorten osallisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin keinoin ja se on osa rakenteellisen edistämisen työtä, jota tehdään yhdessä alueen nuorisotoimien ja -toimijoiden kanssa. Pilotoitu kulttuurineuvolatoiminta on vakiintunut osaksi lastenkulttuurin toimintamuotoja. Taiteen ja kulttuurin vaikuttavuutta parannetaan osana oppilashuollon kanssa tehtävää yhteistyötä.

Osallistavaa budjetointia on suunniteltu toteutettavaksi Jyväskylässä jo pitkään. Taloudellisten resurssien puute on sen estänyt, mutta vuonna 2020 pilotoitua Fifty-sixty-joukkorahoituskokeilua pyritään jatkamaan, mikäli kokeilu on onnistunut. Mahdollinen jatko on toteutettava ylisektorisesti ja vielä nykyistä kokeilua laajempina yhteistyönä. Lähiöohjelma 2020–2022 koskettaa kulttuuri- ja osallisuuspalveluita monin tavoin. Hankkeen kohdealue on Huhtasuo, jonne palveluita kohdennetaan ja niitä kehitetään yhdessä Huhtasuon asukkaiden kanssa. Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut on myös mukana hankkeeseen liittyvän Jyväskylän yliopiston tutkimushankkeen ohjausryhmässä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Lasten, nuorten ja koko perheen kulttuuripalvelut					
Tapahtumien, työpajojen ja muiden toimintojen lukumääriä	1 511	1 300	1 300	0	0,0 %
Osallistujien lukumäärä	37 514	28 000	28 000	0	0,0 %
Ikäihmisten kulttuuripalvelut					
Tapahtumien, työpajojen ja muiden toimintojen lukumääriä	177	200	200	0	0,0 %
Osallistujien lukumäärä	10 326	8 500	8 500	0	0,0 %
Kulttuuriluotsitoiminta					
Tapahtumien ja luotsausten lukumäärä	609	480	480	0	0,0 %
Osallistujien lukumäärä	7 878	5 000	5 000	0	0,0 %
Muut tapahtumat					
Tapahtumien lukumäärä	27	20	20	0	0,0 %
Osallistujien lukumäärä	14 026	8 500	8 500	0	0,0 %
Striimaukset					
	16	15	15	0	0,0 %
Taiteilijat ja taidekasvattajat					
	311	350	350	0	0,0 %
Kuntapäätäjien iltakahvit					
Tilaisuuksien lukumäärä	8	8	8	0	0,0 %
Osallistujien lukumäärä	354	400	600	200	50,0 %
Asuinalueiden puistoruokailut					
Tilaisuuksien lukumäärä		6	6		
Osallistujien lukumäärä		800	900		
Osallistuminen päätöksenteon valmisteluun					
Toteutuneet vaikutusten ennakkoarvioinnit (suppeat ja laajat)		5	6	1	20,0 %
Uusien vapaaehtoisten koulutukset					
	17	18	18	0	0,0 %
Vaparin välittämät vapaaehtoistehtävät					
		1 000	1 000	0	0,0 %

Jyväskylän kansalaisopisto

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansainvälisyyden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Toiminnassa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Oppilaitos järjestää myös taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille, käsityöneuvontaa sekä tilauskoulutusta. Painopistealueena tilauskoulutuksessa on maahanmuuttajien opetus.

Koulutusta järjestetään myös Luhangan, Muuramen ja Uuraisten kunnissa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Huhtikuussa 2018 alkanut maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus (ns. Umako-koulutus) jatkuu myös vuonna 2021. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen (työvoimakoulutus) järjestäminen päättyi 31.12.2019. Uusi kilpailutus käynnistyy mahdollisesti vielä syksyllä 2020.

Opisto on tehnyt tarvittavia muutoksia ja suunnitelmia toimintaansa, jotta mm. opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuudesta pystytään huolehtimaan. Lukuvuonna 2020–2021 kurssien ryhmäkokoja on pienennetty ja merkittävä osa kursseista voi siirtyä tarvittaessa korvaavaan verkko-opetukseen. Verkko-opetusta voidaan järjestää lukuvuonna myös reaaliaikaisesti.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Kansalaisopisto					
Opetustuntien lukumäärä (ei sis. tilauskoul./hankkeita),	38 452	38 900	38 900	0	0,0 %
josta taiteen perusopetuksen opetustunteja	6 025	6 300	6 300	0	0,0 %
Kurssilaisten määrä (ei sis. tilauskoul./hankkeita),	23 655	22 260	21 500	-760	-3,4 %
josta taiteen perusopetuksen kurssilaisia	1 346	1 550	1 550	0	0,0 %
Kurssien lukumäärä (ei sis. tilauskoul./hankkeita)	1 495	1 464	1 464	0	0,0 %
Maksuttomat yleisötilaisuudet (tuntia)	84	50	50	0	0,0 %
Tilauskoulutuksen opetustuntien lukumäärä	5 514	6 650	0	-6 650	-100,0 %
Toimipisteiden lukumäärä	104	104	104	0	0,0 %
Kuvataidekoulu, laaja oppimäärä (ei sisällä hankkeita)					
Opetustuntien lukumäärä	3 047	3 000	3 000	0	0,0 %
Kuvataiteen oppilaiden lukumäärä	271	290	290	0	0,0 %
Arkkitehtuurin oppilaiden lukumäärä	50	40	40	0	0,0 %
Käsityöneuvonta					
Asiakkaiden lukumäärä (päivämaksun maksaneet)	1 635	1 800	1 700	-100	-5,6 %
Toimipisteiden lukumäärä	1	1	1	0	0,0 %
Mittarit					
Kansalaisopisto: nettomenot e / opetustunti	60,6	67,0	71,5	5	6,8 %
Kansalaisopisto: nettomenot e / kurssilainen	98,4	112,3	129,4	17	15,2 %
Kuvataidekoulu, laaja: nettomenot e / oppilas	1 103,1	1 043,4	1 073,0	30	2,8 %
Kuvataidekoulu, laaja: nettomenot e / opetustunti	116,2	116,5	118,0	2	1,3 %
Käsityöneuvonta: nettomenot e / asiakas	37,7	35,0	34,4	-1	-1,6 %

Kirjastot

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kaupunginkirjaston toimipisteet toteuttavat kirjastolakia tarjoamalla pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; ylläpitämällä monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistämällä lukeamista ja kirjallisuutta ja tarjoamalla ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön. Kirjaston tehtävänä on myös tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastojen tilat ovat suosittuja julkisia tiloja, jotka ovat helposti ja maksutta kuntalaisten käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto on käytetyin kulttuuripalvelu; kävijöitä on vuosittain 1,3 miljoonaa.

Osa kirjaston palveluista toteutetaan alueellisena yhteistyönä. Keskikirjastojen toiminta-alue kattaa kaikki keskisuomalaiset kirjastot, yhteensä 23 kuntaa. Keskisuomalaiset kirjastot toimivat tiiviissä yhteistyössä tavoitteena kaikille tasa-arvoiset kirjastopalvelut. Kuntien asukkaat voivat varata, lainata ja palauttaa aineistoa yli kuntarajojen. Samalla kirjastokortilla voi käyttää yli viittäkymmentä kirjastoa. E-kirjat ja sähköiset lehdet kirjastot hankkivat yhdessä koko alueen käyttöön.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Lähivuosien aikana huomattava osa kirjastoammattilaista saavuttaa eläkeiän. Kirjastopalveluiden taloussäästöjen tekeminen on mahdollista eläkepoistumaa hyödyntämällä. Henkilöstön pienenemisen vuoksi osa kirjastojen palveluajasta muutetaan omatoimiseksi asiointiajaksi. Kirjastojen kokonaisaukioloaika ei tällöin vähene, vaikka palveluaukiolo väheneekin.

Digitaalisten aineistojen kysyntä jatkaa kasvuaan. Keväällä 2020, kun kirjastot olivat suljettuja, e-kirjojen ja e-lehtien käyttö kaksinkertaistui. E-kirjojen ja e-lehtien käytön ennakoidaan kasvavan noin kymmenellä prosentilla myös vuonna 2021.

Kirjastokirjallisuuden hankintasopimus kilpailutetaan. Hankinnassa on mukana useita keskisuomalaisia kuntia. Kirjojen hankinta on suurin kirjastopalveluiden vuosittainen tavarahankinta. Uuden sopimuksen arvo Jyväskylän osalta on 2,4 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa/vuosi, neljän vuoden hankinta-arvo yhteensä).

Keljonkankaan kirjasto muuttaa syksyllä uusiin tiloihin osana Keljonkankaan yhtenäiskoulun rakennusta.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Lainat	2 775 000	2 700 000	2 600 000	-100 000	-3,7 %
Käynnit	1 309 000	1 255 000	1 255 000	0	0,0 %
Verkkokäynnit	890 000	870 000	870 000	0	0,0 %
E-aineiston käyttökerrat	157 000	210 000	220 000	10 000	4,8 %
Tapahtumiin ja yleisötilaisuuksiin osallistuneiden määrä	16 000	20 000	15 000	-5 000	-25,0 %
Uutuusaineiston hankinta kpl	40 000	40 000	40 000	0	0,0 %
Mittarit					
Bruttomenot e / asukas	62,8	62,8	62,8	0	0,0 %

Museot

Toiminnan kuvaus

Museopalvelut muodostuvat Jyväskylän taidemuseota, Keski-Suomen museosta ja Suomen käsityön museosta. Uusi museolaki (314/2019) ja museoiden uudistunut valtionosuusjärjestelmä tulivat voimaan vuoden 2020 alussa. Alueellisen vastuumuseon muodostavat yhdessä Jyväskylän taide-museo ja Keski-Suomen museo. Valtakunnallisena käsityön vastuumuseona toimii Suomen käsityön museo.

Jyväskylän museopalveluiden museoiden tarkoituksena on museolain (1§) mukaisesti on ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä; edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville; edistää yhteisöllisyyttä, jatkuvuutta ja kulttuurista moninaisuutta ja edistää sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa. Museotoiminnan tarkoituksena (2 §) on kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen, aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen, aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen, kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen sekä yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen. Tätä työtä museot tekevät jyvaskyläläisiä, keski-suomalaisia ja muita nykyisiä ja tulevia asiakkaitaan varten.

Keski-Suomen alueellisen vastuumuseon (Keski-Suomen museo ja Jyväskylän taidemuseo) tehtävät:

- 1) toimii kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää museotoimintaa, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta;
- 2) toimii kulttuuriympäristön, erityisesti rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijana, joka antaa lausuntoja, osallistuu asiantuntijana viranomaisneuvotteluihin ja antaa neuvontaa, sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriympäristötiedon digitaalista tallentamista ja saatavuutta;
- 3) toimii taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

Käsityön valtakunnallisen vastuumuseon (Suomen käsityön museo) tehtävät:

- 1) toteuttaa valtakunnallista museotoimintaa erikoisalallaan;
- 2) kehittää ja edistää kulttuuriperintötyötä ja museoiden yhteistyötä erikoisalallaan;
- 3) toimia erikoisalansa kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana;
- 4) ylläpitää ja edistää erikoisalansa kansainvälisiä yhteyksiä;
- 5) edistää erikoisalansa kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

Toiminnan painopistealueet

Uuden kokoelmanhallintajärjestelmän kautta lisätään aineistoja kaikkien saavutettavissa olevaan Finna-palveluun, mikä parantaa merkittävästi museokokoelmien digitaalista saavutettavuutta.

Yleisötyöhön etsitään täydentäviä malleja fyysisen kohtaamisen rinnalle, osallistumisen mahdollistajaksi ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Samoin yhteistyötä alan toimijoiden kanssa rakennetaan uudella tavalla. Museot osallistuvat taiteen ja kulttuurin integroidun toimintamallin luomiseen.

Ruusupuistoon muodostuvan uuden museokeskuksen toimintakonsepti luodaan Suomen Kulttuuri-rahaston Museovisio-avustuksen turvin vuosien 2021–2023 aikana.

Museot toteuttavat alueellista ja valtakunnallista vastuumuseosuunnitelmaa vuoteen 2023 saakka, jonka jälkeen alkaa uusi nelivuotinen suunnitelmakausi.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Yleisön lisääntynyt kiinnostus museoita kohtaan näkyy museopalveluiden kysynnän kasvuna Jyväskylässä.

Koronavirusepidemia on vaikuttanut myös museoiden toimintaan ja siten tarve digitaalisten palveluiden lisäämiseen ja kehittämiseen on kasvanut.

Jyväskylän taidemuseo ja Suomen käsityön museo ovat edelleen mukana Jyväskylän sydän -hankkeessa, jossa suunnitellaan kulttuuri- ja taidekeskusta Jyväskylän keskustaan.

Alvar Aalto -museon peruskorjauksen ja Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -museon välisen nivelosan rakentaminen käynnistyy.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Kävijöiden määrä	118 726	100 000	100 000	0	0,0 %
Perjantaikävijöiden määrä	22 433	20 000	20 000	0	0,0 %
Opetus- ja opastustilaisuudet	2 667	2 150	2 150	0	0,0 %
Opintotilaisuuksiin osallistujien määrä	14 660	13 000	13 000	0	0,0 %
Yleisötapahtumat	194	200	200	0	0,0 %
Aukiolotunnit	8 086	10 000	10 000	0	0,0 %
Mittarit					
Kävijät / aukiolotunnit	14,7	10,0	10,0	0	0,0 %
Perjantaikävijät / maksullisten kohteiden kävijät	27,3 %	22,2 %	22,2 %	0	0,0 %
Opintoryhmien osallistujat / kävijät	13,9 %	13,0 %	13,0 %	0	0,0 %
Bruttomenot e / asukas	38,3	38,7	38,7	0	0,0 %
Nettomenot e / asukas	34,0	37,4	37,4	0	0,0 %

Liikunta

Toiminnan kuvaus

Liikuntapalvelujen perustehtävänä on luoda kuntalaisille liikuntaedellytyksiä ja siten edistää kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on tarjota ja tuottaa liikuntapalveluja yhdessä eri toimijoiden kanssa koko väestö huomioon ottaen.

Keskeiset tehtäväkokonaisuudet ovat erilaisten liikkumisympäristöjen ja liikuntapaikkojen kunnossapito sekä palvelujen järjestäminen eri toimijoiden kanssa. Terveyttä edistävien liikuntapalvelujen järjestäminen perustuu tiiviiseen yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa ja palvelujen helppoon saavutettavuuteen kuntalaisen näkökulmasta. Liikuntapalvelujen toiminnassa painotetaan lasten, nuorten ja iäkkäiden liikuntaedellytysten sekä seurojen ja huippu-urheilun toimintaedellytysten turvaamista. Lisäksi korostetaan erityisryhmien ja työikäisten terveysliikuntapalvelujen kehittämistä sekä kestävästi liikuntakulttuurin edistämistä.

Toiminnan painopistealueet

Liikuntapalvelut on toteuttamassa syksyn 2020 aikana strategisen suunnittelun ja toiminnan välineeksi liikuntaverkkosuunnitelman, joka kokoaa yhteen eri näkökulmia ja tarpeita liikuntapalvelujen kehittämiseksi. Selvityksessä havaittuja kehittämiskohteita ja toimenpiteitä aletaan jalkauttamaan vuonna 2021.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaa kehitetään yhteistyössä eri palveluiden kesken. Keskeisenä tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Mikäli Hippos2020 -hanke toteutuu ja rakentaminen käynnistyy vuoden 2021 aikana, aiheuttaa se toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia liikuntapalveluille.

Vuoden 2020 koronavirusepidemiolla on ollut vaikutusta liikuntapalvelujen järjestämiseen ja kuntalaisten liikuntatottumuksiin. Epidemiolla odotetaan olevan vaikutusta liikuntapalvelujen käyttöön vielä vuonna 2021.

Viitaniemen liikuntapuistoa on kehitetty vaiheittain vastaamaan nykyistä alueen toimintaa. Uudet huhtikuussa käyttöön otettavat tilat vastaavat hyvin käyttäjien tarpeeseen ja mahdollistavat erilaisten tapahtumien järjestämisen liikuntapuistossa.

Vesiliikuntakeskus AaltoAlvarissa alkaa kylpylänosan peruskorjaus syksyllä 2021. Peruskorjauksella odotetaan olevan vaikutusta uimahallien palvelujen käyttöön.

Tilavaraustoimintoja kehitetään digitalisoimalla vakiovuorojen haku- ja jakoprosessia, jolla helpotetaan asiakkaiden vuorohakemuksen jättämistä. Toimintoja parantamalla pystytään haetut vuorot kohdentamaan tarkemmin niihin soveltuviin harrastustiloihin sekä lyhentämään käsittelyaikaa.

Latuinfo on hiihdon harrastajille tarkoitettu verkkopalvelu, jonka kautta voi tarkastella Jyväskylän kaupungin latuverkkoa, latujen kunnossapitoa sekä tiedottaa käyttäjiä. Uusi latuinfo otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Liikuntatiloihin myönnetyt vuorot yhteensä,	120 456	120 000	120 000	0	0,0 %
, joista juniorivuorojen osuus (%)	32 %	35 %	35 %	0	0,0 %
Sisäliikuntatilojen käyttöaste-% (10 keskeisintä)	72,00 %	75,00 %	75,00 %	0	0,0 %
Ohjattujen ryhmien ja kurssien lukumäärä	377	375	370	-5	-1,3 %
, joissa suoritekertoja	97 320	78 900	78 900	0	0,0 %
Liikuntaneuvonnan tuntimäärä (h)	878	880	800	-80	-9,1 %
Liikuntaluotsitoiminnan toteutuneet luotsitehtävät	513	550	550	0	0,0 %
Liikuntaluotsitoiminnan ja vertaisohjatun liikunnan suorite	5 935	6 000	6 000	0	0,0 %
Koulujen ja päiväkotien uinninopetus:					
Uimaopetustuntien määrä (h)	1 776	1 600	1 600	0	0,0 %
Uimaopetustuntien suoritekerrat	32 687	28 300	28 300	0	0,0 %
Uimataitoisuus (%)	79,0 %	83,0 %	83,0 %	0	0,0 %
LiikuntaLaturi- ja LiikuntaVeturi- toimintoihin osallistuneiden lasten ja nuorten (9-19 v.) määrä	1 840	2 500	2 500	0	0,0 %
Seniorikorttien (65 +) myyntimäärä	2 599	2 450	2 450	0	0,0 %
Uimahallien kävijämäärä yhteensä	562 370	530 000	500 000	-30 000	-5,7 %
Lasten ja nuorten (alle 18 v.) osuus uimahallikäynneistä	25 %	28 %	28 %	0	0,0 %
Senioreiden osuus uimahallikäynneistä (%)	31 %	30 %	30 %	0	0,0 %
Mittarit					
Bruttomenot € / asukas	142,9	139,2	139,2	0	0,0 %
Nettomenot € / asukas	103,5	98,3	98,3	0	0,0 %

Jyväskylä Sinfonia

Toiminnan kuvaus

Jyväskylä Sinfonia on Keski-Suomen ainoa ammattisinfoniaorkesteri, jonka monipuolinen ja korkeatasoinen ohjelmisto sisältää klassisen musiikin lisäksi laajasti eri kohderyhmät huomioon ottavia sekä genererajat ylittäviä konsertteja. Orkesteri vieraillee kotikunnan lisäksi esiintymässä lähikunnissa, muualla Suomessa eri festivaaleilla sekä ulkomailla. Orkesterin toiminta monipuolistaa Jyväskylän kulttuurikenttää, lisää kaupungin vetovoimaa ja tekee sitä myös kansainvälisesti tunnetuksi.

Jyväskylä Sinfonian toimintaan kuuluu musiikkikasvatus sekä kuulijoiden kohtaaminen aktiivisesti eri keinoin. Orkesteri kehittää lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa yhteishankkeessa laajan alueellisen kumppaniverkoston kanssa. Uusia yleisöryhmiä tavoitetaan osaksi vuosittaista toimintaa vakiintuneen Sinfonia on the Move -jalkautumiskiertueen kautta sekä toteuttamalla konsertteja mm. päiväkodeissa, kouluissa, päiväkeskuksissa, palvelutaloissa, yrityksissä ja julkisissa tiloissa. Myös avoimet kenraaliharjoitukset, taiteilijataapaamiset ja koululaisten musiikkityöpajat mahdollistavat uudenlaiset kohtaamiset muusikoiden ja kuulijoiden välillä. Jyväskylä Sinfonia osallistuu myös valtakunnalliseen 8-luokkalaisille suunnattuun Taidetestaajat-hankkeeseen.

Toiminnan painopistealueet

Monipuolinen ja korkeatasoinen konserttitoiminta.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Koronavirusepidemian vaikutukset konserttitoimintaan ovat olleet merkittävät. Yleisötilaisuuksien järjestämismahdollisuudet, rajoitettu yleisökapasiteetti, yleisökäyttäytymisen ennakoimattomuus, kansainväliset matkustusrajoitukset sekä työturvallisuus koronatilanteessa ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat orkesterin toimintaedellytyksiin. Lähivuosien aikana huomattava osa orkesterin muusikkokunnasta saavuttaa eläkeiän, mikä tekee uuden ja osaavan työvoiman saamisesta kriittisen menestystekijän orkesterin tulevalle kehitykselle. Toimitilakysymysten ratkaiseminen ja sen myötä ammattiorkesteritoiminnalle soveltuvien, terveellisten ja turvallisten työskentelyolosuhteiden varmistaminen on välttämätöntä orkesterin toiminnan, taiteellisen kehittymisen ja yleisöjen palvelemisen kannalta, mutta myös keskeinen tekijä osaavan työvoiman houkuttelemisessa.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Kuulijat (lkm)	34 885	26 000	26 000	0	0,0 %
Salin täyttöaste (%)	97	92	92	0	0,0 %
Konsertit (lkm)	96	52	52	0	0,0 %
Kausikortit (lkm)		620	620	0	0,0 %
Yleisötyö (osallistujat)	11 919	4 000	4 000	0	0,0 %
Mittarit					
Bruttomenot, €/asukas	22,7	22,0	22,0	0	0,0 %
Nettomenot, €/asukas	19,5	19,4	19,4	0	0,0 %

Jyväskylän kaupunginteatteri

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kaupunginteatteri on kaupungin ja maakunnan ainoa kiinteä ammattiteatteri. Teatteri tuottaa alueensa asukkaille taiteellisesti korkeatasoisia ja monipuolisia teatteriesityksiä, vierailuesityksiä, sunnuntaiproduktioita ja luo yhtenä keskeisenä kulttuurilaitoksena osaltaan kuvaa Jyväskylästä vetovoimaisena ja merkittävänä kulttuurikaupunkina. Viime vuosina kaupunginteatteri on tehnyt monipuolista yhteistyötä muiden valtionosuutta (VOS) saavien toimijoiden, sekä alueen oppilaitosten ja vapaan kentän kanssa.

Suuren näyttämön esityskauden avaa kaupunginteatteria varten dramatisoitu kantaesitysnäytelmä. Pienen näyttämön ensimmäinen esitys on keväällä 2020 ensi-illan saaneen näytelmän uudelleen lämmitys. Talvella 2020 ensi-illassa ollut lasten esitys tulee myös uudelleen ohjelmistoon syksyllä 2021. Esitys suunnataan myös matkailijoille ja muutamissa esityksissä on englannin- tai venäjänkielinen tekstitys. Esitysten tekstitys voi myös madaltaa ei-suomenkielisten katsojien osallistumista. Lasten esityksen kanssa teatteri tekee yhteistyötä Visit Jyväskylän kanssa kansainvälisten matkailijoiden saamiseksi Keski-Suomeen. Kuten kahtena aiempana vuotena, Suomalainen Musiikkikampus ja sen opiskelijat ovat vahvasti mukana syksyn musikaalin esiintyjäryhmässä.

Kaupunginteatteri on mukana VOS-teattereiden näytelmäkirjallisuuden UNO-kehittämishankkeessa, joka päättyy 2021. Hanke tuottaa näytelmäkirjallisuuteen liittyvää koulutusta teatterin taiteelliselle henkilökunnalle ja synnyttää kansallisen näytelmäkirjailija-ohjaaja-teatterinjohtaja verkoston. Teatterinjohtaja ja teatterin tuntipalkkainen dramaturgi ovat mukana luomassa yhteistyössä UNOn kanssa dramaturgialustaa. Alustassa luodaan teattereille malli dramaturgin rekrytointiprosessista ja työnkuvasta.

Seitsemän teatterin kansainvälinen esitysyhteistyö jatkuu vielä kevään 2021. Jyväskylän kaupunginteatteri tekee produktiossa tiivistä tuotannollista yhteistyötä Teatteri Eurooppa Neljän kanssa. Yhteistyön tavoitteena on edistää korkeatasoista esitystoimintaa, verkostoitua ja oppia hankehallinnointia.

Jyväskylän kaupunginteatterin yleisötyö tuottaa lukuisia kohtaamisia ja tapahtumia yhteistyössä kunnallisten, valtakunnallisten sekä kolmannen sektorin eri alojen toimijoiden kanssa. Yleisötyö toteutetaan yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan opettajankoulutuslaitoksen sekä Avoimen yliopiston kanssa. Työpajoja viedään Jyväskylän perusopetuksen luokkiin ja suunnittelussa huomioidaan uuden opetussuunnitelman tavoitteisto. Taidetestaajat hankkeen kautta noin 2000 8-luokkalaista pääsee katsomaan yhden suuren näyttämön esityksen ja osallistuu esityksen esi- ja jälkityöstöön. Draamalliset teatterikerrokselle Teatteriseikkailulle pääsevät kaikki kaupungin 2-luokkalaiset.

Kaudella 2020–2021 nuorten matalan kynnyksen Backstage Group harrasteryhmää (15–20-vuotiaat) vetää tuntipalkkainen teatteri-ilmaisunohjaaja. Backstage Group jatkaa yhteistyötä nuorisotalon järjestöjen kanssa. Kesällä 2017 aloitetut lasten ja nuorten teatterileirit toteutetaan myös 2021.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Suuren näyttämön lavanostinremontti on siirtynyt kesään 2021. Tästä syystä suuri näyttämö sulkeutuu toukokuun puolella välissä. Esityskausi lyhenee noin kaksi viikkoa.

Yleisötyön resurssi kaventuu syksystä siten, että sitä tekee kolmen osa-aikaisen henkilön sijaan kaksi osa-aikaista työntekijää ja yksi tuntityöntekijä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				€/kpl	%
Tunnusluvut					
Katsojien lukumäärä	57 661	62 000	62 000	0	0,0 %
Ensi-iltojen lukumäärä	7	7	8	1	14,3 %
Yleisötyön tilaisuudet	282	380	300	-80	-21,1 %
Mittarit					
Teatterin näyttämöiden täyttöaste %	74,9	72,0	72,0	0	0,0 %
Yleisötyö (osallistujat)	7 895	8 850	8 000	-850	-9,6 %
Bruttomenot, €/asukas	43,1	39,9	39,9	0	0,0 %
Nettomenot, €/asukas	32,9	31,4	31,4	0	0,0 %

KAUPUNKIRAKENNEPALVELUT

Toimialan kuvaus

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala jakautuu neljään palvelualueeseen, jotka ovat kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö, liikenne- ja viheralueet, rakentaminen ja ympäristö sekä asiakaspalvelu ja johdon tuki. Toimialaan kuuluu neljätoista palveluyksikköä.

Kaupunkisuunnittelun ja maankäytön palvelualue huolehtii yleis- ja asemakaavoituksesta, niihin liittyvästä yleissuunnittelusta ja kaupunkikuvan suunnittelusta, asumisen kehittämisestä ja viranomais-tehtävistä, kaupungin omistamien maa- ja vesialueiden hallinnasta yleisiä alueita lukuun ottamatta, paikkatieto- ja maastomittauspalveluista sekä kiinteistöinsinöörin viranomaistehtävistä.

Liikenne- ja viheralueiden palvelualue huolehtii katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden hallinnasta, suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta, metsien hoidosta, pysäköinninvalvon- nasta sekä seudullisesta joukkoliikenteestä ja jätehuollon viranomaistehtävistä.

Rakentamisen ja ympäristön palvelualue huolehtii rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävistä, ympäristönsuojelun edistämisestä kunnassa, kau- pungin resurssiinsaustyon koordinoinnista sekä kunnallisista eläinlääkäripalveluista.

Asiakaspalvelun ja johdon tuen palvelualue huolehtii yksityis- ja yritysasiakkaiden asiakaspalvelun sujuvuudesta, kaupunkirakenteen toimialan keskitetyistä hallinto- ja taloushallintopalveluista sekä toimialan yhteisestä kehittämisestä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	* TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa %	
Toimintatulot	49 420,3	51 017,5	47 912,5	-3 105,0	-6,1 %
Toimintamenot	56 040,5	64 688,5	61 334,6	-3 353,9	-5,2 %
Toimintakate (sitova taso)	-6 620,2	-13 671,0	-13 422,1	248,9	-1,8 %

* vuoden 2019 luvuissa vain kaupunkirakennepalvelujen luvut, ei Altek Aluetekniikka -liikelaitoksen lukuja

1 000 euroa	* TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa %	
Toimintatulot	49 420,3	51 017,5	47 912,5	-3 105,0	-6,1 %
Myyntitulot	17 873,8	22 048,6	18 243,2	-3 805,4	-17,3 %
Maksutulot	7 687,9	8 573,4	6 831,0	-1 742,4	-20,3 %
Tuet ja avustukset	1 308,2	1 144,0	2 472,0	1 328,0	116,1 %
Muut toimintatulot	22 550,3	19 251,5	20 366,3	1 114,8	5,8 %
Toimintamenot	56 040,5	64 688,5	61 334,6	-3 353,9	-5,2 %
Henkilöstömenot	12 361,1	18 913,1	18 239,7	-673,4	-3,6 %
Palvelujen ostot	39 819,8	38 604,6	36 895,2	-1 709,4	-4,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 626,0	3 983,9	3 382,4	-601,5	-15,1 %
Avustukset	371,2	437,3	314,8	-122,5	-28,0 %
Muut toimintamenot	1 862,4	2 749,6	2 502,5	-247,1	-9,0 %
Toimintakate (sitova taso)	-6 620,2	-13 671,0	-13 422,1	248,9	-1,8 %

* vuoden 2019 luvuissa vain kaupunkirakennepalvelujen luvut, ei Altek Aluetekniikka -liikelaitoksen lukuja

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

1. Toteutetaan täydennysrakentamisen Kymppi^R-ohjelmaa huolehtimalla siitä, että uudesta kerros- ja rivitalotuotannosta vähintään 95 % sijoittuu yleiskaavan kestävän liikkumisen vyöhykkeelle.
2. Tavoitteena on luovuttaa 10 uutta yritystonttia. Kaavoitetaan uutta yritystonttivarantoa tonttikäytystä vastaavasti huomioiden sijoittumismahdollisuuksien ja tonttivarannon monipuolisuus.
3. Edistetään puurakentamista luovuttamalla puurakentamisen hankkeisiin vuosittain vähintään 3 kerros-/rivitalotonttia sekä vähintään 1 erityisasumisen tai palveluiden tontti.

Liikenne- ja viheralueet

4. Suojateillä tapahtuvien onnettomuuksien määrä vähenee 30 % vuoden 2018 tasosta vuoden 2023 loppuun mennessä (vuonna 2018 suojateillä tapahtui 25 onnettomuutta, joissa loukkaantui 9 henkilöä).
5. Joukkoliikenteen matkamäärätavoite vuodelle 2021 on 6 700 000 matkaa. Koronatilanteen takia matkamäärätavoitetta on jouduttu laskemaan 13 % vuoden 2019 tasosta.
6. Kunnallistekniikan korjausvelan kasvu taitetaan resursoimalla kunnossapito ja peruseräparannus kestävästi.

Rakentaminen ja ympäristö

7. Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika on enintään 6 viikkoa 75 %:ssa myönnettyistä luvista. Maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyaika on enintään 4 kuukautta.
8. Ympäristönsuojelulain valvontasuunnitelman mukaisille kohteille sekä maa-aineslupakohteille tehdään yhteensä noin 90 valvontakäyntiä (100 % suunnitelluista). Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmalliset tarkastukset tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti.

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

Raikas ja kasvava elinvoima

- Teema 7. Vahvistamme Jyväskylää vetovoimaisena korkean osaamisen koulutuskaupunkina ja tutkimuksen keskuksena

Seminaarinmäen aluesuunnitelman valmistuttua käynnistetään asemakaavoitus.

Edistetään opiskelija-asumista KymppiR2020-ohjelmassa kuvatun kokonaiskuvan ja periaatteiden mukaisesti.

- Teema 11. Parannamme kaupunkikeskustan viihtyisyyttä ja elinvoimaa

Parannetaan kaupunkikeskustan saavutettavuutta joukkoliikenteen ja pysäköintijärjestelmän kehittämisen keinoin.

Kehitetään kaupunkikeskustan pitovoimaa tapahtumatoimintaa aktiivisesti palvelemalla ja kaupunkivihreää lisäämällä.

Kaupunkikeskustan täydennysrakentamisen kaavoitusta edistetään. Keskusta-asemanseudun suunnittelua jatketaan valmistuneen toteutettavuusselvityksen pohjalta ja määritellään toteutukseen tähtäävän suunnittelun toimenpiteet seuraaville vuosille.

- Teema 12. Teemme kaupungista houkuttelevan työpaikkana ja työnantajana

Rekrytointihaasteiden ratkaisemiseksi tarjoamme aktiivisesti harjoittelu- ja lopputyöpaikkoja.

Tuemme oman henkilöstön osaamisen kasvattamista erityisesti tehtäväkuvien laajentuessa.

Resurssien viisas käyttö

- Teema 13. Toteutamme eheää yhdyskuntarakennetta ja kannustamme kestävään liikkumiseen

Toteutetaan Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toimenpiteitä yhteistyössä seudun muiden kuntien ja valtion kanssa.

Käynnistetään seudullisen rakennemallityön päivitys osana Jyväskylän seudun MAL-sopimuksen toteuttamista ja seudullista yhteistyötä.

Linkki tulevaisuuteen -kehittämissuunnitelman toteutus jatkuu. Vuoden 2021 tavoitteena on saada matkamäärien lasku kääntymään, kehittää lippu- ja maksujärjestelmiä sekä lisätä sähköisten palveluiden määrää.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Säästötoimenpiteet

1 000 euroa		TA 2021	TA 2022
Kaupunkirakennepalvelujen toimiala			
1. Henkilöstömenojen säästöt	Tulot	0,0	
	Menot	-666,0	
	Nettovaikutus	666,0	0,0
Asiakaspalvelu ja johdon tuki			
2. Yhteis palvelupisteiden ja puhelinvaihteen osuus, toiminnot lakkautettu/ulkoistettu	Tulot	0,0	
	Menot	-30,0	
	Nettovaikutus	30,0	0,0
3. Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen avustuksen puolittaminen	Tulot	0,0	
	Menot	-22,1	
	Nettovaikutus	22,1	0,0
Liikenne- ja viheralueet			
4. Korjausvelkakunnostuksen vähentäminen	Tulot	0,0	
	Menot	-150,0	
	Nettovaikutus	150,0	0,0
5. Yksityistieavustusten vähentäminen	Tulot	0,0	
	Menot	-100,0	
	Nettovaikutus	100,0	0,0
6. Viheralueiden hoitotason laskeminen	Tulot	0,0	
	Menot	-100,0	
	Nettovaikutus	100,0	0,0
7. Ulkovalaistuksen kunnossapidon vähentäminen	Tulot	0,0	
	Menot	-100,0	
	Nettovaikutus	100,0	0,0
8. Leikkipuistojen tarvikkehankintojen vähentäminen	Tulot	0,0	
	Menot	-80,0	
	Nettovaikutus	80,0	0,0
9. Talvihoidettavien leikkipuistojen määrän vähentäminen	Tulot	0,0	
	Menot	-75,0	
	Nettovaikutus	75,0	0,0
10. Metsänmyyntitulojen kasvu	Tulot	60,0	
	Menot	0,0	
	Nettovaikutus	60,0	0,0
11. Liikennemerkkimuutosten hidastaminen	Tulot	0,0	
	Menot	-50,0	
	Nettovaikutus	50,0	0,0
12. Katujen talvihoidon säästöt	Tulot	0,0	
	Menot	-30,0	
	Nettovaikutus	30,0	0,0
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö			
13. Maanvuokratulojen kasvu	Tulot	155,0	
	Menot	0,0	
	Nettovaikutus	155,0	0,0
14. Rakennusten purkamiskustannukset	Tulot	0,0	
	Menot	-72,0	
	Nettovaikutus	72,0	0,0
15. Kaavoituksen asiantuntijapalvelut	Tulot	0,0	
	Menot	-35,0	
	Nettovaikutus	35,0	0,0
Rakentaminen ja ympäristö			
16. Pieneläinpäivystyksen kustannusten nousu	Tulot	0,0	
	Menot	160,0	
	Nettovaikutus	-160,0	0,0
17. Resurssiviisauden kustannukset	Tulot	0,0	
	Menot	30,0	
	Nettovaikutus	-30,0	0,0
18. Palvelu- ja tarvikeostot	Tulot	0,0	
	Menot	-67,0	
	Nettovaikutus	67,0	0,0
Kaupunkirakennepalvelujen säästötoimenpiteiden vaikutus yht.			
	Tulot	215,0	0,0
	Menot	-1 387,1	0,0
	Nettovaikutus	1 602,1	0,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Koko toimialalla vähennetään henkilöstömäärää 15,4 htv. Tämä on noin 5 % työvoimasta. Suurimmat muutokset ovat liikenne- ja viheralueilla sekä kesä- ja kausityövoiman määrässä. Toimenpide näkyy prosessien hidastumisena toimialalla.
2. Asiakaspalvelua supistettiin aiemmillä päätöksillä ja nyt karsitaan se kuluosuus, joka toiminnoista alkuvuoden 2020 osalta oli vielä käytössä.
3. Puolitetaan Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskustalle annettu avustus. Toimenpide saattaa aiheuttaa imagohaittaa kaupungille ja se vaikeuttaa yhdistyksen toimintaa.
4. Korjausvelan kasvun hallitsemiseen tähtääviä kunnossapitotöitä tehdään vähemmän. Korjausvelkaa ei saada vähenemään, mutta velan kasvu pyritään taittamaan muilla keinoin.
5. Yksityisteiden hoitoon annettavia avustuksia pienennetään. Toimenpide vaikeuttaa tiekuntien taloudenhoitoa ja siirtää kustannusta osakkaille.
6. Hoitoluokan A3 viheralueet siirretään hoitoluokkaan B2 eli aiemmin 2-3 kertaa kesässä suoritettu heinän niitto tehdään vain kerran.
7. Ulkovalaistuksen valaisinvaihtoja kaasupurkaustekniikalla toimivista LED tekniikalla toimiviksi hidastetaan noin 400 kappaleelta vuodessa. Toimenpide hidastaa vaihtoja energiatehokkaampaan ja toimivampaan valaistukseen ja siirtää kustannusta osin tulevaisuuteen.
8. Leikkipuistojen välineistöä ei uusita käyttötalousvaroin vaan uusinnat tehdään investointiohjelman mukaan. Vaaralliseksi vaurioituneet leikkivälineet poistetaan ja uusinta pystytään tekemään vasta seuraavan perusparannuksen yhteydessä.
9. Osassa leikkipuistoista lakkautetaan talvikunnossapito. Kaikki leikkipuistot ovat yhä käytettävissä ja alueittain talvikunnossapito säilytetään eniten käytetyissä leikkipuistoissa.
10. Metsän myynti toteutetaan metsäohjelman salliman maksimituoton mukaan.
11. Hidastetaan liikennemerkkien ja ajoratamerkkintöjen saattamista uuden tieliikennelain mukaisiksi. Toimenpide siirtää vaihtokustannusta osin tulevaisuuteen.
12. Vähennetään auratun lumen siirtoja lumenkaatopaikalle.
13. Maanvuokriin tehdään tarkistus. Toimenpide nostaa vuokralaisten kuluja.
14. Käytöstä poistettuja rakennuksia puretaan hitaammalla aikataululla tai purkukulua joudutaan kirjaamaan taseeseen. Purkukuntoisia rakennuksia jää rumentamaan kaupunkikuvaa.
15. Kaavoituksen asiantuntijapalveluista säästäminen hidastaa kaavoitusprosesseja ja rajoittaa kaavoitushankkeiden määrää. Hankkeisiin ryhtymistä tulee priorisoida entistä tarkemmin.
16. Pieneläinpäivystyksen kilpailutettu hinta nousi huomattavasti. Tämä menonousu on pitänyt katkaa säästöillä muista toiminnoista.
17. Kaupungin resurssiviisaustyö on päätetty organisoida tehtäväksi ympäristönsuojeluyksikön toimesta aiemman konsernihallinnon sijoittumisen sijaan. Organisaatiosirrossa toiminnan kuluihin siirtyi vain osa rahoituksesta ja muu osuus on katettava säästöillä muista toiminnoista.
18. Rakentamisen ja ympäristön palvelu- ja tarvikeostoista säästetään kauttaaltaan. Toimenpide vaikuttaa mm. koulutuksiin, matkakuluihin ja työvälinehankintoihin.

Määrärahan jakaantuminen palvelualueittain

1 000 euroa	* TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa %	
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	230,0	38,0	32,0	-6,0	-15,8 %
Liikenne- ja viheralueet	26 614,8	30 196,3	26 377,9	-3 818,4	-12,6 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	19 020,2	17 437,3	18 101,2	663,9	3,8 %
Rakentaminen ja ympäristö	3 555,3	3 345,9	3 401,4	55,5	1,7 %
Toimintatulot yhteensä	49 420,3	51 017,5	47 912,5	-3 105,0	-6,1 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	3 172,8	2 953,0	2 271,9	-681,1	-23,1 %
Liikenne- ja viheralueet	42 191,5	49 823,1	47 014,2	-2 808,9	-5,6 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	6 303,7	6 962,1	6 927,1	-35,0	-0,5 %
Rakentaminen ja ympäristö	4 372,5	4 950,3	5 121,4	171,1	3,5 %
Toimintamenot yhteensä	56 040,5	64 688,5	61 334,6	-3 353,9	-5,2 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	-2 942,8	-2 915,0	-2 239,9	675,1	-23,2 %
Liikenne- ja viheralueet	-15 576,7	-19 626,8	-20 636,3	-1 009,5	5,1 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	12 716,5	10 475,2	11 174,1	698,9	6,7 %
Rakentaminen ja ympäristö	-817,2	-1 604,4	-1 720,0	-115,6	7,2 %
Toimintakate yhteensä	-6 620,2	-13 671,0	-13 422,1	248,9	-1,8 %

* vuoden 2019 luvuissa vain kaupunkirakennepalvelujen luvut, ei Altek Aluetekniikka -liikelaitoksen lukuja

Kaupunkirakenteen toimialan toimintakatteen arvioidaan pysyvän lähes vuoden 2020 muutetun talousarvion tasolla.

Maan myyntivoittojen ennuste on 0,5 milj. euroa suurempi vuoden 2020 muutettuun talousarvioon verrattuna. Maankäyttösopimustulot laskevat 1,75 milj. euroa.

Toimialalla tehdyt säästötoimenpiteet kohdistuvat pääasiassa katujen korjausvelkakustannuksiin, viheralueiden ja leikkipuistojen hoitoon, katuvalaistukseen, yksityistieavustuksiin sekä rakennusten purkukustannuksiin. Maanvuokra- ja metsänmyyntitulojen arvioidaan nousevan.

Altek Aluetekniikka -liikelaitoksen toimintojen yhdistämisen yhteydessä tehtyjä kulu- ja seurantarakeiteita muutetaan tulevalle vuodelle tämän vuoden aikana saatujen tietojen ja arvioiden perusteella. Tämä muutos pienentää osaltaan sekä tuloja että menoja liikenne- ja viheralueiden palvelualueella.

Asiakaspalvelu ja johdon tuki

Toiminnan kuvaus

Asiakaspalvelu ja johdon tuki -palvelualue vastaa kaupunkirakenteen toimialan talouden, hallinnon ja kehittämisen tehtävistä sekä yhteisistä toiminnoista. Palvelualueeseen kuuluvat johdon tuen lisäksi toimialan yhteinen asiakaspalvelupiste Hannikainen sekä Jyväskylä-info Forumin ostoskeskuksessa. Forumin palvelupisteeseen on yhdistetty joukkoliikenteen lippupalvelut ja kaupungin palvelukassa.

Toiminnan painopistealueet

Johdon tuen yksikkö huolehtii kaupunkirakenteen toimialan keskitetyistä hallinto- ja taloushallintopalveluista sekä toimialan yhteisestä kehittämisestä.

Asiakaspalvelusta vastaavat Rakentajantalolla sijaitseva palvelupiste Hannikainen ja liikekeskus Forumin tiloissa toimiva Jyväskylä-info. Hannikainen palvelee asiakkaita asuinympäristöön ja rakentamiseen liittyvissä asioissa mm. alueiden kaavoituksessa ja kaupungin tonttitarjonnassa. Jyväskylä-infossa toimii kaupungin keskitetty palvelukassa ja paikallisliikenteen lipunmyyntipiste.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Palvelualueeseen kuulunut kaupungin puhelinvaihte siirtyi kesäkuussa 2020 liikkeenluovutuksella Telia Finland Oyj:n yhteistyöyrittäjä DialOk Oy:lle. Tikkakoskella ja Korpilahdella toimineiden asiointipisteiden toiminta lakkasi alkuvuoden 2020 aikana.

Pysäköinninvalvonnan asiakaspalvelu siirtyi palvelupiste Hannikaiseen vuoden 2020 loppupuoliskolla.

Määrärahan jakaantuminen palveluittain

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Johdon tuki	133,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toimialan yhteiset (sis. vyörytykset)	35,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Forumin palvelupiste	9,6	10,0	10,0	0,0	0,0 %
Yhteispalvelupisteet	15,4	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Puhelinvaihde	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Lautakunnat ja jaostot	25,7	28,0	22,0	-6,0	-21,4 %
Toimintatulot yhteensä	230,0	38,0	32,0	-6,0	-15,8 %
Johdon tuki	564,0	579,3	584,0	4,7	0,8 %
Toimialan yhteiset (sis. vyörytykset)	1 562,6	1 432,6	878,5	-554,1	-38,7 %
Palvelupiste Hannikainen	394,5	431,9	452,2	20,3	4,7 %
Forumin palvelupiste	196,4	174,8	166,5	-8,3	-4,7 %
Yhteispalvelupisteet	139,9	53,6	0,0	-53,6	-100,0 %
Puhelinvaihde	187,0	49,5	0,0	-49,5	-100,0 %
Lautakunnat ja jaostot	128,5	231,3	190,7	-40,6	-17,6 %
Toimintamenot yhteensä	3 172,8	2 953,0	2 271,9	-681,1	-23,1 %
Johdon tuki	-430,4	-579,3	-584,0	-4,7	0,8 %
Toimialan yhteiset (sis. vyörytykset)	-1 527,3	-1 432,6	-878,5	554,1	-38,7 %
Palvelupiste Hannikainen	-394,5	-431,9	-452,2	-20,3	4,7 %
Forumin palvelupiste	-186,8	-164,8	-156,5	8,3	-5,0 %
Yhteispalvelupisteet	-124,4	-53,6	0,0	53,6	-100,0 %
Puhelinvaihde	-176,6	-49,5	0,0	49,5	-100,0 %
Lautakunnat ja jaostot	-102,8	-203,3	-168,7	34,6	-17,0 %
Toimintakate yhteensä	-2 942,8	-2 915,0	-2 239,9	675,1	-23,2 %

Palvelualueen taloudessa ei ole merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.

Liikenne- ja viheralueet

Toiminnan kuvaus

Liikenne- ja viheralueiden palvelualue vastaa kaupungin yleisten alueiden infran hallinnasta ja metsien hoidosta, pysäköinninvalvonnasta, viljelypalstatoiminnan järjestämisestä, yksityistieavustusten hoitamisesta, seudullisesta joukkoliikenteestä, jätehuollon viranomaistehtävistä sekä kunnallistekniikan investointien rakennuttamisesta.

Toiminnan painopistealueet

Palvelualueella keskitytään talousarviovuonna toiminnan sopeuttamiseen huomioituna olemassa olevat resurssit. Ostopalvelumahdollisuuksia selvitetään ja valitaan toiminnan kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimmat ratkaisut.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Infra-alan digitalisaatiota kehitetään eri kehittämissuunnitelmien ja -hankkeiden kautta, näistä tärkeimpänä ProDigital-tutkimushanke. Koneohjausta pyritään hyödyntämään rakennushankkeissa laajemmalla tasolla.

Kunnossapidossa jatketaan vuoden 2020 alussa käyttöön otetun toimintamallin kehittämistä säästötavoitteet huomioiden.

Viherpalveluissa talousarviovuonna tehtävät sopeutus- ja säästötoimet, henkilöstövähennykset ja mahdollinen ostopalveluiden lisääntyminen vaativat hyvää suunnittelua. Muutokset tulevat näkyväksi viheralueiden kunnossapidon hoitoluokkamutoksina sekä leikkipuistojen talvihoidon keventämisenä. Kokonaisuudessaan viherpalveluissa, huomioiden kaupungin metsäalueet, viherinvestointihankkeet, viherkunnossapidon sekä viljelypalstatoiminnan, on tavoitteena edelleen tuottaa turvallista, toiminnallista ja viihtyisää kaupunkiympäristöä.

Joukkoliikenteessä koronan aiheuttama matkamäärien lasku vähentää asiakastuloja, joten palvelutarjonnan lisääminen ei ole mahdollista. Paikallisliikenneterminaalin muutosta ei ole toistaiseksi tietoa, mutta muuttoon on varauduttu talousarviossa.

Fiksun liikkumisen edistämiseksi tavoitellaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien kasvua liikkumisen ohjauksen keinoin. Pääpaino on neuvonnassa, viestinnässä ja kampanjoinnissa sekä erilaisten liikkumisen palvelujen koordinoimisessa, kehittämisessä ja kokeiluissa. Pyöräilyedistämishankkeen tavoitteille laaditaan laadulliset ja määrälliset mittarit, joita seurataan vuosittain.

Määrärahan jakaantuminen palveluittain

1 000 euroa	* TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Katualueiden kunnossapito	5 945,9	5 806,3	5 121,3	-685,0	-11,8 %
Kadunrakentaminen	0,0	4 611,6	3 190,6	-1 421,0	0,0 %
Maankäyttösopimusmaksut	2 607,2	3 050,0	1 300,0	-1 750,0	-57,4 %
Viherpalvelut	2 151,5	1 886,5	1 726,5	-160,0	-8,5 %
Jätehuollon viranomaispalvelut	311,1	260,2	304,4	44,2	17,0 %
Pysäköinninvalvonta	1 326,5	1 190,0	1 190,0	0,0	0,0 %
Joukko- ja palveluliikenne, Jyväskylä	217,1	200,0	196,0	-4,0	-2,0 %
Joukko- ja palveluliikenne, seudullinen	13 831,6	13 131,7	13 289,1	157,4	1,2 %
Valon hankkeet	187,2	60,0	60,0	0,0	0,0 %
Resurssiviisas kestävä liikenne	36,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toimintatulot yhteensä	26 614,8	30 196,3	26 377,9	-3 818,4	-12,6 %
Katualueiden kunnossapito	17 026,1	18 615,1	17 602,2	-1 012,9	-5,4 %
Kadunrakentaminen	0,0	5 248,8	4 182,4	-1 066,4	0,0 %
Viherpalvelut	3 605,1	4 472,3	3 571,3	-901,0	-20,1 %
Jätehuollon viranomaispalvelut	307,3	261,1	304,4	43,3	16,6 %
Pysäköinninvalvonta	732,4	702,9	679,2	-23,7	-3,4 %
Joukko- ja palveluliikenne, Jyväskylä	599,9	758,6	734,0	-24,6	-3,2 %
Joukko- ja palveluliikenne, seudullinen	19 473,3	19 427,5	19 616,0	188,5	1,0 %
Valon hankkeet	371,9	242,7	234,4	-8,3	-3,4 %
Resurssiviisas kestävä liikenne	75,7	94,1	90,3	-3,8	-4,0 %
Toimintamenot yhteensä	42 191,5	49 823,1	47 014,2	-2 808,9	-5,6 %
Katualueiden kunnossapito	-11 080,2	-12 808,8	-12 480,9	327,9	-2,6 %
Kadunrakentaminen	0,0	-637,2	-991,8	-354,6	0,0 %
Maankäyttösopimusmaksut	2 607,2	3 050,0	1 300,0	-1 750,0	-57,4 %
Viherpalvelut	-1 453,6	-2 585,8	-1 844,8	741,0	-28,7 %
Jätehuollon viranomaispalvelut	3,8	-0,9	0,0	0,9	-100,0 %
Pysäköinninvalvonta	594,2	487,1	510,8	23,7	4,9 %
Joukko- ja palveluliikenne, Jyväskylä	-382,8	-558,6	-538,0	20,6	-3,7 %
Joukko- ja palveluliikenne, seudullinen	-5 641,6	-6 295,8	-6 326,9	-31,1	0,5 %
Valon hankkeet	-184,7	-182,7	-174,4	8,3	-4,5 %
Resurssiviisas kestävä liikenne	-39,0	-94,1	-90,3	3,8	-4,0 %
Toimintakate yhteensä	-15 576,7	-19 626,8	-20 636,3	-1 009,5	5,1 %

* vuoden 2019 luvuissa vain kaupunkirakennepalvelujen luvut, ei Altek Aluetekniikka -liikelaitoksen lukuja

Palvelualueen säästötoimenpiteet kohdistuvat pääasiassa katujen korjausvelkakustannuksiin, viheralueiden ja leikkipuistojen hoitoon, katuvalaistukseen sekä yksityistieavustuksiin. Katualueiden kunnossapidon, viherpalvelujen ja kadunrakentamisen talouden kulu- ja seurantarakenteita muokataan vuodelle 2021 kuluvana vuonna saatujen kokemusten perusteella. Kalustoon aiemmin budjetoidut talousarvioluvut kohdistetaan niille kustannuspaikoille, joilla kalustoa varsinaisesti käytetään. Myös kadunrakentamisen käyttötalousrakennetta on muutettu kuluvan vuoden tasoa vastaavaksi.

Katuverkon korjausvelan hallintaan osoitetun käyttötalouden rahoituksen vähentäminen ei enää mahdollista korjausvelan pienentämistä ja vaikeuttaa saavutetun tason säilyttämistä. Nykytilanne pystytään vuoden 2021 aikana säilyttämään aiempaa suuremman saneerausten määrän ansiosta. Seuraavien vuosien aikana velka kasvaa huomattavasti, ellei rahoitustasoa saada nousemaan.

Yksityistieavustusten alentaminen lisää osakkaiden maksettavaksi jääviä kustannuksia ja saattaa vaikuttaa avustusta saavien teiden hoidon tasoon.

Mikäli ulkovalaistusta koskeva rahoituksen vähentäminen jää pysyväksi lisääntyä rahoitustarve noin 10 vuoden päästä merkittävästi, kun 2010–2013 asennetut valonlähteet (n. 16 500 kpl) saavuttavat elinkaarensa pään.

Uuden lain mukaisia liikennemerkkejä vaihdetaan hitaammalla kierrolla hyödyntäen koko lain siirtymäaika, joka on pääosin 10 vuotta. Vanhan lain mukaisia liikennemerkkejä on katukuvassa vielä pitkään ja niitä päästään vaihtamaan paikoin vasta selvästi merkin oletetun kestoajan jälkeen.

Viherpalveluissa säästötoimenpiteet kohdistuvat viheralueiden hoitotasoon sekä leikkipaikkojen kunnossapitoon. Viherkunnossapidossa hoitoluokkamuutokset heikentävät hoitotasoa harvemmin hoidettavilla alueilla, säästö 100 000 euroa. Talvihoidon lakkauttaminen osassa leikkipuistoja säästää kustannuksia 75 000 euroa. Leikkipaikkojen kunnostukset keskitetään elinkaaren mukaisiin investointikunnostusten ajankohtiin ja näiden välillä ei tehdä kalustohankintoja, säästö 80 000 euroa. Metsänmyyntitulojen ennustetaan nousevan hieman.

Joukkoliikenteessä koronan aiheuttama matkamäärien lasku vähentää asiakastuloja. Valtiolta saatavien avustusten osuus on vastaavasti edellisvuosia selkeästi suurempi. Tämä johtuu joukkoliikenteen kehittämiseen ja käyttöä elvyttäviin toimenpiteisiin saatavista avustuksista sekä ilmastoperusteisesta lisämäärärahasta. Liikennöintikustannukset kasvavat indeksikorotusten myötä. Paikallisliikenneterminaalin muuttoon on varauduttu, vaikka aikataulu ei ole vielä varmistunut. Muutosta aiheutuviksi lisäkustannuksiksi on arvioitu 200 000 euroa.

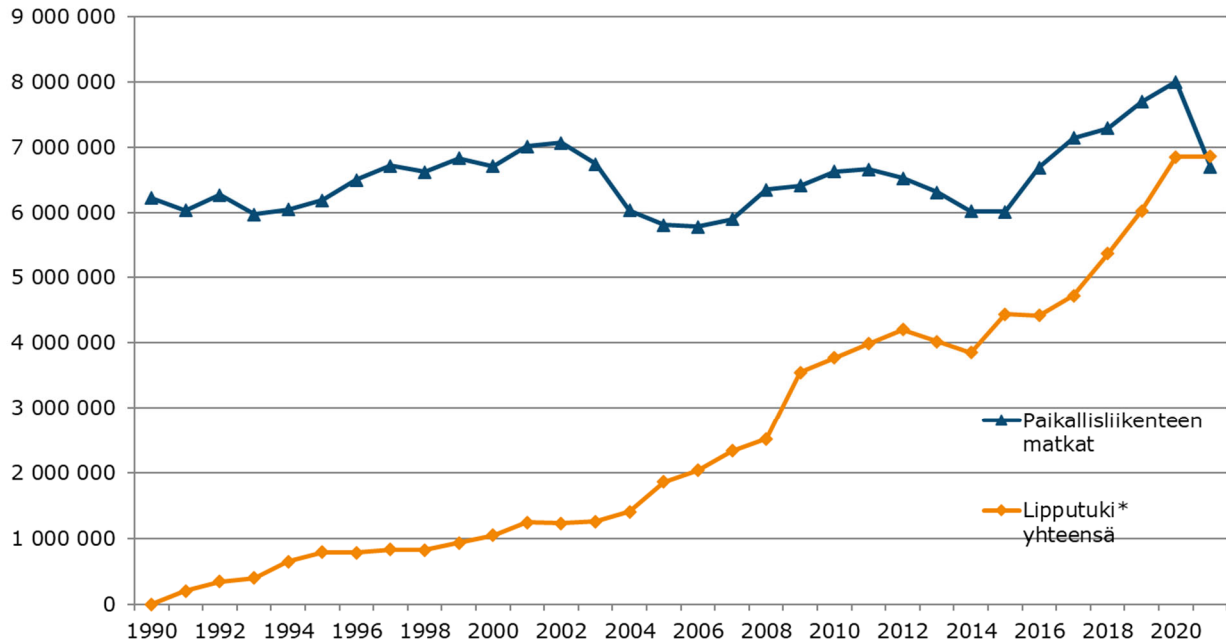
Maankäyttösopimustuloja ennustetaan kertyvän 1 750 000 euroa vuotta 2020 vähemmän. Arvio perustuu kunnallistekniikan rakentamisohjelmaan.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Kadut, satamat ja venepaikat					
Katu-, sijoitus- ja tapahtumalupien päätökset, kpl	721	1 200	1 200	0	0,0 %
Katutyöluupien keskimääräinen käsittelyaika korkeintaan vrk/lupa	7,4	4,5	7,0	3	55,6 %
Energian kulutus kWh/valonlähde/a	252	256	256	0	0,0 %
Ulkovalaistuksen kokonaisenergiankulutus ei kasva vuoden 2016 tasosta (8401 Mwh) 2017-2025	8 028	8 401	8 205	-196	-2,3 %
Katupalvelut, €/asukas	116	139	135	-4	-3,0 %
Katujen talvihoito, €/asukas	23	25	25	0	-0,8 %
Katujen kesähoito, €/asukas	8,0	8,0	8,0	0	0,0 %
Katujen rakentaminen €/asukas	141	137	145	8	6,2 %
Venepaikkojen vuokrausaste-%	76	75	75	0	0,0 %
Satamapalvelut, €/asukas	2	3	3	0	0,0 %
Ylläpitokustannukset, €/venepaikka	92	95	95	0	0,0 %
Viherpalvelut					
* Viherpalvelut, €/asukas	19	15	13	-2	-13,3 %
Rakennettujen puistojen hoito, €/ha	15 271	15 600	14 380	-1 220	-7,8 %
Lähimetsien käsittelypinta-ala vuodessa -%/lähimetsien ha	10	10	10	0	0,0 %
Puistojen rakentaminen €/asukas	15	16	33	17	106,3 %
Joukkoliikenne, pysäköinninvalvonta ja jätehuolto					
Joukkoliikenteen matkat (milj.kpl/v)	7,7	8,0	6,7	-1	-16,3 %
Maksukehoitukset pysäköinninvalvonta, kpl	21 262	19 500	19 500	0	0,0 %
Oikaisuvaatimus-% (pysäköintivirhemaksut)	7	7	7	0	0,0 %
Hyväksymis-% (pysäköintivirhemaksut)	5	6	6	0	0,0 %
Huomautukset oik.vaat. johd.-% (pysäköintivirhemaksut)	8	7	7	0	0,0 %
Pysäköinninvalvonnan kustannukset, €/pysäköintivirhemaksu	34	38	37	-1	-2,6 %
Jätehuollon hakemusten käsittelyaika vrk/lupa	3	7	7	0	0,0 %

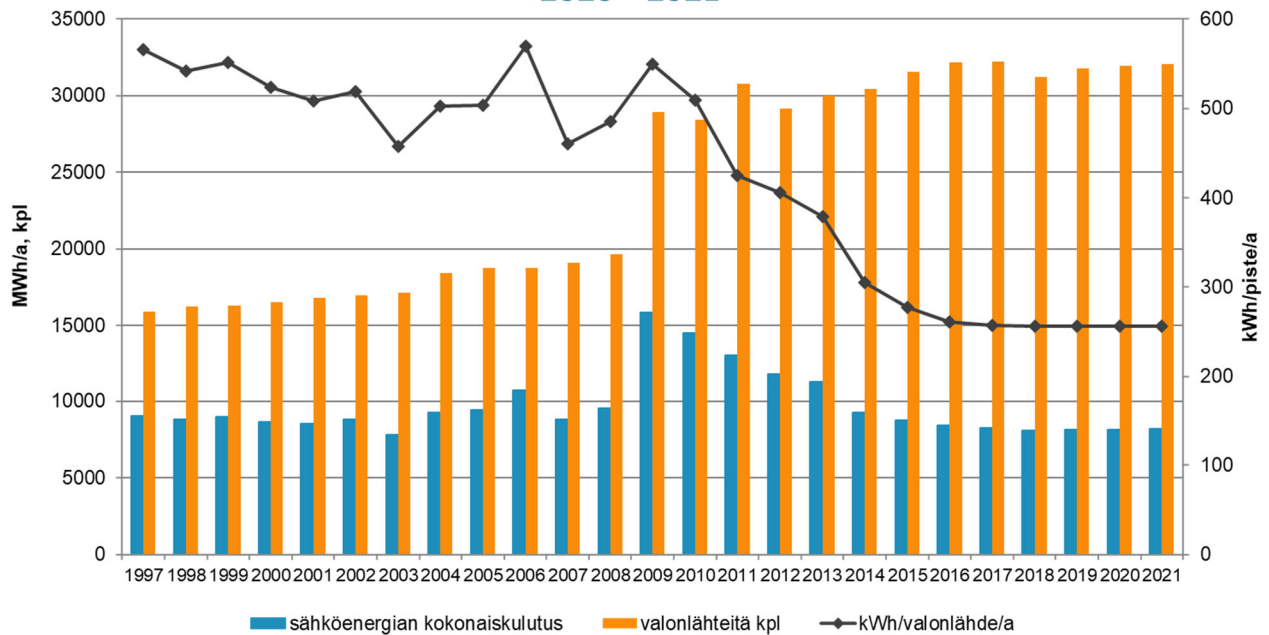
* Nettomenoissa mukana metsäpalvelut vuodesta 2020

Matkamäärät / lipputuki *

Lipputuki * = Vuodesta 2014 joukkoliikenteen järjestämistapamuutoksesta lähtien lipputuki on poistunut ja kustannuksina huomioidaan joukkoliikenteen alijäämä

Jyväskylän ulkovalaistuksen sähköenergian kokonaiskulutuksen, valonlähteiden määrän sekä yksittäisen valonlähteen sähköenergian kulutuksen kehittyminen 1997 - 2019 ja ennuste 2020 - 2021

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

Toiminnan kuvaus

Kaupunkisuunnittelun ja maankäytön palvelualue huolehtii yleis- ja asemakaavoituksesta, niihin liittyvästä yleissuunnittelusta ja kaupunkikuvan suunnittelusta, asumisen kehittämisestä ja viranomais-tehtävistä, kaupungin omistamien maa- ja vesialueiden hallinnasta yleisiä alueita lukuun ottamatta, paikkatieto- ja maastomittauspalveluista sekä kiinteistöinsinöörin viranomaistehtävistä.

Toiminnan painopistealueet

Asemakaavoituksessa keskustan alueella on useita merkittäviä asemakaavoja valmistelussa. Lisäksi laajempia asemakaavoja laaditaan Samulinniityn ja Tammirinteen alueille. Kankaan kaavoitus jatkuu ja Tourulankulman kaavoitus etenee.

MAL-sopimuksen mukainen seudullisen rakennemallin laadinta käynnistyy vuonna 2021. Salolan tuulivoimapuiston yleiskaavan työ on alkamassa.

Uusia omakotitontteja luovutetaan Savulahdesta, Haapaniemestä, Liinalammen rannasta ja Kauramäestä. Kerrostalotontteja luovutetaan mm. Savulahdesta ja Kauramäestä.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

MAL-sopimus valtion kanssa on tarkoitus allekirjoittaa vuoden 2020 loppuun mennessä ja sen toteuttaminen käynnistetään vuonna 2021. Rakennemallin laadinta vaatii lisäresursseja ja voi aiheuttaa muiden tehtävien priorisointia.

Asemakaavoituksen puitesopimuskumppanit on kilpailutettu vuonna 2020 ja täysimääräisesti käytävissä vuonna 2021.

Koronavirusepidemian vaikutus voi näkyä erityisesti maanmyyntitulojen laskuna.

Määrärahan jakaantuminen palveluittain

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Yhdyskuntasuunnittelu	21,4	10,0	10,0	0,0	0,0 %
Paikkatieto	98,3	100,0	140,0	40,0	40,0 %
Asemakaavoitus	123,1	140,0	120,0	-20,0	-14,3 %
Tontit ja maanhallinta	8 917,9	8 687,3	8 851,2	163,9	1,9 %
Kiinteistönmuodostus	471,0	507,0	507,0	0,0	0,0 %
Maastomittaus	446,9	493,0	473,0	-20,0	-4,1 %
Maan myyntivoitot	8 941,5	7 500,0	8 000,0	500,0	6,7 %
Toimintatulot yhteensä	19 020,2	17 437,3	18 101,2	663,9	3,8 %
Yhdyskuntasuunnittelu	838,6	1 003,0	1 011,0	8,0	0,8 %
Paikkatieto	398,3	623,3	638,2	14,9	2,4 %
Asemakaavoitus	1 637,9	2 015,8	2 009,2	-6,6	-0,3 %
Tontit ja maanhallinta	2 118,1	1 878,5	1 835,0	-43,5	-2,3 %
Kiinteistönmuodostus	589,5	689,3	682,4	-6,9	-1,0 %
Maastomittaus	721,3	752,2	751,3	-0,9	-0,1 %
Toimintamenot yhteensä	6 303,7	6 962,1	6 927,1	-35,0	-0,5 %
Yhdyskuntasuunnittelu	-817,2	-993,0	-1 001,0	-8,0	0,8 %
Paikkatieto	-300,0	-523,3	-498,2	25,1	-4,8 %
Asemakaavoitus	-1 514,8	-1 875,8	-1 889,2	-13,4	0,7 %
Tontit ja maanhallinta	6 799,8	6 808,8	7 016,2	207,4	3,0 %
Kiinteistönmuodostus	-118,5	-182,3	-175,4	6,9	-3,8 %
Maastomittaus	-274,4	-259,2	-278,3	-19,1	7,4 %
Maan myyntivoitot	8 941,5	7 500,0	8 000,0	500,0	6,7 %
Toimintakate yhteensä	12 716,5	10 475,2	11 174,1	698,9	6,7 %

Maan myyntivoittojen arvioidaan asettuvan 8 milj. euroon johtuen yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja epävarmuustekijöistä markkinoilla. Arvio on 0,5 milj. euroa suurempi vuoden 2020 muutettuun talousarvioon verrattuna.

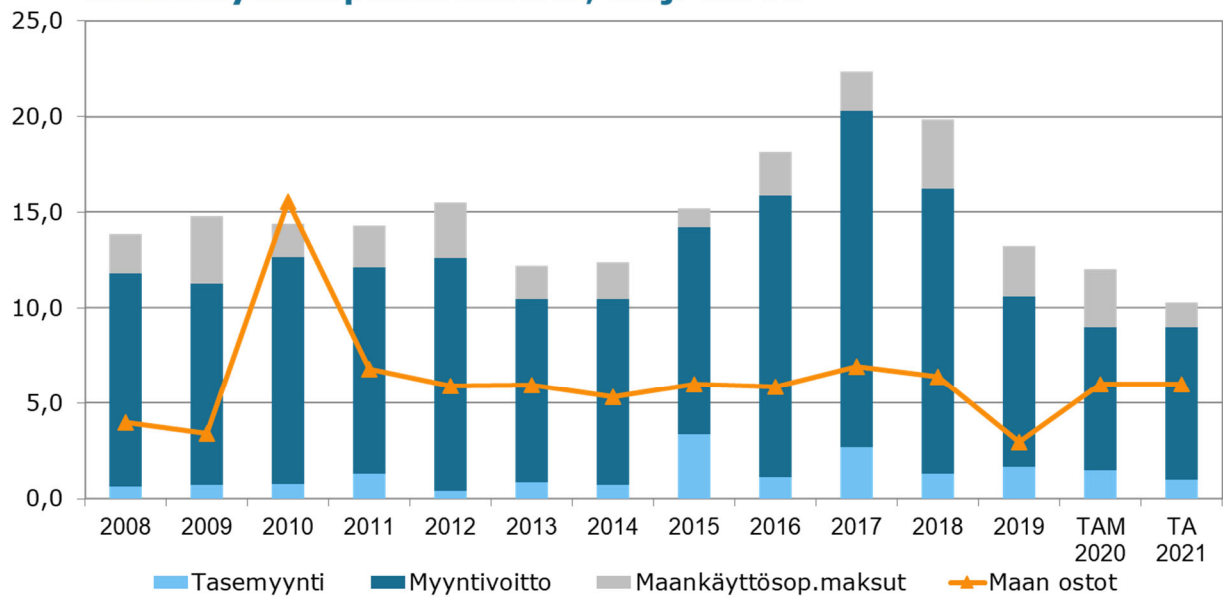
Tontinvuokratulojen ennustetaan kasvavan indeksin noustessa ja vuokraamisen suosion hieman lisääntyessä suhteessa ostamiseen. Pilaantuneiden maa-alueiden hoitoon ja rakennusten purkamiseen varataan hieman vähemmän rahaa vuoteen 2020 nähden. Myös asemakaavoituksen asian-
tuntijapalveluiden määräraha alenee vuoden 2020 tasosta.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Mittarit					
Tarjotaan omakotitontteja varattavaksi	77	80	70	-10	-12,5 %
* Tarjotaan kerros- ja rivitalotuotantoa varattavaksi k-m ²	51 925	25 000	25 000	0	0,0 %
Hyväksytyt yleiskaavat	2	0	1	1	100,0 %
Kyläsuunnittelukohteet	1	0	0	0	0,0 %
Asuin- ja rivitalojen asemakaavoittaminen, k-m ²	41 520	70 000	70 000	0	0,0 %
Omakotitonttien asemakaavoittaminen	0	75	70	-5	-6,7 %
Hyväksytyt asemakaavat, kpl	22	20	20	0	0,0 %
Valitukset asemakaavoista, kpl	1	1	1	0	0,0 %
Arkkitehtuurikilpailut	1	1	1	0	0,0 %
Asemakaavapoikkeamiset	42	50	50	0	0,0 %
Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamiset, muut	53	50	50	0	0,0 %

* Laskennasta jätetty v. 2020 pois vanhat markkinoinnissa olevat tontit, joita on noin 30000 kem²

Maan myynti ja osto sekä maankäyttösopimusmaksut, milj. euroa

Rakentaminen ja ympäristö

Toiminnan kuvaus

Rakentamisen ja ympäristön palvelualue huolehtii rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävistä, ympäristönsuojelun edistämisestä kunnassa, kaupungin resurssiviisaustyön koordinoinnista sekä kunnallisista eläinlääkäripalveluista.

Toiminnan painopistealueet

Palvelualueen toiminnan painopisteenä on jatkuvasti laadukkaiden, luotettavien ja oikein mitoitettujen viranomaispalvelujen tuottaminen.

Sähköisten palvelujen painopisteinä ovat Locus Cloud -järjestelmän sekä sähköisen asioinnin ja arkistoinnin kehittäminen.

Resurssiviisauden osalta painopisteinä ovat Circwaste-kokeiluhankkeiden 2. vaiheen toteuttaminen sekä resurssiviisaustyön koordinoinnin kehittäminen.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Kaupungin resurssiviisaustyön koordinointi pysyy kokonaisuudessaan rakentamisen ja ympäristön palvelualueella. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue saattaa muuttua vuoden 2021 alusta kuntien tehdessä ratkaisujaan.

Määrärahan jakaantuminen palveluittain

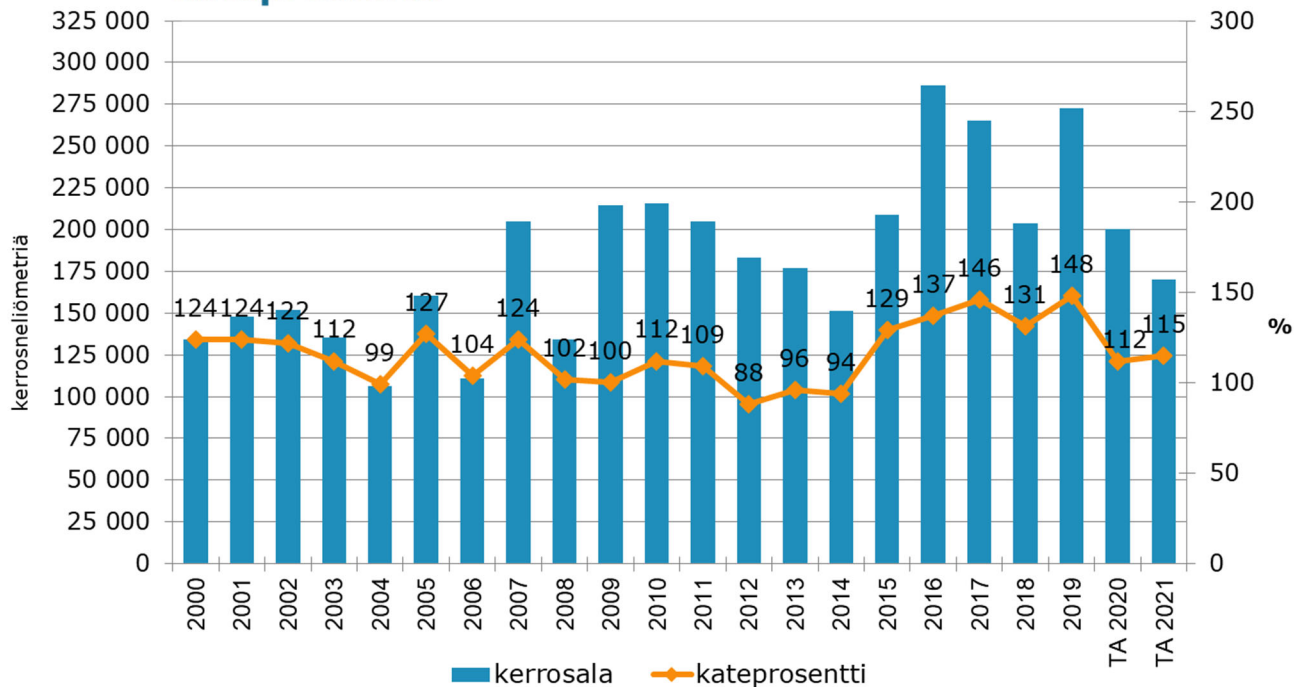
1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Rakennusvalvonta	2 196,4	1 927,0	1 927,0	0,0	0,0 %
Ympäristönsuojelupalvelut	134,9	172,4	160,0	-12,4	-7,2 %
Ympäristöterveydenhuolto	1 224,0	1 246,5	1 314,4	67,9	5,4 %
Toimintatulot yhteensä	3 555,3	3 345,9	3 401,4	55,5	1,7 %
Rakennusvalvonta	1 482,8	1 713,9	1 670,9	-43,0	-2,5 %
Ympäristönsuojelupalvelut	725,3	992,1	1 000,4	8,3	0,8 %
Ympäristöterveydenhuolto	2 164,4	2 244,3	2 450,1	205,8	9,2 %
Toimintamenot yhteensä	4 372,5	4 950,3	5 121,4	171,1	3,5 %
Rakennusvalvonta	713,6	213,1	256,1	43,0	20,2 %
Ympäristönsuojelupalvelut	-590,4	-819,7	-840,4	-20,7	2,5 %
Ympäristöterveydenhuolto	-940,4	-997,8	-1 135,7	-137,9	13,8 %
Toimintakate yhteensä	-817,2	-1 604,4	-1 720,0	-115,6	7,2 %

Lupa- ja valvontataksoja korotetaan noin 2 % vastaamaan kustannustason nousua. Tästä huolimatta erityisesti rakennusvalvonnan lupa- ja valvontatulojen oletetaan pysyvän kokonaisuudessaan nykytasossa rakentamisen palatessa normaalimmalle tasolle. Kaupungin resurssiviisaustyön koordinoinnin tulot ja menot sisältyvät ympäristönsuojelun lukuihin. Uusittu pieneläinpäivystyksen hankintasuopimus nostaa ympäristöterveydenhuollon menoja.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Mittarit					
Rakennusvalvonta:					
- lupapäätökset, kpl	1 243	1 200	1 100	-100	-8,3 %
- suoritettut katselmukset, kpl	1 845	2 200	1 700	-500	-22,7 %
- myönnetyt rakennusluvut, k-m ²	272 705	200 000	170 000	-30 000	-15,0 %
- myönnetyt asunnot, kpl	2 072	1 300	1 000	-300	-23,1 %
- uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika, vk	> 6	≤ 6	≤ 6	0	0,0 %
Ympäristönsuojelu:					
- lupapäätökset, kpl	79	70	60	-10	-14,3 %
- käsitellyt ilmoitukset, kpl	17	10	10	0	0,0 %
- valvontasuunnitelman mukaiset valvontakäynnit, kpl	78	90	90	0	0,0 %
- lausunnot, kpl	24	15	15	0	0,0 %
- maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyaika, kk	< 4	< 4	< 4	0	0,0 %
Ympäristöterveydenhuolto:					
- valvontasuunnitelman tarkastustavoitteen toteuma %		100	100	0	0,0 %
- valvontasuunnitelman näytemäärätavoitteen toteuma %		100	100	0	0,0 %
- terveydenhuoltokäynnit		95	99	4	4,2 %
- pieneläinvastaanottokäynnit	3 141	4 000	3 200	-800	-20,0 %

Myönnetyt kerrosneliömetrit v. 2000 - 2019 ja kateprosentti

RAHOITUSOSA

Talousarvion rahoitusosan rahoituslaskelma muodostuu kaupungin varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtojen muutoksista.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kaupunki on pystynyt tilikauden aikana toiminnan avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Investointien rahavirta osoittaa rahavarojen käytön, jonka avulla kaupunki järjestää palvelutuotannon edellytykset ja kerryttää tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirran ylijäämäinen välitulos osoittaa, kuinka paljon varoja jää käytettäväksi nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja rahavarojen lisäykseen. Alijäämäinen välitulos puolestaan osoittaa, kuinka paljon menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Talousarvion yhteydessä esitetään kaksi erilaista rahoitussuunnitelmaa. Rahoitussuunnitelmassa vuodelle 2021 esitetään erikseen peruskaupungin ja liikelaitosten rahoitussuunnitelmat sisältäen niiden väliset sisäiset erät. Rahoitussuunnitelma vuosille 2019–2023 vastaa tilinpäätöksen ulkoista rahoituslaskelmaa, jossa on laskettu yhteen peruskaupunki ja liikelaitokset sisäiset erät eliminoitena.

Vuoden 2021 rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä tulorahoitus on 53,2 miljoonaa euroa. Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja myyntituloilla on 68,5 miljoonaa euroa. Tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen ja tämän vuoksi toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu 15,3 miljoonaa euroa negatiiviseksi.

Vuonna 2021 lainakannan arvioidaan kasvavan 15,6 miljoonaa euroa. Investointien määrän laskun sekä satunnaisten tulojen vuoksi kohentuneen omarahoitusosuuden takia tämä on selvästi vähemmän kuin arvio vuoden 2020 velan kasvusta, joka on 45,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 omarahoitusosuuteen on arvioitu satunnaisia tuloja Education Facilities Oy:n myynnistä 25 miljoonaa euroa. Mahdollisesta myynnistä kaupunginvaltuusto tekee hallintosäännön mukaisesti erillisen päätöksen vuoden 2021 loppuun mennessä.

Uusia pitkäaikaisia talousarviolainoja vuonna 2021 otetaan 80,0 miljoonaa euroa ja kaupungin pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 62,5 miljoonaa euroa. Kaupungin tavoitteena on hyödyntää pitkäaikaisessa varainhankinnassa Euroopan investointipankin (EIP) kanssa tehtävää 50 milj. euron puitesopimusta. Lyhytaikaisten lainojen muutokseksi arvioidaan -1,9 miljoonaa euroa.

Kokonaislainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2021 lopussa 467,7 miljoonaa euroa ja asukas-kohtainen lainamäärä on nousemassa 3 234 euroon. Tulossuunnitelman mukaan vuonna 2022 kokonaislainamäärän kasvuksi ennakoitaan 11,7 miljoonaa euroa ja 12,5 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Rahoituslaskelma 2021

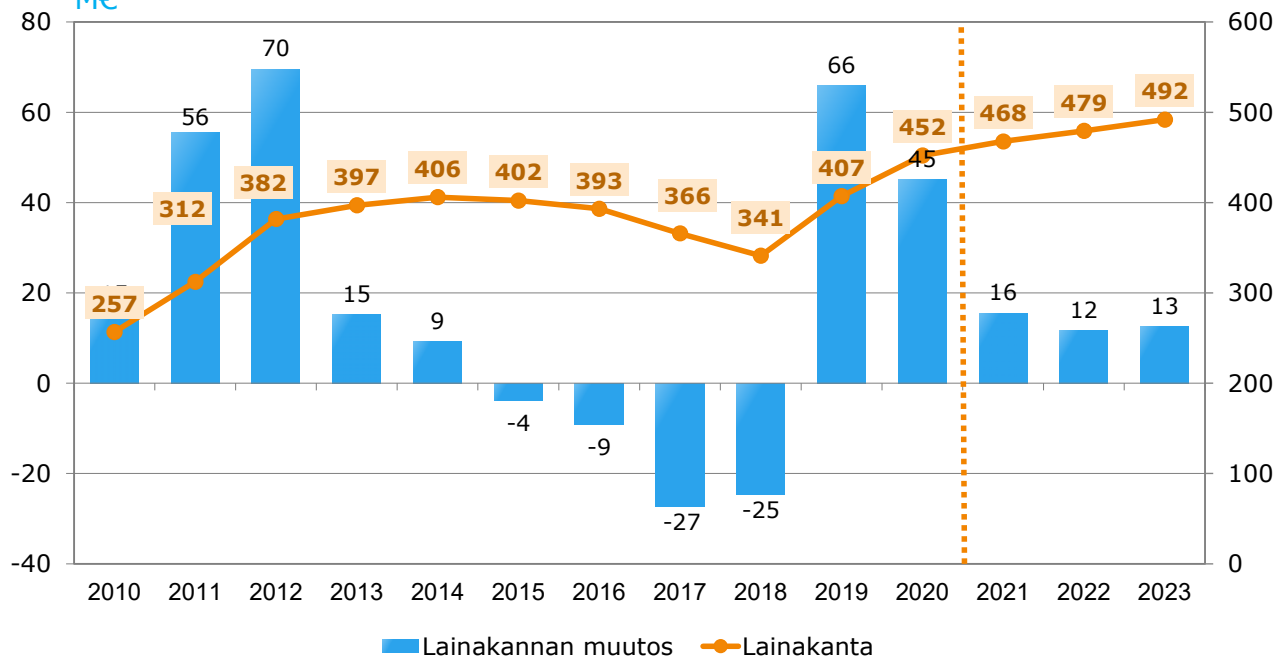
1 000 euroa	Kaupunki ilman liikelaitoksia	Liikelaitokset	Yhteensä (ilman sisäisiä eriä)	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Toiminnan rahavirta	26 333,9	26 894,0	53 227,9	53 227,9
Vuosikate	9 413,9	26 894,0	36 307,9	36 307,9
Satunnaiset erät	25 000,0	0,0	25 000,0	25 000,0
Tulorahoituksen korjauserät	-8 080,0	0,0	-8 080,0	-8 080,0
Investointien rahavirta	-35 593,0	-32 906,2	-68 499,2	-68 499,2
Investointimenot	-44 593,0	-33 038,2	-77 631,2	-77 631,2
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	132,0	132,0	132,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 000,0	0,0	9 000,0	9 000,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 259,1	-6 012,2	-15 271,3	-15 271,3
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset (sitova)	-5 793,0	0,0	-5 793,0	3,0
Antolainasaamisten lisäykset	-5 796,0	0,0	-5 796,0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	3,0	0,0	3,0	3,0
Lainakannan muutokset	15 552,1	5 796,0	21 348,1	15 552,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000,0	5 796,0	85 796,0	80 000,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 500,0	0,0	-62 500,0	-62 500,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 947,9	0,0	-1 947,9	-1 947,9
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	-283,8	-283,8	-283,8
Rahoituksen rahavirta	9 759,1	5 512,2	15 271,3	15 271,3
Rahavarojen muutos	500,0	-500,0	0,0	0

Rahoituslaskelma 2019-2023

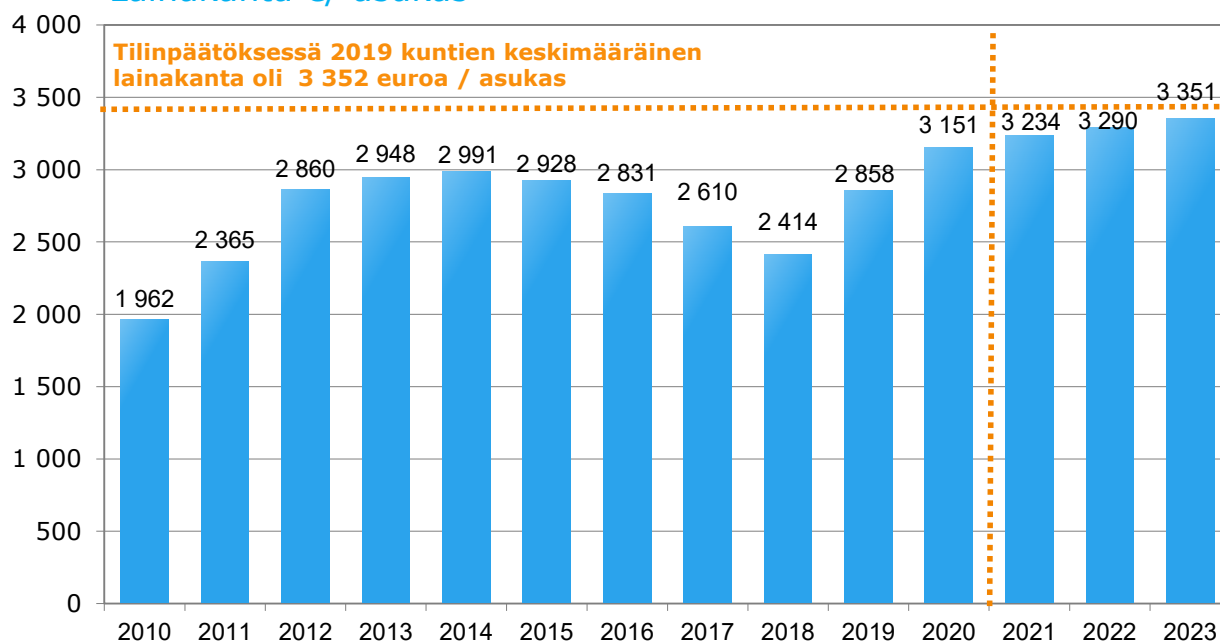
1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Toiminnan rahavirta	12 603	30 714	53 227,9	51 024	52 595
Vuosikate	22 207	38 294	36 307,9	59 104	60 675
Satunnaiset erät	0	0	25 000,0	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	-9 603	-7 580	-8 080,0	-8 080	-8 080
Investointien rahavirta	-55 153	-76 011	-68 499,2	-62 444	-65 026
Investointimenot	-68 107	-85 363	-77 631,2	-71 576	-74 158
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 059	352	132,0	132	132
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 895	9 000	9 000,0	9 000	9 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-42 550	-45 297	-15 271,3	-11 420	-12 431
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset (sitova)	1 054	290	3,0	3	3
Antolainasaamisten lisäykset	-102	0	0,0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	1 156	290	3,0	3	3
Lainakannan muutokset (sitova)	65 892	45 098	15 552,1	11 709	12 538
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	23 000	50 000	80 000,0	50 000	50 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-26 686	-31 600	-62 500,0	-29 500	-24 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	69 578	26 698	-1 947,9	-8 791	-12 962
Oman pääoman muutokset	0	0	0,0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-28 685	-90	-283,8	-292	-111
Rahoituksen rahavirta	38 261	45 297	15 271,3	11 420	12 431
Rahavarojen muutos	-4 288	0	0,0	0	0
Tunnusluvut					
Lainakanta 31.12, 1000 €	407 036	452 133	467 685,4	479 395	491 933
Investointien tulorahoitus, %	33 %	45 %	47 %	83 %	82 %
Lainakanta €/asukas	2 858	3 151	3 234	3 290	3 351
Asukasmäärä vuoden lopussa	142 400	143 500	144 600	145 700	146 800

Lainakanta ja lainojen vuosimuutos M€

Lainakanta €/ asukas

INVESTOINTIOSA

Investointimenot 2019–2025

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Maa- ja vesialueet, netto	-1 298	-5 421	-5 000,0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Tulot (sitova)	1 679	1 500	1 000,0	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot (sitova)	-2 977	-6 921	-6 000,0	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Urheilu- ja retkeilyalueet, netto	-2 237	-3 136	-2 200,0	-2 170	-1 420	-1 160	-1 000
Tulot (sitova)	497	0	0,0	0	0	0	0
Menot (sitova)	-2 734	-3 136	-2 200,0	-2 170	-1 420	-1 160	-1 000
Kunnallistekniikka, netto	-21 772	-28 173	-26 300,0	-27 000	-28 000	-28 000	-28 000
Tulot (sitova)	362	0	0,0	0	0	0	0
Katupalvelut	-20 034	-23 524	-21 000,0	-20 720	-24 800	-24 800	-24 800
Viherpalvelut	-2 094	-4 049	-4 750,0	-5 680	-3 100	-3 100	-3 100
Satamapalvelut	-6	-600	-550,0	-600	-100	-100	-100
Menot yhteensä (sitova)	-22 134	-28 173	-26 300,0	-27 000	-28 000	-28 000	-28 000
<i>Maankäyttösopimustulot, käyttötalous</i>	<i>2 607</i>	<i>3 050</i>	<i>1 300,0</i>	<i>1 200</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>
Irtain käyttöomaisuus, netto	-8 021	-9 594	-9 858,0	-6 250	-6 250	-6 250	-6 250
Tulot (sitova)	143	50	0,0	0	0	0	0
Konsernihallinto	-1 433	-3 158	-4 067,0	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-10	-931	0,0	0	0	0	0
Kasvun ja oppimisen palvelut	-3 138	-2 418	-3 351,0	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-2 460	-2 267	-1 440,0	-750	-750	-750	-750
Kaupunkirakenne	-1 123	-869	-1 000,0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Menot yhteensä (sitova)	-8 164	-9 644	-9 858,0	-6 250	-6 250	-6 250	-6 250
Osakkeet ja osuudet, netto	-882	-200	-235,0	-252	-251	-350	-399
Tulot (sitova)	139	0	0,0	0	0	0	0
Menot (sitova)	-1 021	-200	-235,0	-252	-251	-350	-399
Kaupunki ilman liikelaitoksia, netto	-34 210	-46 524	-43 593,0	-40 672	-40 921	-40 760	-40 649
Tulot	2 819	1 550	1 000,0	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-37 030	-48 074	-44 593,0	-41 672	-41 921	-41 760	-41 649
Liikelaitokset, netto	-30 410	-36 988	-32 906,2	-29 772	-32 105	-32 088	-33 738
Liikelaitokset, tulot	668	302	132,0	132	132	132	132
Tilapalvelu/Talonrakennus (sitova)	-30 263	-35 227,7	-31 796,0	-28 670	-31 000	-30 950	-32 600
Kylän Kattaus	0	0	0,0				
Keski-Suomen pelastuslaitos	-814	-2 062	-1 242,2	-1 234	-1 237	-1 270	-1 270
Liikelaitokset, menot yhteensä	-31 078	-37 290	-33 038,2	-29 904	-32 237	-32 220	-33 870
Kaupunki yhteensä, netto	-64 620	-83 511	-76 499,2	-70 444	-73 026	-72 848	-74 387
Tulot	3 487	1 852	1 132,0	1 132	1 132	1 132	1 132
Menot	-68 107	-85 363	-77 631,2	-71 576	-74 158	-73 980	-75 519
Vuokra- ja muut talonrakennushankkeet	-12 000	-11 100	-6 000,0	-14 800	-8 500	-12 500	9 000
Investoinnit yhteensä, netto	-76 620	-94 611	-82 499,2	-85 244	-81 526	-85 348	-65 387
Tulot	3 487	1 852	1 132,0	1 132	1 132	1 132	1 132
Menot	-80 107	-96 463	-83 631,2	-86 376	-82 658	-86 480	-66 519

Liikelaitokset mukaan lukien kaupungin investointimenoiksi vuodelle 2021 arvioidaan 77,6 miljoonaa euroa, joka on 7,7 miljoonaa euroa (-9,1 %) vähemmän kuin vuonna 2020. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituloja arvioidaan kertyvän 1,0 miljoonaa euroa ja investointimenoihin saatavia rahoitusosuuksia 0,1 miljoonaa euroa. Kaupungin investointimenoista 31,8 miljoonaa euroa kohdistuu talonrakennukseen.

Kaupungin investointibudjetin ulkopuoliset hankkeet mukaan lukien vuoden 2021 investointimenojen yhteismäärä on 83,6 miljoonaa euroa. Vuokra- ja muissa talonrakennushankkeissa investoinnit vähenevät 5,1 miljoonaa euroa vuoden 2020 tasosta.

Maa- ja vesialueiden hankintaan on varattu 6,0 miljoonaa euroa. Raakamaan hankinta on tärkeässä roolissa yhdyskuntarakentamisen jatkuvassa kehittämisessä. Sitä tulee toteuttaa johdonmukaisesti ja tulevaisuuden tarpeet on pyrittävä mahdollistamaan pitkällä aikavälillä. Raakamaan ostoneuvotteluista käydään jatkuvasti ja valmius kauppojen tekemiseen on oltava olemassa, kun neuvotteluissa edetään. Myös rakennettujen kiinteistöjen ostotarpeisiin on varauduttava, koska osa rakentamisesta on nykyisin täydennysrakentamista, jolloin rakennusten osto on joissakin tapauksissa välttämätöntä. Näistä saattaa seurata myös mm. purkukustannuksia tai pilaantuneiden maiden puhdistustarpeita.

Täydennysrakentamisen lisääntyessä maankäyttösopimusneuvotteluissa on tullut ja tulee eteen tilanteita, joissa kaupungin olisi hyvä neuvotella rakennusoikeuden siirtymisestä kaupungin luovutettavaksi. Tällöin päästään paremmin vaikuttamaan minkälaista asuntotuotantoa alueellisesti tulee rakentumaan. Yritysalueilla esirakentamisella on huomattavaa vaikutusta kaupunkien välisessä kilpailussa ja yritysalueiden vetovoimassa.

Maanhankinta/investointimäärärahaa tarvitaan raakamaan ostoon ja maankäyttösopimusten mukaisten tonttien hankintaan (noin 2,5 M€), lisäksi mm. rakennettujen kiinteistöjen ostoon (noin 0,5 M€), rakennusten purkamiseen (noin 0,5–1 M€) sekä vaikeasti ennakoitavissa olevaan esirakentamiseen ja pilaantuneiden maiden puhdistamiseen (noin 2 M€). Lisäksi rahaa tarvitaan Tilapalvelun tarvitsemiin liittymäsopimukseen (noin 0,3 M€). Tasemyynnin osuus tulee tulevaisuudessa nousemaan esirakennuskustannusten nostaessa maan arvoa.

Urheilu- ja retkeilyalueisiin investoidaan 2,3 miljoonaa euroa, josta Viitaniemen liikuntapuiston huolto- ja pukutilat ovat 1,8 miljoonaa euroa.

Kunnallistekniikan investointeihin varataan yhteensä 26,3 miljoonaa euroa. Maankäyttösopimustulot kattavat menoista 1,3 miljoonaa euroa. Kaupungin kasvu ja elinkeinoelämän investoinnit edellyttävät uusien asunto- ja työpaikka-alueiden rakentamista. Lähtökohtana on, että laajentumisiin liittyvät kunnallistekniset hankkeet voidaan toteuttaa. Lisäksi muiden tahojen yhteishankkeisiin (esim. ELY) sekä erilaisten sopimusten, mm. maankäyttösopimusten velvoitteisiin tulee varautua. Investointiohjelmassa on myös varauduttu MAL-sopimukseen.

Vuonna 2021 uusia asunto- ja työpaikka-alueita toteutetaan KymppiR- ja Tykki-ohjelman mukaisesti. Erillisinvestointien varaus pienenee edellisvuoden tasosta (mm. VT4 Kirri-Tikkakoski, Sata-mankärki). Vastaavasti katujen saneerauksiin pystytään ohjaamaan rahoitusta edellisvuotta huomattavasti enemmän. Viherpalvelujen perusinvestoinnit säilyvät edellisvuoden tasolla ja ne kohdistetaan KymppiV-ohjelman mukaisesti. Kokonaisuutta nostaa varautuminen Tourujoen kunnostuksen toteutukseen. Satamapalvelujen investoinneissa varaudutaan yhden venelaiturin saneeraukseen ja Lutakon sataman toimintojen uudelleenjärjestelyihin.

Irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan on varattu 9,9 miljoonaa euroa, josta suurimpia yksittäisiä eriä ovat Keljonkankaan yhtenäiskoulun uudisrakennuksen kalustaminen (2,7 milj. euroa), Kaupunkirakennepalveluiden auto- ja työkalustohankinnat (0,6 milj. euroa) sekä biokaasu- tai sähkökäyttöisen kirjastoauton hankinta (0,5 milj. euroa). ICT-investointeihin on varattu yhteensä 4,0 miljoonaa euroa, josta neljän sairaanhoitopiirin yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä on 1,6 miljoonaa euroa.

Hallinnon työasemien hankinnat on keskitetty tietohallintoon. Hankinnat aikataulutetaan ja toteutetaan yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa tietohallinnon määrittelemän tilaus-toimitusprosessin mukaisesti. Hankinnoissa huomioidaan erikoistyöasematarpeet. Oppilastyöasemat ovat oma kokonaisuus perusopetuksessa eivätkä ole mukana keskitetyissä hankinnoissa.

Tietohallinnon tekemien suositusten ja laskelmien mukaisesti hankinnat kohdistetaan vanhempiin työasemiin, jotta niissä olevat osin vanhentuneet ohjelmistot saadaan uudistettua. Hankinnoissa hyödynnetään leasing-rahoitusta ja noudatetaan kilpailutetun palveluntoimittajan (3StepIT Oy) toimintamalleja. Tietohallinto on laskenut yksikkökohtaiset määrärahatarpeet laiterekisterin tietojen perusteella. Laskutus on keskitetty palveluntoimittajalle siten, että uusien laitteiden rahoitusosuus laskutetaan suoraan toimialoilta ja liikelaitoksilta. Määrärahamuutokset huomioidaan toimialojen ja liikelaitosten talousarvioissa.

Osakkeisiin ja osuuksiin on varattu yhteensä 235 000 euroa vuodelle 2021, josta 200 000 euroa on kohdentamatonta investointivarausta. Kaupunginvaltuuston päätöksen (27.4.2020/15) mukaisesti osakkeisiin ja osuuksiin varataan 35 000 euroa Suomi-rata Oy:n hankeyhtiön pääomarahoitussuuteen. Hippos-hankkeen osalta ensi vuoden talousarvioon ei sisälly investointivarausta. Hippos-hanke ei tämän hetken arvion mukaan toteudu kaupunginvaltuuston aiemmin tekemän periaatepäätöksen mukaisesti. Valtuusto tulee tekemään hankkeen etenemisestä uuden päätöksen ja sitä vastaavat investointivaraukset tehdään päätöksenteon yhteydessä.

Talonrakennusinvestointeihin on varattu 31,8 miljoonaa euroa. Suurimpia talonrakennusinvestointikohteita ovat Kortepohjan päiväkotikoulun uudisrakennus (7,1 milj. euroa), Keljonkankaan yhtenäiskoulun uudisrakennus (5,4 milj. euroa) sekä AaltoAlvarin kylpyläosaston peruskorjauksen ja laajennuksen ensimmäinen vaihe (4,5 milj. euroa).

Kaupungin investointibudjetin ja taseen ulkopuolisia talonrakennushankkeita toteutetaan vuonna 2021 yhteensä arviolta 6,0 miljoonalla eurolla. Näistä merkittävin on tehostetun palveluasumisen Kauramäen kylä -hanke.

Urheilu- ja retkeilyalueiden investoinnit 2021–2025

1000 euroa	2021	2022	2023	2024	2025
TEKNISET JA TOIMINNALLISET KORJAUS- JA MUUTOSTYÖT	30	100	100	100	100
LAAJAVUORI					
Laajavuoren mäkipesä/ kilparinne	20	40	40	40	
Ensilumen ladun pohjan asfaltointi		200	100		
Kilparinteiden hissi		300	200		
LIIKUNTAPUISTOT					200
Huhtasaun liikuntapuiston peruskorjaus		200	300		
Pallokenttien peruskorjaus/ huoltotilat		30	30	30	
Viitaniemen huolto- ja pukutilat	1 800				
Vehkalammen puku- ja wc-tilat	250				
Pohjanlammen konehalli/huoltotila				500	
LÄHILIIKUNTAPAIKAT					200
Rantaraitti	60	60	60		
Keltinmäki			100		
Kortepohja		300			
Lähiliikuntapaikka				200	
ULKOILUREITIT / KUNTORADAT / VIRKISTYSALUEET					100
Kuntoradat ja latupohjat	20	50	50	50	
Uimarannat	10	30	30	30	
Maastopyöräreitit	10	200			
MUUT					200
Liikunta-alueiden yleissuunnitelmat		80	80	80	
Muut kohdentamattomat		30	30	30	
Energiasäästöohjelman toteutus		50	50	50	
Jäähallien ja tekojäiden kylmätekniikka (Viitaniemi, Kilpajäähalli, Harjoitusjäähalli)		100	50	50	
NURMIALUEET					200
Tekonurmet		200			
Muut nurmialueet		200	200		
Yhteensä	2 200	2 170	1 420	1 160	1 000

Kunnallistekniikan alustava investointiohjelma vuosille 2021–2023

1 000 euroa	Alustava 2021	Luonnos 2022	Luonnos 2023
<u>KATUPALVELUT</u>	21 000	20 720	24 800
SUUNNITTELU	1 400	1 400	1 400
PÄÄLIIKENNEVÄYLÄT	2 500	1 500	1 000
1 Yliopistonkatu väli Vaasankatu-Kilpisenkatu (MKS)	500		
2 Puistokatu väli Arenaukio-Rajakatu Rajakatu väli Sepänkatu-Puistokatu (MKS)	2 000	1 500	1 000
UUDET ASUNTOALUEET	3 450	4 100	4 250
3 Keskeneneräiset kadut	500	500	500
Kantakaupunki			
4 Kankaan alueen kadut/aukiot	1 500	1 000	1 000
Huhtasuo			
Kangasrinne (MKS)			150
Pupuhuhdan keskuskortteli		200	
Keljo			
5 Kaurämäki	700	400	400
Kuokkala			
Samulinniitty		500	
Palokka			
6 Savulahti II	750	800	
Matinmäki (MKS)			500
Tikkakoski			
Liinalammenranta		200	
Tunnelimäki			500
Vaajakoski-Jyskä			
Haapaniemi (Rutasentie, Aadanpolku, Elinanpolku)		500	
Haapaniemi puukortteli			500
Tammirinne			700
UUDET TYÖPAIKKA-ALUEET	300	500	1 500
Lohikoski-Seppälänkangas			
Itäinen Palokärki (Yritystien jatke, osa Jarrumiehentiestä)			500
Läntinen Palokärki (Lastaustie; esirak. 2022,kadunrak. 2023)		500	1 000
Vaajakoski-Jyskä			
7 Kanavuoren varikkoalueen laajennus	300		
MUUT INVESTOINNIT	4 725	5 900	8 050
8 Maankaatopaikat	50	50	50
9 VT4 Kirri-Tikkakoski	1 100	1 000	800
Palokanorsi (MKS)		1 500	3 000
Kantakaupunki			
10 Lutakon aukio	300	350	
11 Sataman kärki Kauppatori (Asema-aukio)	1 000	1 000	1 000
12 Hippoksen alueen katujärjestelyt	700	1 000	1 000
13 Keski-Suomen museon LP-alue	150		
14 Hongikontien LP-alueen laajennus	150		
15 Reivikujan LP-alue	150		
16 Urheilutien LP-alue	150		
Kauppakatu väli Kilpisenkatu-Arenaukio (kävelykadun saneeraus) (MKS)		1 000	2 000
Kypärämäki-Kortepohja			
17 Laajavuorentie/Tilustien liittymän parantaminen (MKS)	325		
Kuokkala			
18 Nenäinniemen lumenkaatopaikka	250		
Tahkonkaari			200
Palokka			
19 Ritopohjantien/Norolantien kiertoliittymä (MKS)	400		

1 000 euroa	Alustava 2021	Luonnos 2022	Luonnos 2023
KATUJEN SANEERAUKSET	5 825	3 720	5 000
20 Liikennejärjestelyt (merkit, pysäkit, hidasteet yms.)	50	50	50
21 Katuistutusten täydentäminen	50	50	50
22 Siltojen peruskorjaus	250	500	500
Kantakaupunki			
23 Liikennevalojärjestelmien uusimiset	200	100	100
24 Puutarhakatu	1 500		
25 Kilpisenkatu	500	500	
26 Petäjätie	110		
Kuokkala			
27 Sulkulantie väli Sulkutie-Hämeenpohjantie Pellonreuna	840	120	
Lohikoski-Seppälänkangas			
28 Rinnekaari	100		
Palokka			
29 Joensuunkatu	100		
Säynätsalo			
30 Muuratsalon katujen saneeraus (v.2021 Torikatu, Yhdystie)	300	300	
31 Klubitie	55		
32 Toimelantie	40		
Vaajakoski-Jyskä			
33 Misukantie	85		
34 Misukankuja	150		
35 Sulunperänkuja	100		
36 Koivulanperä	135		
37 Kumpuperä	125		
Äijäläntie			1 200
Korpilahti			
38 Salovuorentie	300		
39 Isämatintie	135		
40 Edellisvuoden kohteiden viimeistely	200	200	200
41 Nimeämättömät saneerauskohteet	500	1 900	2 900
PIENET LIIKENNETURVALLISUUSHANKKEET	100	100	100
42 Nimeämättömät liikenneturvallisuuskohteet	100	100	100
ERILLISET KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄT	1 700	2 500	2 500
43 Kramsunkatu väli Keskussairaalantie-Alvar Aallon katu	200		
44 Ukonnientie väli Lohikoskentie-Tyypyläntie	500		
45 Kevyen liikenteen väylät ELY/Jkl (Autiokankaantie, Vesangantie)	1 000	1 000	
Kankaan baana väli keskusta-Kangas		1 000	2 000
Hannikaisenkatu (baana) väli Vaasankatu-Matkakeskus		500	500
ERITTELEMÄTTÖMÄT PIENET RAKENNUSHANKKEET	500	500	500
ERILLISET ULKOVALAISTUSKOHTEET	500	500	500
46 Rantaraitti	100	100	100
47 Nimeämättömät valaistuskohteet	400	400	400
48 <u>VIHERPALVELUT</u>	4 750	5 680	3 100
49 SUUNNITTELU	200	200	200
KORVAUSINVESTOINNIT	1 070	605	1 360
50 Pienet vihertyöt	140	115	100
51 Takuuajanhoito	20	20	20
52 Ympäristötaide	20	20	20
Huhtasuo			
Pielespuisto			100
Kangaslammen toimintapuisto			50
Kantakaupunki			
53 Harju	70	200	
54 Lounaispuisto	250		
Kirkkopuisto		250	850
55 Puistotorin puisto	400		

1 000 euroa	Alustava 2021	Luonnos 2022	Luonnos 2023
Kuukkala			
Yrttisuon toimintapuisto			100
Kypärämäki-Kortepohja			
Emännäntien leikkipuisto			80
Lohikoski-Seppälänkangas			
Ulpukka			40
Vaajakoski-Jyskä			
56 Sammallahti	50		
57 Veturiapuisto	120		
UUSINVESTOINNIT	3 480	4 875	1 540
58 Kehävihreä	190	130	50
59 Luontoliikuntaohjelma (sisältää Kehä siniset)	30	250	30
60 Rantaraitin liikunta- ja kuntoilupisteet	60	60	30
61 Lutakon leikki	100		
Koirapuistot (Vaajakoski v.2022, Keljonkangas v.2023)		60	60
Halssila			
Halssilan lähiliikunta			50
Huhtasuo			
Kangasrinteenpuisto (MKS)		200	
Pupuhuhdan keskuskortteli		100	
Kantakaupunki			
62 Kankaan viheralueet	500	500	500
63 Tourujoen kunnostus	2 500	3 000	500
64 Hippoksen puistoalueet	100	300	200
Keljo			
Kauramäenpuisto		150	
Kortepohja			
Kortepohjan lähiliikunta		100	
Haukanniemen esteetön luontopolku		25	
Kuukkala			
Pohjanlammen lähiliikunta			
Palokka			
Ruoke			120
<u>SATAMAPALVELUT</u>	550	600	100
65 Muut venepaikat	50	100	100
Kantakaupunki			
66 Lutakon satama	500	500	
KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ	26 300	27 000	28 000
TULOT YHTEENSÄ	1 300	1 200	1 500
INVESTOINTITULOT			
KÄYTTÖTALOUSTULOT (maankäyttösopimusmaksut)	1 300	1 200	1 500
Laajavuorentie/Tilustie (Jyväskylän yliopiston YO-kunta)	250		
Yliopistonkatu (KOAS, Jyväskylän srk)	550		
Kangasrinne (VRP)		200	675
Matinmäki			175
Savulahti II (Peura Markku)	100		
Norola (Skanska)	400		100
Hannikaisenkadun baana (Senaattikiinteistöt)		175	
Palokanorsi (Skanska, Suomen Lidl Oy)			550
Rajakatu (KOy Nisulanportti)		300	
Kauppakatu (KOy Jyväskylän Valtakulma)		525	

1 000 euroa	Koko hanke	TA + M 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Talonrakennusinvestoinnit							
1. Kuokkalan koulun muutostyöt (keittiö, opetustilat)	6 333	2 356	1 000				
2. Keljonkankaan yhtenäiskoulu, uudisrakennus	26 500	15 340	5 390				
3. Kortepohjan päiväkotikoulu, uudisrakennus	22 681	11 141	7 140	4 000			
4. Alvar Aalto -museon peruskorjaus ja nivelosan laajennus	7 100	200	3 200	3 700			
5. AaltoAlvari, kylpyläosaston peruskorjaus ja laajennus, 1-vaihe	9 300	400	4 450	4 450			
AaltoAlvari, kylpyläosaston peruskorjaus ja laajennus, 2-vaihe	6 100				3 050	3 050	
AaltoAlvari, kylpyläosaston peruskorjaus ja laajennus, 3-vaihe	3 100				2 100	1 000	
AaltoAlvari, 4-vaihe	10 000					400	4 800
6. Palokan TA:n sairaalaosastot	4 616	200	4 416				
7. Kyllön terveysaseman muutostyöt	2 000	100	900	1 000			
8. Vaajakummun koulun keittiön ja ruokasalin muutostyöt	4 000		1 200	1 800	1 000		
9. Vaajakosken kirjasto/liikuntahallin peruskorjaus	7 670		200	2 770	2 400		
10. Haukkamäen päiväkotikoulu	5 000		200	2 400	2 400		
11. Pohjanlammen päiväkotikoulu, uudisrakennus	9 000		200	4 150	4 650		
12. Tekniset korjaustyöt	17 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
13. Keskustan päiväkotikoulu	9 000			200	4 400	4 400	
14. Lyseon pääarakennuksen peruskorjaus	14 500			500	7 000	7 000	
15. Teatterin peruskorjaus	30 000			200	300	7 000	15 500
16. Päiväkotikoulu (korvaava hanke, nimetään vuoden 2021 palveluverkkoselvityksessä)	9 000				200	4 400	4 400
17. Päiväkotikoulu (korvaava hanke, nimetään vuoden 2021 palveluverkkoselvityksessä)	9 000					200	4 400
Yhteensä	212 400	33 237	31 796	28 670	31 000	30 950	32 600

Toimitilojen vuokrahankkeet

1. Tehostetun palveluasumisen hanke, 90 paikkaa (Kauramäen kylä)	15 800		5 000	10 800			
2. Vaajakosken ikäntyneiden päiväkeskus ja vamm. asumispalvelut	5 000		1 000	4 000			
3. Tehostetun palveluasumisen hanke, 60 paikkaa, tarkentuu Sote-palveluverkkoselvityksessä syksyllä 2020	7 500				3 500	4 000	
4. Tehostetun palveluasumisen hanke, 60 paikkaa, tarkentuu Sote-palveluverkkoselvityksessä syksyllä 2020	7 500					3 500	4 000
5. Kyllikinkadun kortteli, ikäntyneiden asumista ja sote-palveluja, tarkentuu Sote-palveluverkkoselvityksessä	20 000				5 000	5 000	5 000
Vuokrahankkeet yhteensä	55 800		6 000	14 800	8 500	12 500	9 000
Kaikki yhteensä	268 200	33 237	37 796	43 470	39 500	43 450	41 600

Talonrakennusinvestointien perustelut

1. Kuokkalan koulun muutostyöt (keittiö, opetustilat)

Kaupunginhallitus hyväksyi 24.9.2018 Kuokkalan koulun muutostöiden hankesuunnitelman. Taito- ja taideaineiden tilat valmistuivat syksyllä 2019. Nykyiset pienet luokkatilat yhdistetään suuremmiksi tiloiksi ja aulatilat otetaan oppimiskäyttöön vuosina 2020–2021. Nykyinen keskuskeittiö pienenee jakelu-/valmistuskeittiöksi vuonna 2021. Keskuskeittiöltä vapautuvaa tilaa muutetaan oppimisympäristöiksi. Viereinen lähiliikunta-alue rakennetaan valmiiksi Pohjanlammen päiväkodin rakentamisen yhteydessä.

2. Keljonkankaan yhtenäiskoulu, uudisrakennus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.5.2019 Keljonkankaan yhtenäiskoulun tarkistetun hankesuunnitelman. Yhtenäiskoulu sijaitsee ns. kolmiokorttelissa Eteläväylän ja Sohberginkadun kulmauksessa. Opetuspalvelut suunnitellaan joustavasti 5–9-luokkalaisille, yhteensä noin 730 oppilaspaikalle. Koulurakennukseen tehdään tilat myös nuorisopalveluille sekä lähikirjastolle. Rakentaminen aloitettiin maanrakennustöiden osalta keväällä 2019. Uusi yhtenäiskoulu valmistuu keväällä 2021 ja toiminta tiloissa voi alkaa syyslukukaudella 2021.

3. Kortepohjan päiväkotikoulu, uudisrakennus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.5.2019 Kortepohjan uuden päiväkotikoulun hankesuunnitelman. Hankesuunnittelun yhteydessä tutkittiin puurakentamisen vaihtoehto. Uudisrakennus sijoitetaan nykyiselle Kortepohjan koulun tontille. Koulu mitoitetaan noin 500 oppilaspaikalle ja varhaiskasvatuksen tilat noin 190 hoitopaikalle. Lisäksi rakennukseen sijoitetaan Kortepohjan lähikirjasto. Koulun toiminta on siirtynyt helmikuussa 2020 rakentamisen ajaksi väistötiloihin Voionmaan koululle. Päiväkoti ja kirjasto toimivat nykyisissä tiloissaan rakentamisen ajan. Rakentamistyöt on aloitettu purkutöiden osalta maaliskuussa 2020. Toiminta rakennuksessa voidaan aloittaa elokuussa 2022.

4. Alvar Aalto -museon peruskorjaus ja nivelosan laajennus

Kaupunginhallitus hyväksyi 15.6.2020 Alvar Aalto -museon peruskorjauksen sekä Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -museon yhdistävän nivelosan hankesuunnitelman sekä esivuokrasopimuksen kaupungin ja Alvar Aalto -säätiön välillä. Suunnittelijat on kilpailutettu ja suunnittelu on käynnistynyt. Museon peruskorjaus ja nivelosan rakentaminen aloitetaan alustavan aikataulun mukaan syksyllä 2021. Hanke on hyväksytty Kulttuuri- ja opetusministeriön kulttuuritilojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaan.

5. Aalto Alvari, kylpyläosaston peruskorjaus, vaiheet 1-3

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 8.6.2020 Vesiliikuntakeskus AaltoAlvarin kylpyläosaston peruskorjauksen ja laajennuksen hankesuunnitelman. Suunnittelijat on kilpailutettu ja suunnittelu on käynnistynyt. Asemakaavan muutos on saanut lainvoiman 15.5.2020. Rakentaminen vaiheistetaan siten, että kylpyläosasto voi toimia osittain koko rakentamisen ajan. Ensimmäisen vaiheen rakentaminen alkaa vuonna 2021.

6. Palokan TA:n sairaalaosastot

Palokan terveyskeskussairaalan vuodeosastojen toiminta siirtyy uuteen sairaala Novaan keväällä 2021. Vapautuvissa tiloissa tehdään tarvittavat tekniset korjaustyöt sekä toiminnalliset muutostyöt Keljon A-talon vanhuspalveluiden pitkäaikaishoitoon. Hankesuunnitelma hyväksyttiin Tilapalvelun johtokunnassa 6.3.2020. Toteutussuunnittelu on käynnissä. Rakentaminen aloitetaan urakkakilpailun jälkeen talvella 2020/2021. Työt valmistuvat syyskuun 2021.

7. Kyllön terveysaseman muutostyöt

Uusi sairaala Nova valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä. Kuokkalan ja Keskustan terveysasemat lakkautetaan. Osa Kyllön terveysaseman toiminnoista siirtyy uuteen sairaalaan. Kustannuksilla varaudutaan terveysasemien lakkauttamisesta aiheutuviin toiminnallisiin muutostöihin Kyllön terveysasemalla sekä muissa mahdollisissa kiinteistöissä. Tämän kokonaisuuden hankesuunnitelma valmistuu syksyllä 2020 sotien palveluverkkoselvityksen valmistumisen jälkeen. Toteutussuunnittelu, kustannukset ja muutostöiden aikataulu täsmennetään hankesuunnitelmassa.

8. Vaajakummun koulun keittiön ja ruokasalin muutostyöt

Kylän Kattauksen palveluverkon ja toimintamallin muutoksen seurauksena Ristonmaan aterakeskuksella tehdään parhaillaan muutostöitä. Ristonmaan töiden valmistumisen jälkeen aloitetaan Kuokkalan koulun keskuskeittiön muutostyöt ja tämän jälkeen toteutetaan Vaajakummun koulun keskuskeittiön muutostyöt. Keittiöltä vapautuviin tiloihin suunnitellaan oppimisympäristöjä. Perusopetuksen palveluverkon 2020 mukaisesti Vaajakosken alueen koulupolkuja selkeytetään ja tilankäyttöä tehostetaan. Vaajakummun koulun muutostöiden hankesuunnitelma valmistuu syksyllä 2020 ja muutostyöt alkavat kesällä 2021. Muutostyöt toteutetaan useassa vaiheessa siten, että työt ovat kokonaisuudessaan valmiit vuonna 2023.

9. Vaajakosken kirjasto/liikuntahallin peruskorjaus

Vaajakosken kirjaston puoleiseen päätyyn valmistui vuonna 2016 hankkeen ensimmäisenä vaiheena nuorisotilat. Kirjaston, kansalaisopiston ja liikuntahallin muutos- ja peruskorjaustöiden osalta hankesuunnittelu valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä. Hankesuunnitelmassa täsmennetään hankkeen suunnitteluaiakataulu, rakentamisen vaiheistus ja valmistumisaikataulu.

10. Haukkamäen päiväkot

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen 2020 mukaisesti Haukkamäen päiväkodin vanha osa korvataan uudisrakennusosalla. Haukkamäen päiväkodin lapsimäärä tulee pysymään nykyisellään. Piha-alueella sijaitsevasta vuokratusta viipalerakennuksesta voidaan luopua uudisosan valmistuttua. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä. Tilat ovat käyttöön otettavissa vuonna 2023.

11. Pohjanlammen päiväkot, uudisrakennus

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen 2020 mukaisesti Pohjanlammen nykyinen päiväkot korvataan uudisrakennuksella. Uusi päiväkot toteutetaan nykyistä suurempana noin 220 hoitopaikalle. Lisäksi Pohjanlammen päiväkotiin keskitetään Kuokkalan alueen vuoroahoito. Päiväkodin valmistuttua Kuokkalan alueella voidaan luopua neljästä pienemmästä peruskorjausikäisestä yksiköstä. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä. Päiväkot esitetään toteutettavaksi Kaupunginvaltuuston vuoden 2020 talousarviokäsittelyn päätöksen mukaisesti massiivipuurunkoisena. Päiväkot voidaan ottaa käyttöön vuonna 2023.

12. Tekniset korjaustyöt

Kiinteistökannan (noin 400 rakennusta) vanhenemisen sekä investointien siirtymisten vuoksi kiireellisiä ja ennalta arvaamattomia korjaustarpeita syntyy koko ajan. Rahoitus mahdollistaa pienet tekniset korjaustarpeet sekä käyttäjien toiminnasta tai organisaatiomuutoksista johtuvat pienet muutostyöt. Myös syntyneisiin sisäilmasto-ongelmiin puututaan mahdollisimman nopeasti, jotta käyttäjien terveelliset ja turvalliset toimintaolosuhteet pystytään takaamaan. Rahoituksella varaudutaan teettämään myös hankkeiden tarve- ja hankesuunnitelmia.

Toimitilojen vuokrahankkeiden talousarviooperustelut

1. Tehostetun palveluasumisen hanke, 90 paikkaa (Kauramäen kylä)

Kauramäen alueelle suunnitellaan uutta Kauramäen kylä hanketta, joka sisältää 30 tehostetun palveluasumisen paikkaa, 30 palveluasumien paikkaa sekä 30 psykogeriatrasta hoitoa tarvitsevien henkilöiden palveluasumisen paikkaa. Hankkeen suunnittelu aloitetaan heti hankesuunnitelman hyväksymisen sekä rahoituksen varmistumisen jälkeen. Alustavan aikataulun mukaan rakentaminen aloitetaan syksyllä 2021 ja rakennustyöt valmistuvat vuoden 2022 loppuun mennessä. Hankkeen toteuttaja on Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy. Hankkeen toteutuminen edellyttää ARA:n myönteistä investointiavustuspäätöstä sekä STM:ltä puoltavaa rakentamisen poikkeuslupaa.

2. Vaajakosken ikääntyneiden päiväkeskus ja vammaisten asumispalvelut

Vaajakoskella, entisen terveysaseman ja Väkkärän tontilla, on käynnissä asemakaavan muutossuunnittelu. Alueelle suunnitellaan uutta hyvinvointikeskusta, jonka toteuttaja on Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy. Rakennukseen suunnitellaan hyvinvointi- ja päiväkeskus, vammaisten asumisyksikkö ja tukiasuntoja sekä kotihoidon tiimitila. Alustavan aikataulun mukaisesti rakentamistyöt aloitetaan syksyllä 2021 ja hanke valmistuu vuoden 2022 loppuun mennessä. Tilat ovat vuokrattavissa vuoden 2023 alusta alkaen. Hankkeen toteutuminen edellyttää ARA:n puoltavaa investointiavustuspäätöstä vammaisten asumisyksikön osalta.

3. Tehostetun palveluasumisen hanke, 60 paikkaa

Hankkeella varaudutaan kaupungin tarpeeseen lisätä tehostetun palveluasumisen asiakaspaikkoja. Vuonna 2020 valmistuvassa sote-palveluverkkoselvityksessä täsmennetään hankkeen tavoitteita.

4. Tehostetun palveluasumisen hanke, 60 paikkaa

Hankkeella varaudutaan kaupungin tarpeeseen lisätä tehostetun palveluasumisen asiakaspaikkoja. Vuonna 2020 valmistuvassa sote-palveluverkkoselvityksessä täsmennetään hankkeen tavoitteita.

5. Kyllikinkadun kortteli, soten palvelut

Korttelin kehittämishankkeen tavoitteita arvioidaan vuonna 2020 valmistuvan sote-palveluverkon tarpeiden lähtökohdista.

LIKELAITOKSET

Kunnallinen liikelaitos

Kunta tai kuntayhtymä voi perustaa kunnallisen liikelaitoksen liiketoimintaa tai liiketaloudellisten periaatteiden mukaan hoidettavaa tehtävää varten. Kunnat ja kuntayhtymät voivat myös yhdessä perustaa kuntayhtymän, jonka tehtävänä on kunnallisen liikelaitoksen ylläpitäminen.

Kunnan tai kuntayhtymän liikelaitos on osa kunnan tai kuntayhtymän organisaatiota ja liikelaitoksen kirjanpito on (eriytetty) osa kunnan tai kuntayhtymän kirjanpitoa. Kunnan ja kuntayhtymän liikelaitos ei siten ole itsenäinen kirjanpitovelvollinen, vaan kunta tai kuntayhtymä on kirjanpitovelvollinen kuntalain (410/2015) 65 §:n perusteella myös liikelaitoksensa kirjanpidosta. Liikelaitoksen nimessä tulee olla sana liikelaitos. Isäntäkuntamallin mukaisesti perustetusta liikelaitoksesta käytetään myös nimitystä liikelaitos.

Kunnan liikelaitoksen taloudesta on säädetty kuntalain 120 §:ssä Kunnan liikelaitoksen talous. Sen mukaisesti liikelaitoksen talouteen sovelletaan kunnan taloutta koskevia säännöksiä kuitenkin siten, että:

- 1) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma laaditaan kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta erillisenä osana;
- 2) kunnallisen liikelaitoksen talousarviossa ja -suunnitelmassa on tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa;
- 3) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen kirjanpito on eriytettävä kunnan tai kuntayhtymän kirjanpidossa;
- 4) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen toiminnasta laaditaan tilikaudelta erillistilinpäätös, joka annetaan tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saatetaan kunnanhallituksen tai yhtymähallituksen käsiteltäväksi;
- 5) kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja;
- 6) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen tilikauden tuloksesta voidaan tehdä investointivaraus enintään kunnan tai kuntayhtymän ylijäämäerien määrään;
- 7) esityksen kunnallisen liikelaitoksen tilikauden tuloksen käsittelystä tekee johtokunta toimintakertomuksessa.

Kunnan ja kuntayhtymän liikelaitosta sitovia meno- ja tuloeriä kunnan tai kuntayhtymän talousarviossa ovat: 1) kunnan tai kuntayhtymän pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle tai kuntayhtymälle; 2) korvaus kunnan tai kuntayhtymän sijoittamasta pääomasta sekä 3) kunnan ja kuntayhtymän toiminta-avustus kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokselle.

Liikelaitosten tulostaulu TA 2021

1 000 euroa	Htv	Liike- vaihto	Liikev. muutos	Tulos	Tuloksen muutos	Sis. lainat	Sis. laino- jen muutos	Tuloutus kunnalle	Kum. ylijäämä
Tilapalvelu-liikelaitos	25	104 314	5 269	-500	23	5 796	-4 299	-13 000	190
Kylän Kattaus -liikelaitos	324	26 760	2 202	0	3 825	0	0	0	-2 857
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos	347	32 419	791	0	-60	0	0	0	599
Yhteensä	696	163 493	8 261	-500	3 788	5 796	-4 299	-13 000	-2 069

TILAPALVELU-LIIKELAITOS

Toiminta-ajatus ja toiminnan kuvaus

Tilapalvelu-liikelaitoksen strategisina avainalueina ovat terveelliset, turvalliset ja taloudelliset toimitilat, kiinteistöomaisuuden ja investointien hyvä hallinta sekä asiakas- ja käyttäjätyytyväisyys. Näihin avainalueisiin liittyvät toiminnot ovat jatkuvan kehittämisen kohteita. Liikelaitoksen taloudellisena tavoitteena on kattaa saamallaan vuokratuloilla omistajalle maksettava korvaus peruspääomasta (tuotovaatimus), poistot sekä kiinteistöjen kunnossa- ja ylläpidon menot.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-733,5	-522,6	-500,0	22,6	-4,3 %
Investointimenot	-30 263,3	-35 227,7	-31 796,0	3 431,7	-9,7 %

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoiteasetannan 2021 näkökulmat ovat asiakastyytyväisyys, onnistuneet investointihankkeet, tilojen tehokas käyttö sekä kestävä kehityksen edistäminen.

Näitä edistävät tavoitteet ovat:

1. Asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisarvosana vähintään 3,6 (asteikolla 1–5).
2. Palveluverkkoselvitykset päivitetty ja tilaforumit pidetty kaikkien palvelualueiden kanssa (tehty/kesken/aloittamatta).
3. Tilojen vajaakäyttöaste alle 7,0 %.
4. Ympäristötavoitteet määritelty kaikissa uusien kiinteistöjen tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa.
5. Energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukainen kiinteistöjen kokonaisenergiakulutuksen säästötavoite 842 MWh/v saavutettu.

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

1. Toteutetaan Pohjanlammen päiväkodin suunnittelu massiivipuurakenteisena kaupunginvaltuuston 13.5.2019 päätökseen perustuen.
2. Jatketaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristöjen kehittämistä liikuntaa ja hyvinvointia tukeviksi liikuntapääkaupunki strategiateeman mukaisesti.
3. Laaditaan kiinteistöjen ylläpidon energiatehokkuuden ja jätekierrätyksen toimintamalli kestävä kehityksen edistämiseksi ja resurssiviisauden strategiateemaa tukevaksi.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Säästötoimenpiteet

Tilapalvelu-liikelaitoksen säästötoimenpiteet

1 000 euroa		TA 2021	TA 2022	
1. Palvelutuotannosta vapautuneiden tilojen määrän minimoiminen (vajaikäyttöaste)	Tulot	0,0	0,0	
	Menot	-163,0	-168,0	
	Nettovaikutus	163,0	168,0	
2. Energiansäästötoimenpiteet	Tulot	0,0	0,0	
	Menot	-68,0	-68,0	
	Nettovaikutus	68,0	68,0	
3. Palvelujen ostosopimusten kilpailuttaminen	Tulot	0,0	0,0	
	Menot	-269,0	-100,0	
	Nettovaikutus	269,0	100,0	
4. Rakennusten kunnossapidon resurssien vähentäminen	Tulot	0,0	0,0	
	Menot	-400,0	0,0	
	Nettovaikutus	400,0	0,0	
Tilapalvelu-liikelaitoksen säästötoimenpiteiden vaikutus yhteensä		Tulot	0,0	0,0
		Menot	-900,0	-336,0
		Nettovaikutus	900,0	336,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Tehostetaan tyhjen tilojen vähentämistä myynti- ja purkutoimenpiteitä kehittämällä yhteistyössä kaavoituksen ja maankäyttöyksikön kanssa.
2. Energiansäästötoimenpiteitä tehdään rakennusten energiankäytön ohjauksella ja aktiivisella energiankulutuksen ohjauksella ja seurannalla.
3. Kiinteistönhoito- siivous- ja ulkoalueiden ostosopimusten kilpailutuksesta koituvat säästöt. Sopimukset kilpailutettiin toistaiseksi voimassa oleviksi.
4. Rakennusten kunnossapitoon varattua resurssia pienennettiin.

Tulos- ja rahoitussuunnitelmat

TILAPALVELU-LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Liikevaihto	96 812,7	99 045,0	104 314,0	5 269,0	5,3 %
Materiaalit ja palvelut	-35 560,0	-36 564,4	-34 566,0	1 998,4	-5,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 036,4	-9 569,0	-9 339,0	230,0	-2,4 %
Palvelujen ostot	-26 523,6	-26 995,4	-25 227,0	1 768,4	-6,6 %
Henkilöstökulut	-1 540,6	-1 638,7	-1 677,3	-38,6	2,4 %
Palkat ja palkkiot	-1 229,6	-1 309,7	-1 340,0	-30,3	2,3 %
Henkilösivukulut	-311,0	-329,0	-337,3	-8,3	2,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-25 674,5	-25 133,0	-26 000,0	-867,0	3,4 %
Vuokratkulut	-22 185,7	-23 231,1	-29 534,7	-6 303,6	27,1 %
Liiketoiminnan muut kulut	-44,7	-50,4	-36,0	14,4	-28,6 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	11 807,2	12 427,4	12 500,0	72,6	0,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 540,7	-12 950,0	-13 000,0	-50,0	0,4 %
Korkotuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Korvaus peruspääomasta	-12 538,8	-12 950,0	-13 000,0	-50,0	0,4 %
Muut rahoituskulut	-2,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-733,5	-522,6	-500,0	22,6	-4,3 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-733,5	-522,6	-500,0	22,6	-4,3 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-733,5	-522,6	-500,0	22,6	-4,3 %
Toimintatulot	96 812,7	99 045,0	104 314,0	5 269,0	5,3 %
Toimintamenot	-59 331,0	-61 484,6	-65 814,0	-4 329,4	7,0 %
Toimintakate	37 481,7	37 560,4	38 500,0	939,6	2,5 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	1 212,3	689,7	189,7	-500,0	-72,5 %

TULOSLASKELMA VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto	104 314,0	105 831,0	107 410,0	108 610,0	109 910,0
Materiaalit ja palvelut	-34 566,0	-35 650,0	-36 400,0	-37 100,0	-37 700,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 339,0	-9 500,0	-9 800,0	-10 100,0	-10 400,0
Palvelujen ostot	-25 227,0	-26 150,0	-26 600,0	-27 000,0	-27 300,0
Henkilöstökulut	-1 677,3	-1 710,0	-1 710,0	-1 710,0	-1 710,0
Palkat ja palkkiot	-1 340,0	-1 370,0	-1 370,0	-1 370,0	-1 370,0
Henkilösivukulut	-337,3	-340,0	-340,0	-340,0	-340,0
Poistot ja arvonalentumiset	-26 000,0	-26 250,0	-26 900,0	-27 350,0	-28 000,0
Vuokratkulut	-29 534,7	-29 260,0	-29 200,0	-29 200,0	-29 200,0
Liiketoiminnan muut kulut	-36,0	-50,7	-50,0	-50,0	-50,0
Liikelylijäämä (-alijäämä)	12 500,0	12 910,3	13 150,0	13 200,0	13 250,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-13 000,0	-13 100,0	-13 150,0	-13 200,0	-13 250,0
Korvaus peruspääomasta	-13 000,0	-13 100,0	-13 150,0	-13 200,0	-13 250,0
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-500,0	-189,7	0,0	0,0	0,0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-500,0	-189,7	0,0	0,0	0,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-500,0	-189,7	0,0	0,0	0,0
Toimintatulot	104 314,0	105 831,0	107 410,0	108 610,0	109 910,0
Toimintamenot	-65 814,0	-66 670,7	-67 360,0	-68 060,0	-68 660,0
Toimintakate	38 500,0	39 160,3	40 050,0	40 550,0	41 250,0
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	189,7	0,0	0,0	0,0	0,0

TILAPALVELU-LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Toiminnan rahavirta	24 896,7	24 610,4	25 500,0	889,6	3,6 %
Liikelyljäämä (-alijäämä)	11 807,2	12 427,4	12 500,0	72,6	0,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	25 674,5	25 133,0	26 000,0	867,0	3,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 540,7	-12 950,0	-13 000,0	-50,0	0,4 %
Tulorahoituksen korjauserät	-44,3	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Investointien rahavirta	-30 256,4	-35 227,7	-31 796,0	3 431,7	-9,7 %
Investointimenot	-30 263,3	-35 227,7	-31 796,0	3 431,7	-9,7 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-151,8	0,0	0,0	0,0	100,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	158,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 359,7	-10 617,3	-6 296,0	4 321,3	-40,7 %
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	4 588,8	10 094,7	5 796,0	-4 298,7	-100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	4 588,8	10 094,7	5 796,0	-4 298,7	-42,6 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0,0	0,0	0,0	0,0	-100,0 %
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	770,9	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Saamisten muutos kunnalta	215,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Saamisten muutos muilta	815,2	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	73,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Korottomien velkojen muutokset kunnalta	-333,6	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Rahoituksen rahavirta	5 359,7	10 094,7	5 796,0	-4 298,7	-42,6 %
Rahavarojen muutos	0,0	-522,6	-500,0	22,6	-4,3 %

RAHOITUSLASKELMA VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta	25 500,0	26 060,3	26 900,0	27 350,0	28 000,0
Liikelyljäämä (-alijäämä)	12 500,0	12 910,3	13 150,0	13 200,0	13 250,0
Poistot ja arvonalentumiset	26 000,0	26 250,0	26 900,0	27 350,0	28 000,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-13 000,0	-13 100,0	-13 150,0	-13 200,0	-13 250,0
Investointien rahavirta	-31 796,0	-28 670,0	-31 000,0	-30 950,0	-32 600,0
Investointimenot	-31 796,0	-28 670,0	-31 000,0	-30 950,0	-32 600,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 296,0	-2 609,7	-4 100,0	-3 600,0	-4 600,0
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	5 796,0	2 420,0	4 100,0	3 600,0	4 600,0
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	5 796,0	2 420,0	4 100,0	3 600,0	4 600,0
Rahavarojen muutos	-500,0	-189,7	0,0	0,0	0,0

Investointisuunnitelma

TILAPALVELU-LIIKELAITOKSEN INVESTOINNIT

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Investointimenot	-30 263,3	-35 227,7	-31 796,0	3 431,7	-9,7 %
Rahoitusosuudet	-151,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Nettoinvestoinnit	-30 415,1	-35 227,7	-31 796,0	3 431,7	-9,7 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	158,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %

INVESTOINNIT VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Investointimenot	-31 796,0	-28 670,0	-31 000,0	-30 950,0	-32 600,0
Rahoitusosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvestoinnit	-31 796,0	-28 670,0	-31 000,0	-30 950,0	-32 600,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tunnusluvut ja mittarit

	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021		%
Tunnusluvut					
Omat rakennukset (hum2)	431 288	423 850	403 300	-20 550	-4,8 %
Osakehuoneistot (hum2)	46 817	47 050	39 310	-7 740	-16,5 %
Ulkoa vuokratut tilat (hum2)	93 105	93 400	109 700	16 300	17,5 %
Yhteensä	571 210	564 300	552 310	-11 990	-2,1 %
Sisäiseen käyttöön vuokrattu (hum2)	497 500	498 500	501 820	3 320	0,7 %
Ulkoiseen käyttöön vuokrattu (hum2)	26 350	27 700	21 850	-5 850	-21,1 %
Vapaat tilat (hum2)	46 850	37 600	28 130	-9 470	-25,2 %
Väistötilat (hum2)	510	500	510	10	0,0 %
Huoneala/asukas	4,01	3,90	3,79	-0,11	-2,8 %
Henkilöstömäärä, vakituinen	25	26	25	-1,0	-3,8 %
Mittarit					
Toimintakate-%	39	38	37	-1,00	-2,6 %
Ulkoa tulevien vuokratuottojen osuus, %	3,60	3,54	3,34	-0,20	-5,6 %
Tila- ja kiinteistöpalvelut, €/hum2/kk	5,72	5,89	5,75	-0,14	-2,4 %
Asiakastytyväisyyskysely, 1-5 p.	3,69	3,50	3,60	0,10	2,9 %
Palvelutuotannon käytössä olevat tilat, hum2/as.	4,01	3,45	3,45	0,00	0,0 %
Kokonaisenergian kulutus, Mwh	106 988	112 000	108 000	-4 000	-3,6 %
Vajaakäyttöaste, %	8,20	6,66	7,00	0,34	5,1 %
Sairauspoissaolot, pv/hlö	0,41	3,00	3,00	0	0,0 %
Työtyytyväisyys, piste	-	3,30	3,30	0	0,0 %

KYLÄN KATTAUS -LIIKELAITOS

Toiminta-ajatus ja toiminnan kuvaus

Kylän Kattaus -liikelaitoksen tehtävänä on antaa elinikäistä hyvinvointia ja huolenpitoa arjessa asiakkaansa lautaselle. Visiona on olla arvostettu ja kilpailukykyinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäjä sekä olla haluttu ja kehittyvä ammattilaisten työyhteisö. Tätä Kylän Kattaus toteuttaa olemalla ennakkoiva, ketterä ja huolehtiva ruokapalvelukumppani.

Asiakkaiden hyvinvoinnista huolehditaan ohjaamalla terveelliseen ja monipuoliseen ruokavalioon hyödyntämällä Kylän Kattauksen omaa ravitsemusasiantuntemusta. Ruokapalvelua tuotetaan pääasiassa kaupunkikonsernin sisäisille asiakkaille ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirille.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-773,2	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %

Toiminnalliset tavoitteet

1. Toiminnan tehostaminen keskittämällä tuotanto kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Tavoitetta mitataan liikevaihdon määrällä henkilötyövuotta kohti. Vuoden 2019 toteuma oli 73 748 euroa/htv. Tavoitteeksi vuodelle 2020 asetettiin 80 000 euroa/htv. Vuoden 2021 tavoite on 80 000 euroa/htv.
2. Asiakaslähtöinen toiminta eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Tavoitetta mitataan eri asiakasryhmille kohdennetuilla asiakastytyytyväisyyskyselyillä, joiden tavoitekeskiarvo vuodelle 2021 on 3,7 (asteikolla 1–5).

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

Kaupungin strategiaa ja Kylän Kattauksen strategisia linjauksia toteuttavat kehittämistoimenpiteiden pääteemat ovat:

1. Osaava, työvireinen ja kehittävä henkilöstö
  - Henkilöstösuunnittelua tehostetaan siten, että henkilöitä on oikea määrä oikeissa tehtävissä.
  - Rekrytointiprosessia, perehdyttämistä ja työnantajakuvaa kehitetään vastaamaan osaavan työvoiman puutteeseen.
  - Henkilöstö koulutetaan uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöön. Esimiesten ja henkilöstön perehdyttämistä ja kouluttamista omiin tehtäviinsä jatketaan työssä oppimalla, vertaisoppimisella ja koulutuksen avulla.
  - Etätöiden johtamisen kehittäminen huomioiden etätöiden tuomat haasteet kuten työergonomia ja työyhteisön yhtenäisyys.

2. Laadukas asiakaskokemus

- Asiakaskokemuksen kehittäminen siten, että parannetaan kykyä vastata asiakkaan tarpeisiin.
- Asiakaspalautteen mittaamisen uudistaminen ja palautteen hyödyntämisen tehostaminen.
- Asiakaspalvelun ja -mallien kehittäminen

3. Resurssiviisas toiminta

- Kylän Kattauksen ympäristöohjelman ja ruokastrategian sekä Resurssiviisas Jyväskylä ohjelman 2040 noudattaminen. Vuonna 2021 tavoitteena säilyttää saavutettu taso niukkenevista resursseista huolimatta.
- Hävikin vähentäminen osto-osaamista kehittämällä ja ostamista keskittämällä
- Vähennetään lihavalmisteen ja punaisen lihan käyttöä ravitsemuksen ja ympäristön myönteisten vaikutusten vuoksi.

4. Digitalisaatiota hyödyntävät palvelut

- Uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto ja jalkauttaminen.
- Sähköisen maksamisen laajentaminen ja kehittäminen.
- Uuden kassajärjestelmän käyttöönotto sairaala Novan kahvilassa ja ravintolassa.
- Etäpalaverien ja -koulutusten vakiinnuttaminen koko henkilöstön pysyväksi käytännöksi.

Toimeenpanoa, toteutumista ja aikataulussa pysymistä seurataan johtoryhmän kokouksissa, raportoinneilla ja kolmannesvuosikatsauksissa. Aloitetaan strategisten linjausten päivittäminen vuosille 2021–2022.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Säästötoimenpiteet

Kylän Kattaus -liikelaitoksen säästötoimenpiteet

1 000 euroa		TA 2021	TA 2022
1. Etätöiden ja etäpalavereiden hyödyntäminen	Tulot Menot Nettovaikutus	 -21,3 21,3	 0,0
2. Raaka-aineiden ja ruokalistojen kriittinen tarkastelu ja vaihtoehtojen arviointi	Tulot Menot Nettovaikutus	 -81,8 81,8	 0,0
3. Ostojen ja hankintojen arviointi ja jaksottaminen sekä järjestelmien ja lisenssien kriittinen arviointi.	Tulot Menot Nettovaikutus	 -30,2 30,2	 0,0
4. Keittiöverkon loppuunsaattaminen. Harkittavana Korpilahden ja Muuramen alue.	Tulot Menot Nettovaikutus	 -320,0 320,0	 0,0
5. Tehtävänkuvien tarkastelu ja mahdollisesti tehtävien muuttaminen koko Kylän Kattauksessa	Tulot Menot Nettovaikutus	 -178,3 178,3	 -30,0 30,0
Kylän Kattaus -liikelaitoksen säästötoimenpiteiden vaikutus yhteensä	Tulot Menot Nettovaikutus	 0,0 -631,6 631,6	 0,0 -30,0 30,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Etätöitä ja etäpalavereita hyödyntämällä säästetään toimitila- ja matkakuluissa. Tehostaa myös työajan käyttöä.
2. Ruokalistaa kehittämällä ja raaka-aineiden käyttöä arvioimalla ja vaihtoehtoisia ratkaisuja etsimällä säästetään elintarvikekuluissa.
3. Ostojen ja hankintojen kriittisellä arvioinnilla ja jaksottamisella sekä osto-osaamisen kehittämällä ja keskittämällä säästetään kuluissa. Arvioidaan myös kriittisesti käytössä olevia järjestelmiä ja lisenssejä ja irtisanotaan ne, joilla ei ole merkittävää hyötyä toiminnalle.
4. Keittiöverkkosuunnitelman loppuunsaattamisella lisätään toiminnan tehokkuutta. Harkitaan muutoksia Korpilahden ja Muuramen alueilla.
5. Tehtävänkuvatarkastelulla koko Kylän Kattauksessa ja mahdollisilla tehtävämuutoksilla säästetään palkkakustannuksissa ja tehostetaan työajan käyttöä.

Tulos- ja rahoitussuunnitelmat

KYLÄN KATTAUS -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021	
				euroa	%
Liikevaihto	27 788,4	24 557,8	26 759,7	2 201,9	9,0 %
Liiketoiminnan muut tuotot	338,4	309,5	30,0	-279,5	-90,3 %
Materiaalit ja palvelut	-11 214,3	-10 011,5	-9 648,0	363,5	-3,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 119,2	-8 443,0	-8 008,2	434,8	-5,1 %
Palvelujen ostot	-2 095,0	-1 568,5	-1 639,8	-71,3	4,5 %
Henkilöstökulut	-13 790,0	-13 566,6	-11 795,0	1 771,6	-13,1 %
Palkat ja palkkiot	-11 100,8	-10 971,4	-9 522,0	1 449,4	-13,2 %
Henkilösivukulut	-2 689,2	-2 595,2	-2 273,0	322,2	-12,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2,7	0,0	0,0	0,0	
Liiketoiminnan muut kulut	-3 892,6	-5 114,5	-5 346,7	-232,2	4,5 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-772,7	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Muut rahoituskulut	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-773,2	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-773,2	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-773,2	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Toimintatulot	28 126,8	24 867,3	26 789,7	1 922,4	7,7 %
Toimintamenot	-28 896,9	-28 692,6	-26 789,7	1 902,9	-6,6 %
Toimintakate	-770,0	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	968,0	-2 857,3	-2 857,3	0,0	0,0 %

TULOSLASKELMA VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto	26 759,7	27 027,3	27 027,3	27 027,3	27 027,3
Liiketoiminnan muut tuotot	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Tuet ja avustukset kunnalta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiaalit ja palvelut	-9 648,0	-9 599,8	-9 599,8	-9 599,8	-9 599,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 008,2	-7 968,2	-7 968,2	-7 968,2	-7 968,2
Palvelujen ostot	-1 639,8	-1 631,6	-1 631,6	-1 631,6	-1 631,6
Henkilöstökulut	-11 795,0	-11 736,0	-11 736,0	-11 736,0	-11 736,0
Palkat ja palkkiot	-9 522,0	-9 474,4	-9 474,4	-9 474,4	-9 474,4
Henkilösivukulut	-2 273,0	-2 261,6	-2 261,6	-2 261,6	-2 261,6
Poistot ja arvonalentumiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liiketoiminnan muut kulut	-5 346,7	-5 346,7	-5 346,7	-5 346,7	-5 346,7
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Toimintatulot	26 789,7	27 057,3	27 057,3	27 057,3	27 057,3
Toimintamenot	-26 789,7	-26 682,5	-26 682,5	-26 682,5	-26 682,5
Toimintakate	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	-2 857,3	-2 482,5	-2 107,7	-1 732,8	-1 358,0

KYLÄN KATTAUS -LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Toiminnan rahavirta	-770,6	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-772,7	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Investointien rahavirta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-770,6	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset	772,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Rahoituksen rahavirta	772,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Rahavarojen muutos	2,3	-3 825,3	0,0	3 825,3	-100,0 %

RAHOITUSLASKELMA VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Liikelyijäämä (-alijäämä)	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Investointien rahavirta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8
Rahoituksen rahavirta					
Rahoituksen rahavirta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahavarojen muutos	0,0	374,8	374,8	374,8	374,8

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Tunnusluvut					
Liikevaihto / henkilötyövuosi, euroa	73 748	80 000	80 000	0	0,0 %
Aterioita / vuosi, 1000 kpl	8 024,6	7 564,3	7 827,2	262,9	3,5 %
Henkilötyövuodet	376,8	383,1	323,5	-59,6	-15,6 %
Toimipisteet, kpl	102	104	96	-8	-7,7 %
Toimitilat, m ²	13 007,9	12 964,9	12 700,8	-264,1	-2,0 %
Mittarit					
Asiakastytyväisyys	3,8	3,7	3,7	0,0	0,0 %
Koulutus, pv / htv	2,7	3,0	3,0	0,0	0,0 %
Sairauslomapäivät / htv	16,6	17,0	17,0	0,0	0,0 %
Työtytyväisyys	-	3,0	3,0	0,0	0,0 %

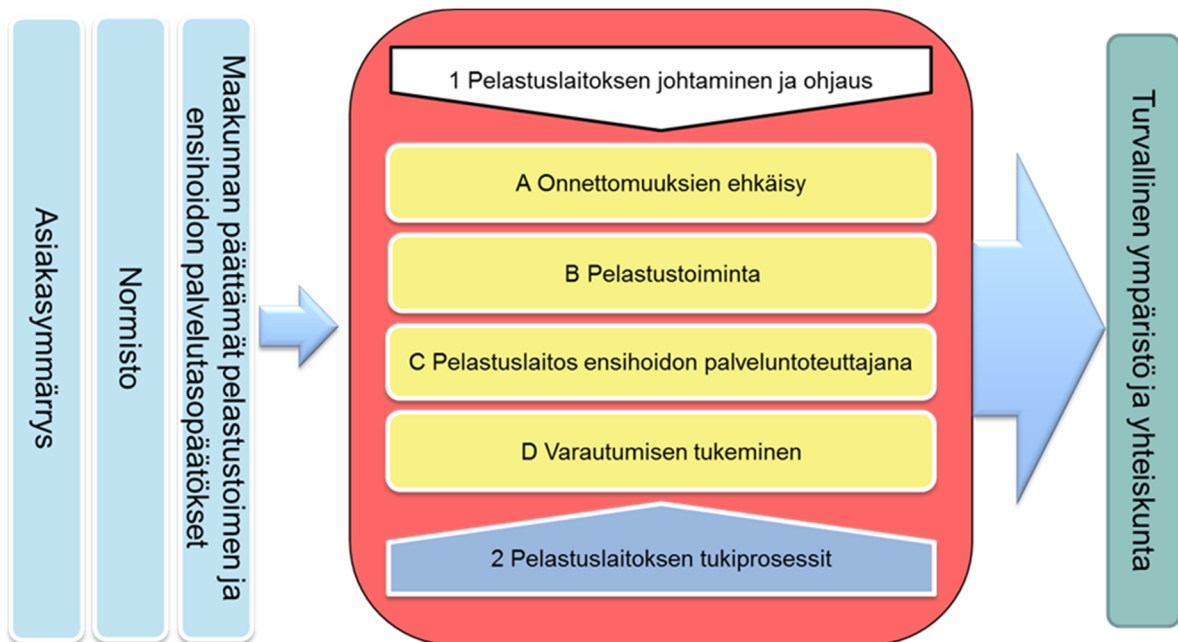
KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

Toiminta-ajatus ja toiminnan kuvaus

Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja antaa nopeaa ja tuloksellista apua onnettomuustilanteissa kaikissa olosuhteissa.

Pelastustoimen palvelujen palvelutasosta on säädetty pelastuslain 28–29 §:ssä (Pelastuslaki 379/2011). Ensihoidon palvelutasopäätös on hyväksytty Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuustossa 8.12.2017. Pelastustoimen palvelutason 2021–2024 tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasopäätöstä toteutetaan pelastuslaitoksen vuosittain tarkistettavalla talousarvioilla.

Ydinprosesseista onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen roolit ovat korostumassa (kuva 1). Pelastuslaitoksen oman toiminnan varmistamiseen häiriötilanteissa on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa korkeatasoisia ja kustannustehokkaita turvallisuuspalveluita asiakkailleen. Tukiprosesseissa toimialan ja viranomaisten yhteisten ICT-järjestelmien mm. turvallisuusverkon laajempi käyttöön otto edellyttää pelastuslaitokselta merkittäviä taloudellisia panostuksia tila- ja tietoturvallisuuden parantamiseen. Asiakkaiden ja henkilöstön tietosuoja sekä kyberuhkat edellyttävät parempaa tietoturva.

Kuva 1. Pelastuslaitoksen prosessikartta esittää kokonaiskuva ja kuvaa organisaation ydinprosessit

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020 - 2021 euroa	%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 230,2	59,9	0,0	-59,9	-100,0 %

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain ja niistä raportoidaan myös sisäisesti kuukausittain.

Onnettomuuksien ehkäisy:

Tavoite 1:

Noudatetaan erikseen vahvistettavaa, pelastuslain 79 § mukaista ja riskien arviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritelty vuonna 2021 tarkastusvuorossa olevien kohteiden palotarkastukset sekä muut valvontatoimenpiteet.

Tavoite 2:

Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet. Sosiaalisen median valistusmateriaaliin tuottamista ja keinoja tehostetaan.

Pelastustoiminta:

Tavoite 3:

Kiireelliset pelastustehtävät kyetään aloittamaan riskiluokittain niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite on 13 minuuttia. Yksityiskohtaisempina mittareina käytetään tavoitteen täyttymisprosenttia (tavoite on vähintään 50 %) sekä mediaaniaikaa riskiluokittain.

I riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 6 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 11 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 20 minuutissa.

II riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 10 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 14 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

III riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 20 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 22 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

IV riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 36 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 38 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 40 minuutissa.

Riskiluokan ruutujen jakautuma Keski-Suomessa vuoden 2019 vuoden lopussa on esitetty taulukossa 1:

Riskiluokka	Ruutujen määrä (kpl, km²)	Väestömäärä 2019 (arvio)
Riskiluokka I	16	46 448
Riskiluokka II	165	117 527
Riskiluokka III	228	42 112
Riskiluokka IV	19 571	69 654
Yhteensä	19 980	275 741

Varautuminen ja väestönsuojelu:

Tavoite 4:

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa yhteistyötä kuntien, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa valmiussuunnittelussa, erilaisissa harjoituksissa ja häiriötilanteiden johtamistoiminnassa. Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteuttaen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Keski-Suomen maakunnan alueella toimivan valmiustoi-
mikunnan ja sen sihteeristön toimintaan.

Strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet

Keski-Suomen pelastuslaitoksen kehittämishankkeet:

1. Pelastustoimen ja kuntien jatkuvuudenhallinnan kehittäminen.
2. Sote-Pela maakuntaudistuksen kehittämishanke yhdessä kuntien ja muiden viranomaisten kanssa, jossa huomioidaan maakunnan asukkaiden turvallisuustarpeet.
3. Pelastuslaitoksen organisaatiouudistus käsittäen mm. johtamisjärjestelmän ja varallaolon kehittämisen.
4. Pelastuslaitoksen toiminnan laadunhallinnan ja tuottavuuden kehittäminen.

Pelastustoimen ja kuntien jatkuvuudenhallinnan kehittäminen

Pelastustoimen ja kuntien jatkuvuuden hallintaa tullaan kehittämään mm. yhteisellä valmiussuunnittelulla ja tiiviimmällä yhteydenpidolla. Pelastustoimen omaa varautumista kehitetään maakunnallisen linjauksen mukaisesti kolmella kärjellä; varautumalla pitkittyneeseen sähköjakeluhäiriöön, pandemiaan ja sotilaallisen voiman käyttöön tai laajamittaiseen maahantuloon. Käytännössä varautumistoimenpiteitä ovat mm. paloasemien häiriönsietokyvyn parantaminen. Riskienhallinnan analyysityökalujen laajentaminen ja kehittäminen.

Sote-Pela maakuntaudistuksen kehittämishanke

Keski-Suomen pelastuslaitos tekee aktiivisesti yhteistyötä kuntien ja viranomaisten sekä järjestöjen ja yritysten kanssa, Tavoitteena on turvata asiakaslähtöiset palvelut koko maakunnassa. Hankkeessa on varmistettava pelastuslaitoksen riittävän itsenäinen asema, joka käytännössä tarkoittaa omaa liikelaitosta tai vastaavaa asemaa.

Pelastuslaitoksen organisaatiouudistus käsittäen mm. johtamisjärjestelmän ja varallaolon kehittämisen

- Varallaolojärjestelmä uudistetaan niin, että se täyttää sille asetetut normit ja viitekehykset.
- Johtamisjärjestelmän rakentaminen niin, että johtamisalueiden määrä vähenee ja niiden päivitysalueet laajenevat sekä johtamista tukemaan perustetaan. tilannekeskus (24/7).

Pelastuslaitoksen toiminnan laadunhallinnan ja tuottavuuden kehittäminen

Pelastuslaitoksen eri toimintojen prosessikuvauksien laatiminen ja mittareiden kehittäminen.

Keski-Suomen pelastuslaitos lisää tuottavuutta mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- Resurssi- ja työaikamuutoksista tulevat toimenpide-ehdotuksien analysointi ja toteuttaminen.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjauksella ja koulutuksella.
- Pelastuslaitoksen ydinprosessien ja tukiprosessien kuvantamisella.

Toimenpiteet talousarviokehityksen toteuttamiseksi

Säästötoimenpiteet

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen säästötoimenpiteet

1 000 euroa		TA 2021	TA 2022
1.	Kalustonhankintasuunnitelmasta huolimatta pelastuslaitokselle ei hankita vuonna 2021 kahta raskasta pelastusyksikköä leasing-rahoituksella.	Tulot Menot Nettovaikutus	 -112,5 112,5 0,0
2.	Harakkasaaren operatiivisen kaluston varastohankintaa ei toteuteta vuonna 2021.	Tulot Menot Nettovaikutus	 -31,0 31,0 0,0
3.	Työaikamuutoksesta 40 viikkotunnista 42 viikkotuntiin (operatiivinen 24h henkilöstö).	Tulot Menot Nettovaikutus	 -200,0 200,0 0,0
4.	Varallaolojärjestelmän / johtamisjärjestelmän muutos.	Tulot Menot Nettovaikutus	 -160,0 160,0 0,0
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen säästötoimenpiteiden vaikutus yhteensä		Tulot Menot Nettovaikutus	 0,0 -503,5 503,5 0,0

Säästötoimenpiteiden kuvaus

1. Kalustonhankintasuunnitelmasta huolimatta pelastuslaitokselle ei hankita vuonna 2021 kahta raskasta pelastusyksikköä leasing-rahoituksella. Tällä saavutettu säästö on vuonna 2021 112 500 euroa.
2. Harakkasaaren operatiivisen kaluston varastohankintaa ei toteuteta vuonna 2021. Arvioitu säästö 31 000 euroa.
3. Työaikamuutoksen toteuttamisesta 40 viikkotunnista 42 viikkotuntiin (operatiivinen 24h henkilöstö). Muutoksesta saatava mahdollinen säästö on arvioitu 200 000 euroksi.
4. Varallaolojärjestelmän / johtamisjärjestelmän muutoksen avulla saaduiksi säästöiksi on arvioitu 160 000 euroa.

Tulos- ja rahoitussuunnitelmat

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOKSEN TUOSLASKELMA

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2020 - 2021	
	2019	2020	2021	euroa	%
Liikevaihto	29 515,0	31 628,3	32 418,8	790,5	2,5 %
Liiketoiminnan muut tuotot	94,5	53,1	53,2	0,0	0,1 %
Tuet ja avustukset	3 908,1	3 816,3	3 940,0	123,7	3,2 %
Materiaalit ja palvelut	-6 735,5	-6 678,2	-6 830,0	-151,8	2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 027,0	-1 949,7	-1 973,1	-23,4	1,2 %
Palvelujen ostot	-4 708,5	-4 728,5	-4 856,9	-128,4	2,7 %
Henkilöstökulut	-21 284,9	-21 409,5	-21 690,6	-281,1	1,3 %
Palkat ja palkkiot	-17 397,6	-17 596,0	-17 812,3	-216,3	1,2 %
Henkilösivukulut	-3 887,2	-3 813,5	-3 878,3	-64,8	1,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 284,5	-1 212,4	-1 394,0	-181,6	15,0 %
Liiketoiminnan muut kulut	-5 443,6	-6 138,1	-6 497,9	-359,7	5,9 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-1 230,8	59,4	-0,5	-59,9	-100,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,6	0,5	0,5	0,0	0,0 %
Muut rahoitustuotot	1,0	0,5	0,5	0,0	0,0 %
Muut rahoituskulut	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-1 230,2	59,9	0,0	-59,9	-100,0 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-1 230,2	59,9	0,0	-59,9	-100,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 230,2	59,9	0,0	-59,9	-100,0 %
Toimintatulot	33 517,6	35 497,7	36 412,0	914,3	2,6 %
Toimintamenot	-33 464,0	-34 225,9	-35 018,5	-792,6	2,3 %
Toimintakate	53,6	1 271,8	1 393,5	121,7	9,6 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	539,1	599,0	599,0	0,0	0,0 %

TUOSLASKELMA VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Liikevaihto	32 418,8	33 071,7	33 644,0	34 380,1	34 940,6
Liiketoiminnan muut tuotot	53,2	53,2	53,2	53,2	53,2
Tuet ja avustukset kunnalta	3 940,0	4 013,0	4 087,5	4 163,4	4 240,9
Materiaalit ja palvelut	-6 830,0	-6 966,6	-7 083,3	-7 213,8	-7 346,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 973,1	-2 012,6	-2 052,8	-2 093,9	-2 135,7
Palvelujen ostot	-4 856,9	-4 954,1	-5 030,5	-5 119,9	-5 211,1
Henkilöstökulut	-21 690,6	-22 124,5	-22 566,9	-23 018,3	-23 478,6
Palkat ja palkkiot	-17 812,3	-18 168,6	-18 531,9	-18 902,6	-19 280,6
Henkilösivukulut	-3 878,3	-3 955,9	-4 035,0	-4 115,7	-4 198,0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 394,0	-1 394,5	-1 215,5	-1 171,4	-933,1
Liiketoiminnan muut kulut	-6 497,9	-6 652,8	-6 919,4	-7 193,7	-7 476,6
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Rahoitustuotot ja -kulut	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Muut rahoitustuotot	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintatulot	36 412,0	37 137,9	37 784,6	38 596,7	39 234,7
Toimintamenot	-35 018,5	-35 743,9	-36 569,6	-37 425,8	-38 302,1
Toimintakate	1 393,5	1 394,0	1 215,0	1 170,9	932,6
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	599,0	599,0	599,0	599,0	599,0

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
				euroa	%
Toiminnan rahavirta	-0,9	1 272,3	1 394,0	121,7	9,6 %
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-1 230,8	59,4	-0,5	-59,9	-100,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	1 284,5	1 212,4	1 394,0	181,6	15,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,6	0,5	0,5	0,0	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät	-55,1	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Investointien rahavirta	-53,9	-1 760,0	-1 110,2	649,8	-36,9 %
Investointimenot	-814,4	-2 062,0	-1 242,2	819,8	-39,8 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	705,4	302,0	132,0	-170,0	-56,3 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	55,1	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-54,8	-487,7	283,8	771,5	-158,2 %
Rahoituksen rahavirta					
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	54,8	-90,4	-283,8	-193,4	213,9 %
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-0,6				
Saamisten muutos kunnalta					
Saamisten muutos muilta	-1 260,2				
Korottomien velkojen muutos	1 315,6				
Rahoituksen rahavirta	54,8	-90,4	-283,8	-193,4	213,9 %
Rahavarojen muutos	0,0	-578,1	0,0	578,1	0,0 %

RAHOITUSLASKELMA VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta	1 394,0	1 394,5	1 215,5	1 171,4	933,1
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Poistot ja arvonalentumiset	1 394,0	1 394,5	1 215,5	1 171,4	933,1
Rahoitustuotot ja -kulut	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tulorahoituksen korjauserät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-1 110,2	-1 102,2	-1 105,0	-1 138,0	-1 138,0
Investointimenot	-1 242,2	-1 234,2	-1 237,0	-1 270,0	-1 270,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	132,0	132,0	132,0	132,0	132,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	283,8	292,3	110,5	33,4	-204,9
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-283,8	-292,3	-110,5	-33,4	204,9
Rahoituksen rahavirta	-283,8	-292,3	-110,5	-33,4	204,9
Rahavarojen muutos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investointisuunnitelma

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOKSEN INVESTOINNIT

1 000 euroa	TP 2019	TA+M 2020	TA 2021	Muutos 2020- 2021	
				euroa	%
Investointimenot	-814,4	-2 062,0	-1 242,2	819,8	-39,8 %
Rahoitusosuudet	705,4	302,0	132,0	-170,0	-56,3 %
Nettoinvestoinnit	-109,0	-1 760,0	-1 110,2	649,8	-36,9 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	55,1	0,0	0,0	0,0	0,0 %

INVESTOINNIT VUOSILLE 2021 - 2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Investointimenot	-1 242,2	-1 234,2	-1 237,0	-1 270,0	-1 270,0
Rahoitusosuudet	132,0	132,0	132,0	132,0	132,0
Nettoinvestoinnit	-1 110,2	-1 102,2	-1 105,0	-1 138,0	-1 138,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pelastustoimen kuntien maksuosuudet vuodelle 2021

	Asukasluku 31.12.2019	Maksuosuus TAE 2021(€)	Muutos 2020-2021(€)	Muutos 2020-2021 (%)
Hankasalmi	4 875	440 154	10 460	2,43 %
Jyväskylä	142 400	12 857 017	546 494	4,44 %
Laukaa	18 903	1 706 715	58 887	3,57 %
Muurame	10 164	917 688	32 445	3,67 %
Petäjävesi	3 841	346 796	7 289	2,15 %
Toivakka	2 388	215 608	6 419	3,07 %
Urainen	3 681	332 350	3 377	1,03 %
Jyväskylän seutukunta	186 252	16 816 328	665 371	4,12 %
Joutsa	4 470	395 191	6 064	1,56 %
Luhanka	709	62 299	578	0,94 %
Joutsan seutukunta	5 179	457 490	6 642	1,47 %
Keuruu	9 766	867 217	17 056	2,01 %
Multia	1 587	141 391	3 238	2,34 %
Keuruun seutukunta	11 353	1 008 608	20 294	2,05 %
Jämsä	20 608	1 822 193	28 203	1,57 %
Kuhmoinen	2 241	0	-195 086	-100,00 %
Jämsän seutukunta	22 849	1 822 193	-166 882	-8,39 %
Konnevesi	2 702	237 187	1 969	0,84 %
Äänekoski	18 845	1 694 255	53 740	3,28 %
Äänekosken seutukunta	21 547	1 931 442	55 709	2,97 %
Kannonkoski	1 352	120 896	3 200	2,72 %
Karstula	4 031	356 547	5 637	1,61 %
Kinnula	1 615	146 267	5 676	4,04 %
Kivijärvi	1 101	98 956	3 110	3,25 %
Kyyjärvi	1 345	118 548	1 462	1,25 %
Pihtipudas	4 055	364 041	11 041	3,13 %
Saarijärvi	9 422	840 491	20 277	2,47 %
Viitasaari	6 255	557 619	13 102	2,41 %
Saarijärven-Viitasaaren seutukunt:	29 176	2 603 365	63 505	2,50 %
Keski-Suomi yhteensä	276 356	24 639 426	644 639	2,69 %

LIITTEET

Liite 1. Konsernin tytäryhteisöjen laskelmat

Kaupunkikonsernin 10 keskeisimmän tytäryhteisön tunnusluvut

Jyväskylän kaupunkikonsernin keskeisimmät 10 tytäryhteisöä

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	342 032	341 775	348 978	356 775	377 022	327 924	324 380	339 945
- Henkilöstökulut	-58 597	-59 458	-60 514	-61 803	-62 960	-65 579	-68 098	-68 683
- Palveluostot	-70 786	-73 047	-76 784	-82 479	-84 348	-84 932	-88 127	-94 294
- Poistot	-63 753	-58 615	-54 345	-54 772	-54 506	-53 109	-55 647	-55 998
- Korkokulut	-25 860	-25 793	-21 148	-21 477	-19 897	-18 990	-17 823	-14 867
- Varausten muutos	-8 350	-12 354	-4 478	-3 249	-3 098	-4 398	-1 832	-1 542
+/- Muut erät	-120 038	-111 002	-103 906	-109 139	-131 600	-87 992	-91 874	-96 655
=Tulos	-5 352	1 506	27 803	23 856	20 613	12 924	979	7 906
=Rahoitustulos	58 401	60 121	82 148	78 628	75 119	66 033	56 626	63 904
- Verot	-587	-1 507	-4 657	-4 330	-2 216	-3 075	-1 502	-1 582
- Osingot	-3 284	-4 827	-2 309	-3 339	-9 389	-6 328	-6 589	-7 000
+ Pääomarahoitus	0	0	0	28 574	0	0	0	0
- Investoinnit	-47 250	-52 154	-56 486	-93 541	-72 947	-70 116	-58 858	-72 735
- Lainojen lyhennys	-30 939	-210 124	-167 135	-72 419	-142 893	-36 361	-26 367	-31 247
=Rahoitusjäämä	-23 659	-208 491	-148 439	-66 427	-152 326	-49 847	-36 690	-48 660
+ Lainojen lisäys	46 949	189 755	134 582	53 864	150 905	26 782	55 929	19 615
=Tpo muutos	23 290	-18 736	-13 857	-12 563	-1 421	-23 065	19 239	-29 045
Lainojen muutos	16 010	-20 369	-32 553	-18 555	8 012	-9 579	29 562	-11 632
Henkilöstö lkm	988	946	935	959	987	1 006	1 012	1 013
Liikevaihto/henkilö	346	361	373	372	382	326	321	336
Henk.kust/henkilö	-59	-63	-65	-64	-64	-65	-67	-68
Oma pääoma	140 304	209 460	232 229	249 809	270 005	274 741	267 629	266 953
Lainakanta	895 416	812 791	780 188	761 633	761 968	753 936	783 498	771 866
Omavaraisuus	13,5 %	20,5 %	22,9 %	24,7 %	26,2 %	26,7 %	25,5 %	25,7 %
Sipon tuotto	2,0 %	2,7 %	4,8 %	4,5 %	3,9 %	3,1 %	1,8 %	2,2 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa:	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
Myynti emolle	8 372	8 485	8 329	6 953	6 692	7 582	7 709	7 719
Myynti kons.yhtiöille	12 108	13 999	13 246	13 565	13 375	15 263	16 393	15 848
Avustus emolta	700	700	700	700	700	700	700	700
Osakepääoma emolta	32 868	32 868	32 783	32 784	32 771	32 771	32 771	32 771
SVOP sijoitus emolta	53 820	116 094	116 094	116 094	116 094	116 094	116 094	116 094
Pääomalainat emolta	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046
Lainat emolta	216 356	154 082	152 200	152 200	150 000	150 000	150 000	150 000
Takaukset emolta	727 430	592 175	564 769	537 170	464 303	433 430	421 545	399 388
Kassalainat emolle	53 459	54 869	68 714	87 076	72 069	67 427	72 043	53 659
Korot emolle	12 552	12 552	8 865	8 865	8 865	8 865	8 865	6 120
Emoyhtiön voittovarot	36 527	35 988	50 766	66 363	67 274	70 993	63 480	63 301
Osingot emolle	3 000	4 422	2 101	3 064	8 550	5 950	6 300	6 800
Poistot/sipo	6,2 %	5,7 %	5,4 %	5,4 %	5,3 %	5,2 %	5,3 %	5,4 %
Korot/lainakanta	2,9 %	3,0 %	2,7 %	2,8 %	2,6 %	2,5 %	2,3 %	1,8 %
Korot/liikevaihto	7,6 %	7,5 %	6,1 %	6,0 %	5,3 %	5,8 %	5,5 %	4,4 %

Taulukkotietojen selitteet

Liikevaihto: liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot

Omistusosuus: kaupungin omistusosuus + tytäryhtiöiden omistusosuus

Palveluostot: ulkopuoliset palvelut + tilavuokrat + leasingvuokrat

Korkokulut: yhtiön maksamat korot pankeille ja kaupungille

+/- Muut erät: muut tuotot ja kulut, varausten muutos yms.

Tulos: konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Rahoitustulos: tulos + poistot

Pääomarahoitus: osakepääoman korotus, pääomasijoitus

Investoinnit: bruttoinvestoinnit

Lainojen lyhennys: tilikaudella maksetut lainojen lyhennykset

Rahoitusjäämä: lainanotolla tai kassavaroilla rahoitettava osuus

Lainojen lisäys: rahoitusjäämän kattamiseksi otettujen lainojen lisäys

Tpo muutos: toimintapääoman muutos, joka rahoitetaan esim. kassavaroilla tai joka lisää kassavaroja

Oma pääoma: osakepääoma + rahastot + ylijäämät

Lainakanta: pankkilainat + pääomalainat + lainat kunnilta

Sijoituspääoma: oma pääoma + lainakanta

Omavaraisuus %: oma pääoma / (oma pääoma+lainakanta)

Sijoituspääoman tuotto %: (tulos + korot) / sijoituspääoma

Voittovarot: Emoyhtiössä oleva vapaan oman pääoman määrä, jonka yhtiö voi enintään käyttää osingonjakoon

Alva-yhtiöt Oy

Alva-yhtiöt Oy (konserni) 100 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	189 136	192 908	198 015	195 518	216 766	163 380	156 802	164 666
- Henkilöstökulut	-16 049	-16 891	-17 173	-17 322	-16 901	-16 983	-17 483	-17 387
- Palveluostot	-12 867	-10 437	-9 946	-11 958	-14 585	-16 587	-18 719	-20 650
- Poistot	-39 895	-34 224	-31 136	-31 588	-31 925	-28 938	-29 995	-30 059
- Korkokulut	-18 888	-19 683	-15 633	-16 037	-14 720	-14 532	-13 388	-10 520
+/- Muut erät	-111 609	-113 648	-103 305	-102 736	-126 419	-80 647	-83 095	-87 709
=Tulos	-10 172	-1 975	20 822	15 877	12 216	5 693	-5 878	-1 659
=Rahoitustulos	29 723	32 249	51 958	47 465	44 141	34 631	24 117	28 400
- Verot	0	0	-3 192	-2 108	-742	-1 258	-37	-37
- Osingot	0	0	0	-1 600	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
+ Pääomarahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-30 096	-29 871	-27 492	-28 644	-34 454	-35 614	-29 905	-25 450
- Lainojen lyhennys	-4 737	-179 737	-53 137	-23 770	-113 902	-11 833	-5 524	-5 840
=Rahoitusjäämä	-5 110	-177 359	-31 863	-8 657	-108 957	-18 074	-15 349	-6 927
+ Lainojen lisäys	39 980	168 000	20 000	13 000	116 000	5 000	20 000	0
=Tpo muutos	34 870	-9 359	-11 863	4 343	7 043	-13 074	4 651	-6 927
Lainojen muutos	35 243	-73 992	-33 137	-10 770	2 098	-6 833	14 476	-5 840
Henkilöstö lkm	258	261	261	254	257	239	240	241
Liikevaihto/henkilö	733	739	759	770	843	684	653	683
Henk.kust/henkilö	-62	-65	-66	-68	-66	-71	-73	-72
oma pääoma	38 880	99 319	115 607	127 166	132 638	132 845	122 930	117 234
lainakanta	490 752	416 760	383 623	372 853	368 387	361 554	376 030	370 190
omavaraisuus	7,3 %	19,2 %	23,2 %	25,4 %	26,5 %	26,9 %	24,6 %	24,1 %
sipon tuotto	1,6 %	3,4 %	7,3 %	6,4 %	5,4 %	4,1 %	1,5 %	1,8 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa:	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
myynti emolle								
myynti kons.yhtiöille								
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	10 258	10 258	10 258	10 258	10 258	10 258	10 258	10 258
svop sijoitus emolta	53 820	116 094	116 094	116 094	116 094	116 094	116 094	116 094
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	212 274	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
takaukset emolta	392 557	274 221	217 411	205 928	134 773	122 743	100 400	93 705
kassalainat emolle	18 881	14 033	15 469	23 518	19 694	17 393	15 000	15 000
korot emolle	12 552	12 552	8 865	8 865	8 865	8 865	8 865	6 120
emoyhtiön voittovarot	2 084	3 063	15 233	20 747	20 541	20 976	11 061	5 365
osingot emolle	0	0	0	1 600	4 000	4 000	4 000	4 000
poistot/sipo	7,5 %	6,6 %	6,2 %	6,3 %	6,4 %	5,9 %	6,0 %	6,2 %
korot/lainakanta	4,0 %	4,3 %	3,9 %	4,2 %	4,0 %	4,0 %	3,6 %	2,8 %
korot/liikevaihto	10,0 %	10,2 %	7,9 %	8,2 %	6,8 %	8,9 %	8,5 %	6,4 %

Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy (konserni) 90 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	59 036	53 256	54 283	57 165	59 226	59 825	61 301	62 350
- Henkilöstökulut	-37 400	-37 236	-37 837	-38 522	-39 827	-41 961	-43 552	-43 900
- Palveluostot	-18 363	-18 999	-15 422	-17 259	-17 877	-17 930	-16 665	-17 300
- Poistot	927	-905	-670	-503	-634	-953	-1 256	-1 300
- Korkokulut	0	0	0	0	0	526	-30	150
+/- Muut erät	-4 158	-490	69	15	-91	-4	1	0
=Tulos	42	-4 374	423	896	797	-497	-201	0
=Rahoitustulos	-885	-3 469	1 093	1 399	1 431	456	1 055	1 300
- Verot	0	0	0	0	0	0	0	0
- Osingot	0	0	0	0	0	0	0	0
+ Pääomarahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-1 061	-390	-520	-1 182	-9 542	-3 558	-2 300	-2 500
- Lainojen lyhennys	0	0	0	0	0	0	0	0
=Rahoitusjäämä	-1 946	-3 859	573	217	-8 111	-3 102	-1 245	-1 200
+ Lainojen lisäys								
=Tpo muutos	-1 946	-3 859	573	217	-8 111	-3 102	-1 245	-1 200
Lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstö lkm	639	596	582	604	628	656	655	650
Liikevaihto/henkilö	92	89	93	95	94	91	94	96
Henk.kust/henkilö	-59	-62	-65	-64	-63	-64	-66	-68
oma pääoma	30 742	28 889	29 312	30 380	30 598	31 169	30 968	30 968
lainakanta	0	0	0	0	0	0	0	0
omavaraisuus	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
sipon tuotto	0,1 %	-15,1 %	1,4 %	2,9 %	2,6 %	-3,3 %	-0,6 %	-0,5 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
myynti emolle	60	50	60	120	100	68	100	100
myynti kons.yhtiöille	200	200	200	370	300	278	300	300
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	24	24	24	24	24	24	24	24
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
kassalainat emolle	14 500	17 583	21 040	22 650	12 042	12 810	12 000	12 000
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	25 791	23 624	24 009	27 143	27 465	26 968	26 767	26 767
osingot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
rahasto	10 328	2 521	2 521	3 221	3 699	4 189	3 489	3 489
poistot/sipo	-3,0 %	3,1 %	2,3 %	1,7 %	2,1 %	3,1 %	4,1 %	4,2 %
ennakkovuokrat EF	12 352	11 496	10 765	10 036	9 303	8 572	7 841	7 110
muutos	-740	-856	-731	-729	-733	-731	-731	-731

Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy

Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (konserni) 100 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	48 914	48 838	48 086	48 982	48 945	49 559	49 707	51 109
- Henkilöstökulut	-1 555	-1 632	-1 568	-1 668	-1 753	-1 928	-2 037	-2 041
- Palveluostot	-28 152	-30 692	-36 580	-36 006	-35 279	-33 495	-34 285	-36 019
- Poistot	-9 082	-8 835	-8 669	-8 293	-8 913	-9 133	-9 876	-9 943
- Korkokulut	-4 365	-3 887	-3 504	-3 323	-3 176	-2 986	-2 365	-2 164
- Varausten muutos	-8 350	-12 354	-4 478	-3 249	-3 098	-4 398	-1 832	-1 542
+/- Muut erät	2 739	8 535	6 715	3 557	3 274	1 910	696	600
=Tulos	149	-27	2	0	0	-471	8	0
=Rahoitustulos	9 231	8 808	8 671	8 293	8 913	8 662	9 884	9 943
- Verot	0	-25	0	0	0	0	0	0
- Osingot	0	0	0	0	0	0	0	0
+ Pääomarahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-7 932	-5 780	-11 438	-22 905	-14 139	-14 846	-10 244	-22 212
- Lainojen lyhennys	-16 070	-18 671	-99 117	-18 014	-10 561	-12 402	-9 339	-10 893
=Rahoitusjäämä	-14 771	-15 668	-101 884	-32 626	-15 787	-18 586	-9 699	-23 162
+ Lainojen lisäys	4 469	11 755	97 982	16 164	20 405	7 199	22 948	7 700
=Tpo muutos	-10 302	-3 913	-3 902	-16 462	4 618	-11 387	13 249	-15 462
Lainojen muutos	-11 601	-6 916	-1 135	-1 850	9 844	-5 203	13 609	-3 193
Henkilöstö lkm	30	30	31	32	32	36	38	38
Liikevaihto/henkilö	1 630	1 628	1 551	1 531	1 530	1 377	1 308	1 345
Henk.kust/henkilö	-52	-54	-51	-52	-55	-54	-54	-54
oma pääoma	27 032	36 871	40 553	42 750	56 224	55 753	55 761	55 761
lainakanta	204 499	197 582	196 448	194 598	204 046	200 198	213 807	210 614
omavaraisuus	11,7 %	15,7 %	17,1 %	18,0 %	21,6 %	21,8 %	20,7 %	20,9 %
sipon tuotto	1,9 %	1,6 %	1,5 %	1,4 %	1,2 %	1,0 %	0,9 %	0,8 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa:	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
myynti emolle (vuokrat emolta)	2 303	2 618	2 401	3 232	3 245	4 200	4 250	4 260
myynti kons.yhtiöille	0	0	0	0	0	0	0	0
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	1 385	1 385	1 385	1 385	1 385	1 385	1 385	1 385
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	158 550	145 585	175 868	158 754	160 196	149 078	157 941	155 077
kassalainat emolle	7 862	11 985	19 478	11 493	17 798	10 953	26 000	12 000
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	-3	-30	-32	-32	-33	-504	-496	-496
osingot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
asuintalovaraus	31 726	44 080	48 559	51 809	54 907	59 305	61 407	57 480
								64 703
poistot/sipo	3,9 %	3,8 %	3,7 %	3,5 %	3,4 %	3,6 %	3,7 %	3,7 %
korot/lainakanta	2,0 %	1,9 %	1,8 %	1,7 %	1,6 %	1,5 %	1,1 %	1,0 %
korot/liikevaihto	8,9 %	8,0 %	7,3 %	6,8 %	6,5 %	6,0 %	4,8 %	4,2 %

* JVA:n emoyhtiö pyrkii tekemään nollatuloksen asuintalovaruksen avulla.

Asuintalovaruksella JVA varautuu asuntojen tulevaan korjaustarpeeseen asuintalovaruudesta annetun lain mukaisesti.

Jykia Oy

Jykia Oy (konserni) 84,9 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	9 053	10 450	11 275	9 789	5 847	6 016	6 882	7 233
- Henkilöstökulut	-801	-840	-899	-702	-576	-576	-571	-594
- Palveluostot	-3 139	-4 029	-3 242	-2 804	-1 346	-1 191	-1 460	-1 585
- Poistot	-3 924	-3 969	-4 235	-3 852	-2 315	-2 491	-2 771	-3 008
- Korkokulut	-862	-916	-767	-765	-469	-410	-446	-790
+/- Muut erät	88	280	348	-2 406	127	-72	-49	-49
=Tulos	415	976	2 480	-740	1 268	1 276	1 585	1 207
=Rahoitustulos	4 339	4 945	6 715	3 112	3 583	3 767	4 356	4 215
- Verot	0	-218	-582	-718	-319	-285	-317	-241
- Osingot	-1 884	-177	-589	-589	-4 239	-1 178	-589	0
+ Pääomarahojus	0	0	0	28 574	0	0	0	0
- Investoinnit	-6 570	-1 824	-2 038	-7 735	-2 422	-7 498	-6 524	-17 422
- Lainojen lyhennys	-1 952	-3 502	-4 537	-14 019	-2 471	-1 871	-2 100	-2 337
=Rahoitusjäämä	-6 067	-776	-1 031	8 625	-5 868	-7 065	-5 174	-15 785
+ Lainojen lisäys	2 500	3 000	0	3 000	0	6 936	3 314	11 915
=Tpo muutos	-3 567	2 224	-1 031	11 625	-5 868	-129	-1 860	-3 870
Lainojen muutos	548	-502	-4 537	-11 019	-2 471	5 065	1 214	9 578
Henkilöstö lkm	11	10	9	9	6	6	6	6
Liikevaihto/henkilö	823	1 045	1 253	1 088	975	1 003	1 147	1 206
Henk.kust/henkilö	-73	-84	-100	-78	-96	-96	-95	-99
oma pääoma	24 267	24 808	26 131	24 391	21 612	21 556	22 235	23 201
lainakanta	51 398	50 896	46 270	35 251	32 781	37 846	39 060	48 638
omavaraisuus	32,1 %	32,8 %	36,1 %	40,9 %	39,7 %	36,3 %	36,3 %	32,3 %
sipon tuotto	1,7 %	2,5 %	4,5 %	0,0 %	3,2 %	2,8 %	3,3 %	2,8 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
myynti emolle	396	400	400	734	0	0	0	0
myynti kons.yhtiöille	0	0	0	0	0	0	0	0
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	12 361	12 361	12 361	12 361	12 361	12 361	12 361	12 361
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	43 994	41 027	37 085	34 303	30 656	28 949	27 399	25 849
kassalainat emolle	1 543	4 069	3 866	20 140	10 856	11 644	9 337	6 965
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	2 476	2 971	4 309	6 897	4 083	4 079	4 758	5 724
osingot emolle	1 600	150	500	500	3 600	1 000	500	0
poistot/sipo	5,2 %	5,2 %	5,8 %	6,5 %	4,3 %	4,2 %	4,5 %	4,2 %
korot/lainakanta	1,7 %	1,8 %	1,6 %	1,9 %	1,4 %	1,2 %	1,2 %	1,8 %
korot/liikevaihto	9,5 %	8,8 %	6,8 %	7,8 %	8,0 %	6,8 %	6,5 %	10,9 %

Mustankorkea Oy

Mustankorkea Oy (konserni) 80,0 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
+ Liikevaihto	10 712	11 228	11 691	18 465	18 466	18 602	20 202	23 695
- Henkilöstökulut	-1 166	-1 259	-1 304	-1 808	-2 131	-2 319	-2 620	-2 895
- Palveluostot	-1 961	-2 278	-4 635	-8 257	-8 785	-8 365	-8 912	-10 904
- Poistot	-1 386	-990	-932	-930	-1 243	-1 186	-1 326	-2 020
- Korkokulut	9	7	-17	-47	-44	-48	-37	-34
+/- Muut erät	-3 682	-3 909	-2 483	-3 094	-3 618	-4 569	-5 016	-5 445
=Tulos	2 526	2 799	2 320	4 329	2 645	2 115	2 291	2 397
=Rahoitustulos	3 912	3 789	3 252	5 259	3 888	3 301	3 617	4 417
- Verot	-559	-693	-561	-764	-671	-502	-458	-463
- Osingot	0	-4 500	-1 420	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
+ Pääomarahaus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-798	-1 760	-5 813	-6 282	-3 879	-2 534	-840	-2 217
- Lainojen lyhennys	0	0	0	-379	-379	-379	-390	-779
=Rahoitusjäämä	2 555	-3 164	-4 542	-3 166	-2 041	-1 114	929	-42
+ Lainojen lisäys	0	0	5 500	0	0	2 000	0	0
=Tpo muutos	2 555	-3 164	958	-3 166	-2 041	886	929	-42
Lainojen muutos	0	0	5 500	-379	-379	1 621	-390	-779
Henkilöstö lkm	21	22	23	30	35	39	43	48
Liikevaihto/henkilö	510	510	508	616	528	477	470	494
Henk.kust/henkilö	-56	-57	-57	-60	-61	-59	-61	-60
oma pääoma	6 863	4 866	5 407	7 328	8 618	9 475	10 308	11 242
lainakanta	0	0	5 500	5 121	4 742	6 363	5 973	5 194
omavaraisuus	100,0 %	100,0 %	49,6 %	58,9 %	64,5 %	59,8 %	63,3 %	68,4 %
sipon tuotto	36,7 %	57,4 %	21,4 %	35,2 %	20,1 %	13,7 %	14,3 %	14,8 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa:	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
myynti emolle	3 256	3 200	3 200	600	600	600	600	600
myynti kons.yhtiöille	874	900	900	800	900	900	900	900
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	770	770	685	685	673	673	673	673
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
kassalainat emolle	3 000	1 620	2 128	2 643	1 102	1 455	2 384	2 342
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	6 022	4 025	4 566	6 487	7 777	8 633	9 065	9 999
osingot emolle	0	4 122	1 301	814	800	800	800	800
poistot/sipo	20,2 %	20,3 %	8,5 %	7,5 %	9,3 %	7,5 %	8,1 %	12,3 %
korot/lainakanta			0,6 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,6 %	0,6 %
korot/liikevaihto			0,1 %	0,3 %	0,2 %	0,3 %	0,2 %	0,1 %

Jyvä-Parkki Oy

Jyvä-Parkki Oy (konserni) 100 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
+ Liikevaihto	8 774	9 136	9 983	10 235	10 559	10 969	8 920	10 227
- Henkilöstökulut	-652	-645	-770	-734	-745	-777	-795	-823
- Palveluostot	-104	-123	-100	-94	-95	-301	-66	-42
- Poistot	-3 746	-3 653	-3 367	-3 927	-3 813	-3 388	-3 212	-2 811
- Korkokulut	-484	-402	-424	-328	-339	-402	-434	-412
+/- Muut erät	-3 439	-3 566	-3 600	-3 396	-4 028	-3 662	-3 506	-3 113
=Tulos	349	747	1 722	1 756	1 539	2 439	907	3 026
=Rahoitustulos	4 095	4 400	5 089	5 683	5 352	5 827	4 119	5 837
- Verot	-28	-154	-321	-300	-286	-549	-350	-350
- Osingot	-1 400	-150	-300	-150	-150	-150	-1000	0
+ Pääomarahaus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-150	-334	-1 828	-13 324	-425	4 123	-300	-150
- Lainojen lyhennys	-2 334	-2 334	-2 334	-2 334	-2 132	-4 334	-2 931	-5 331
=Rahoitusjäämä	183	1 428	306	-10 425	2 359	4 917	-462	6
+ Lainojen lisäys	0	0	0	2000	0	0	0	0
=Tpo muutos	183	1 428	306	-8 425	2 359	4 917	-462	6
Lainojen muutos	-2 334	-2 334	-2 334	-334	-2 132	-4 334	-2 931	-5 331
Henkilöstö lkm	12	12	14	13	13	13	13	13
Liikevaihto/henkilö	731	761	713	787	812	844	686	787
Henk.kust/henkilö	-54	-54	-55	-56	-57	-60	-61	-63
oma pääoma	6 180	6 620	7 705	8 962	10 047	11 787	11 344	14 020
lainakanta	36 498	34 164	31 868	31 534	28 684	24 350	21 419	16 088
omavaraisuus	14,5 %	16,2 %	19,5 %	22,1 %	25,9 %	32,6 %	34,6 %	46,6 %
sipon tuotto	2,0 %	2,8 %	5,4 %	5,1 %	4,8 %	7,9 %	4,1 %	11,4 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa:	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
myynti emolle	280	300	300	300	300	168	300	300
myynti kons.yhtiöille	302	500	400	400	400	290	400	400
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	4 137	4 137	4 137	4 137	4 137	4 137	4 137	4 137
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	35 872	33 575	31 278	30 982	28 685	22 242	21 457	16 126
kassalainat emolle	906	1 028	2 412	1 581	1 322	6 619	3 000	1 000
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	364	797	1 773	2 811	3 796	5 761	5 318	7 994
osingot emolle	1 400	150	300	150	150	150	1 000	0
poistot/sipo	8,8 %	9,0 %	8,5 %	9,7 %	9,8 %	9,4 %	9,8 %	9,3 %
korot/lainakanta	1,3 %	1,1 %	1,3 %	1,0 %	1,1 %	1,5 %	1,9 %	2,2 %
korot/liikevaihto	5,5 %	4,4 %	4,2 %	3,2 %	3,2 %	3,7 %	4,9 %	4,0 %
saadut ennakot	6 348	5 022	10 322	11 966	13 506	11 679	9 360	8 601
ennakoiden muutos	-1 246	-1 326	5 300	1 644	1 540	-1 827	-2 319	-759

Education Facilities Oy

Education Facilities Oy 100 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	10 628	10 039	9 771	10 478	10 371	10 419	10 577	11 286
- Henkilöstökulut	-41	-39	-42	-42	-37	-34	-48	-48
- Palveluostot	-3 581	-3 593	-4 092	-3 536	-3 418	-3 339	-3 512	-3 682
- Poistot	-4 642	-4 303	-3 692	-3 890	-3 725	-3 752	-3 981	-3 851
- Korkokulut	-1 024	-707	-582	-612	-598	-589	-590	-590
+/- Muut erät	0	1 962	-1 329	-660	-445	-336	-179	-180
=Tulos	1 340	3 359	34	2 241	2 289	2 369	2 267	2 935
=Rahoitustulos	5 982	7 662	3 726	6 131	6 014	6 121	6 248	6 786
- Verot	0	-417	-1	-440	-198	-481	-340	-491
- Osingot	0	0	0	0	0	0	0	-2 000
+ Pääomarahojutus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-100	-10 631	-1 967	-624	-2 741	-8 120	-7 531	-1 545
- Lainojen lyhennys	-4 673	-4 686	-4 624	-7 638	-3 727	-3 743	-3 970	-4 272
=Rahoitusjäämä	1 209	-8 072	-2 866	-2 571	-652	-6 223	-5 593	-1 522
+ Lainojen lisäys	0	7 000	2 000	4 700	0	5 647	9 667	0
=Tpo muutos	1 209	-1 072	-866	2 129	-652	-576	4 074	-1 522
Lainojen muutos	-4 673	2 314	-2 624	-2 938	-3 727	1 904	5 697	-4 272
Henkilöstö lkm	1	1	1	1	1	1	1	1
Liikevaihto/henkilö	10 628	10 039	9 771	10 478	10 371	10 419	10 577	11 286
Henk.kust/henkilö	-41	-39	-42	-42	-37	-34	-48	-48
oma pääoma	2 948	4 694	4 121	5 438	6 874	8 762	10 689	11 133
lainakanta	79 206	81 520	78 896	75 958	72 231	74 135	79 832	75 560
omavaraisuus	3,6 %	5,4 %	5,0 %	6,7 %	8,7 %	10,6 %	11,8 %	12,8 %
sipon tuotto	2,9 %	4,7 %	0,7 %	3,5 %	3,6 %	3,6 %	3,2 %	4,1 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
myynti emolle	1 459	1 297	1 348	1 347	1 827	1 937	1 899	1 899
myynti kons.yhtiöille	7 013	8 639	8 144	8 144	7 386	7 390	7 634	7 634
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	2 932	2 932	2 932	2 932	2 932	2 932	2 932	2 932
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	79 207	81 520	78 897	75 958	72 231	74 135	79 816	75 544
kassalainat emolle	3 938	3 135	794	3 734	4 795	3 979	3 000	3 000
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	17	1 762	1 132	2 533	3 868	5 303	7 230	7 674
osingot emolle	0	0	0	0	0	0	0	2 000
poistot/sipo	5,7 %	5,0 %	4,4 %	4,8 %	4,7 %	4,5 %	4,4 %	4,4 %
korot/lainakanta	1,3 %	0,9 %	0,7 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %
korot/liikevaihto	9,6 %	7,0 %	6,0 %	5,8 %	5,8 %	5,7 %	5,6 %	5,2 %
saadut ennakot	12 352	11 496	10 765	10 035	9 303	8 574	7 845	7 116
ennakoiden muutos	-1 479	-856	-731	-730	-732	-729	-729	-729

Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy

Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy 87 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
+ Liikevaihto	4 225	4 262	4 096	4 382	5 100	7 415	8 242	7 632
- Henkilöstökulut	-912	-891	-897	-976	-960	-971	-960	-963
- Palveluostot	-1 481	-1 530	-1 453	-1 388	-1 680	-2 316	-3 111	-2 638
- Poistot	-1 091	-957	-857	-763	-1 137	-2 592	-2 473	-2 315
- Korkokulut	-49	-37	-34	-220	-373	-411	-400	-385
+/- Muut erät	-692	-847	-855	-1 035	-950	-1 125	-1 298	-1 331
=Tulos	0	0	0	0	0	0	0	0
=Rahoitustulos	1 091	957	857	763	1 137	2 592	2 473	2 315
- Verot	0	0	0	0	0	0	0	0
- Osingot	0	0	0	0	0	0	0	0
+ Pääomarahojus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	-543	-1 119	-5 390	-12 731	-5 345	-1 919	-1 214	-1 089
- Lainojen lyhennys	-433	-433	-2 598	-5 433	-4 433	-1 072	-1 469	-1 469
=Rahoitusjäämä	115	-595	-7 131	-17 401	-8 641	-399	-210	-243
+ Lainojen lisäys	0	0	9 000	15 000	10 000	0	0	0
=Tpo muutos	115	-595	1 869	-2 401	1 359	-399	-210	-243
Lainojen muutos	-433	-433	6 402	9 567	5 567	-1 072	-1 469	-1 469
Henkilöstö lkm	16	14	14	16	15	16	16	16
Liikevaihto/henkilö	264	304	293	274	340	463	515	477
Henk.kust/henkilö	-57	-64	-64	-61	-64	-61	-60	-60
oma pääoma	1 783	1 783	1 783	1 783	1 783	1 783	1 783	1 783
lainakanta	8 780	8 347	14 749	24 316	29 883	28 811	27 342	25 873
omavaraisuus	16,9 %	17,6 %	10,8 %	6,8 %	5,6 %	5,8 %	6,1 %	6,4 %
sipon tuotto	0,5 %	0,4 %	0,2 %	0,8 %	1,2 %	1,3 %	1,4 %	1,4 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
myynti emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
myynti kons.yhtiöille	3 617	3 657	3 499	3 746	4 286	6 309	7 076	6 531
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	168	168	168	168	168	168	168	168
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	1 882	1 882	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	5 818	5 437	14 056	21 718	26 032	25 096	23 809	22 522
kassalainat emolle	1 733	913	2 880	572	3 682	1 962	935	722
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
osingot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
rahastot	1 591	1 591	1 591	1 591	1 591	1 591	1 591	1 591
poistot/sipo	10,3 %	9,4 %	5,2 %	2,9 %	3,6 %	8,5 %	8,5 %	8,4 %
korot/lainakanta	0,5 %	0,4 %	0,3 %	1,1 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %
korot/liikevaihto	1,2 %	0,9 %	0,8 %	5,0 %	7,3 %	5,5 %	4,9 %	5,0 %

Jyväskylän Paviljonkisäätiö

Jyväskylän Paviljonkisäätiö 100 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
+ Liikevaihto	1 004	1 014	1 032	1 032	1 037	1 051	1 058	1 058
- Henkilöstökulut	-13	-16	-16	-15	-16	-15	-16	-16
- Palveluostot	-635	-817	-719	-641	-722	-827	-724	-801
- Poistot	-745	-605	-726	-819	-746	-668	-785	-719
- Korkokulut	-173	-141	-154	-113	-117	-110	-105	-94
+/- Muut erät	562	565	583	556	564	569	572	572
=Tulos	0	0	0	0	0	0	0	0
=Rahoitustulos	745	605	726	819	746	668	785	719
- Verot	0	0	0	0	0	0	0	0
- Osingot	0	0	0	0	0	0	0	0
+ Pääomarahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	0	-445	0	-114	0	-150	0	-150
- Lainojen lyhennys	-624	-640	-654	-667	-681	-696	-644	-326
=Rahoitusjäämä	121	-480	72	38	65	-178	141	243
+ Lainojen lisäys	0	0	0	0	0	0	0	0
=Tpo muutos	121	-480	72	38	65	-178	141	243
Lainojen muutos	-624	-640	-654	-667	-681	-696	-644	-326
Henkilöstö lkm	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikevaihto/henkilö								
Henk.kust/henkilö								
oma pääoma	41	41	41	41	41	41	41	41
lainakanta	19 325	18 685	18 031	17 364	16 683	16 179	15 535	15 209
omavaraisuus	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %
sipon tuotto	0,9 %	0,8 %	0,9 %	0,6 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,6 %
Suhteet Jyväskylän kaupungi	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE2020	TA 2021
myynti emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
myynti kons.yhtiöille	0	0	0	0	0	0	0	0
avustus emolta	700	700	700	700	700	700	700	700
osakepääoma emolta	34	34	34	34	34	34	34	34
pääomalainat emolta	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046	5 046
lainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
takaukset emolta	9 328	8 815	8 293	7 765	7 230	6 687	6 223	6 065
kassalainat emolle	967	503	577	605	628	480	267	510
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	8	8	8	8	8	8	8	8
osingot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
poistot/sipo	3,8 %	3,2 %	4,0 %	4,7 %	4,5 %	4,1 %	5,0 %	4,7 %
korot/lainakanta	0,9 %	0,7 %	0,8 %	0,6 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,6 %
korot/liikevaihto	17,2 %	13,9 %	14,9 %	10,9 %	11,3 %	10,5 %	9,9 %	8,9 %

Jyväskylän Jäähalli Oy

Jyväskylän Jäähalli Oy 72,7 %

1000 euroa	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
+ Liikevaihto	550	644	746	729	705	688	689	689
- Henkilöstökulut	-8	-9	-8	-14	-14	-15	-16	-16
- Palveluostot	-503	-549	-595	-536	-561	-581	-673	-673
- Poistot	-169	-174	-61	-207	-55	-8	28	28
- Korkokulut	-24	-27	-33	-32	-61	-28	-28	-28
+/- Muut erät	153	116	-49	60	-14	-56	0	0
=Tulos	-1	1	0	0	0	0	0	0
=Rahoitustulos	168	175	61	207	55	8	-28	-28
- Verot	0	0	0	0	0	0	0	0
- Osingot	0	0	0	0	0	0	0	0
+ Pääomarahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0
- Investoinnit	0	0	0	0	0	0	0	0
- Lainojen lyhennys	-116	-121	-134	-165	-4607	-31	0	0
=Rahoitusjäämä	52	54	-73	42	-4 552	-23	-28	-28
+ Lainojen lisäys	0	0	100	0	4500	0	0	0
=Tpo muutos	52	54	27	42	-52	-23	-28	-28
Lainojen muutos	-116	-121	-34	-165	-107	-31	0	0
Henkilöstö lkm	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikevaihto/henkilö								
Henk.kust/henkilö								
oma pääoma	1 568	1 569	1 569	1 570	1 570	1 570	1 570	1 570
lainakanta	4 958	4 837	4 803	4 638	4 531	4 500	4 500	4 500
omavaraisuus	24,0 %	24,5 %	24,6 %	25,3 %	25,7 %	25,9 %	25,9 %	25,9 %
sipon tuotto	0,4 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Suhteet Jyväskylän kaupungin kanssa:	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TPE 2020	TA 2021
myynti emolle (vastikkeet)	618	620	620	620	620	609	560	560
myynti kons.yhtiöille (vastikkeet)	102	103	103	105	103	96	83	83
avustus emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
osakepääoma emolta	800	800	800	800	800	800	800	800
pääomalainat emolta	0	0	0	0	0	0	0	0
lainat emolta	2 200	2 200	2 200	2 200	0	0	0	0
takaukset emolta	2 104	1 995	1 881	1 762	4 500	4 500	4 500	4 500
kassalainat emolle	129	0	70	140	150	132	120	120
korot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
emoyhtiön voittovarot	-231	-231	-231	-230	-230	-230	-230	-230
osingot emolle	0	0	0	0	0	0	0	0
poistot/sipo	2,6 %	2,7 %	1,0 %	3,3 %	0,9 %	0,1 %	-0,5 %	-0,5 %
korot/lainakanta	0,5 %	0,6 %	0,7 %	0,7 %	1,3 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %
korot/liikevaihto	4,4 %	4,2 %	4,4 %	4,4 %	8,7 %	4,1 %	4,1 %	4,1 %

Liite 2. Säästötoimenpiteet toimialoittain ja liikelaitoksittain -kooste

Säästötoimenpiteet toimialoittain ja liikelaitoksittain TA 2021 / TS 2022, nettovaikutus 1000 €		TA 2021	TS 2022
Konsernihallinto			
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen menot	178,8	
Päätöksenteon tuki	Konsernihallinnon yhteiset menot	50,0	
Henkilöstöpalvelut	Kesätyöllistäminen, ammatillinen kuntoutus, liikkuminen ja pysäköintipilotointi, rekrymessut, työkykyhankkeet ym. sekä kuntoutus-/koulutusraha ja pääluottamusmiesten kustannusten korvaus	127,2	-85,0
Talous ja strategia	Digikehittämisraha sekä rahoituspalveluiden laskutus yhtiöiltä	125,0	
Viestintä	Tiedotuslehti ja brändityö	75,2	
Elinkeino ja työllisyys	Elinkeinopalvelut, elikeinopoliittiset tapahtumat sekä yritysneuvonta ja sijoittumispalvelut	299,9	
	Elinkeinohankkeet sekä Arvoverkko- ja Eteläportti -hanke	114,8	
	Kaupunkikehitysalustat	245,3	
	Työllisyyspalveluiden avustukset ja ostopalvelujen tulot	195,1	
	Kansainvälinen markkinointi ja messukulut	58,1	
Tietohallinto	Tietohallinto Tieran projektipalvelut	152,0	
Konsernihallinto yhteensä		1 621,4	-85,0
Sosiaali- ja terveyspalvelut			
Koko toimiala	Toimitilojen kartoitus ja etätyön lisääminen	220,0	
Hallinto	Avoimna olevia toimia jätetään täyttämättä	68,2	
Sosiaalipalvelut	Lastensuojelun ostettua intensiivistä perheyötä vähennetään. Asiakaskiertoa tehostetaan priorisoimalla ja lyhentämällä työskentelyn kestoja.	150,0	
	Lastensuojelun ostettua perheiden laitoskuntoutusta vähennetään. Palveluiden kestoja rajataan ja osittain korvataan lastensuojelun kotikuntoutuksella omana toimintana.	100,0	
	Toimeentulotuen (täydentävä ja ehkäisevä) määrärahaa leikataan osallistamalla asiakkaita kuntakokeiluun ja kuntotuttavaan työtoimintaan.	20,0	
	Puretaan kehitysvammaisten asiakkaiden laitosasumiseen perustuvaa kuntoutusta muilla ostetuilla asumispalveluilla	388,2	
Ikääntyneiden palvelut	Ikääntyneiden päivätoiminnan muutokset	400,0	
	Kotihoitoon muutokset ja etähoivan mahdollisuudet	0,0	
	Arviointi- ja kuntoutusyksikkö Akseli ja Elinaan	-38,0	
	Vaativan muistisairaana asiakkaan yksikön perustaminen – Jokihovin erityismuistiyksikkö	0,0	
	Korpilahden hoivakodin lakkauttaminen 30.6.2021	200,8	
	Ikääntyneiden pitkäaikaisen laitoshoidon muutokset	612,0	
	Omaishoidon tukipalveluiden muutokset	200,0	
Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut	Sijaisuuksien täyttämättä jättäminen	67,5	
	Neuvolaverkon tiivistys	40,0	
	Avustus sopimuksen (YTHS) poistuminen ammattikorkeakouluisten siirron myötä	162,2	
Avoterveydenhuolto	Etä vastaanottojen lisääminen perinteisen terveysasemalla tapahtuvan vastaanottotoiminnan sijaan lääkäri-, hoitaja- ja terapiapalveluissa	458,0	
	Automaattisen tekstinkäsittelyn käyttöönotto	210,6	
Kaupunginsairaala	Kolmen sairaanhoitajan vakanssin täyttämättä jättäminen	150,0	
	Kyllön sairaalan sairaansijat sijoitetaan viidelle osastolle 02/21 alkaen	370,0	
	Viikonloppujen sanelunpurun siirtäminen omaksi toiminnaksi	20,0	
	Vastataan sairaala Novan lisääntyviin tukipalvelukustannuksiin	-99,5	
Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteensä		3 700,0	0,0
Sivistyspalvelut / Kasvun ja oppimisen palvelut			
Yhteiset palvelut ja hallinto	Varhaiskasvatuksen Daisy-lisenssistä luopuminen	50,0	
	Yhteistoimintamenettelyssä päätetyt henkilöstövaikutteiset sopeutuskeinot	150,0	
Varhaiskasvatus	Palveluntarpeen supistaminen syntyvyyden laskiessa	425,0	735,0
	Kesäajan ja yleisten loma-aikojen järjestelyt	680,0	
	Käyttöasteen nosto 90%	80,0	
	Vuorohoidon keskittäminen ja rahana maksettavista ilta- ja yövuorokorvauksista luopuminen	220,0	80,0
	Kerhotoiminnan ja perhepuistojen toiminnan supistaminen palvelujen kysynnän mukaiseksi	140,0	
Perusopetus	Saarenmaan koulun lakkauttaminen	80,0	
	Koulukuljetusten optimointijärjestelmän käyttöönotto	50,0	
	Esimerkkiruokailun uudelleenjärjestelyt	100,0	
	Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksualennusten ja -vapautusten poisto	200,0	
	Mankolan koulun vuosityöaikakokeiluun varatusta lisämäärärahasta luopuminen 1.8.2021 alkaen	50,0	70,0
	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen ohjaajaresurssi päiväkotikouluissa	30,0	
	Kesäjätkärin toimintamallin muutos	50,0	
	Yhteistoimintamenettelyssä päätetyt henkilöstövaikutteiset sopeutuskeinot	250,0	
	Uinnin- ja kulttuuriopetuksen säästötoimenpiteet	50,0	
	Lukiotoiminnan tuen vähentäminen	400,0	
	Nuorisopalvelujen toiminnan sopeutus	200,0	
Sivistyspalvelut / Kasvun ja oppimisen palvelut yhteensä		3 205,0	885,0

Sivistyspalvelut / Kulttuuri- ja liikuntapalvelut			
Kulttuuri- ja osallisuus	Henkilöstötoimenpiteet, tilakustannusten tarkastelu ja avustuskokonaisuuden uudelleentarkastelu	50,0	
Kansalaisopisto	Maksutuototavoitteen nostaminen syksystä 2021 alkaen	30,0	
	Henkilöstötoimenpiteet	20,0	
	Hankintojen entistä tarkempi harkinta	20,0	
Kirjastot	Palveluorganisaation kehittäminen ja eläkepoistuman hyödyntäminen	100,0	
Museot	Suomen käsityön museon tulotavoitteen korotus	20,0	
	Museopalveluiden käyttömenojen vähennys	30,0	
Liikunta	Tulotavoitteen nosto	100,0	
	Palveluorganisaation kehittäminen	200,0	
	Palveluverkkoon liittyvät ratkaisut; toimintojen keskittäminen ja karsiminen, vertailu oman toiminnan, ostopalvelujen ja ulkoistamisen välillä	80,0	
Jyväskylä Sinfonia	Jyväskylä Sinfonian soittajiston kokoonpanon tarkastelu	50,0	
Jyväskylän kaupunginteatteri	Kaupunginteatterin tuotantoihin kohdistuvat säästötoimenpiteet	50,0	
Sivistyspalvelut / Kulttuuri- ja liikuntapalvelut yhteensä		750,0	0,0
Kaupunkirakennepalvelut			
Koko toimiala	Henkilöstömenojen säästöt	666,0	
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	Yhteis palvelupisteiden ja puhelinvaihteen osuus, toiminnot lakkautettu/ulkoistettu	30,0	
	Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen avustuksen puolittaminen	22,1	
Liikenne- ja viheralueet	Korjausvelkakunnostuksen vähentäminen	150,0	
	Yksityistieavustusten vähentäminen	100,0	
	Viheralueiden hoitotason laskeminen	100,0	
	Ulkovalaistuksen kunnossapidon vähentäminen	100,0	
	Leikkipuistojen tarvikkehankintojen vähentäminen	80,0	
	Talvihoidettavien leikkipuistojen määrän vähentäminen	75,0	
	Metsänmyyntitulojen kasvu	60,0	
	Liikennemerkkimuutosten hidastaminen	50,0	
	Katujen talvihoidon säästöt	30,0	
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	Maanvuokratulojen kasvu	155,0	
	Rakennusten purkamiskustannukset	72,0	
	Kaavoituksen asiantuntijapalvelut	35,0	
	Pieneläinpäivystyksen kustannusten nousu	-160,0	
	Resurssiviisauden kustannukset	-30,0	
	Palvelu- ja tarvikeostot	67,0	
Kaupunkirakennepalvelut yhteensä		1 602,1	0,0
Tilapalvelu -liikelaitos			
	Palvelutuotannosta vapautuneiden tilojen määrän minimoiminen (vajaikäyttöaste)	163,0	168,0
	Energiansäästötoimenpiteet	68,0	68,0
	Palvelujen ostosopimusten kilpailuttaminen	269,0	100,0
	Rakennusten kunnossapidon resurssien vähentäminen	400,0	0,0
Tilapalvelu -liikelaitos yhteensä		900,0	336,0
Kylän Kattaus -liikelaitos			
	Etätyön ja etäpalavereiden hyödyntäminen	21,3	
	Raaka-aineiden ja ruokalistojen kriittinen tarkastelu ja vaihtoehtojen arviointi	81,8	
	Ostojen ja hankintojen arviointi ja jaksottaminen sekä järjestelmien ja lisenssien kriittinen arviointi.	30,2	
	Keittiöverkon loppuunsaattaminen. Harkittavana Korpilahden ja Muuramen alue.	320,0	
	Tehtävänkuvien tarkastelu ja mahdollisesti tehtävien muuttaminen koko Kylän Kattauksessa	178,3	30,0
Kylän Kattaus -liikelaitos yhteensä		631,6	30,0
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos			
	Kalustonhankintasuunnitelmasta huolimatta pelastuslaitokselle ei hankita vuonna 2021 kahta raskasta pelastusyksikköä leasing-rahoituksella.	112,5	
	Harakkasaaren operatiivisen kaluston varastohankintaa ei toteuteta vuonna 2021.	31,0	
	Työaikamuutos 40 viikotunnista 42 viikotuntiin (operatiivinen 24h henkilöstö)	200,0	
	Varaalojärjestelmän / johtamisjärjestelmän muutoksen toteuttaminen	160,0	
Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos yhteensä		503,5	0,0
Koko kaupunki yhteensä		12 913,6	1 166,0